

ÖYKÜ LİSTESİ

1. **AHMET ÜMİT** - KARDEŞİM ÖLÜM...
2. **GUY DE MAUPASSANT** - OTEL
3. **EROL ÇELİK** - İMZA
4. **ISAAC ASİMOV** - KULLANILAMAYACAK KADAR KORKUNÇ BİR SİLAH
5. **JEAN PAUL SARTRE** - DUVAR
6. **OSCAR WILDE** - CANDAN DOST
7. **RAY BRADBURY** - ERTELENEN AŞK
8. **ROBERT LOUIS STEVENSON** - MARKHEIM
9. **SABAHATTİN ALİ** - BİRDENBİRE SÖNEN KANDİLİN HİKAYESİ
10. **SADIK YEMNİ** - ZORYAK
11. **STEPHEN KİNG** – TÜM SEVDİKLERİMİZ YOK OLUP GİDECEK
12. **YAŞAR KEMAL** – SARI SICAK

AHMET ÜMİT

Kardeşim Ölüm...

Bunca yıllık meslek hayatımda alışamadığım mekânlardan biri de morgdur. Defalarca gelmiş olmama, hatta kimi zaman otopsilere katılmama rağmen, ne zaman yolum beyaz fayanslarla kaplı, bu tuhaf kokulu mekâna düşse, bedenim adlandıramadığım bir ürpertiyle titrer, tüylerim diken diken olur. Kayıp kocasını arayan Şükran Hanımla birlikte morg kapısından içeri adımımı atar atmaz parmaklarımın ucundan saçlarımın teline kadar bütün bedenim o tuhaf ürpertiyle kaplandı. Sanki ensemden içeriye soğuk rüzgârlar esiyormuş gibi titremeye başladım. Ama kendimi bırakmadım. Çözmek zorunda olduğum işe yoğunlaşıp, tedirginliğimi gizlemeye çalışarak, bürosunda sıkıntıyla pineklemekte olan morg görevlisi Abidin'in karşısına dikildim.

"Buyurun Başkomiserim" diyerek ayağa kalktı beni görür görmez.

"Merhaba Abidin" dedim gülümseyerek. "İki gün önce denizden çıkartılan erkek cesedine bakmak istiyoruz."

"Hangisine?" diye sordu Abidin. "Sarışına mı, esmere mi?"

Şükran Hanım çevresinde kırışıklıkların belirmeye başladığı tedirgin gözlerini yüzüme dikerek:

"Sansın" dedi duyulur duyulmaz bir sesle. "Salim sarışındır."

Abidin'in ablak suratında kararsız bir ifade belirir gibi oldu, ama istifini bozmadı.

"Tamam, buyurun gidelim Başkomiserim" diyerek önümüze düştü. Beyaz floresanların aydınlattığı uzun koridor boyunca yürürken, Abidin'in kadının dikkatini çekmeden bana yaklaşmaya çalıştığını sezinledim. Ben de ona yakın durmaya çalıştım. Yanılmamıştım:

"Başkomiserim" diye fısıldadı kulağıma. "Bakacağımız ceset suda kalmış, façası iyice bozulmuş. Gerçekten de kocasıysa kadın bu görüntüye dayanamayabilir."

"Ne yapabiliriz ki başka çaremiz yok."

Konuşurken Şükran Hanım'la aramızdaki mesafeyi koruyarak, sesimi iyice kısmıştım. Ama bunun bir yararı olmadı. Fısıldaşmamız Şükran Hanım'ın dikkatini çekti. Nazikçe gülümseyerek Abidin'le konuşmayı kestim. Cesetlerin konulduğu salona girince Şükran Hanım'ın da yüzünün benimki gibi sarardığını fark ettim. Kendi derdimi unutarak, kadının koluna girdim. Hiç yadırgamadan, minnetle baktı bana.

Abidin sanki ölülerin arasında değil de, bir marketin et deposundaymış gibi rahat hareketlerle odayı enlemesine geçerek, buzluklardan en uçtakinin metal kapağını açtı. Biz yanma yaklaşıncaya kadar da içindeki sedyeyi dışarı çekti. Sedyede yatan cesedin üzeri beyaz bir bezle örtülmüştü; sadece ayakları dışarıdaydı. Abidin bakışlarını yüzüme dikerek, "açayım mı" gibilerden yüzüme bakınca, burada daha fazla takılmamak için, evet anlamına gelecek şekilde başımı salladım. Abidin, o hayran olduğum doğallığıyla usulca çekti örtüyü. Suda şişip, san ile açık yeşil arası bir renge dönüşen ceset bütün çıplaklığıyla seriliverdi gözlerimizin önüne. İlk fark ettiğim, boynunda koyu bir morluğun çevrelediği derin bir yara iziydi. Bıçak ya da ustura gibi keskin bir aletle açılmıştı. Ölüm nedeni bu kesik olmalı diye düşünürken, Şükran Hanım'ın sarsıldığını hissettim, koluna daha sıkı sarıldım. Kısa bir duraksamadan sonra, kadın boğuk bir sesle bir şeyler söyledi. Sözcükleri tam olarak işitemesem de hıçkırıklarla boğulan sesinden kocası Salim'i teşhis ettiğini anladım. Ama emin olmak için yine de sormak zorundaydım.

"O mu, eşiniz Salim Bey mi ?"

Sorumu sözcüklerle değil, başını sallayarak yanıtladı. Kadıncağızı hemen morgdan çıkardım. İçerdeki ölüm kokan atmosferin tersine dışarıda insana yaşama isteği aşılayan pırıl pırıl bir gün hüküm sürüyordu. Ama zavallı kadının, ne bu güzelim sonbahar güneşinin ne de denizden esen ılık rüzgârın farkına varacak hali yoktu. Ancak dakikalarca ağladıktan sonra konuşabilecek gücü buldu kendinde.

"Beyaz eşya ticaretiyle uğraşıyordu Salim" dedi içini çekerek. "Birkaç aydır işleri kötüledi. Evdeki eşyalarımıza kadar haciz geldi. Borçlular kapımızı aşındırıp duruyordu..."

"Borçlulardan sizi tehdit eden kimse var mıydı ?" diye sordum.

"Son zamanlarda Salim'i birileri telefonla arıyordu. Telefonla konuştuktan sonra Salim'in beti benzi atıyor,

morali bozuluyordu. Ne olduğunu sorduğumda bana hiçbir şey anlatmıyordu. Zaten Salim içine kapanık biriydi evde pek konuşmazdı. Hele işlerinden hiç söz etmezdi. Ama bir gün telefonu ben açtım. Karşımda Türkçesi bozuk bir adam vardı. Salim'i sordu. Kocam uyuyordu. Rahatsız etmek istemedim.

'Salim yok, kim arıyor?' dedim.

'Kekeç Kerim, dersin, o bilir' dedi. Tam telefonu kapatacakken:

'Dur bir dakika Hanım' diyerek sürdürdü konuşmasını, 'Kocana söyle borcunu bir an önce ödesin, yoksa kötü olacak!'

Şaşırmıştım, korkmuştum, yine de 'Ne demek istiyorsunuz?' diye sormadan edemedim, ama adam dinlemeden kapattı telefonu."

Şükran Hanım sanki o anı yaşıyormuş gibiydi, sesi titremeye başlamış, yüzü gerginleşmişti. Kekeç Kerim'in adını duymuştum. Eski ülkücü, şimdinin çeksenet tahsilatıyla uğraşan yeniyetme mafya bozuntulanndan biriydi. Salim'i o öldürmüş olabilir miydi?

"Kocanıza anlattınız mı bu konuşmayı ?" diye sordum Şükran Hanım'a.

"Tabiî anlattım. Salim, 'Merak etme, densizin biri, ben o meseleyi yarın halledeceğim' dedi. Ama halledemedi. Zavallı Salim'i öldürdüler işte."

"Bu Kekeç Kerim'le kocanızın ne gibi bir ilişkisi vardı, biliyor musunuz?" "Bilmiyorum, rahmetli beni üzmemek için olsa gerek, işlerinden hiç bahsetmezdi." "Peki kim bilir bu ilişkiyi?"

Şükran Hanım ıslak gözlerini elindeki mendille kuruladıktan sonra, derin bir nefes alıp bir süre düşündü.

"Belki" dedi güçsüz bir sesle, "belki eski ortağı Şükrü Abi bilir." "Nerede bulurum bu Şükrü'yü?"

"Kuyumculuk yapar, Salim'in mağazasının yanında."

Öğleden sonra Ali'yle Kadıköy'ün en işlek caddelerinden birinde yer alan Salim'in mağazasına gittik. Mağazanın kocaman tabelası yüz metre öteden bile seçiliyordu. Ama yaklaşınca içinin boş olduğunugördük; alacaklılar ellerine ne geçirmişlerse alıp götürmüşlerdi.

Yandaki geniş vitrinli kuyumcu, Salim'in eski ortağı Şükrü'nün dükkânı olmalıydı. Ali'yle birlikte girdik içeriye. İçlerinde altın bilezikler, yüzükler, küpeler, zincirler, pahalı saatlerin sergilendiği karşılıklı iki cam tezgâhın arkasında altı kişi çalışıyordu. Bizi müşteri sanarak, gülümseyen tezgâhtara, Şükrü Bey'i sorunca, içerdeki odada oturan esmer, uzun boylu adamı gösterdi.

Şükrü Bey önce ilgisiz bir tavırla karşıladı bizi, ama polis olduğumuzu öğrenince tedirginleşti. Onun bu tavrı ikimizin de gözünden kaçmamıştı.

"Salim'i soruşturuyoruz" diyerek şöyle bir yokladım. "Ortakmışsınız galiba?" "Eskiden" diye düzeltti. "îşler yürümeyince ben kuyumculuğa döndüm."

"İsabetli bir karar. Yoksa şu anda siz de onun gibi morgda yatıyor olabilirdiniz." "Mo... Mo... morgda mı?" diye kekeledi, beti benzi atan Şükrü.

"Evet, morgda" dedi Ali, lafa karışarak. "Gırtlağı kesildikten sonra denize atılmış." "Ölmüş mü?"

"Yoo havalar sıcak ya, serinlemek için yatmış buzhaneye."

Ali'nin alaycı tavrından sıkılan Şükrü yardım dileyen gözlerini yüzüme dikerek: "N'oluyor, açıklar mısınız lütfen ?" diye mırıldandı.

Olardan anlattım. Dehşet yüklü bir ifadeyle, soluk almadan dinledi anlattıklarımı. "Olamaz" diye söylenmeye başladı. "Bu olamaz."

"Ne yazık ki oldu" dedim. "Eski ortağı olduğunuza göre bilirsiniz, kime borcu vardı ?" "Ne... Ne dediniz?" diye söylendi, dalgınlığından kurtulmaya çalışan Şükrü.

"Salim'i alacaklıları öldürmüş olmalı. Kimlere borcu vardı ?"

"Çok kişiye borcu vardı. Ama bunların içinde en büyük yekûnu, bir ay önce ... Bankası'ndan aldığı kredi oluşturuyordu."

"Bir ay önce mi ?" diye sordum şaşkınlıkla. "Şükran Hanım kocasının birkaç aydır sıkıntı içinde olduğunu söylemişti. Banka, Salim'in krizde olduğunu bile bile nasıl kredi verdi ?" "Banka Müdiresi Emel Hanım'la arası iyiydi" dedi.

"Nasıl iyiydi ?" diye sordu Ali. "Anlayacağımız gibi konuş babacığım."

Şükrü ilk şoku atlatmış gibiydi.

"Salim yakışıklı adamdı, kadın kolaylık göstermiştir."

Çapkınlık konusu açıldığında biz erkeklerin suratına yayılan o aptal ifadeyi takınan Ali. "Yaa öyle mi ?" dedi. Sesi Salim'i takdir eden bir tona bürünmüştü.

"Bir kadına iftira etmeye utanmıyor musunuz ?" diye çıkışmak zorunda kaldım.

"İftira değil Başkomiserim" diye açıklamaya çalıştı Şükrü. "Kadın Salim'in sevgilisiydi. Buradaki bütün esnaf

biliyor."

"Bırak şimdi esnafı. Bayılırsınız böyle dedikodulara" diyecek oldum.

"Bir dakika Başkomiserim, burada kanıtı var" diyerek ayağa kalktı. Kasayı açtı, içinden bir fotoğraf çıkardı. Fotoğrafta Şükrü ile Salim yanlarında da iki kadın vardı. Kadınlar hiç çekinmeden onlarla yanak yanağa dudak dudağa poz vermişlerdi.

"Gördünüz mü?" diyerek şişindi Şükrü. "Dediğim gibi kadın onun sevgilisiydi. Salim yalan söyleyerek kandırmıştır kadıncağızı. Kadın da bir kolaylık göstermiştir artık."

"Gösterdiği kolaylık kaç lira acaba ?"diye sordu Ali. "Sanırım iki yüz milyar kadar" dedi Şükrü.

"Çok para" diye mırıldandı Ali. "Biz de istesek aynı kolaylığı gösterir mi?" "Yerinizde olsam bunu istemezdim. Salim'in hayatına mal oldu bu kolaylık." Şükrü'nün ne demek istediğini anlamamıştım.

"Sizce Salim'i banka mı öldürttü ?" diye sordum.

"Banka değil, ama çeklerini tahsil etsin diye kiraladıkları çeksenet mafyası." "Bankaların böyle işlere bulaşacağını sanmıyorum" diye karşı çıkacak oldum. "Yapmayın Başkomiserim, mafya olmasa bu piyasada yaprak kımıldamaz."

Doğru söylüyordu, ne yazık ki vatandaş artık işlerini devlete çözdürmek yerine, Kekeç Kerim gibi zibidilere gidiyordu. Önemsiz birkaç soru daha sorup kalktık Şükrü'nün yanından. Tabiî gösterdiği fotoğrafı da yanımıza alarak. Önce bankanın Bahariye şubesine uğradık. Emel Hanım'ı görevden aldıklarını söylediler, kadının adresini aldıktan sonra evinin yolunu tuttuk.

Fotoğraftan pek anlaşılmıyordu, ama oldukça güzel bir kadındı Emel. Otuz beş yaşındaydı, ama daha genç gösteriyordu. Bizi sıcak bir tavırla karşıladı. Özel karışım, hoş kokulu bir çay ikram etti.

"Salimle ne zaman tanıştınız ?" diye sordum çayımdan bir yudum aldıktan sonra. "Birkaç yıldır tanışıyoruz" dedi Emel hiç duraksamadan. "İyi müşterimizdi." "Onun borçlu olduğunu bilmiyor muydunuz, nasıl kredi verebildiniz?"

"İki villa ile bir yazlığı ipotek ettik. Ama bu taşınmazlar meğer ona ait değilmiş." "Anlayamıyorum" diyerek atıldı Ali "Yılların bankası nasıl bu kadar kolay kandırılır." "Bana sahte tapular göstermiş. Belgelerin sahte olduğunu nasıl bilebilirdim ki ?" "Araştırmak aklınıza gelmedi mi?" diye Emel'i sıkıştırmayı sürdürdü Ali.

"Güven veren bir insandı Salim" dedi Emel. Sesinin titremeye başladığı ikimizin de dikkatinden kaçmamıştı. "Bankamızla ilişkileri hep iyi olmuş. Ona güvendim."

"Güvendiniz mi, yani bankadaki bir kurul mu, yoksa siz mi ?" "Ben karar verdim" dedi Emel ezik bir tavırla.

"Sizi nasıl kandırdı Emel Hanım ?" diye sordum birden ciddileşerek. "Anlattığım gibi güven veren biri..." diyerek yalanını sürdürmeye çalıştı.

"Boşuna gizlemeye kalkışmayın" dedim cebimden çıkardığını fotoğrafı ona uzatırken. Bunu söylerken elimden geldiğince kibar olmaya çalışmıştım. "İlişkinizi biliyoruz. Bize gerçeği anlatırsanız sizin yararınıza olur."

"Ne olur o fotoğrafı gazetelere vermeyin. Annem çok yaşlı bunu kaldıramaz."

"Merak etmeyin" dedim babacan bir tavırla. "Size söz hiçbir gazeteci bu resme ulaşamayacak."

"Salim beni kandırdı" dedi Emel. Uzunca bir süre düşündükten sonra başlamıştı konuşmaya. "Bana delice âşık olduğunu söylüyordu. Karısını boşayacağım, yakında ikimizin evleneceğini söylüyordu. 'Ama önce borçlarımdan kurtulmalı, işlerimi yoluna koymalıyım' diyordu. Ona inandım, kişisel yetkimi kötüye kullanarak krediyi verdim..."

Sustu. Başı öne düşmüştü.

"Keşke vermeseymişim" diye söylendi sonra, sanki bizimle değil de kendi kendine konuşuyordu. "Olan bana oldu. Onurumu, mesleğimi, her şeyimi kaybettim."

Başını kaldırdı, şimdi gözlerinde öfke vardı.

"Umarım banka, o alçaktan parasını alır da ben de görevime geri dönerim." "Nasıl alacak banka parasını ?"diye sordu Ali. "Mafya yardımıyla mı?"

"Ne demek istediğinizi anlamadım ?" dedi kadın güzel gözlerini iri iri açarak. "Mafya diyorum, bankanız tahsilatlarda yeraltındaki kişilere başvurmaz mı?"

"Hayır, kesinlikle hayır! Biz alacaklarımızı yasal yollardan toplamaya çalışırız" dedi kadın, biçimli kaşları ilk kez çatılıyordu. "Neden bana bu sorulan soruyorsunuz?"

"Çünkü Salim öldürüldü" diye atıldım.

"Öldürüldü mü?" dedi Emel şaşkınlıkla. "Yani Salim öldü mü?"

Gözüm kadının üzerindeydi, bu haberi ilk kez duyuyor gibiydi. Yüzünün bir an keder bulutlarıyla

gölgelendiğini bile söyleyebilirim. Ama bu meslekte geçirdiğim yıllar görünüşe aldırmamak gerektiğini hiç aklımdan çıkmayacak şekilde öğretmişti bana.

"Ee.. emin misiniz?" diye yineledi Emel. Bakışlarımızdan evet yanıtı alınca, gözlerinden yaşlar akmaya başladı.

"Demek beni aldatmamış" diye mırıldandı. "Demek beni gerçekten de seviyormuş. Demek dürüst bir insanmış."

"Ondan emin değiliz" dedi Ali. "Zaten bu meselede hiçbir şeyden emin değiliz. Sadece Salim'in mafya tarafından öldürüldüğünü düşünüyoruz." Ardından kinayeli bir sesle ekledi. "En önemli soru da mafyayı kimin tuttuğu."

"Banka kesinlikle böyle bir şey yapmaz." "Ya siz?"

"Nasıl böyle bir şey söyleyebilirsiniz ?" diye bağırdı Emel. "Bu haksızlık! Ben onu seviyordum."

Ali sakinliğini koruyordu.

"Öyle diyorsunuz ama, bu işten en çok zarar gören sizsiniz. Salim yalnızca paranızı almakla kalmamış, bir sevgili olarak güveninizi kötüye de kullanmış." Emel'in yüzü al al yanmaya başlamıştı.

"Bu yüzden Salim'i öldürteceğimi mi sanıyorsunuz?" diye kükredi. "Onun ölüm haberini alınca nasıl yıkıldığımı fark etmediniz mi? Siz beni ne sanıyorsunuz?"

"İyi ama..."

"Aması maması yok. Aptalca düşünüyorsunuz. Ben mafya filan tutmadım. Siz, mafyayı Şükrü Bey'e sorun."

"Şükrü Bey'e mi?" diyerek girdim söze.

"Evet Şükrü Bey'e. Salim'in, Şükrü'ye bizden daha fazla borcu vardı." "Nereden biliyorsunuz ?" dedim, merakım derinleşiyordu.

"Araştırdık. Salim'in Şükrü Bey'e iki yüz elli milyar borcu varmış. Mafyayı o tutmuştur."

Şaşkınlıkla Ali'ye bakarken cep telefonum çaldı. Açtım merkezden Raif. Şükran Hanım'ın komşusu olduğunu söyleyen bir kadın aramış. Üç kişinin Şükran Hanım'ı zorla siyah bir BMW'ye bindirdiğini görmüş. Kadın aracın plakasını almayı da başarmış. Araştırmışlar plaka Kekeç Kerim'in adına kayıtlıymış.

"Tamam, hemen geliyoruz" dedim Raif e.

Bu ani kalkışa bir anlam veremeyen Ali, kadınla birlikte tuhaf tuhaf yüzüme baktı, ama itiraz etmedi.

"Lütfen İstanbul'dan ayrılmayın" dedim Emel'e.

"Olur" dedi beni şaşırtarak. "Ama inanın onu ben öldürmedim." Merkeze giderken bir çırpıda anlattım olanları Ali'ye.

"Demek Salim'i boğazlayan Kekeç Kerim'miş" diye söylendi Ali.

"Öyle görünüyor. Yine de önemli bir sorun var. Kekeç Kerim, Salim'i öldürdüyse, adamın karışım niye kaçırsın ?"

Soruma yanıt bulamayınca somuttuk bir suratla merkeze gidinceye kadar sustu Ali. Merkez oldukça şenlikliydi. Operasyon timinin gözü kara, bana sorarsanız biraz da çatlak şefi Koray ekibini toplamış.

Öğleden sonra Kekeç Kerim'in mekânını bastık. Tuhaf kaçmaya çalışmadı Kekeç Kerim. On bir adamını da onunla birlikte tek el silah atmadan yakaladık. Tabiî her şeyi inkâr ettiler. Ama üzerlerinden çıkan çeklerin Salim'in Kuyumcu Şükrü'ye yazdığı çekler olduğu anlaşılınca Kekeç Kerim daha fazla direnmedi. Çekleri Kuyumcu Şükrü'den aldığını itiraf etti. Ama Şükran Hanım ortalıkta yoktu. Onu nereye götürdüklerini sordum. Kekeç pis pis sırıtarak yanıtladı sorumu.

"Biz onu kaçırmadık, sadece kocasının nerede olduğunu öğrenmek için arabamızla biraz gezdirdik, sonra da Sarıyer'de bıraktık" dedi.

Yoksa kadıncağızı da kocası gibi öldürüp denize mi atmışlardı. Hemen Şükran Hanım'ın evini aradım. Gerçekten de Şükran Hanım evine dönmüştü. Telefondaki konuşmamızda Kekeç'in ifadesini doğruladı. Onu zorla arabaya bindirmişler. Kocasının nerede olduğunu sormuşlar. Kocası borcunu ödemezse, başlarına kötü şeyler geleceğini söyleyerek tehdit etmişler, sonra da Sarıyer'de serbest bırakmışlardı.

Sorgu odasından çıktığımızda gün doğmak üzereydi, ama ortalık hâlâ karanlıktı az sonra inceden bir de yağmur başladı.

"Amirim" dedi Ali. "Bir işkembe çorbasına ne dersiniz ?" "İyi fikir" dedim.

"Kendimize geliriz."

Yarım saat sonra Galatasaray'daki Lale İşkembecisi'nde fırından yeni çıkmış ekmeklerin eşliğinde çorbalarımızı kaşıklıyorduk. Çorbaları mideye indirip sıra çaylara geldiğinde:

"Eee söyle bakalım evlat" dedim Ali'ye. "Kim öldürmüş olabilir bu Salim'i?"

"Kekeç olmadığı açık Amirim. Yoksa adamın karısını kaçırmaya kalkmazdı. Kuyumcu Şükrü başka bir mafya grubuyla daha anlaşmış olmasın?"

"Hiç sanmam. Dikkat etmedin mi Kekeç'in elindeki çeklerin tutarı üç yüz milyarı buluyor. Yani Salim'in Şükrü'ye olan borcu kadar."

"Emel'e ne dersiniz ? Onun parmağı olmasın ? Bankanın parasını almak için..."
"Para" diyerek kestim sözünü, "işte anahtar sözcük bu. Salim bankadan aldığı parayı Şükrü'ye vermediğine göre, ne yaptı? Paranın kimde olduğunu bulursak, katili de buluruz." "İyi de paranın kimde olduğunu nasıl bulacağız Amirim ?" diye söylendi Ali.
"Salim'i araştırmamız lazım. Ben, Şükran Hanım'a uğrayayım. Sen de PTT'ye git Salim son bir aydır kimleri aradı, kimlerle görüştü, bir sor bakalım."

Ali'den ayrılıp arabama yürürken yağmurun kesildiğini fark ettim. Yüksek binaların arasından çıkan kıytırık bir güneş yüzümde gezinmeye başladı. Bir saat sonra güneş kendini iyice hissettirmeye başlarken çaldım Şükran Hanım'ın kapısını. Kadıncağız geceliğinin üzerine geçirdiği bir sabahlıkla karşıladı beni. Yüzünde şaşkın, utangaç bir ifadeyle içeriye buyur etti. Onu kaçıranların yakalandığı müjdesini verdim hemen. Buruk bir sevinç gezindi ela gözlerinde. Konuya girmenin zamanı gelmişti:
"Salim'in yakın akrabası, arkadaşları yok mu?" diyecek oldum.
"Yakın akrabası yoktur" dedi. "Salim küçükken ailesi Ordu'dan kalkıp İstanbul'a gelmiş. Ordu'ya da gidip gelmeyince akrabalık ilişkileri de zayıflamış."
"Peki son zamanlarda eve gelip giden, telefonla arayan bir arkadaşı oldu mu ?
"Yoo kimse aramadı. Haa az kalsın unutuyordum. Bakırköy Akıl Hastanesi'nden aradılar. Arayan bir doktordu, adını da söyledi, ama unuttum. Salim'i istedi. Konuştular. Salim'e adamın ne istediğini sordum. 'Zengin bir arkadaşım hastaneye yeni bir ünitenin yapılması için para bağışlayacak, o konuyu konuşuyorduk' dedi."
"İlginç" dedim. "Bu hayırsever arkadaş kim acaba?"
"Aklıma Şükrü Abi'den başka kimse gelmiyor" dedi kadıncağız.
"Şükrü olamaz" dedim. "Hastaneye soralım, bakalım onlar ne diyecek?"
Öğle üzeri merkezde buluştuk Ali'yle. Elindeki PTT'den alınma bilgisayar çıktısına baktım. Bankayı, beyaz eşya satan fabrikaları, borsayı aramış Salim. Sonlara doğru Bakırköy Akıl Hastanesi gözüme çarpıyor. Geçen ay dört kere aramış hastaneyi.
"ister misin, Salim parayı hayır işinde kullansın" dedim gülümseyerek.
"Salim bunu yapacak bir adama pek benzemiyor Amirim" diye karşı çıktı Ali. "Haklısın" dedim. "Şu hastaneyi bir yoklasak fena olmayacak."
Bakırköy Akıl Hastanesi'nin ağaçlıklı, geniş bahçesinden geçerek başhekimin odasına yöneldik. Başhekim ters biri; konuyu anlatınca, suratını asarak homurdandı.
"Son günlerde böyle bir hayır işi olmadı bizde."
"Hani sizin haberiniz olmadan..." deme gafletinde bulununca da:
"Benim haberim olmadan buradan kuş uçmaz" diyerek kesti sözümü. Sonra kaim kaşlarından birini yukarı kaldırarak "Şu sizin adam başka bir nedenle aramış olamaz mı hastaneyi. Mesela bizde yatan bir hastası olmasın ?"
"Sanmıyorum, ama isterseniz bir kontrol edelim." "Edelim tabiî.
Adı neydi şu sizin adamın ?" "Salim Arıcı."
Adam önündeki defteri açarak bakmaya başladı, az sonra da küçümseyen bakışlarım bize çevirerek,
"Söylemiştim" dedi. "Bizde kardeşi varmış adamın." "Kardeşimi?"
"Hem de ikiz kardeşi."
"İkiz kardeşi mi ?" diye söylendik Ali'yle aynı anda. Şaşkınlığımıza bir anlam veremeyen başhekim açıklamaya çalıştı. "Evet ikiz kardeşi. Küçükken menenjit geçirmiş. Zihinsel özürlü..." Doktorun sözünü keserek sordum.
"Şu anda burada mı ?"
"Hayır kardeşi geçen hafta çıkarmış hastaneden." "Adı neymiş bu ikiz kardeşin ?"
"Selim Arıcı." Gerekeni öğrenmiştik.
"Çok teşekkür ederiz, Doktor Bey" diyerek kalktık hemen.
Kalktığımızı gören başhekim hayal kırıklığına uğramış bir suratla süzdü bizi. Ama onunla kaybedecek vaktimiz yoktu. Odadan çıkar çıkmaz:

"İnşallah kaçırmamışızdır herifi" diye söylenerek cep telefonun tuşlarına dokunmaya başladım. Telefonda pasaport şubesinden Pala Yusuf'un sesini duyunca:
"Alo Pala, merhaba ben Nevzat." "Vay Nevzat, nasılsın?"
"İyiyim iyiyim, acil bir bilgiye ihtiyacım var. Son zamanlarda Selim Arıcı diye birine pasaport verdiniz mi?

Bir araştırır mısın?"

"Tamam Abi merak etme hemen araştırıyorum." "Sağol, cep telefonum açık, senden haber bekliyorum."

Hastanenin bahçesinde gezinen hastaların arasından geçerek arabamıza yürürken, "İki kardeş bu kadar çok mu benziyormuş birbirine" diye sordu Ali.

"Duymadın mı, ikizlermiş."

"Ama Selim yıllardır hastanede. Normal bir insandan farklı olması gerekmez mi?" "Ceset deforme olmuştu. İki gün denizde kalmış."

"Belki de özellikle atmıştır denize. Aralarındaki fark ortadan kalksın diye." "Muhtemelen öyledir" diye söylendim, araca binerken.

Merkezin kalabalık otoparkında aracımıza bir yer bulmaya uğraşırken cep telefonum ısrarla çalmaya başladı. Arayan Yusuf'tu. Selim Arıcı adındaki şahsın iki gün önce beş yıllık bir pasaport aldığını söylüyordu. Telefonu kapattıktan sonra Ali'ye dönerek:

"Umarım kaçırmayız herifi" dedim. "Uçakla gitmeyi planlıyor olmalı. Bütün havayollarını araştıralım. Her ihtimale karşı sınır kapılarına da fotoğrafını fakslayalım."

Şansımız yardım ediyordu. Selim Arıcı adını THY'nin yolcu listesinde bulduk. Bu akşam, THY'nin saat 21:00'de kalkacak uçağıyla Avusturya'ya kaçacaktı. Bütün ekip Yeşilköy Havalimanı'nda tertibatımızı almış bekliyorduk. Sivil memurlar salonda dolaşırken, biz de Ali'yle yolcuların uçağa giriş bölümünün kapısında dikilmeye başladık. Hepimizin elinde Salim'in fotoğrafları.

Saat sekize gelirken sivil memurlardan Ragıp, telsizle adamımızın geldiğini haber verdi. Az sonra ben de gördüm onu. Gösterişsiz bir takım elbise giyinmiş, elinde yalnızca bir tek valiz, sakin adımlarla yolcuların uçağa alınacakları bölüme yürüyordu. Ali'ye giriş kapısında beklemesini söyleyerek adama doğru yürüdüm. Benim hareketlenmemle birlikte bizim siviller de Salim'e yaklaşmaya başladılar. Önümden geçerken:

"Salim Arıcı!" diye seslendim.

Rengi attı, ama bozuntuya vermeden yürümeye çalıştı. Elimle omzuna dokunarak yeniden seslendim. "Salim Arıcı! Siz Salim Bey değil misiniz ?"

Durup gülümsemeye çalıştı, sonra nazik bir tavırla: "Yanılıyorsunuz" dedi. "Siz beni kardeşimle karıştırıyorsunuz?"

"Mümkün değil" dedim, alaycı, ama sert bir ifadeyle gözlerine bakarak. "Unuttunuz mu kardeşiniz öldü. Bir geceyarısı onun gırtlağını kesip denize attınız."

GUY DE MAUPASSANT

OTEL

Yukarı Alpler'de buzulların eteğinde, dağların beyaz tepelerini kesen o çıplak ve kayalık boğazlarda yapılmış bütün ahşap oteller gibi Schwarenbach Oteli de, Gemmi Geçidi'ni boylayan yolculara barınaklık eder.

Burası, Jean Hauser ailesinin bakımı altında altı ay açıktır. Sonra karlar yığılıp da boğazı doldurmaya ve Loeche'e inme olanağını rtadan kaldırmaya başlar başlamaz kadınlar, baba ve üç oğul oradan ayrılırlar; yaşlı kılavuz Gaspard Hari ile ona arkadaş olacak başka bir kılavuzu ve iri dağ köpeği Sam'ı yapıya bekçi bırakırlar.

İki adamla hayvan bu kar hapisanesinde, beyaz ve sonsuz Balmhorn eğiminden başka bir şey görmeden, uçuk ve parıltılı tepelerle çevrili, dört yanlarında yükselen, küçük yapıyı kucaklayan, sıkan ve ezen, çatıya yığılan, pencerelere erişip kapıya duvar çeken karlara gömülü, ta ilkyaza dek otururlar.

O gün de Hauser ailesi, kışın yaklaşması ve inişte tehlike belirmesi üzerine, Loeche'e dönüyordu.

Giysilerle ağırlıkların yüklendiği üç katır, üç oğulun yönetiminde, önden gitti. Sonra anne Jeanne Hauser'le kızı Louison dördüncü bir katıra binerek yola düzüldüler. Baba, aileyi inişin başına kadar geçirecek olan iki bekçiyle birlikte arkadan geliyordu.

Önce, otelin önünde genişleyen büyük taşlık çukurun dibinde, suları artık buz tutmuş gölü döndüler. Sonra her yanını karlı tepelerin bastığı çarşaf gibi temiz boğazı boyladılar. Bir güneş sağanağı bu buzlu, beyaz ve pırıl pırıl çöle düşüyor, orasını soğuk ve köreltici bir alevle tutuşturuyordu. Ne bu dağ denizinde bir yaşam izi, ne bu sonsuz yalnızlıkta bir kıpırdama vardı. Buranın derin sessizliğini hiçbir gürültü bozmuyordu.

Genç kılavuz Ulrich Kunsi, iri yapılı ve uzun bacaklı bir İsviçreli, iki kadını taşıyan katıra yetişmek üzere, yavaş

yavaş Hauser babayla yaşlı Gaspard Hari'yi geride bıraktı.

Genç kız onun gelişine bakıyor, üzüntülü bir gözle adeta onu çağırıyordu.

Bu, uzun zaman buzlar arasında kalışı yüzünden süt beyaz yanakları ve solgun saçları renklerini yitirmişe benzeyen sarışın bir köylü kızcağızdı.

Kılavuz onun bindiği hayvana ulaşınca elini terkiye koydu ve yürüyüşünü ağırlaştırdı. Hauser ana, en ince ayrıntısına kadar bütün kışlık öğütlerini sayıp dökerek onunla konuşmaya başladı. Yaşlı Hari Schwarenbach Oteli'nde şimdiye dek kar altında on dört kış geçirmişse de delikanlı ilk kez kalacaktı.

Ulrich Kunsi, anlar görünmemekle birlikte dinliyor ve boyuna genç kıza bakıyordu. Arada bir de: "Peki, Madam Hauser" diye yanıt veriyordu. Fakat aklı başka yerde gibiydi ve durgun yüzü hiç değişmiyordu.

Uzayıp donmuş suyu, koyağın dibinde dümdüz yayılan Daube Gölü'ne geldiler. Sağda Daubenhorn, Wildstrubel'in eteğindeki Loemmern Buzulu'nun kocaman buzultaşlarının yanında, dimdik yükselen kara kayaları gösteriyordu. Loeche'e doğru inişin başladığı Gemmi Geçidi'ne yaklaşırken birdenbire Valais Alpleri'nin uçsuz bucaksız ufkunu gördüler. Derin ve geniş Rhone Koyağı, onları bu dağlardan ayırıyordu.

Uzakta irili ufaklı, ezilmiş veya sivrilmiş, güneşin altında pırıl pırıl, bir beyaz tepeler dünyası vardı: İki boynuzuyla Mischabel... Oturaklı kütlesiyle Wissehorn, battal Brunnegghorn... O insan yiyici, yüksek ve korkunç Cervin piramidi ve Dent-Blanche, o devanası kılıklı yosma...

Sonra ayaklarının altında, eni boyu belirsiz bir çukurun içinde, baş döndürücü bir uçurumun dibinde Loeche'i seçtiler. Evleri, yukarıda Gemmi ile bitip kapanan, aşağıda da Rhone'a açılan bu kocaman oyuğa yuvarlanmış kum tanelerine benziyordu.

Katır, dimdik dağı, ta eteğindeki hemen hemen görünmez köyceğize kadar, bir düş dünyası yaşanır gibi, döne dolaşa, kıvrıla büküle inen keçiyolunun kıyısında durdu. Kadınlar kara atladılar.

İki yaşlı adam da yetişmişlerdi. Hauser baba:

- Eh, Hoşça kalın dostlar, dedi; gelecek yıl buluşuruz; Tanrı güç versin.

Hari baba da yineledi:

- Gelecek yıl buluşuruz.

Kucaklaştılar. Madam Hauser, sıra kendisine gelince yanaklarını uzattı. Genç kız da öyle yaptı.

Nöbet Ulrich Kunsi'ye geldiği vakit o, Louse'in kulağına: "Sakın yukardakileri unutmayın." diye fısladı. Kız o kadar hafif, bir "hayır"la yanıt verdi ki delikanlı bunu kulaktan değil, içten duydu.

Jean Hauser yine: "Hadi Hoşça kalın, dedi; Tanrı sağlık versin." Sonra kadınların önüne geçerek inmeye başladı.

Üçü de yolun ilk dönemecinde çarçabuk gözden yittiler.

İki adam Schwarenbach Oteli'ne doğru yüzgeri ettiler.

Ağır ağır, yanyana, konuşmadan yürüyorlardı.

O iş de bitmişti. Dört beş ay karşı karşıya, yapayalnız yaşayacaklardı. Gaspard Hari geçen kışı nasıl geçirdiğini anlatmaya başladı. Michel Canol ile birlikte kalmıştı. O adamcağız şimdi oralarda bir kış daha geçiremeyecek kadar yaşlıydı. Çünkü uzun yalnızlık sırasında insana bir hal olabilirdi. Pek öyle sıkılmamışlardı. Her şey daha ilk günden işi göze almaktaydı. Nasıl olsa bazı eğlenceler, oyunlar, vakit geçirecek birçok şey bulunuyordu. Ulrich Kunsi, gözleri yerde, aklı Gemmi'nin dolambaçlı yollarından köye doğru inenlerde, onu dinliyordu.

Birdenbire oteli, küçülmüş, dağ gibi kar yığınının dibinde ancak seçilebilecek kadar kalmış gördüler. Kapıyı açınca Sam, kıvırcık tüylü iri köpek, çevrelerinde sıçramaya başladı. Yaşlı Gaspard:

- Haydi bakalım, oğul, dedi; artık kadınlar yok. Akşam yemeğini bizim hazırlamamız gerek. Sen patatesleri ayıkla.

Her ikisi de üç ayaklı ağaç iskemlelere oturarak çorbayı kaşıklamaya giriştiler.

Ertesi günün sabahı, Ulrich Kunsi'ye uzun geldi. Delikanlı, pencereden yapının karşısındaki ışıklı dağa bakarken yaşlı Hari cıgara içiyor ve ocağa tükürüyordu. Ulrich öğleden sonra dışarı çıktı. Bir gün önceki yolu yeniden yürüyerek, yerde, iki kadını götüren katırın tırnak izlerini aradı. Sonra Gemmi Geçidi'ne gelince uçurumun kıyısına yüzükoyun yattı, Loeche'e baktı.

Köy taşlık kuyusunun içinde henüz kara boğulmamıştı. Kar, çok yakına gelmişse de çevreyi koruyan çam ormanları onu bayağı durdurmuştu. Alçacık evler, yukardan, bir çayıra dizilmiş taşlar gibi görünüyordu.

Küçük Hauser şimdi orada, şu külrenkli evlerden birindeydi. Acaba hangisinde? Ulrich Kunsi onları birbirinden ayırdedemeyecek kadar uzakta bulunuyordu. Henüz elindeyken aşağı inmek ne iyi olacaktı!

Fakat güneş kocaman Wildstrubel Tepesi'nin arkasında yitmişti. Delikanlı geriye döndü. Baba Hari cıgara içiyordu. Arkadaşının geldiğini görünce ona kâğıt oynamayı önerdi. Masanın iki yanına, karşı karşıya oturdular.

Uzun süre iskambil oynadılar. Sonra yemek yeyip yattılar. Gelen günler ilkinin aynı oldu. Hava açık ve soğuk; yeniden kar yok. Yaşlı Gaspard öğle sonlarını bu donmuş tepelerde şuraya buraya uçan kartalları ve az raslanır kuşları kollamakla geçiriyor, Ulrich de köyü seyretmek için boyuna Gemmi Geçidi'ne yollanıyordu. Sonra kâğıt, domino oynuyorlar, zar atıyorlar, oyunlarına heyecan katmak için de ufak şeyler kazanıp yitiriyorlardı. Bir sabah Hari, daha önce

davranıp kalkan arkadaşını çağırdı. Beyaz köpükten kımıl kımıl bir bulut, derin ve ağırlıksız, üzerlerine ses çıkarmadan dökülüyor, yavaş yavaş onları köpükten, kalın ve sağır bir şiltenin altında bırakıyordu. Bu, dört gün, dört gece sürdü. On iki saatlik bir dondan sonra buzul taşlarının granitinden daha sert bir duruma giren bu buz tozunun üzerine çıkmak için bir geçit oymak, basamaklar yapmak, kapının ve pencerelerin önlerini açmak gerekti.

O zaman hiç dışarı çıkıp dolaşamadan hapiste gibi yaşadılar. İşleri arasında bölüşmüşler, düzenle yapıyorlardı. Ulrich Kunsi temizlemeyi, yıkamayı, temizlikle ilgili her şeyi üzerine almıştı. Gaspard Hari yemek pişirir ve ateşe bakarken odun kıran da Ulrich'ti. Her gün birbirinin aynı olan işlerine uzun kâğıt veya zar partileri ara verirdi. Her ikisi de yumuşak huylu oldukları için hiç kavga etmezlerdi. Hatta sabırsızlıkları, titizlikleri de yoktu. Birbirlerine hiç acı söz söylememişlerdi. Bu dağ başı kışlamasına yetecek kadar dayanma güçleri vardı.

Vakit vakit yaşlı Gaspard tüfeğini alır, dağ keçisi bulmaya giderdi. Bazan vururdu da. O zaman Schwarenbach Oteli'nde bayram olur ve taze et şöleni çekilirdi.

Bir sabah yine böylece gitti. Dışardaki termometre sıfırın altında on sekizi gösteriyordu. Güneş henüz doğmamış olduğu için avcı Wildstrubel yakınlarında av bulacağını umuyordu.

Ulrich yalnız kalınca saat ona kadar yattı. Uykuyu severdi. Fakat hep erkenci ve çalışkan olan yaşlı kılavuzun karşısında kendini bu sevgiye bırakmaya hiç cesaret edememişti. Sam'la ağır ağır yemek yedi. O da gecesini gündüzünü ateşin karşısında uyumakla geçiriyordu. Sonra içinde bir üzgünlük, hatta bir yalnızlık korkusu buldu ve kök salmış bir alışkanlığa karşı olduğu gibi gündelik iskambil oyunlarına karşı da bir gereksinim kabarıklığı duydu.

Bunun üzerine saat dörtte dönecek olan arkadaşını beklemeye çıktı. Kar, çukurları doldurarak, iki gölü silerek, kayaları pamuğa sararak derin koyağı baştan başa düzleştirmişti. Artık kocaman tepelerin arasında kocaman, bembeyaz, pürüzsüz, göz kamaştırıcı ve donmuş bir tekneden başka bir şey yoktu.

Üç haftadır Ulrich uçurumun, köyün görüldüğü kıyısına gitmemişti. Wildstrubel'e çıkan yamaçlara tırmanmazdan önce oraya uğramak istedi. Loeche de kar altındaydı. Evler, bu soğuk mantonun içine gömülmüş, hiç seçilmez olmuştu.

Sonra sağa dönerek Loemmern Buzulu'na doğruldu. Ucu demirli değneğini taş gibi sert kara kakarak büyük dağlı adımlarıyla ilerliyordu. Keskin gözüyle de uzakta, bu sınırsız örtü üzerinde küçük, kara ve kımıldar noktayı arıyordu.

Buzulun kıyısına varınca, yaşlı adamın gerçekten bu yolu tutmuş olup olmadığını düşünerek durdu.

Sonra daha hızlı ve daha kaygılı adımlarla buzul taşları boyunca yürümeye başladı.

Güneş alçalıyordu. Karlar pembeleşiyor, onların billurlaşmış yüzünde kuru ve dondurucu bir yel vakit vakit canlanıp esiyordu. Ulrich uzun, yüksek ve titrek bir haykırmayla arkadaşını çağırdı. Ses, dağların uyuduğu gömüt durgunluğu içinde uçtu; uzaklarda, köpükten, derin ve kımıltısız dalgaların üzerinde; bir kuş çığlığının deniz dalgalarında koşması gibi, koştu; sonra döndü. Ona hiçbir yanıt gelmedi.

Delikanlı yine yürümeye başladı. Güneş aşağıda, gökteki yansımaların hâlâ pembeleştirdiği tepelerin arkasında batmıştı. Koyağın derinlikleri artık kararıyordu. Ulrich birdenbire korktu. Ona bu dağların sessizliği, soğuğu, yalnızlığı ve kış ölülüğü kendi içine giriyor, kanını durdurup dondurmak, uzuvlarını kaskatı etmek, kendisini katılmışa, buz kesilmişe çevirmek istiyor gibi geldi. O zaman koşarak oturduğu yere doğru kaçmaya başladı. Yaşlı adam, kendisi yokken dönmüştür diye düşünüyordu. Olasılıkla, başka bir yol tutmuş ve şimdi, ayaklarının dibinde vurulmuş bir dağ keçisiyle, ateşin karşısına geçmişti.

Biraz sonra oteli gördü. Oradan hiç duman çıkmıyordu. Ulrich daha hızlı koştu, kapıyı açtı. Sam kendisini sevinçle karşıladı. Fakat Gaspard Hari gelmemişti.

Kunsi, şaşırmış, sanki arkadaşı bir köşeye saklanmış da onu şimdi bulacakmış gibi, olduğu yerde dönüp duruyordu. Sonra ateşi yaktı ve hep yaşlı adamın çıkageleceğini umarak çorbayı pişirdi.

Arada sırada daha görünmüyor mu diye çıkıp bakıyordu. Gece, dağların uçuk gecesi, solgun gece, ufkun kıyısında hemen tepelerin arkasına düşmeye hazır, sarı ve ince bir ayın aydınlattığı esmerimsi gece, ortalığa çökmüştü.

Sonra, delikanlı yine içeriye giriyor, oturuyor, başa gelebilecek kazaları düşünerek ellerini ve ayaklarını ısıtıyordu.

Gaspard bir bacağını kırmış, bir çukura yuvarlanmış, yanlış bir adım atarak ayak kemiğinin burkulmasına neden olmuş olabilirdi. Herhalde şimdi karlara serilmiş, tutulmuş, soğuktan kaskatı kesilmiş, bitmiş, belki de yardım çağıra çağıra, gecenin sessizliği içinde boğazının bütün gücüyle haykıra haykıra yatıyordu.

Fakat nerede? Dağlar o kadar geniş, o kadar yalçın, çevre de, özellikle bu mevsim boyunca, o kadar tehlikeliydi ki bir adamı bu sonsuzluğun içinde bulmak için on veya yirmi kılavuz olmak ve yirmi gün her yöne gitmek gerekirdi.

Bununla birlikte Ulrich Kunsi, eğer Gaspard Hari saat bire kadar dönmezse Sam'la birlikte çıkmaya karar verdi.

Hazırlığını da yaptı.

Bir çantaya iki günlük yiyecek koydu.. çelik kancalarını aldı.. beline uzun, ince ve sağlam bir ip sardı.. ucu demirli değneğini ve buzda basamak oymaya yarayan baltayı gözden geçirdi. Sonra bekledi. Ateş ocakta yanıyor, iri köpek alevin aydınlığında horulduyordu. Saat, ses veren ağaçtan kutusu içinde düzenli tiktaklarını, bir yürek gibi vurmaktaydı.

Ulrich, kulağı uzak gürültülerde, hafif rüzgâr çatıyı ve duvarları sıyırdıkça ürpererek, bekliyordu.

Saat gece yarısını çaldı. Delikanlı titredi. Sonra içinde ürküntü ve kesiklik duyduğu için, yola çıkmadan kaynar bir kahve içmek üzere, ateşe su koydu.

Saat biri vurunca kalktı, Sam'ı uyandırdı, kapıyı açtı ve Wildstrubel'e doğru yola çıktı. Tam beş saat kancalarıyla kayalara tırmanarak, buzları yontarak, boyuna ilerleyerek ve bazan çok dik bir yokuşun dibinde kalan köpeği ipinin ucunda yedeğe alarak yükseldi. Yaşlı Gaspard'ın çok kez gelip dağ keçisi aradığı tepelerden birine vardığında saat, aşağı yukarı altıydı. Orada güneşin doğmasını bekledi.

Başının üzerinde göğün rengi atıyordu. Ansızın, nereden fışkırdığı bilinmez, acayip bir ışık çevresinde yüz fersaha kadar yayılan sonsuz uçuk tepeler denizini birdenbire aydınlattı, Sanki bu aydınlık, karın kendisinden çıkıp boşluğu kaplıyordu. Yavaş yavaş uzaktaki tepelerin en yüksekleri, et rengi kadar açık bir pembeliğe büründü. Sonra Berne Alpleri'nin, bu hantal devlerin arkasından kırmızı güneş göründü.

Ulrich Kunsi yeniden yola düzüldü. Tıpkı bir avcı gibi iki büklüm, izleri gözleyerek, köpeğe: "Ara tosunum, ara!" diyerek yürüyordu.

Artık gözüyle çukurları yoklayarak, bazan da çıt duyulmaz genişlikte çarçabuk sönen uzun bir haykırışla seslenerek dağdan iniyordu. Karşılık alamayınca kulağını yere yapıştırarak dinliyordu. Bir ses duyar gibi oluyor, koşmaya başlıyor, yine bağırıyor, sonra hiçbir şey işitmiyor ve bitkin, umutsuz, oturuyordu. Öğleye doğru yemek yedi ve kendisi kadar yorulan Sam'a da yedirdi. Arkasından yine araştırmalarına koyuldu.

Akşam olurken, kırda elli kilometre almış, hâlâ yürüyordu. Evine dönemeyecek kadar uzakta ve daha ileriye sürüklenemiyecek kadar yorgun, karların içinde bir delik açtı ve birlikte getirdiği bir örtüye bürünüp, köpeğiyle oraya sokuldu. İnsan ve hayvan, birbirlerinin kucağında, birbirlerini ısıtarak, ama gene iliklerine kadar donarak yattılar.

Ulrich kafası hayaletlerle dolu, her yanı ayrı ayrı atarak, gözünü kapayamadı.

Doğrulduğu vakit güneş hemen hemen doğuyordu. Bacakları demir gibi kaskatı, ruhu sıkıntıdan kendisini bağırtacak kadar daralmış.. yüreği, bir gürültü duyar gibi olur olmaz onu heyecandan düşürecek kadar çarpıntılıydı.

Ansızın, bu ıssızlık içinde kendisinin de soğuktan donacağını düşündü ve bu ölüm korkusu, istencini kamçılayarak onu gayrete getirdi.

Şimdi düşe kalka otele doğru iniyor, peşinden ve uzaktan da, üç ayağı üstünde topallayan Sam geliyordu.

Schwarenbach'a ancak öğleden sonra dörde doğru vardılar. Ev boştu. Delikanlı ateşi yaktı, yemek yedi ve uyudu. Artık bir şey düşünemeyecek kadar duygusuzlaşmıştı. Yenilmez bir uyku gereksinmesiyle uzun zaman uyudu. Fakat ansızın bir ses, bir haykırma, bir ad: "Ulrich!".. derin uyuşukluğunu sarsaladı ve onu doğrulttu. Düş mü görmüştü? Bu, kaygılı ruhların düşlerine giren acayip çağrışlardan biri miydi? Hayır; o bunu, kulağına giren ve ta sinirli parmaklarının ucuna kadar etinin içinde kalan bu titrek haykırışı, hâlâ duyuyordu. Orada, evin yakınında biri vardı. Kapıyı açtı ve boğazının bütün gücüyle "Gaspard sen misin?" diye uludu.

Yanıt veren olmadı. Ne bir ses, ne bir mırıltı, ne bir inilti. Hiç, hiçbir şey. Geceydi. Kar, solgundu.

Rüzgâr, taşları parçalayan ve bu ıssız dağlarda canlı bir şey bırakmayan buzlu rüzgâr, esmeye başlamıştı. Çölün ateşli rüzgârından daha kurutucu ve daha öldürücü soluklarda ikide bir ayaklanıyordu. Ulrich yeniden haykırdı: "Gaspard... Gaspard! Gaspard!"

Sonra bekledi. Dağda her yan dilsiz kaldı. O vakit büyük bir korku, onu kemiklerine kadar sarstı. Bir sıçrayışta otele girdi, kapıyı kapadı ve sürgüleri sürdü. Sonra, arkadaşının can verirken kendisini çağırmış olduğundan emin, titreyerek, bir sandalyenin üstüne düştü.

İnsan nasıl yaşadığından yahut ekmek yediğinden eminse, o da bundan öyle emindi. Yaşlı Gaspard Hari bir yanda, bir delikte, beyazlıkları yeraltı karanlıklarından daha uğursuz olan o derin tertemiz yarların birinde iki gün üç gece can çekişmişti. Evet, iki gün üç gece can çekişmiş ve arkadaşını düşüne düşüne demin ölmüştü. Ruhu da özgür kalır kalmaz, Ulrich'in uyuduğu otele doğru uçmuş, ölü ruhlarının canlılara yanaştığı o bilinmez ve korkunç özellikle onu çağırmıştı. Bu sessiz ruh, uyuyan adamın bitkin ruhuna haykırmıştı; ona son kez hoşça kal demiş yahut da gerektiği kadar aramamış olan insana sitemlerini, belki de ilenmelerini yağdırmıştı.

Ulrich onu orada, pek yakında, duvarın arkasında, henüz kapadığı kapının ardında duyuyordu. O, kanatlarıyla aydınlık bir pencereye dokunan bir gece kuşu gibi dolaşıyordu. Ne yapacağını bilmeyen delikanlı, korkudan uluyacak gibiydi. Kaçmak istiyor, çıkmaya cesaret edemiyordu. Buna şimdi cesaret edemediği gibi, bundan böyle de cesaret edemeyecekti. Çünkü hayalet, yaşlı kılavuzun ölüsü, bir mezarlığın okunmuş toprağında yerini bulmadıkça gece gündüz orada, otelin çevresinde kalacaktı.

Gündüz oldu, Kunsi de güneşin pırıl pırıl dönüşüyle biraz güven duydu. Yemeğini hazırladı, köpeğine bulamaç yaptı, sonra kar üstünde yatan yaşlı adamı düşünerek, yüreği ezinç dolu, bir sandalyede kıpırdamadan oturdu.

Daha sonra, dağlara gece çöker çökmez, onu yeni korkular sardı. Artık bir mumun aleviyle ancak aydınlanan karanlık mutfakta yürüyor, dinleyerek, bir gece önceki korkunç haykırma kırın üzüntülü sessizliğini yine yırtacak mı diye kulak vererek, büyük adımlarla bir baştan bir başa yürüyordu. Zavallı adam kendini yalnız, hiç kimsenin başına gelmemiş biçimde yapayalnız buluyordu. Bu sonsuz kar çölünde yalnız, insanların oturduğu yerin iki bin metre üstünde.. insan

evlerinin üstünde, kımıldayan, gürültü eden, çırpınan yaşamın üstünde yalnız, donmuş havada yalnızdı. Çılgınca bir kaçmak.. nereye, nasıl olursa olsun kaçmak.. uçuruma atılarak Loeche'e inmek isteği onu didikliyordu. Fakat kapıyı açmaya cesareti yoktu. Ötekinin, ölünün, dağlarda yalnız kalmamak için, yolunu keseceğinden emindi.

Gece yarısına doğru, dolaşmaktan yorgun, acıdan ve korkudan bitkin, bir sandalye üzerinde sızdı. Çünkü tekinsiz bir yerden ürkülür gibi yatağından ürküyordu.

Ansızın bir önceki gecenin keskin haykırışı kulaklarında çın çın öttü. Ses öyle yırtıcıydı ki Ulrich hortlağı itmek için kollarını uzattı ve sandalyesiyle birlikte sırtüstü yere düştü.

Gürültüyle uyanan Sam, korkmuş köpeklerin uluduğu gibi ulumaya başladı. Tehlikenin nereden geldiğini arayarak dört dönüyordu. Kapının yanına gelince şiddetle soluyup puflayarak, homurdanarak, tüyleri diken diken, kuyruğu dikilmiş, alt aralığı kokladı.

Kunsi, çılgın gibi, ayağa kalkmıştı. Sandalyesini bir ayağından tutarak: "Girme, girme" diye bağırdı; "girme, yoksa seni gebertirim." Köpek de, bu gözdağıyla kızışmış, sahibinin sesinin meydan okuduğu görünmez düşmana karşı kötü kötü havlıyordu.

Yavaş yavaş Sam yatıştı ve gelip yine ocağın yanına uzandı. Fakat kuşkulu duruyordu. Başı yukarda, gözleri parıl parıldı ve dişlerinin arasından homurdanıyordu.

Beri yandan Ulrich de kendine geldi. Fakat korkudan aklını kaçıracağını duyumsayarak gidip büfeden bir şişe rakı aldı; üstüste birçok kadeh içti. Düşünceleri dumanlanıyordu. Cesareti artıyor, damarlarını bir ateş dalgası kaplıyordu.

Ertesi gün hiçbir şey yemedi; yalnızca içki içti. Arkasından birçok gün de körkütük sarhoş yaşadı. Aklına Gaspard Hari gelir gelmez içmeye başlıyordu, ta başı dönüp yere yıkılıncaya dek içiyordu... Orada da yüzükoyun, ölü gibi, eli ayağı kesilmiş, alnı yerde, horlayarak kalıyordu. Fakat yıkıcı ve çıldırtıcı suyu bir kez sindirdi mi hep aynı "Ulrich" çığlığı, kafasını delen bir kurşun gibi onu uyandırıyordu. O vakit hâlâ sallanarak, düşmemek için ellerini uzatarak ve Sam'ı yardıma çağırarak doğruluyordu. Sahibi gibi kaçırmışa benzeyen köpek de kapıya atılıyor, onu pençeleriyle tırmalıyor, uzun ve beyaz dişleriyle kemiriyordu. Beri yandan delikanlı boynunu arkaya uzatmış, başı havada, tıpkı bir koşunun arkasından soğuk su içer gibi, biraz sonra yeniden kafasını, belleğini ve delice korkusunu uyutacak olan rakıyı lıkır lıkır içiyordu.

Üç haftada içki diye nesi var nesi yoksa sömürdü. Fakat bu sürekli sarhoşluğun yalnızca uyuşturduğu korkusu, dindirilmesine olanak kalmayınca bir kat daha kudurarak ayaklandı. Artık bir aylık sarhoşlukla kızışmış olan ve kesin yalnızlığın içinde boyuna gelişen değişmez düşünce, onu bir burgu gibi oyuyordu. Otelde, öteki dışarda mı diye dinlemek için kulağını kapıya yapıştırarak, duvarların arkasından ona meydan okuyarak, kafese tıkılmış bir hayvan gibi, dolaşıyordu.

Sonra da yorgunluktan tükenip uyuklar uyuklamaz sesi yine işitiyor, sıçrayarak ayağa kalkıyordu.

Sonunda bir gece, canına tak etmiş korkaklar gibi kapıya atıldı; kendisini çağıranı görmek ve çenesini kıstırmak için kanadı açtı.

Soğuk bir esinti, hızla yüzüne çarptı. Adam kemiklerine kadar dondu; Sam'ın dışarıya fırladığını fark etmeksizin kapıyı yine kapadı ve sürgüleri sürdü. Sonra titreyerek ateşe odun attı, ısınmak için ocağın karşısına oturdu. Fakat ansızın yüreği oynadı. Biri ağlayarak duvarı tırmalıyordu.

Kendinden geçerek: "Defol!" diye haykırdı. Uzun ve acıklı bir yakınma ona yanıt verdi.

O vakit korku, kafasında akıldan yana ne kalmışsa hepsini götürdü. Saklanacak bir köşe bulmak için olduğu yerde dönerek: "Defol!" diye yineliyordu. Öteki de hep ağlayarak ve duvarlara sürünerek ev boyunca dolaşıyordu. Ulrich yemek takımları ve yiyecekle dolu, meşeden büfeye koştu, onu insan gücünden üstün bir güçle kaldırarak, bir engel olsun diye, kapıya kadar sürükledi. Sonra eşya olarak ne aldıysa hepsini, şilteleri, ot minderleri, sandalyeleri birbirinin üzerine yığıp, tıpkı düşman çevirdiği zaman yapıldığı gibi, pencereyi tıkadı.

Fakat dışardaki, şimdi, acıklı bir biçimde derin derin inliyordu. Delikanlı bunlara aynı iniltilerle karşılık vermeye başladı.

İçerden ve dışardan inlemeler kesilmeksizin günler ve geceler geçti. Biri boyuna evin çevresinde dönüyor, kalın duvarı tırnaklarıyla, devirmek ister gibi, güçlü güçlü kazıyordu. Öbürü içerden, eğilmiş, kulağını taşa yapıştırmış, onu bütün devinimlerini kolluyor, bütün çağırmalarına korkunç bağırışlarla yanıt veriyordu.

Bir akşam Ulrich artık bir şey duymadı. Yorgunluktan öyle bitkin oturdu ki hemen uyuyuverdi.

Hiçbir anısı, hiçbir düşüncesi olmaksızın uyandı. Sanki bu tükeniklik uykusunda bütün kafası boşalmıştı. Karnı açtı; yemek yedi.

Kış bitmişti. Gemmi Geçidi, yine geçilebilir duruma geliyordu. Hauser ailesi, oteline dönmek için yola koyuldu.

Yokuşun başına erişince kadınlar katırlarına bindiler ve biraz sonra yine buluşacakları iki adamdan söz ettiler.

İçlerinden birinin daha birkaç gün önce, yol açılır açılmaz, inip geçirdikleri uzun kıştan haber getirmemesine şaşıyorlardı.

Sonunda hâlâ tepesine kadar karla örtülü otel göründü. Kapı da, pencere de kapalıydı. Çatıdan biraz duman çıkıyordu. Bu, Hauser Baba'ya güven verdi. Fakat yaklaşınca eşiğin üzerinde, kartallar tarafından parçalanmış bir hayvan iskeleti, yan üstü yatan bir büyük iskelet gördü.

Bunu hep incelediler. Anne: "Sam olmalı" dedi ve "Hey Gaspard!" diye seslendi. İçerden bir bağırış, hayvan sesi gibi keskin bir bağırış yanıt verdi. Hauser baba: "Hey Gaspard!" diye yineledi. İlkinin aynı, yeni bir bağırış duyuldu.

O vakit babayla iki oğul, üç kişi kapıyı açmaya çalıştılar. Kapı dayandı. Boş ahırdan uzun bir direk aldılar, bütün hızlarıyla toslattılar. Kapı çatırdayarak yıkıldı, tahtalar parça parça fırladı. Sonra büyük bir gürültü evi sarstı. İçerde devrilen büfenin arkasında, saçları omuzlarına, sakalı göğsüne düşmüş, ayakta, gözleri pırıl pırıl, üstünden lime lime kumaşlar sarkan bir adam gördüler.

Onu seçemiyorlardı. Fakat Louise Hauser; "Anne; bu, Ulrich." diye haykırdı. Anne de onun, saçları ağarmasına karşın, Ulrich olduğunu tanıdı.

Adam, yanına gelinmesine, kendisine dokunulmasına ses çıkarmadı. Yalnızca sorulan şeylere hiç yanıt vermedi. Onu Loeche'e götürmek gerekti. Orada hekimler delirmiş olduğunu söylediler.

Arkadaşının başına ne geldiğini kimse öğrenemedi.

Küçük matmazel Hauser, o yaz, dağ soğuğuna verilen bir iç tükenişinden adeta ölecek gibi oldu.

EROL ÇELİK - **İMZA**

(I)

Mert Külüç, evinin giriş kapısındaki küçük tabelaya bakınca, içindeki derinliklerde alışkın olduğu bir mutluluğu tekrar yaşadı. Normalinde isminin yazması gereken ve bir el büyüklüğündeki metalin üzerinde, hayatında attığına inandığı en mükemmel imza duruyordu. Bu körü körüne bir inanç değil, aksine her gün tazelenen bir gelenek gibiydi. Yelkenliyi andıran imza, pirinç üzerine ustalıkla kazınmış, her kıvrımı beyninin içinde Çoruh nehrinin azgın sularını taşıyacak büyüklükte izler bırakmıştı. Ne kadar yorgun veya kızgın olursa olsun, o imzaya bakmadan evinin kapısını açmayı düşünmez, bazen kutsal bir şeymiş gibi memnunlukla ona gülümser ve içinde oluşan coşkulu huzurun tadını çıkartırdı.

Cüzdanından aldığı manyetik kartını güvenlik deliğine sokarak kapıyı açtı ve imzasının bulunduğu yere doğru bir kez daha saygıyla baktıktan sonra, yüzünde anlaşılması güç bir gülümsemeyle içeri girdi.

Onun ardından koridor, heyecanını kaybetmiş bir eylül akşamı gibi karanlığa gömüldü.

Evine gelirken, süper marketten yaptığı alışverişin paketleriyle birlikte ilk önce mutfağa daldı. Elindekileri tezgâhın üzerine bıraktı ve randevusuna geç kalmak istemeyen bir genç gibi, acele adımlarla salona geçerek, göbekli vücudunu kanepenin üzerine bıraktı. Bütün bunları yaparken, bir yandan da kedisini doyurmayı unutmaması gerektiğini hatırladı. Yanlışlıkla unutacak olursa zavallı hayvanın iniltilerinden kurtulmak için damarlarında dolaşan tembellik belasıyla savaşmak zorunda kalacaktı. Hayvan en çok ciğerli mamayı seviyordu ve sırf bu yüzden, sahibi ona Ciğer ismini takmıştı. Ama daha hiç kimseye bunun sebebini açıklama ihtiyacı duymamıştı.

Üzerinde iç çamaşırları kalıncaya kadar olduğu yerde soyunurken, göbeğini ve kaba etlerini kaşıdı. Duşa girmeden önce televizyonu açmış, dikkatini çekecek bir şeyler aramaya başlamıştı. Eğer başarabilirse onu açık bırakıp başka şeylerle ilgilenebilecekti. Bu her akşam yaptığı rutin bir görev gibiydi; eve girilecek önce o televizyon çalışacak ve dışardan zannedildiğinin aksine evdeki yalnızlık dağılacaktı. Hiçbir zaman yalnız bir adam değildi ki; emrinin altında koca bir dünya yok muydu? Herkes onun için çalışıyor, filmler çekiyor, eğlence programları hazırlıyor, belgeseller yayınlıyordu. Hatta sırf kendisi gülebilsin diye komedi programları bile vardı.

Ciğer, haklı bir yorgunlukla televizyon dolabının dibinde, patilerini yalıyordu. İkisi de, kavga etmiş karı kocalar gibi köşelerine çekilmiş, birbirleriyle ilgilenmiyorlardı. Ciğer'in siyah tüylerinin arasında öbek öbek beyaz şekiller vardı ve iki buçuk sene evvel bu eve ilk geldiğinde sahibi o şekillerin hepsine isimler takmıştı. En büyüğünün adı hayaletti mesela, çünkü gerçekten pelerinleri uçuşan bir hayalet lekesi vardı orada. Dikkatle bakan herkes bunu anlayabilirdi. Mert Külüç bu şekli ilk fark ettiği zaman kedisinin adını değiştirmeyi düşünmüştü ama aileden kalıtsal olarak geçen huylardan biri yüzünden bundan vazgeçti.

Dakikalar geçtikçe hiçbir şey değişmedi. Ne duş aldı, ne atıştıracak bir şeyler hazırladı, nede kumandaya hâkim olabildi. Duvarları kiremit renginde kağıtla kaplanmış, içinde koskocaman bir televizyon, yerden bir karış yüksekliğinde koltuklar ve üstü darmadağınık bir masa bulunan salonunun ortasında, olduğu yere çakılıp kalmıştı.

Bir filme takıldı önce, anlayabildiği kadarıyla kadın kocasından bir şeyler saklıyordu ve bunun anlaşılacağından korktuğunu karşı tarafa sezdirmek üzereydi. Kırklı yaşlarda, sivri çeneli sarışın kadının yüzündeki masumiyete, ona verilen rol uygun kaçmamıştı. Aslında masumiyet kadınları ele verirdi ama bu kadındaki, kocasını aldatamayacak kadar

asil bir masumiyetti. Kocasının mutfağa girişindeki kararlılıkla bakışlarındaki vurdumduymazlık çok çelişkiliydi. Mert Külüç kanalı değiştirecekti fakat adamın karısına neler diyeceğini merak etti. Birkaç dakika boyunca mutfakta kimse konuşmayınca televizyonun ekranında bir otomobil programı belirdi. Sıfırdan yüze isimli programda eski model arabaları alıp yeniliyorlar ve heyecanlı sunucunun söylediğine bakılırsa onu tekrar yaşanır haline getiriyorlardı. Peh. Tekrar kumandanın üzerindeki P + tuşuna hızla basmaya başladı.

Adam, neredeyse sıkılmaya başlayacağını fark edince ayağa fırladı. Keyfi kaçmadan bir şeyler yapmaya karar vermeliydi. Önce televizyonu kapattı. Dışarıdaki dünyayla arasındaki perdeler sıkı sıkıya kapalı olan salona sessizlik çöktü. Genelde televizyonu kapamazdı ama ani kararlar vermeyi seviyordu. Dağınık duran çalışma masasının üzerine bir göz attığında içi kımıldandı. Dün gece yatmadan önce bayağı bir dosya karalamıştı ve tekrar aynı şeyi yapabilirdi. Ama bunun için biraz erkendi, şimdi başka bir şey bulmalıydı. Sağ eliyle göbeğinin üzerindeki kıllarla oynarken dışardan ne kadar tuhaf göründüğünün farkında değildi. Sadece orada bir İskender heykeli gibi dikilmiş aranıyordu. Ve sonunda fethedilecek bir şey buldu. Doğruca kaset ve CD'lerin bulunduğu ahşap dolaba giderek, kısa bir araştırmanın sonunda aradığını ele geçirdi. Bu gece biraz rock dinlemek istiyordu. Hem de arabasında.

Evet, bu iyi bir fikre benziyordu.

Aklında hiçbir plan olmadan bir anda harekete geçmek için biraz yaşı ilerlemişti ama buna da aldırdığı yoktu. Hele bir arabaya bineyim gerisi kolay diye düşündü. Aslında arabasıyla gezmeyi seviyor fakat hep buna bir kulp uydurmak zorunluluğu hissediyordu. Pek çok akşam yaptığı gibi, sokakları, caddeleri, şehri gezecekti. Bunun yaşla hiçbir ilgisi yoktu. Çok ilginç şeyler oluyordu dışarıda. Eğlenmesi için yeterli şeyler. Çoğu geceler eve yalnız dönmüyor, yanında muhakkak bir kadın getiriyordu. Nede olsa bekâr ve özgür bir erkekti. Sabaha kadar, alkolünde etkisiyle kadının canını çıkarıyor ve ayılmadan, evinden def olmasını söylüyordu. Onca kadınla yatmış ama asla hiçbirini sabah uyandığında yanında görmek istememişti. Görmek isteyen zaten cehennemin dibini görüyordu.

Bazı akşamlarda da, sadece dolaşıyor, o güne özel seçtiği müziğini dinliyor ve başını derde sokmadan sabahı ediyordu. Başı birçok kere derde girmişti elbette, özellikle polisle. Sanki başka adam yokmuş gibi gelip kendisini durduruyorlardı. İşte o zaman gece, beyninde koyu kırmızıya bürünüyor, bütün tadı tuzu kaçıyordu. Bir gün başını çok kötü belaya sokacağından hemen hemen emindi.

Gece onu bekliyordu.

Kedisine döndü ve yaramazlık etmemesi için, sadece ikisinin anlayacağı bir hareket yaparak, pelerinli hayaletin bulunduğu gölgeyi okşadı. Üzerini giyinmesi uzun sürmemişti. Banyoda kısa bir süre suratına bakma hatasında bulundu çünkü bunu her yaptığında kendini eleştirecek bir şeyler buluyordu. Yakışıklı sayılmazdı, sebebi alnındaki sinir kırışıklıkları olabilirdi veya kaşındaki yarık izi, aslında bunların hiç biri umurunda değildi, oysa her seferinde yüzünün her kıvrımında gezinme ihtiyacı duyuyordu. Sonra aynadan hafifçe geriye çekilerek alaylı bir ifadeyle gülümsüyor, bu çocukluğu bir daha yapmaması gerektiğine kanaat getiriyordu. Çünkü kendini kimseye beğendirmek zorunda olmayan birkaç ulu insandan biriydi o. Işıkları söndürüp dışarı çıkması on dakikasını bile almadı. Arabaya bindikten hemen sonra teybi açtı ve Nirvana'yı kaset yuvasının içine gömdü. Gitar sesi bir anda, motoru soğuk olan arabanın her köşesine yayıldı.

Müzik açlığını da unutturdu.

Can sıkıntısı geçer gibi olmuştu ama bu kadarıyla tatmin olmayacaktı. Kontağı çevirdi ve gerçekten unutamayacağı bir geceye başladı.

İstanbul gibi bir yerde yaşıyorsanız ve nereye gideceğinizi biliyorsanız, canınız asla sıkılmaz. Mert Külüç, buna inanırdı ama bu akşam ne yapmak istediğini kesin olarak bilmiyordu. Sadece müzik dinlemek, arabasını, daha önce yüzlerce kez geçtiği yollarda sürmek, arada bir ciğerlerindeki havayı boşaltırcasına bağırmak istiyordu. Gerisi nasıl olsa gelirdi.

Sahil yoluna çıktı. Kadınların kendilerini sergilediği yerlerde yavaşlayarak, etrafına bir göz attı. Birkaç eşcinsel ve ortalığa serpiştirilmiş bolca çirkin kadından başka bir şey yoktu. Zaten olsalar da fark etmezdi. Belki gecenin ilerleyen dakikalarında ama şimdi değil.

İlk önce, günlerdir planladığı bir şeyi yapacaktı. Bürosunda saatlerce bunun üzerinde düşünmüş, yapmak istediğiyle yapabilecekleri arasında seçimler yapmış ve her anında keyiflenmişti. Çoğu saatler bu planla o kadar meşgul olmuştu ki, sekreterinden aynı kahveyi dört kez üst üste istemişti. Bu akşam tam zamanıydı. Planını gerçekleştirmek için, bir yere uğramalıydı. Gecenin en renkli anısı olacaktı bu. İstediği yere ulaşması, birkaç trafik lambasını atlatmak kadar yakındı. Beynindeki haritayı açmış ve doğru hedefe giden yolu belirlemişti.

Evet, neden bu akşam planını gerçekleştirmesin ki? Bundan daha iyi bir enerjiyi kim bilir bir daha ne zaman yakalayabilirdi?

Büyük bir alışveriş merkezinin arkasına dolaştı ve oradaki otoparka daldı. Bu saatlerde burası oldukça tenha olmalıydı. Koca otoparkı, sadece iki güvenlik görevlisinin koruduğunu biliyordu. Bir hafta önce onları kısa bir süre gözlemlemişti. Oto parkı korudukları pek söylenemezdi. Ucuz bir ajan filmi izleyen herkes onları kolaylıkla atlata bilirdi.

Arabasıyla her katta dolaşmaya başladı. Birinci katta dört beş araba vardı. İşime yaramaz diye söylendi. İkinci katta da azdı araba sayısı. Aradığını üçüncü katta buldu ve tam istediği gibi park etti arabasını. İndi, etrafı iyice kontrol

etti. Hiçbir sorun yok gibi görünüyordu. Kontak anahtarını yanına alarak, kapıları kilitlemeden, üçüncü katın uzak köşesine doğru yürümeye başladı. İleride bir kırmızı renkli Mercedes, hemen karşısında kuzu gibi yatan, en az gece kadar lacivert bir BMW ve etrafta bir çok yeni model araba vardı.

Tekrar bakındı. Kalbi korkudan mı, yoksa hazdan mı bilinmez, gümbür gümbür atıyordu. Her şeyin yolunda olduğuna bir kez daha karar verdikten sonra Mercedes'e sokuldu. Elindeki kontak anahtarının sivri tarafını, sanki kalem tutuyormuş gibi parmaklarının arasına yerleştirdi. Hareketleri bu işi daha önce defalarca yapmışçasına ustacaydı. Oysa daha önce hiç böyle bir çılgınlığa kapılmamıştı.

Otoparkın her yeri açık olduğu için tatlı bir rüzgar esiyor ve Mert Külüç'ün rahatlamasına yardımcı oluyordu.

Elindeki kontak anahtarıyla Mercedes'in sol arka kapısına hızla bir imza kazıdı. Hızlıydı ama parmaklarını fazla bastırmadı alarm ötmesin diye. Sonra yaptığı çılgınlığın farkına varmış gibi etrafına heyecanla bakındı. Alarm ötmemişti. Anahtarın boya üzerinde kayarken çıkardığı sesin yüksek olmamasını umdu. Attığı imzaya baktığında beğenmediğine karar verdi ve yenisini hemen altına attı. Yine alarm ötmemişti. Hiç soluk almadan bir yenisini de onun yanına. Usta bir dövme sanatçısı gibi eserlerini dikkatle inceledi.

Kalbinden sırtına doğru garip bir akım kaydı. Daha fazla zaman kaybetmek istemiyordu.

Dört tane arabanın canına okuması, sadece on dakikasını aldı. Usta bir hırsız gibi hiçbir alarmı uyandırmamıştı. Hiçbir tehlike atlatmadan arabasını çalıştırıp otoparktan çıktı. Oradan da sahil yoluna saptı.

Şimdi beyni mutluydu. Yeni nane şekeri yemiş gibi, ferah nefesler alıyordu. Kalbi, dünyanın en güzel seksini yapmış gibi heyecanla atıyordu. Dizleri de bir o kadar uyuşmuştu. Sadece, imza atan kolu kasılmaktan ağrımıştı.

Sahil yolundan otobana daldı. Karşıya geçecekti, Anadolu yakasına. Otobana çıkınca uzun zamandan beri aklına bile getirmediği bir şeyi düşündü. Gerçi bunun için biraz yaşlı sayılırdı. Tam yaşlı olduğunu düşündüğü sırada, içinden yarı öfkeli yarı adrenalin dolu bir ses, itiraz ederek gürledi.

Biraz süratten bir şey olmayacağına karar vermiş, arabanın gaz pedalına baskı yapmaya başlamıştı. Teybin sesini iyice açtı. Nirvana'nın çılgın müziği, Mert Külüç'ün kafasına doluyor ve içini isyana teşvik ediyordu. Bu akşamlık kendine izin verecekti.

Boğaz köprüsüne ulaştığında, trafiğin sıkışık olduğunu görünce hayal kırıklığına kapılarak, müziğin sesini kıstı. Köprü ücretini verip tekrar özgürlüğüne kavuşması sadece on dört dakikasını almıştı. Böylesine çılgın bir gecede, on dört dakika çok büyük bir zaman dilimiydi. Köprünün Anadolu yakasında, daima köprü polisleri dururdu. Onların yanından geçerken gereksiz bir dikkatle sürdü arabasını. Kız gibi davranmaktan vazgeç demişti içindeki o çılgın ses. Boş ver bunları.

" Sizin popolarınıza, en güzel imzamı kazırım be!" Mert Külüç avazı çıktığı kadar bağırdı.

Aferin sana!

Adamın keyfi hayli yerine gelmişti. Bu gecenin değişik geçeceğine artık emin gibiydi. İyi başlamıştı bir kere. Mahvettiği arabalardan aldığı keyfi düşününce, içindeki dizginler iyice boşaldı.

İstanbul'un havası, insanın içine asilik tohumları atacak kadar güzeldi. Hele birde boğaz köprüsünden geçerken, köprünün üzerinden görünen şehir ve boğazın iki yanındaki ışık kümelerinin sudaki yansımaları, kafasına florasan ışığına hücum eden sinekler gibi üşüşüyordu. Bu şehir her dakikasıyla dopdoluydu. Ne yapmak istediğinizi daha önceden planlamanıza gerek yoktu. Kendinizi şehrin kalbine bırakmanız ve nelerden hoşlandığınızı onun kulağına fısıldamanız yeterliydi, eğer birazda şansınız varsa, gece sizi kucaklardı.

Hatta nankörlük etseniz bile.

İmza atma isteği doldu yine içine.

Arabayı önce Kadıköy üzerinden Bostancı sahiline sürdü. Sahil yolu, süratten hoşlananlar için planlanmıştı adeta. Geceleri fazla kalabalık olmazdı ama seyir halindeki araçların çoğu da hız sınırının üzerinde olurdu. Yolda, delirmiş gibi sürüyordu arabasını. Hiç kimse yarışa kalkmamıştı onunla ama dev bir kamyonun altına girmekten kıl payı kurtarmıştı kendisini.

Sürat yaptıkça keyfi yerine geliyor, midesinden yüzüne doğru adrenalin hücum ediyordu. Kulakları kıpkırmızı olmuştu.

Bostancı sahiline ulaştığında saat gece yarısını çoktan geçmişti. Araba sahil yolunun kıvrımlı asfaltında hızla ilerlerken etrafına şöyle bir göz gezdirmeyi de ihmal etmiyordu. Yolun kenarına, eski tip minibüslerini yerleştirip, içinde köfte tarzı ızgaraların sunulduğu satıcıları görünce, karnının aç olduğunu hatırladı. Nede olsa, son yediği şeyleri bürosunda kusmuştu. Şimdi acıkmış olması hiçte şaşılacak bir durum değildi. Hem biraz mola verebilir, gecenin kritiğini yapabilirdi.

Keskin bir virajı, usta manevralarla atlatınca, karnını doyurmak için yavaşlamaya karar verdi. Akşama kadar oynadığı misket oyununda, bütün arkadaşlarını yolan bir çocuk gibi zafer doluydu içi. Gerçi daha kimseyle yarışmış değildi ama yinede hız kendisinde böyle bir duygu uyandırmıştı. Süratini düşürdü. Köftecilerden en kalabalık olanının önüne yaklaşarak arabasını susturdu.

Köfteci, tezgâhını çok eski, hatta hurda denecek kadar döküntü bir Volkswagen minibüsün içine kurmuştu. Anlaşılan işinde oldukça iyiydi köfteci, yoksa bu kadar hayranı olamazdı. Mert Külüç, arabasını iki pahalı arabanın ortasına park ettikten sonra köfteciye yanaşarak siparişini verdi. Soğansız köfte istemişti. Köfte arabasının içinde, orta yaşlı, doğulu olduğu sadece yüzünden anlaşılan, nazik bir satıcı vardı. Oldukça hamarat ve hızlıydı. Adamı kısa bir süre sevdi, hemen ardından da bundan vazgeçti.

Sahilin karanlık yüzündeki sularından gelen hafif yosunumsu kokuyla, köfte arabasından gelen acı baharat kokusu karışınca, bu bahar akşamında insanın duyguları hemen coşuyordu. Derin nefesler alıp, bu kokuların harmanlanmış halini sanki bir daha bulamayacakmış gibi içine çekti. Baharat ve yosunlar beyninin her kıvrımında özgürce ve her geçtikleri yerde haz tohumları bırakarak dolaşmaya başladı. Etraf oldukça kalabalıktı. Yanına sevgilisini alan, alkollü gençler, banklarda yarı sevişir bir şekilde, elindekileri yemeye çalışıyorlardı. Yemeği biten kalkıp arabasına binip gidiyor, çok geçmeden yenileri geliyordu.

Beş gençten oluşan bir gurup serseri de yeni gelmişti köftecinin yanına. Daha gelişlerinden gürültücü oldukları belli oluyordu. Arabadan indiler ve aptal aptal kahkahalar atarak köfte arabasının yanına geldiler. Hiç birinin suratında işe yarar bir yan yoktu. Siparişlerini verdikten sonra doğruca Mert Külüç'ün arabasının yanına gittiler ve bir kaçı arabanın ön kaputuna oturdu. İşte o anda dünya soğumaya başlamış, insanların hareketleri yavaşlamıştı. Korkunç bir rüyada koşmak kadar yavaştı her şey.

Mert Külüç, gecesinin zehir olmaya başladığını anladı. Birkaç tane piç gelip onun arabasının üzerine, ondan izin almadan oturamazdı. Kimse onlara bu hakkı vermiyordu. İçinde çığlıklar yükselmeye başladı. Bir kara tren gibi yavaş yavaş ve artarak.

Öfke, gecenin yeni kokusuydu.

“Hey! İnin arabanın üzerinden!” Gırtlaktan gelen gürlemeyle avazı çıktığı kadar bağırdı.

Kahkahalar atan ve durmadan birbirlerine el kol hareketleri yapan serserilerin sesleri, bir anda dondu kaldı. Bakışlarını öyle yavaş çevirdiler ki, neredeyse onların birer uzaylı olduğu zannedilecekti.

“Size söylüyorum, kimin arabasına oturduğunuzu biliyor musunuz?” Mert Külüç, sinirinden patlayacaktı. Sesi öyle abartılı çıkıyordu ki, onu tanımayanlar bir tiyatro oyuncusu olduğunu zannederlerdi.

Saçları diken diken, favorileri çenesine kadar uzun, gecenin bu karanlığında, bu mesafeden bile mavi gözlü olduğu anlaşılan, tıknaz bir tanesi, arabanın kaputundan inerek, kuşkulu gözlerle baktı. Bir köpek gibi başını hafifçe eğmişti.

Serserinin bakışları öylesine küstahtı ki, adam artık dayanamayacağını anladı. Okuduğu bir bilim kurgu romanında ‘birçok insan ölmeyi hak eder.’ Diye yazılıydı. Bir anda bu düşüncenin damarlarına hücum etmesi, Mert Külüç'ü harekete geçirdi. Elindeki yarısı yenmiş ekmeği büyük bir ustalıkla çöp sepetine attı. Hızlı adımlarla arabasının yanına doğru, gözü dönmüş katiller gibi ilerledi.

Serserilerin hemen arkasındaki sahil trafiği, keskin farlarını merakla dolaştırıyordu insanların üzerinde. Artık havanın kokusu da değişmişti. Kömür gibi kokuyordu. Ya da kömürde yanan et gibi. O etin kıyma halini severdi. Asla makineden geçmemiş bir et parçasını ağzına sürmezdi. Makineden geçecek ve ince uzun parçacıklara ayrılacaklardı. Kıyma makinelerini ve onlardan çıkan seslere bayılırdı. Şimdide kendi beyni bir kıyma makinesi gibi sesler çıkarmaya başlamıştı.

Aklı, sıcakta eriyen bir çikolata gibi yapış yapıştı.

Birazdan kavga çıkacağını sezen köfteci huzursuzlaştı. Eğer gerçekten kavga çıkarsa yapması gerekeni biliyordu.

Banklarda oturan ve havanın gergin kokusunu alan birkaç sevgili, gitmek için kalktılar ama arabaları kavganın çıkacağı yerde olduğu için sadece uzaklaşmakla yetindiler. Yinede gerektiği kadar uzaklaşmayacaklardı. Çünkü birazdan orta yaşlı aksi bir adamın, birkaç serseri tarafından dayak yemesini kaçırmak istemiyorlardı.

Mert Külüç, öfkeden yaptığı silahları olan sıkılı yumruklarıyla, serserilerin yanına vardığında, onlar çoktan hazırlanmışlardı. Kuşkusuz hiç biri olayın bu kadar çabuk gelişeceğini tahmin edememişti. Yinede üzerlerine yürüyen, canına susamış adamın, çenesini kırmak için hazırdılar.

“Siz kendinizi ne zannediyorsunuz ha! Piç kuruları!” Bardağı taşıran son damlaydı bu. Bunu bilerek yapmıştı. Çünkü beyni inanılmaz bir şekilde kaynıyordu.

“Sen salak mısın be! Canına mı susadın? Yoksa deli falan mısın?” Mavi gözlü olan konuşmuştu.

“Deli senin orospu anandır.” Dedi ve yumruğunu serserinin suratına indirdi.

Yumruğunu havaya kaldırmadan önce içinde korkunç bir imza atma isteği vardı. Bu istek çok yoğundu. Belki zamanı olsaydı ve sayfalarca kâğıda birbirinden hırçın imzalar atabilseydi, bu olay bu denli büyümeyecekti. Belki de her halükarda değişen bir şey olamayacaktı.

Ne imzası diye düşündü, şimdi bunun sırası mıydı? Baksana birkaç tane kendini bilmez senin arabanı, babalarının arabasıymış gibi kullanıyorlar. Buna izin verirsen, bir daha asla imza atmaktan keyif almazsın. Canlarına oku onların ve senin gibi birinin arabasına nasıl davranacaklarını öğret onlara. Yoksa kimse seni ciddiye almaz.

Boşlukta kaybolmadan önce, içinden geleni yaptı.

Yumruğun şiddeti büyük olmalı ki mavi gözlü serseri afallayarak yere yığıldı. Mert Külüç'ün bir hamle daha şansı olmuştu şimdi. Onu da, mavi gözlüden daha iri olan için kullandı. Gencin, yediği darbeden canı yandı ama devrilmedi.

Ağız dolusu küfürler uçuşmaya başladı havada. Mavi gözlü olan yerden ancak kalkıyordu, ikinci yumruğu sol yanağına yiyen iriyarı serseri, Mert Külüç'ün saçlarından yakaladı ve sallamaya başladı. Bir başkası da geldikleri arabaya doğru koşuyordu.

Kavgayı uzaktan izleyen yeni yetme bir çocuk, elindeki cep telefonundan polisi aradı. Huzuru çoktan kaçmıştı. Yanındaki sevgilisine, ne yapması gerektiğini bilmediğini anlatan bakışlarla bakıyordu.

Rüzgârda merak içinde esmeden kavgayı seyrediyordu.

Arabaya giden serseri elinde bir sopayla geri geldi. Mert Külüç çoktan yere yığılmıştı, kollarını yüzüne siper etmiş, darbelerden en az hasarı almaya çalışıyordu. Ama yüzünün, kandan çizilmiş bir haritaya dönüştüğünü bilmiyordu.

"Bok herife bak sen! Hangi cesaretle bize vurursun!" Elindeki beysbol sopasını havaya kaldırmış neredeyse yerdeki adamın hayatını karartacaktı. Ama kısa bir an sonra bundan vazgeçti.

Çevredeki hiç kimse kavgayı ayırmaya çalışmıyordu. Zaten beş kişi tarafından dövülen birine kimse yardım edemezdi.

Mert Külüç'ün yediği darbelerden başı dönüyordu. Gözlerini sıkıca kapatmış ve dişlerini sıkmıştı. Sağ elini iyice karnına çekmiş, bilinçsizce onu tekmelerden koruyordu. Bu halde bile elini düşünmekten geri kalmamıştı. Şimdilik pek fazla bir acı hissetmiyordu ama kendini, içinde ikinci sınıf mısır ununun bulunduğu bir çuval gibi hissettiği kesindi. Sadece darbelerin şiddetini hisseder olmuş, acılarını anlayamayacak kadar uyuşmuştu.

Ne de olsa beni öldüremezler diye düşündü. Bu gece bitecek. Yarın yepyeni bir gün doğacak. İşte o zaman ben gösteririm size. Hele bir bitsin.

"Teo, bak adamımız elini saklıyor. Yoksa bize göstermek istemediğin bir şey mi var orada?" En irileri olan ve yerdeki zavallı adamdan ikinci yumruğu yiyen serseri konuşuyordu. Sesinde o yumruğun intikamı hala taptazeydi.

"Eğer bir şey saklıyorsa ben çok merak ederim." Elindeki sopayı yerdeki adamın sakladığı eline doğru uzattı. "Bize göstermeyecek misin? Hadi çıkar şu elinin içindekini ortaya." Tükürükleri havada uçuşan serseri, elindeki sopayla dürtmeye başladı.

Bir anda tekmeler, yumruklar, küfürler durmuştu. Yerdeki adamın hareket etmesi bekleniyordu. Serseriler, sanki televizyonda açıklanan piyango sonuçlarını bekliyor gibiydiler.

Mert Külüç, her şeyin bir anda durmasına şaşırmıştı. Çünkü kendisini daha fazlasına hazırlamıştı.

"Bok çuvalı gibi oldu."

"Elinde ne saklıyorsun göster bakalım."

"Şişt öldün mü lan."

Adam yerde hareketsizce bekliyordu. Tıpkı bir kedi gibi, sinsice.

"Bana bak Teo bu salak herif eğer elindekini göstermezse ona dünyanın kaç bucak olduğunu gösterelim. İyi fikir mi?"

"Harika!"

Mert Külüç kıpırdamadı.

"Şişşt sana diyorum elinde ne var? Sen mi göstereceksin yoksa biz mi bakalım. Kararı sen ver."

Rüzgar, usul usul kalabalığın arasına daldı. Önce ayaktaki serserilerin öfkelerini yaladı daha sonra yerde yatan adamın üzerinde bir girdap yaparak onu kokladı.

"Çok uğraşıyoruz ama. Yeter artık birazdan polis damlar buruya." Beş serseriden yerdeki adama en az vuran konuşmuştu.

"Elinde ne var!" Teo denilen serseri bağırdı.

"Elimdekini ananız için saklıyorum!" Mert Külüç toplayabildiği bütün enerjisini kullanarak ayağa kalkmak için harekete geçti.

Adamın doğrulduğunu gören serseriler tekrar çullandılar.

"Demek hala o pis ağzınla analarımıza dil uzatıyorsun." Teo irikıyım arkadaşını işaret ederek " Tut şunun elini açalım" dedi.

Beşi de adamı yerden kaldırdılar ve kendi arabasının kaputuna yüz üstü yatırdılar. Hemen iki kişi, sağ elini biraz zor da olsa açmayı başardı.

"Aha! Bir şey yok. Yoksa elindekini yere mi attın?" Aptala dönmüş gözlerle yeri taradı Teo.

Mert Külüç, sağ elini zorlayarak geri çekmeye çalışıyordu. Ama artık gücü kalmamıştı. Beyninde o kadar çok şimşek çakmıştı ki gözleri kamaşmaktan acımaya başlamıştı.

"Hadi gidelim Teo neredeyse polis gelecek."

"Tamam tamam gidiyoruz. Ama önce şunun elini iyice sıkı tutun."

Mert Külüç olacakları anladığı an, beyninde zincirleme bir kaza oluştu. Çıldırmanın eşiğine geldi. Acaba yalvarmalımıydı. En azından bu tehlikeyi atlatıncaya kadar bir korkak gibi davranmanın hiçbir sakıncası olmazdı.

Teo, elindeki sopasını havaya kaldırarak, oradan ve kaputun üstündeki adamın hayatından kaybolmadan önce, sopayı adamın sağ eline indirdi.

Mert Külüç, elinde ki yanmayla birlikte çıkan kemik seslerini duydu. Tatili hatırladı. Bayılmadan önce tek hatırladığı tatildi.

(II)

Çok yumuşak bir rüzgar, ince gömleğinin eteklerini uçuştururken, kulağına gelen Akdeniz'in sıcak dalgalarının sesi, saatlerce hareket etmeden şezlongunda ruhunu dinlendirmesine yardımcı oluyordu. Koca sahilde sadece kendisi ve altın sarısı kumların sayısı kadar huzuru vardı. Birkaç saat daha bekleyecek ve derisi güneşten iyice gerilinceye kadar sıcağın tadını çıkaracaktı. Akşam rüzgârını, yüzünde hoş kokulu nemlendirici kremlerle karşılamak istiyordu.

Dalga sesleri ne kadarda ahenkliydi.

Aklının ucuna bile, imza atmak gelmiyordu.

Kendine geldiğinde bir hastane odasındaydı. Sağ elini alçıda, meşin kayışla yukarıda bir demire bağlı olduğunu görünce, çığlık atmak üzereydi. Bu çığlık boğazından kurtulsaydı kim bilir hangi tonda olurdu. Belki bir kadın gibi bağırır ve utancından yerin dibine girerdi.

"Hemşire!" Evet, sesi öfkesinden bir kadın gibi çıkıyordu.

Odası tek kişilik ve lüks bir yerdi. Anlaşılan şirketten biri getirmişti kendisini buraya.

"Hemşire!" Vücudunda ki ağrılara aldırmadan elinin durumunu öğrenmek istiyordu. Ama hemşireyi nasıl çağıracağını bilmiyor, bunun zorluğunu çekiyordu.

Odanın kapısı açılıp ta içeriye, bakımlı ama güzel olmayan bir hemşire girdiğinde avazı çıktığı kadar bağırmak üzereydi.

"Sakin olun Mert Bey." Hemşire adamın çıldırmak üzere olduğunu anlamış ve telaşlanmıştı.

"Elime ne oldu?" gözleriyle askıdaki sargılı elini işaret etti. Kendini uçurumdan aşağı atılmış gibi hissediyordu. Ama bir türlü yere çarpmıyordu. Öfkelendi. Gözlerini ve dişlerini sıktı.

"Eliniz mi?" Hemşire iyice telaşlanmıştı. Elindeki bloknota bakmaya başladı. Aslında aradığını çoktan bulmuştu ama ne söyleyeceğini bilemediği için sayfaları karıştırıyormuş gibi yapıyor, zaman kazanmaya çalışıyordu.

"Haydaaa. Siz ne beceriksizsiniz ya. Elime ne olduğunu söyleyecek bir Allah'ın kulu yok mu bu hastanede."

"Va... var Mert bey. Doktorunuz söyler."

"Tamam onu çağır o zaman."

"He... hemen."

Hemşire odadan bir ok gibi fırladı. Belki de hayatında ilk kez bir insandan bu kadar korkmuştu. Yıllar sonra bile bu hastayı anılarının bir süsü olarak anlatacaktı arkadaşlarına. "Adam manyak gibi bağırıyordu. Elime ne oldu, elime ne oldu, deyip duruyordu. Bense onun karşısında neredeyse altıma kaçıracaktım. Gözleri yerinden fırlamış ve avını yakalamaya çalışan bir köpek balığı gibiydi." Diyecekti. Belki de biraz süsleyip abartarak.

Gözlükleri burnunun ortasına kadar düşmüş, ağır hareketler yapan, kısık gözlü bir doktor daldı içeriye. Onun elinde de, hemşirenin elindeki bloknotun aynısı vardı. Çok titiz olduğu bloknotu tutuşundan belliydi.

"Mert bey, ben Okan Dalgıç sizin doktorunuzum. Eliniz hakkında bilgi istemişsiniz. Hemen aktarayım." Elindeki sayfaları hızla çevirdi.

Mert Külüç adamın yüzüne tiksintiyle bakıyordu. Hareketlerini ve konuşmasını fazlasıyla yapmacık bulmuştu.

"Eliniz."

İçindeki imza atma isteğini fark etti ve beyninde bir bomba patladı.

"Üzgünüm ama elinizin bir hayli sorunu var..."

"Neymiş onlar?"

Doktor burnunun ortasındaki gözlüğünü işaret parmağıyla geriye doğru itti. Hastasına tedirgin gözlerle bakıyordu. Sanki kötü haber vermesi durumunda, adam, yatağından kalkıp kendisinin başına gelen şeyin aynısını doktora da yapacakmış gibi bir duyguya kapılmıştı.

"Dilini mi yuttun doktor? Konuşsana."

İmza atma isteği, milyonlarca kızgın karınca gibi beyninin her noktasına yayılmıştı.

"Eee... Üzgünüm ama elinizde yaklaşık on dört kırık var ve birçok sinirde kopmuş. En kötüsü de..."

Mert Külüç eğer ayağa kalkabilseydi adamın gırtlağına saldıracaktı.

“...Elinizdeki hareketi sağlayan lifler kötü ezilmiş.”

Adam şiştikçe şişti. Her an ağzından köpükler saçarak patlayacaktı.

“Ama üzülmeyin, sağ elinizi çay içebilecek hale getirecek tıp teknolojisi mevcut ve gerekeni yapacağımıza emin olabilirsiniz.”

Doktorun her konuştuğu kelime kendisine, kırık cam parçaları gibi batıyordu. Neymiş çay içebilecekmişim. Allah belanı versin doktor.

“Elinize bunu her kim yaptıysa anlaşılan oldukça öfkeliymiş.”

Asıl sen benim nasıl sinirli olduğumu öğrenmek ister misin?

“Doktor şimdi bana bir daha yazamayacağımı mı söylemek istiyorsun.” Elinden geldiği kadar sakin olmaya çalışıyordu. Bir taraftan da buna hiç gerek olmadığını düşündü. Ağzı çamur gibi olmuştu.

“Belki isminizi yazabilirsiniz ama eskisi kadar hızlı olmanız imkânsız görünüyor.” Kayan gözlüğünü tekrar düzeltme ihtiyacı duydu. Karşısındakinin delirmek üzere olduğunu çok iyi görebiliyordu.

Mert Külüç, beynindeki tilkilerin kendisine güldüğünü hissetti. Demek ki dünyanın sonu böyle bir şeydi.

Bir buçuk saat sonra uykuya dalarken hala beynindeki tilkileri kovalıyordu. En azından onlardan birini yakalayıp boynunu kırmalıydı. Belki rüyasında onlardan birini yakaladı ve sabaha kadar hayvanın parçalamadık yerini bırakmadı.

Kim bilir.

(III)

Aradan on beş gün geçmişti. Mert Külüç hastaneden taburcu olalı on bir gün olmuş, bu süre içinde evinden dışarı hiç çıkmamıştı. Kafası öylesine yoğundu, canı öylesine sıkılıyordu ki, öfkesi bütün bunlarla birleşiyor ve ortaya dayanılmaz bunalımlar çıkıyordu.

En kötüsü kendini rahatlatmak için imza atamıyordu.

Çalışma masasının üzerine kurulmuş, önündeki beyaz kâğıtlara bakıyordu. Sağ elinde birbirlerine değişik yerlerden bağlanmış tellerden oluşan bir iskele vardı. Güya eline uygulanan bu sistem onun çay içmesini veya tavla oynamasını sağlamak için yapılmıştı.

Mert külüç, elindeki iskeleye baktı ve bütün gücüyle onu sıkmaya çalıştı. Canı çok yanmış, gözlerinden yaş akmaya başlamıştı. Amacı eliyle bir kalem tutmaya çalışmaktı.

İmza atmalıyım.

İşaret parmağı yasaklanmasına rağmen biraz hareket etti. Avazı çıktığı kadar bağırdı. Çığlığın başlangıcında acı vardı ama bitimine doğru, acı yerini zafere bıraktı.

İmza atmalıydı.

(IV)

Denizin derinliklerinden kumsala doğru esen tatlı rüzgâr, yavaş yavaş sertleşmeye başlamıştı ve gittikçe kararan hava soğuyordu. Kulağına şimdi dalga sesleri yerine, nefret ettiği şehir gürültüsü geliyordu. Güneş gözlüğünü anlına kaldırdığında sahilde artık yalnız olmadığını gördü. Aslında sahilde yoktu ortalıkta. Kendisi şehrin tam ortasında çıplak ve çaresizdi. Şezlongundan kalkamıyordu.

Şezlongundan kalkınca, kusuncaya kadar imza atacaktı.

Hastaneden çıktıktan bir ay sonra, elindeki iskeleyi aldırmak için tekrar doktoruna gitti.

“Tam söylediğim gibi.” Doktorun gözleri başarısından dolayı parıldadı. Yüzüne yayılan gülümseme, hastasının hiç hoşuna gitmemişti.

Mert Külüç, şekli bozulan eline baktı ve gerçekten dünyanın sonunun geldiğini inandı. Böyle bir dünyada ne kadar aklını koruyabilirdi ki.

“Artık elinizi kullanabilirsiniz.” Gözlerindeki pırıltıya birde başarının küstahlığı çökmüştü.

Eline hala bakmakta olan Mert Külüç, eğer bir dakika içinde susmazsa bu biçimsiz elimle onun suratını dağıtacağım diye düşündü.

“Gerçekten çok şanslısınız Mert Bey. Bu durumdaki birçok hasta biliyorum, onlar bırakın çay içmeyi, çayın sıcaklığını bile hissedemez durumdalar. O yüzden halinize şükredin.” Şimdide nasihatler veren bir bunak gibiydi.

Son on beş saniyen.

“Dünyanın hangi ülkesine giderseniz gidin...”

Süren doldu pislik.

Doktor daha neler olduğunu anlamamıştı ki yediği yumrukla, çalışma masasının köşesine yığıldı.

Mert Külüç gırtlağı patlayana kadar bağırmaya başladı. Eline yediği sopanın acısı bile bununkinin yanında solda sıfır kalırdı. Parmaklarına tekrar zarar vermişti ama doktora daha fazla dayanamayacaktı. Sağ elinin içinde birkaç haşarı çocuk, ellerindeki meşalelerle hoplayıp zıplıyorlardı. Gözlerini ve dişlerini sıkması acının azalmasına yardımcı olmuyordu. Sağ bileğiyle dirseği arasında bir yeri, sol eliyle olanca kuvvetiyle sıkıyordu. Belki acı sıktığı bölgeden yukarı çıkmaz diye ümit ediyordu.

İmza atamazsam her şey mahvolacak.

Öfkesi yine kor kor tüm vücudunu sarıyordu.

Doktor can acısı ve şaşkınlık içerisinde doğruldu. Gözünden fırlayan gözlüklerini ustaca buldu ve onlara ihtiyacı olduğunu belli eden bir çabuklukla taktı.

“Bana yaklaşırsan başını çok büyük bir belaya sokarım senin.” Şakağını ovuyordu. Eğer o yumruğu, eli sağlam biri atsaydı ve birkaç santim daha yukarı isabet etseydi, büyük bir ihtimalle hayati fonksiyonlarından birçoğunu yitirirdi. Belki de ölürdü.

Mert Külüç ayağa kalkan doktoru, sulu gözlerinin arasından zor fark ediyordu. Canı öylesine yanıyordu ki, diz üstü çökmek zorunda kalmıştı. Sağ elini pençe gibi tutuyor, içinden eline üflemek geliyordu.

“Eğer rahat durursan, eline bir acil müdahale yapabilirim.” Doktorun sesi titrek ve acımasızdı. Cerrah acımasızlığı. Tıpkı bütün neşter kullanan doktorlar gibi soğuktu.

“İstemez!” Sesi en az gözleri kadar sulanmıştı.

“Ama hemen müdahale edemezsek, sıcağı sıcağına yani, bir daha onu kullanamazsın.” Hafifçe kapıya doğru kayıyordu. Karşısındakine yardım etmek niyetinde değildi ama yinede eski hastasının zaman kaybetmeden tedavi görmesi gerekiyordu.

“Bana kalem kâğıt ver. Hemen çabucak!”

“Ne?” Doktor kapıya iyice yaklaşmıştı.

“Kalem kâğıt geri zekalı herif! Kalem kâğıt!” Artık eli iyice kızarmıştı ve daha da pençeleşmişti.

Doktor kapıya doğru kaymaktan vazgeçti. Olduğu yerde kaykılarak durdu. Yüzüne uykulu bir öfke oturmuştu. Dizlerinin üzerinde can çekişen adam, kendisiyle dalgamı geçiyordu. Yo hayır. Dalga geçmek için insanın bundan daha iyi bir ruh halinde olması gerekir, diye düşündü.

“Kalem kâğıt lütfen...” Mert Külüç, acıklı bir ağıtla yalvarıyordu. Kendi yaşantısının ağıtını. Çöküşünün, mahvoluşunun.

Doktor, sağ kolunu olanca kuvvetiyle sıkan adamın, bakışlarından rahatsız olmuştu. Nedense, içinde koskoca bir imparatorluğun yıkıldığına dair, ilginç bir duygu yaşadı. Evet, bir az önce öfkesiyle odada terör estiren adam şimdi yalvarırcasına bakıyordu.

“Kalem.... Kâğıt...” Ses ümitsizce tükeniyordu.

“Ne yapacaksın onlarla.”

“Ver!”

Doktor aklına gelen düşünceye güldü. Bu bir tuzak olamazdı. Amma da paranoyaksın. Elinin acısından neredeyse çocuk gibi ağlayacak bir adam en fazla ne yapabilirdi ki.

Mert Külüç inledi.

Doktor meraklandı ve yerdeki adamın önüne, masasının çekmecesinden aldığı bir kalemle, ajandasından yırttığı bir dal yaprağı attı. Çok fazla korkmuyordu ama yinede temkinli olmaktan bir şey çıkmazdı.

Önüne kemik atılmış bir köpek kadar sevinse de, bunu belli edemedi Mert Külüç. Sağ kolunu sıkmaktan vazgeçti ve yerdeki kalemi sol eliyle aldı. Kâğıt parçasını yine aynı eliyle yerde düzeltti. Sonra kalemi büyük bir dikkatle sağ eline, yani mahvolmuş eline verdi. İşte o andan sonra acılar üç kat daha arttı. Fakat buna aldırmıyordu artık. Vücudundaki adrenalin kolundan geçerek kalem tutan eline hücum etti. Beyni ise mutluluk hormonuyla doldu.

Doktor, inanamıyormuş gibi bakıyordu, yerde önündeki kâğıda eğilen adama. Onun ne yapmaya çalıştığını çözmüş, fakat anlam verememişti. Bir şey yazacaktı kâğıda kuşkusuz. Meslek hayatında karşılaştığı bu ilk olayı, tıpkı hemşire gibi bütün meslektaşlarına anlatmak için sabırsızlanıyordu. Belki ilerde bir anı kitabı yazardı ve bu anıyı da kitabının en başına koyardı. Hastasını engellemek aklına gelmemişti. Nede olsa o önce insandı, yani merakının üzerinde hiçbir şey olamazdı.

Mert külüç, kalemi kavramak için, sağ elini her sıktığında, beynindeki bütün sinirlerin üzerine sanki çekiçle vuruluyormuş gibi hissediyordu. Ama aldırmadı. Elini sıktı, kalemi kavradı ve ucunu kâğıda değdirdi. Bu kadarı bile şişen şakak damarlarının verdiği acıyı dindirmişti.

Odanın içinde sadece Mert Külüç'ün soluk alıp verme sesleri vardı. Doktorsa en az düşünceleri kadar sessizdi.

Elini artık tam sıkmış, kalemi kavramıştı. Kâğıdın üzerinde gezinmeye başladı.

Doktor, acaba kaç harf yazabilecek diye düşünüyordu.

Mert külüç, ömrünün son üç imzasını attı.

(V)

Tam kırk altı gün sonra çıkarttılar elindeki yeni iskeleyi. Bu sefer ne bir doktor dövmüş, nede başını derde sokmuştu. Uslu bir çocuk olup iyileşmeyi beklemişti. Zaten son attığı imzalar, kargacık burgacıkta olsa ona, kırk altı değil, herhalde üç ay yeterdi. Sonrasını düşünemiyordu. Zaten şu son kırk altı gün nasıl geçmişti ki, bütün hepsi sis perdesi altına sıkışmış birer anıydı sadece.

Eline yapılan ikinci iskele, başka bir doktor tarafından gerçekleştirilmişti. Yeni doktoruna, eskisine ne yaptığını anlatmamışlardı. Eski doktor, o gün yaşadığı tecrübeyi asla unutmayacaktı.

Mert Külüç, şimdi evinin çalışma odasında, ayaklarını masaya uzatmış bir şekilde düşünüyordu. Bir yandan sağ elini havaya kaldırmış, bakışlarıyla onu seyrediyordu, bir yandan da, son doktorunun söylediği kelimeleri düşünüyordu. Başka hiçbir şey yoktu yenidünyasında. Masasının üzeri tomarlarca bembeyaz kâğıtla doluydu. Hatta odanın her yeri.

İkinci doktoruna yine aynı şeyi sormuştu, ama bu sefer dünyanın en çaresiz insanı olarak, sakindi. Sağ elinle asla kalem tutamazsın cevabı, bu sefer onu yıkmamıştı. Elin hiç hareket etmeyecek değil elbet, diye devam etmişti doktor. Acil durumlarda telefonunuzun tuşlarına basabileceksiniz. Yaşlı babacan doktor ona hiç sevmediği dayısını hatırlatıyordu. Küçük yaşlarda sevdiği dayısı büyüdükçe nefret ettiği bir adama dönüşmüş, ölümüne dahi üzülmemişti.

Aman ne güzel diye düşündü.

Sol eliyle masasının en alt çekmecesini açtı ve orada duran şeyi görünce içi rahatladı. Başını kaldırıp masanın üzerine bakınca, morali tekrar sarsıldı.

Telefonun tuşlarına basabileceksin.

Peki, başka ne yapabilirim.

Mert külüç anlını fetheden terleri sol eliyle sildi. Yapacağı şey gerçekten her şeyi kurtaracaktı. Hiçbir doktorun bulamayacağı tedaviyi keşfetmişti.

İmza atma isteği öylesine yoğundu ki, kalbi sanki çaresiz âşıklar gibi sızlıyordu. Artık bütün akşamlar zor geçiyordu. Kesinlikle bu yaşayan kendisi değildi. İmzasız yaşamayı düşündüğünde her yerini karabasanlar basıyor, sayfalarca imza atmak istiyordu.

İmza atmak istiyorum.

Sol elini düşündü sonra. O aynı işi yapabilir miydi? Asla diye düşündü. Asla sağ elimle yaptığım karakterleri sol elimle yapamam, çünkü bunu denedim ve olmadı.

Eğildi. Masanın en alt çekmecesini açtı tekrar. Gümüş rengindeki cismi sol eline aldı. Oturduğu yerde doğruldu. Cismin, sağlam elinde ne kadarda güvensiz durduğunu düşündü. Oysa şimdi bu lanet olası sağ elimde olsaydı.

Telefonunuzun tuşlarına basabilirsiniz.

Dünyanın sonu geldi.

Mert Külüç, kalbinin sıkıştığını hissediyordu. Çaresizlik kurtulamadığı bir hastalık gibiydi. Kurtulamıyor ve asla da kurtulamayacaktı.

Sağ elime son bir kez şans vermeliyim diye düşündü. Öyle bir şans olmalı ki her şeyi mükemmelleştirmeli.

Telefonunuzun tuşlarına basabilirsiniz.

Soğuk cismi tuttuğu sol elinin üstüyle, alnındaki terleri tekrar sildi. Ağzı yanık patlıcan yemiş gibi acıydı. Kulakları uğulduyor, damarlarındaki kanın artık kendine acı verdiğini düşünüyordu.

Telefonunuzun tuşlarına basabilirsiniz.

Sağ elime son bir şans vermeliyim.

Beyninde bir sarsıntı başlamıştı, bütün düşünceleri birbirine giriyordu.

İmza atmak istiyordu.

Sağ eline son bir şans vermek istiyordu.

Telefonun tuşlarına basabilirsiniz.

Tetiğe de basabilir miyim?

(VI)

Artık şezlongunu terk etmişti. Yağmur yağıyordu.
Mert Külüç'ün cesedini, iki gün sonra, abone olduğu bir derginin dağıtıcısı, kokudan fark etmişti. Zili dakikalarca çalmış ve telaşlanıp polise haber vermişti.
Polisler çalışma odasına girdiğinde adamın intihar ettiğini anlamışlardı. Mert Külüç, onlarında meslek yaşantılarında unutamayacakları bir olaya imza atmıştı. Polislerin sonradan öğrendiklerine göre, adamın sağ eli çalışmıyordu ve tetiği çeken parmak sağ eldeydi. Korkunç bir intihar inadıydı bu.
Cesedi kaldırdılar. Masadaki, üzerleri kanla sıvanmış kâğıtları toparladılar. Evi boşaltıp tahliye ettiler.
Asla Mert Külüç'ün neden intihar ettiği anlaşılamadı.

SON

ISAAC ASİMOV

KULLANILAMAYACAK KADAR KORKUNÇ BİR SİLAH

Karl Frantor manzaranın iç sıkıcı olduğunu düşündü. Alçak bulutlardan hiç dinmeyen bir yağmur yağıyordu. Etrafta çirkin, kızılımsı kahverengi bitkiler her yana doğru göz alabildiğine uzanmaktaydı. Arada sırada bir Seksek Kuşu çılgın gibi tepelerinde kanat çırpıyor, uzaklaşırken de şikâyet edercesine çığlıklar atıyordu.
Karl dönüp Aphrodopolis'in küçücük kubbesine baktı. Venüs'teki en büyük kentti bu.
Adam, «Tanrım,» diye söylendi. «O kubbe bile buradan daha iyi.» Kauçukla kaplanmış bir kumaştan yapılmış olan paltosuna daha sıkı sarıldı. «Tekrar kendi Dünyama dönmek beni çok sevindirecek.»
Ufak tefek bir Venüs'lü olan Antil'e döndü. «Harabelere ne zaman erişeceğiz, Antil?»
Venüs'lü cevap vermedi. Karl, Antil'in kırışık, yeşil yanağından kayan gözyaşını farketti. Venüs'lünün bir lemürünkine benzeyen iri gözlerinde yaşlar ışıldıyordu. Antil'in yumuşak bakışlı gözleri inanılmayacak kadar güzeldi.
Dünya'lının sesi yumuşadı. «Affedersin, Antil. Venüs'ü yermek istemedim.»
Antil yeşil suratını Karl'a doğru çevirdi. «Sorun bu değil dostum. Yabancı bir gezegende beğenecek fazla şey bulamaman doğal. Ama ben Venüs'ü seviyorum. Ağlamamın nedeni de gezegenimin güzelliğinin beni etkilemesi.» Antil rahat konuşuyorsa da ses telleri sert dillere alışık olmadıkları için kelimeler biraz çarpılıyordu. Venüs'lü konuşmasını sürdürdü. «Bunun sana garip geldiğini biliyorum. Durumu anlayamayabilirsin, ama Venüs benim için bir cennet. Altın gibi değerli gezegen. Ona olan duygularımı sana hiçbir şekilde anlatamam.»
«Oysa bazıları sadece Dünya'lıların sevebileceklerini söylüyorlar.» Karl içtenlikle konuşmuştu. Sesinde anlayış vardı.
Venüs'lü başını kederle salladı. «Senin ırkın duygularımız olabileceğini kabul etmiyor. Tabii başka birçok şeyi de.»
Karl telaşla konuyu değiştirdi. «Söyle Antil, Venüs sana bile sevimsiz gözükmüyor mu? Sen Dünya'ya geldin. Orayı biliyorsun. Bu sonsuza kadar uzanan gri ve kahverengi, Dünyamın o capcanlı, sıcak renkleriyle kıyaslanabilir mi?»
«Burası bence Dünya'dan çok daha güzel. Renk duyumumun seninkinden son derece farklı olduğunu unutuyorsun. Sana buradaki güzellikleri, renk zenginliğini nasıl anlatabilirim?» Sözünü ettiği harikalara dalarak sustu. Dünyalı ise o iç sıkıcı, kasvetli griliğin hiç değişmediğini düşünüyordu.
Antil rüyadaymış gibi, «İleride bir gün Venüs yine Venüs'lülerin olacak,» dedi. «Dünyalılar bir daha bizi yönetemeyecekler. Atalarımızın şan ve şerefi yine bizim olacak.»
Karl güldü. «Yapma, Antil. Tıpkı hükümete bela olan o Yeşil Çete'nin bir üyesiymiş gibi konuşuyorsun. Ben senin şiddet yanlısı olmadığını sanıyordum.»

«Evet değilim, Karl.» Antil'in gözlerinde hem ciddi bir ifade, hem de korku vardı. Ancak aşırı uçlar gitgide güçleniyorlar. Ben de çok kötü şeyler olmasından korkuyorum. Ve... ve... onlar Dünya'ya karşı isyan ederlerse, o zaman onlara katılmam gerekir.»

«Ama onlarla aynı fikirde değilsin.»

Venüs'lü omzunu silkti. Bu hareketi Dünyalıdan öğrenmişti. «Evet, tabii. Şiddete başvurarak hiçbir şey kazanamayız. Siz beş milyarsınız. Bizim sayımız yüz milyon bile değil. Sizin kaynaklarınız ve silahlarınız var. Bizimse hiçbir şeyimiz yok. Size karşı ayaklanmamız aptalca olur. Kazansak bile geride miras olarak öyle bir nefret bırakırız ki gezegenlerimiz bir daha barış yapamazlar.»

«Öyleyse çeteye neden katılacaksın?»

«Çünkü ben bir Venüs'lüyüm.»

Dünyalı tekrar gülmeye başladı. «Vatanseverliğin, Venüs'te de Dünya'daki kadar mantıksız olduğu anlaşılıyor. Boşver, haydi gel. Eski kentinizden kalan harabelere gidelim artık. Oraya yaklaştık mı?»

Antil, «Evet,» diye cevap verdi. «Dünya ölçülerine göre bir buçuk kilometrelik bir yolumuz kaldı. Yalnız unutma... hiçbir şeye dokunmayacaksın. Ash-taz-zor harabeleri bizim için kutsaldır. Çünkü üstün bir ırk olduğumuz çağlardan bize kalan tek şey onlar. Şimdiyse o ırkın yozlaşmış kalıntılarıyız.»

Sessizce ilerlediler. Yumuşak çamurlu topraklara basarak yürüyor, arada sırada bir Yılan Ağacının kıvrılıp bükülen köklerinden kaçıyorlardı. Tabii Yuvarlanan Sarmaşıkları da unutmamak gerekirdi.

Sonra Antil tekrar konuşmaya başladı. «Zavallı Venüs.» Kısık sesinde keder vardı. «Elli yıl önce Dünyalılar barış ve bolluk vaatleriyle geldiler, biz de onlara inandık. Dünyalılara zümrüt madenlerini ve 'juju' bitkisini gösterdik. O zaman gözleri hırsla parladı. Gitgide daha fazla Dünyalı buraya geldi. Küstahlıkları ve güçleri gün geçtikçe arttı. Ve şimdi...»

Karl, «Bu gerçekten kötü, Antil,» dedi. «Ama sen de fazla tepki gösteriyorsun.»

«Fazla tepki mi gösteriyorum? Bizim oy verme hakkımız var mı? Venüs Eyalet Meclisine bir tek temsilcimizi bile gönderebiliyor muyuz? Venüs'lülerin, Dünyalılarla aynı strato-taşıtlara binmeleri yasak değil mi? Aynı lokantada yemek yemeleri? Aynı evde oturmaları? Bütün üniversitelerin kapıları bize kapatılmadı mı? Gezegenimizin en güzel ve verimli yerlerine sizin ırkınız el koymadı mı? Onlar bize kendi gezegenimizde herhangi bir hak tanıdılar mı?»

«Söylediklerin çok doğru. Ben de durumu hiç beğenmiyorum. Ama bir zamanlar Dünya'da da aynı durum vardı. Bazı ırklar 'aşağı' sayılıyorlardı. Ancak zamanla bütün bunlar sona erdi. Bugün herkes tam anlamıyla birbirine eşit. Dünya'daki aklıbaşında insanların sizden yana olduklarını da unutma. Örneğin... ben şimdiye kadar herhangi bir Venüs'lüye üstünlük tasladım mı? Bu tür peşin yargılarım var mı?»

«Hayır, Karl, tabii ki yok. Ancak, aklıbaşında kaç kişi var? Dünya'da herkes eşit sayılıncaya kadar savaşlar ve ıstıraplarla dolu bin yıl geçti. Ya Venüs bin yıl beklemeye yanaşmazsa?»

Karl kaşlarını çattı. «Çok haklısın. Ama beklemelisiniz. Başka ne yapabilirsiniz ki?»

«Bilmiyorum... bilmiyorum...» Sesi gitgide hafifleyen Antil sonunda sustu.

Karl birdenbire esrarlı Ash-taz-zor'un yıkıntılarını görmeye kalktığı için pişman oldu. İnsanı delirtecek kadar tekdüze olan manzara ve Antil'in haklı şikâyetleri canını iyice sıkıyordu. Tam, «Gel bu işten vazgeçelim,» diyeceği sırada Venüs'lü, aralarında zar olan parmaklarını kaldırarak işaret etti. İlerideki bir yeri gösteriyordu.

«Giriş orada. Ash-taz-zor, binlerce yıl önce toprakların altında kaldı. Kentin yeriniyse sadece Venüs'lüler biliyor. Orayı ilk görecek dünya'lı sen olacaksın.»

«Bu sırrı kimseye açıklamayacağım, Antil. Sana söz verdim.»

«Gel, öyleyse.»

Antil sık bitkileri yana ittiğinde iki kayanın arasındaki giriş yeri ortaya çıktı. Venüs'lü kendisini izlemesi için Karl'a işaret etti. Dar ve nemli bir koridora girdiler. Antil'in kesesinden çıkardığı küçük Atomit lambanın sedefimsi ışığı sular sızan taş duvarları aydınlattı.

Venüs'lü, «Bu koridorlar ve geçitleri,» diye açıkladı. «Üç yüz yıl önce atalarımız açtılar. Burası onlar için kutsal bir yerdi. Ama sonradan kent ihmal edildi. Kenti uzun bir süre sonra ilk ziyaret eden ben oldum. Belki bu da ne kadar yozlaştığımızı gösteren bir belirti.»

Dünyalıyla Venüs'lü yaklaşık yüz metrelik düz koridorda ilerlediler. Sonra koridor genişleyerek yüksek kubbeli bir yere dönüştü. Karl karşısındaki manzarayı görünce inledi. Burada binaların yıkıntıları vardı. Birer mimarlık şaheseriydiler hepsi. Ama tümü mahvolmuştu. Bu haliyle bile kentin ne harika bir yer olduğunu tahmin edebiliyordu.

Antil, Karl'ı açıklıktan geçirerek toprak ve kayanın içinde dönemeçler yaparak ilerleyen başka bir geçide soktu. Buradan sağa sola bazı koridorlar uzanıyordu. Karl bir iki defa yine bazı yıkıntıları farketti. Antil onu yürümeye zorlamasaydı gidip o yıkıntılara bakacaktı.

Geçit, düzgün yeşil taşlardan yapılmış geniş ve alçak bir binanın önünde sona eriyordu. Bunun sağ tarafı yerle bir olmuştu. Ancak diğer tarafı hiç zarar görmemiş gibiydi.

Ufak tefek Venüs'lü gururla dikleşti. Gözleri ışıl ısıldı. «Burası sizin modern sanat ve bilim müzesinin karşıtı. Burada Venüs'ün kültürünü görecek ve onun ne yüce olduğunu anlayacaksın.»

Karl müthiş bir heyecanla binaya girdi. Bu eski çalışmaları ilk gören Dünyalıydı o. Binanın.içi de uzun bölmelere ayrılmıştı. Ortada ise sütunlu bir salon vardı. Atomit lambasının ışığı tavandaki büyük tabloyu zorlukla aydınlatıyordu.

Dünya'lı şaşkın şaşkın bölmelere girip çıkmaya başladı. Etrafındaki heykel ve tablolar ona biraz yabancıydı. Dünya'dakilere hiç benzememeleri güzelliklerini bir kat daha artırıyordu.

Karl, Venüs sanatını yeteri kadar kavrayamadığını anladı. Çünkü kendi kültürüyle Venüs'lülerininkinin ortak hiçbir yanı yoktu. Buna rağmen eserlerin teknik bakımdan kusursuz olduklarını anlayâbiliyordu. Özellikle tablolardaki renklere hayran oldu. Dünya'da gördüklerinden çok üstün şeylerdi bunlar. Tabloların renkleri solmuş, çatlamış ve boyları yer yer dökülmüşse de hepsinde harika bir ahenk vardı.

Karl, Antil'e, «Michelangelo, Venüs'lülerin renk anlayışına sahip olmak için kim bilir neler vermezdi,» dedi.

Antil mutlulukla göğsünü şişirdi. «Her ırkın kendi özellikleri var. Ben de kulaklarımın Dünyalılar gibi sesin en ince tonlarını ayırt edebilmesini çok isterdim. Belki o zaman sizin Dünya'ya özgü müziğinizin neden o kadar hoşa gittiğini de anlayabilirdim. Oysa şimdi bu müzik bize tekdüze bir gürültüymüş gibi geliyor.»

İlerlediler. Geçen her dakikayla Karl'ın Venüs kültürüne duyduğu saygı artıyordu. Birbirine sarılmış ince metal şeritlerin üzerine çizgiler ve ovaller çizilmişti. Venüs yazısıydı bu. Böyle binlerce şerit vardı. Karl, «Bu şeritlerde Dünya'lı bilim adamlarının ömürlerinin yarısını vermeye razı olacakları sırlar gizli sanırım,» diye düşündü.

Sonra Antil, adama ancak on beş santim boyundaki bir şeyi göstererek, «Üzerindeki yazıdan anlaşıldığına göre,» dedi. «Bu bir atom değiştiricisi. Dünya'dakilerden kat kat üstün.»

Karl bunun üzerine patladı. «Bu sırları neden Dünya'ya açıklamıyorsunuz? Geçmişteki başarılarınızı öğrenirlerse, Venüs' lülere şimdikinden daha fazla saygı gösterirler.»

Antil acı acı, «Evet,» dedi. «Eski çağlardan kalma bilgimizden yararlanırlar. Ama Venüs'ü ve Venüs'lülerin yakasını hiçbir zaman bırakmazlar. Burada gördüklerini bir sır gibi saklayacağına söz verdin. Bunu unutmadığını umarım.»

«Hayır, unutmadım. Ayrıca dilimi tutacağım. Yine de bence siz bir hata yapıyorsunuz.»

«Sanmıyorum.» Antii bölmeden çıkmak için dönerken Karl Venüs'lüye seslenerek onu durdurdu.

«Şuradaki küçük odaya girmeyecek miyiz?»

Antil hızla döndü. Gözleri şaşkınlıktan irileşmişti. «Oda mı? Sen hangi odadan söz ediyorsun? Burada oda filan yok ki.»

Karl kaşlarını hayretle kaldırdı. Sonra da sessizce dip duvardaki dar açıklığı işaret etti.

Venüs'lü usulca bir şeyler mırıldandı. Sonra dizüstü çöküp ince parmaklarıyla açıklığı inceledi.

«Bana yardım et, Karl.Galiba bu kapının hiçbir zaman açılmaması gerekiyormuş. Yani., kayıtlarda böyle bir yerden hiç söz edilmiyor. Üstelik biliyorsun ki ben Ash-taz-zor harabelerini diğer Venüsiülerin hepsinden çok daha iyi biliyorum.»

Venüs'lüyle Dünyalı duvarın o bölümünü itmeye başladılar. Önce gıcırdayarak yavaşça açılırken sonra hızla arkaya doğru döndü. İki arkadaş gerideki neredeyse boş olan küçücük bölmeye daldılar. Ardından dengelerini bularak etraflarına bakındılar.

Karl yerdeki pas çizgilerini ve kapının altındaki izleri işaret etti. «Sizinkiler bu odayı ustalıkla kapatmışlar. Sadece yüzyıllarca biriken pas kapının aralanmasına neden olmuş. Sence ataların buraya gizli bir şeyi mi koydular?»

Antil yeşil kafasını salladı. «Buraya son gelişimde böyle bir açıklık yoktu. Ancak...» Atomit lambasını yukarıya kaldırarak hücreyi çabucak inceledi. «... burada ilginç bir şey göremiyorum.»

Söylediğinde haklıydı. Altı tane küt ayağı olup dikkati çekmeyen, sıradan bir sandık dışında odacıkta inanılmaz derecede çok toz vardı, içerisi uzun süre kapalı kalan mezarlar gibi kokuyordu. İnsanı adeta boğan, küfümsü bir koku.

Karl yaklaşarak sandığı durduğu köşeden öne doğru çekmeye çalıştı. Sandık kımıldamazken kapağı da adamın parmaklarının altına kaydı.

«Antil, kapağı açılıyor. Bak!» Karl sandığın içindeki fazla derin olmayan bir bölmeyi işaret etti. Oraya cama benzeyen kare biçimi bir cisim ve dolmakalemi andıran on beş santim uzunluğunda silindirler konulmuştu.

Antil onları görünce sevinçle bağırdı. Ve Karl'ın onu tanıdığından beri ilk defa o fısıltıyı andıran Venüs dilinde bir şeyler söyledi. Cama benzeyen şeyi alarak dikkatle inceledi. Meraklanan Karl da aynı şeyi yaptı. Kare biçimi camın üzerine çeşitli renklerde noktalar yapılmıştı. Ama Venüs'lünün o kadar sevinmesine neden olacak bir şey yoktu.

«Bu nedir, Antil?»

«Bu eskiden törenlerde kullanılan dilde yazılmış. Bugüne kadar elimize sadece birbirine bağlı olmayan birkaç satır geçmişti. Bu harika bir keşif.»

«Dili okuyabilecek misin?» Karl cama daha büyük bir saygıyla bakıyordu şimdi.

«Yapabileceğimi sanıyorum. Bu ölü bir dil. Benim de bu konuda pek fazla bir bilgim yok. Anlayacağın bu bir renk dili. Her sözcük, ayrı renkte iki ya da üç noktayla yazılıyor. Renkler arasında çok az bir ton farkı var. Bir Dünya'lı, elinde bu dilin anahtarı olsa bile bu yazıyı ancak bir spektroskopla okuyabilir.»

«Bunu şimdi okumaya çalışabilir misin?»

«Sanırım, Karl. Atomit lambasının ışığı normal gün ışığına çok yakın. Onun için zorluk çıkacağını sanmıyorum. Tabii bu biraz zaman alabilir. Sen etrafı incelemeyi sürdür. Kaybolma tehlikesi yok. Tabii binadan çıkmaman koşuluyla.»

Karl, ikinci bir Atomit lambasını yanına alarak yalnız bıraktı. Venüs'lü o eski kitabenin üzerine eğilmişti. Yazıyı yavaş yavaş çözmeye çalışıyordu.

Dünya'lı iki saat sonra küçük odacığa döndü. Ama Antil durumunu pek değiştirmemişti. Yalnız şimdi Venüs'lünün yüzünde dehşet vardı. 'Renkli' mesaj ayaklarının dibinde yatıyor, Antil'se onunla ilgilenmiyordu. Dünya'lının içeriye gürültüyle girmesi Venüs'lüyü etkilemedi bile. Sanki taşlaşmıştı. Dehşetle ilerideki bir noktaya bakıyordu.

Karl hızla onun yanına gitti. «Antil, Antil, ne oldu?»

Venüs'lü başını oldukça yavaş bir biçimde çevirdi. Sanki kafasını yapışkan bir sıvının içinde döndürüyordu. Arkadaşına onu hiç göremiyormuş gibi bakmaktaydı. Karl onu sıska omuzlarından kavrayarak acımasızca sarstı.

Sonunda Venüs'lü kendine geldi. Karl'ın elinden kurtularak ayağa fırladı. Sandıktan alıp köşedeki masaya koyduğu belli olan beş silindiri isteksizce aldı ve tüpleri kesesine yerleştirdi. Onları cam levha izledi.

Sandığın kapağını kapayarak Karl'a odadan çıkmalarını işaret etti. «Artık gitmeliyiz. Zaten burada fazla kaldık.» Sesinde tuhaf, korku dolu bir ifade vardı. Bu Dünya'lıyı endişelendirdi.

Sessizce geri döndüler. Sonunda Venüs'ün çamurlu yüzeyine çıktılar. Hâlâ gündüzdü ama gurup zamanı yaklaşıyordu. Karl çok acıktığını farketti. Gece olmadan Aphrodopolis'e varabilmek için acele etmeleri gerekiyordu. Karl yağmurluğunun yakasını kaldırıp kauçuklu kasketini alnına doğru indirdi. Yürümeye başladılar.

Yürüdüler, yürüdüler. Sonunda kubbeli kent tekrar ufukta belirmeye başladı. Dünya'lı ıslak,' jambonlu sandviçleri yiyor ve Aphrodopolis'e erişmek için sabırsızlanıyordu. Orası hiç olmazsa kuru ve rahattı. Her zaman dostça davranan Venüs'lü bu yürüyüş sırasında hiç konuşmuyordu. Hatta arkadaşına bakmıyordu bile.

Karl bu durumu olgunlukla karşıladı. Dünyalıların çoğunun tersine onun Venüs'lülere saygısı vardı. Ancak o bile Antil ve diğer Venüs'lülerin haddinden fazla duygusal olmalarından pek hoşlanmıyordu. Bu derin sessizlik bazı duyguların ifadesiydi. Oysa aynı şey Karl'ın sadece içini çekmesine ya da kaşlarını çatmasına neden olurdu. Dünyalı da bunu bildiği için Venüs'lünün somurtkanlığına aldırmıyordu.

Bunun yanında Antil'in gözlerinde gördüğü o müthiş korku biraz endişelenmesine neden oluyordu. Venüs'lü o cam kitabeyi okuduktan sonra' olmuştu bu. Venüs'lülerin birer bilim adamı olan atalarının o kitabede açıkladıkları neydi?

Karl sonunda, biraz da çekine çekine, «O camda ne yazılıydı, Antil?» diye sordu. «Bu ilginç bir şey olmalı.'Camı yanına aldığına göre.»

Antil cevap olarak ona sadece hızlı yürümesini işaret etti. Sonra da alacakaranlıkta adımlarını iyice sıklaştırdı. Karl bu tavır karşısında hem şaşırdı, hem de kırıldı. Bundan sonra da arkadaşıyla tekrar konuşmaya kalkmadı.

Venüs'lü ancak Aphrodopolis'e vardıklarında sessizliğini bozdu. Kırış kırış suratında yorgun bir ifade vardı, Karl'a döndü. Kendisine acı veren bir karara vardığı anlaşılıyordu.

«Karl, seninle her zaman dosttuk. Onun için sana arkadaşça bir öneride bulunacağım. Gelecek hafta Dünya'ya gitmek üzere buradan ayrılacaksın. Babanın, Gezegenler Başkanının Danışma Kurulunda olduğunu biliyorum. Senin de yakın gelecekte yüksek bir konuma getirileceğinden de eminim. Bu nedenle sana bütün kalbimle rica ediyorum: Dünya'nın, Venüs'e olan tutumunu yumuşatması için nüfuzunu kullan. Ben de Venüs'teki en büyük kabilenin soylu üyelerinden biriyim. Ve şiddete başvurulmaması için elimden geleni yapacağım.»

Karl kaşlarını çattı. «Bütün bunların arkasında bir şeyler olmalı. Hiçbir şey anlamıyorum. Sen ne söylemeye çalışıyorsun?»

Venüs'lünün kaşları çatıldı. «Şunu: Durum... pek yakında düzeltilmezse burada isyan çıkacak. Tabii benim de gezegenime hizmet etmekten başka çarem kalmayacak. O zaman Venüs artık savunmasız olmayacak.»

Bu sözler Dünya'lıyı eğlendirdi. «Haydi, haydi, Antil! Vatanseverliğini takdirle karşılıyorum. Şikâyet etmekte de çok haklısın. Ama melodram ve şovenizm beni etkilemez. Biliyorsun ki ben gerçekçi bir insanım.»

Venüs'lü büyük bir içtenlikle, «Bana inan, Kari,» dedi. «Söylediklerimin hepsi gerçek. Venüs ayaklanırsa Dünya'nın güvende olacağını garanti edemem.»

«Dünya'nın güvende olacağını mı?» Karl sersemlemişti.

Antil konuşmasını sürdürdü. «Evet. Çünkü ben Dünya'yı ortadan kaldırmak zorunda kalabilirim. İşte gerçek bu.» Sonra döndü ve çalıların arasına daldı. Dev kubbenin yakınındaki küçük Venüs köyüne gidiyordu.

Aradan beş yıl geçti. Fırtınalar ve huzursuzlukla dolu beş yıl. Venüs uykusunda patlamaya hazırlanan bir yanardağ gibi kımıldandı. Aphrodopolis, Venusia ve diğer kubbeli kentlerin ileriyi göremeyen Dünyalı efendileri tehlike işaretlerini görmezlikten geldiler. Küçük yeşil Venüs'lüler belki arada sırada akıllarına geldi. O zaman da, «Aman, o şeyler mi?» dermiş gibi suratlarını Venüs'lüleri aşağılarcasına buruşturdular.

Ancak 'o şeyler'in sabırları taşmış, tahammülleri kalmamıştı. Milliyetçi Yeşil Çeteler her geçen gün seslerini daha da yükseltiyorlardı. Sonra diğer kurşuni günlerden hiç farkı olmayan kurşuni bir günde Venüs'lüler kentlere saldırdılar.

Kubbeli kentlerin daha küçük olanları gafil avlandıkları için teslim oldular. New Washington, Mount Vulcan ve St. Denis arka arkaya yerlilerin eline geçti. Bütün Doğu kıtası da öyle. Şaşkına dönen Dünya'lılar daha ne olduğunu anlayamadan gezegenin yarısı ellerinden gitti.

Dünya, daha önceden görmesi gereken bu ani saldırı karşısında şok geçirdi ve sersemledi. Sonra Venüs'lülerin sardığı kentlere malzeme ve silah yolladı. Elden giden toprakları geri almak için de büyük bir uzay filosunu hazırladı.

Dünya kızmıştı ama korkmuyordu. Sürpriz bir saldırı sonucu kaybedilen yerlerin kolaylıkla geri alınabileceğini biliyordu. Şimdi elde olan topraklarsa hiçbir zaman kaybedilmeyecekti.

Bu nedenle de Dünya liderleri Venüs'lülerin faaliyetleri durmayınca fena halde şaşırdılar. Venusia kentinde bol silah ve yiyecek vardı. Dış savunma hatları sağlamdı. Herkes yerini almıştı. Çıplak ve silahsız Venüs'lülerden oluşan küçücük bir ordu kentlilerden kayıtsız şartsız teslim olmalarını istedi. Venusia bu „ öneriyi reddedip Dünya'ya başarı yüzünden pervasızlaşan silahsız yerlilerle ilgili alaylı raporlar gönderdi.

Sonra birdenbire mesajların arkası kesildi ve yerliler Venusia'yı ele geçirdiler.

Venusia'daki olay arka arkaya tekrarlandı. Böylece girilmesi imkânsız olan kaleler peşpeşe teslim oldu. Yarım milyon insanın yaşadığı Aphrodopolis bile beş yüz Venüs'lünün eline geçti. Oysa kentlilere Dünya'nın bildiği bütün silahlar yollanmıştı.

Dünya hükümeti bu olayları gizledi. O yüzden de Dünya'lılar Venüs'te gelişen garip olayları öğrenemediler. Ancak Danışma Kurulundaki devlet adamları Eğitim Bakanının oğlu Karl Frantor'un açıklamalarını dinlerken kaşları iyice çatıldı.

Karl'ın raporu sona erdiğinde Savaş Bakanı Jan Heersen öfkeyle ayağa kalktı.

«Yani yarı deli bir Yeşilciğin saçmasapan sözlerini ciddiye almamızı ve Venüs'le yerlilerin istedikleri gibi bir barış anlaşması yapmamızı mı istiyorsunuz? Bu imkânsız. Kesinlikle! O aşağılık hayvanların kafasına yumruğu indirmemiz lazım! Filomuz onları kainattan yok edecek. Artık bunu yapmanın zamanı geldi.»

Kır saçlı Frantor oğlunu savundu. «Onları yok etmek o kadar kolay olmayabilir, Heersen. Neredeyse hepimiz hükümetin Venüs siyasetinin yanlış olduğunu kaç defa söyledik. Onların nasıl bir saldırı silahı bulduklarını kim bilebilir? İntikam almak için o silahı nasıl kullanacaklarını kim tahmin edebilir?»

Heersen, «Peri masalı!» diye bağırdı. «O Yeşilciklere sanki insanmış gibi davranıyorsunuz. Onlar birer hayvan! Üstelik onlara götürdüğümüz uygarlık için bize minnet duymalılar. O Yeşilciklere tarihimizin başlangıcında kendi Dünya'mızın ırklarından bazılarına davranıldığından daha iyi davranıyoruz, bunu da unutmayın. Örneğin... kızılderililere.»

Karl Frantor telaşla atıldı. «Araştırma yapılması gerekiyor, efendim. Antil'in tehdidi insana gülünç gelebilir. Ama bu yine de gözardı edilmeyecek kadar ciddi bir konu. Hem Venüs'lülerin zaferlerine bakılırsa bu tehdidin pek de öyle gülünç bir şey olmadığı anlaşılır. Beni, bir elçi olarak Amiral von Bulmdorff'la birlikte göndermenizi öneriyorum. Onlara saldırmadan önce bu işin içyüzünü öğrenmem için izin verin.»

Ciddi bakışlı Dünya Başkanı Jules Debuc ilk defa konuşmaya katıldı. «Frantor'un önerisi oldukça mantıklı ve ben bunun denenmesini istiyorum. İtirazı olan var mı?»

Yoktu. Ama Heersen kaşlarını çatarak öfkeyle burnundan soludu. Böylece Karl Frantor, iç gezegene giden Dünya savaş filosunda yer aldı.

Karl, beş yıllık bir aradan sonra Venüs'ü biraz tuhaf buldu. Tabii eskisi gibi çamur içindeydi ve beyaz gri ovalar tekdüze bir şekilde uzanmaktaydı. Orada burada kubbeli kentler görülüyordu. Ama Venüs yine de farklıydı.

Daha önceleri gösterişli, lüks giyimli Dünyalılar, Venüs'lüler bir kenara büzülürken onları aşağılarcasına etrafta dolaşmışlardı. Oysa şimdi güç yerlilerin elindeydi. Aphrodopolis, artık tümüyle Venus'lülere ait bir kentti. Ve eski valinin bürosunda da... Antil oturuyordu.

Karl eski arkadaşına kuşkuyla baktı. Ona ne söyleyeceğini bilmiyordu. Sonunda, «Liderin sen olabileceğini düşünmüştüm,» dedi. «Barış yanlısı sen!»

Antil, «Bu benim seçimim değildi,» diye cevap verdi. «Koşullar böyle gerektirdi. Ama sen! Senin gezegeninin sözcüsü görevini üstleneceğin hiç aklıma gelmezdi.»

«Yıllar önce o saçmasapan tehdidini ben dinledim. Üstelik ayaklanmanız konusunda da en kötümser olan kişi de yine bendim. Kalkıp buraya geldim, ama gördüğün gibi yalnız değilim.» Karl, eliyle yukarıyı işaret etti. Orada uzay gemileri tehdit dolu bir hareketsizlik içinde bekliyorlardı.

«Beni tehdit etmeye mi geldin?»

«Hayır. Amaçlarını ve şartlarını öğrenmek için geldim.»

«Bu çok kolay. Venüs bağımsız olmak istiyor. Buna karşılık dostluk elimizi uzatacağız. Ticaret de serbest olacak. Kısıtlamalar getirilmeyecek.»

«Bütün bunları savaşmadan kabul edeceğimizi mi sanıyorsun?»

«Bunu yapacağını umuyorum... Dünya'nın geleceği için.»

Karl öfkeyle kaşlarını çatarak koltuğunda arkasına hızla yaslandı. «Tanrı aşkına, Antil! Üstü kapalı sözlerin ve tehditlerin zamanı çoktan geçti. Bana elindeki kozları göster. Aphrodopolis'i ve diğer kentleri bu kadar kolaylıkla nasıl ele geçirebildiniz?»

«Bunu yapmak zorunda kaldık, Karl.Aslında hiç istemiyorduk.» Antil'in sesi üzüntüsünden tizleşmişti. «Kentlilere adil teslim şartlarımızı açıkladık. Bize hemen Atomit silahlarıyla ateş etmeye başladılar. Biz de.,, biz de... o silahı kullanmak zorunda kaldık. Sonradan çoğunu öldürmemiz gerekti... Onlara acıdığımız için.»

«Anlayamadım. Sen hangi silahtan söz ediyorsun?»

«Ash-taz-zor harabelerine gittiğimiz günü hatırlıyor musun, Karl? O gizli odayı? Eski kitabeyi. Küçük beş silindiri?»

Karl sıkıntıyla başını salladı. «Bunu tahmin ediyordum. Ama emin değildim.»

«O korkunç bir silahtı, Kari.» Antil sanki silahtan söz etmeye bile dayanamıyormuş gibi çabuk çabuk konuşuyordu. «Atalarımız onu buldular ama hiçbir zaman kullanmadılar, silahı sakladılar. Onu ortadan neden kaldırmadıklarını bilemiyorum, keşke kaldırsalardı. Gerçekten bunu çok isterdim. Ne var ki bunu yapmadılar. O silahı ben buldum ve kullanmak zorundayım. Venüs'ün geleceği için.»

Antil'in sesi hafifleyerek bir fısıltıya dönüşmüştü. Fakat sonra kendini zorlayarak silahın ne olduğunu açıklamaya çalıştı. «O zararsız görünen çubukları sen de gördün, Karl.Onlar ne olduğunu bilemediğim bir güç alanı oluşturuyorlar. Atalarımız akıllıca davranıp bunun ne olduğunu açıklamamışlar. Söz ettiğim alanın beyni akıldan ayırma gücü var.»

«Ne?» Karl'ın ağzı şaşkınlıktan bir karış açık kaldı. «Sen neden söz ediyorsun?»

«Ah, sen de beynin aklın yuvası olduğunu herhalde biliyorsun. Beynin, düşüncenin kendisi olmadığını. Onun ne olduğu bilinmiyor. Gizemli bir şey. Atalarımız bile bunu çözememişler. Ama zihin, beyni madde dünyasıyla iletişim kurmak için bir araç olarak kullanıyor.»

«Anlıyorum. Yani sizin silah akılla beynin ilişkisini kesiyor. Aklı aciz duruma getiriyor. Kontrol paneli olmayan bir uzay pilotu gibi.»

Antil ciddiyetle başını salladı. Sonra birdenbire, «Sen hiç beyinsizleşmiş bir hayvan gördün mü?» diye sordu.

«Ah, evet. Bir köpek gördüm. Üniversitede, biyoloji dersinde!»

«Öyleyse benimle gel. Ben de sana beyinsizleştirilmiş bir insan göstereceğim.»

Karl, Venüs'lünün peşinden bir asansöre girdi. En aşağıya, hapishanenin bulunduğu kata inerlerken Dünya'lının kafası karmakarışıktı. Hem dehşet duyuyordu, hem de müthiş bir öfke. Kimi zaman mantıksızca bir kaçma isteğine kapılıyordu, kimi zaman da yanındaki Venüs'lüyü öldürmeyi düşünüyordu. Asansörden sersemleşmiş bir halde inerek loş bir koridorda Antil'i izledi. Koridorun iki yanında küçücük, parmaklıklı hücreler vardı.

«İşte.» Antil'in sesi Karl'ın kendisine gelmesini sağladı. Sanki yüzüne soğuk su çarpmışlardı. Venüs'lünün araları zarlı parmaklarıyla işaret ettiği tarafa baktı. Ve oradaki insanı hem ilgi, hem de tiksintiyle inceledi.

Hücredekinin bir insan olduğu kesindi. Yani en azından o biçimdeydi. Ancak yine de bir insan sayılamazdı. Mahkûm, yerde oturmuş, irileşmiş gözleriyle karşıdaki duvara boş boş bakıyordu. Sanki ruhunu kaybetmişti. Parmaklarını amaçsızca oynatıyor, gevşek dudaklarının arasından salyaları akıyordu. Midesi bulanmaya başlayan Karl çabucak başını çevirdi.

«Aslında beyni hâlâ yerinde.» Antil'in sesi alçaktı. «Organik açıdan beyni kusursuz. Hiçbir zarar görmedi. Sadece zihinle arasındaki bağ koparıldı.»

«O nasıl yaşıyor, Antil? Neden ölmüyor?»

«Çünkü otonom sistemler zarar görmedi. Onu ayağa kaldır, dengesini kaybetmez. İt, yine aynı şey olur. Kalbi çarpıyor. Soluk alıyor. Ağzına yiyecek koyarsan yutuyor. Ama önüne konan yemeği yiyemiyor. Çünkü bunu kendi iradesiyle yapması gerekiyor. Başaramadığı için açlıktan ölebilir. Bu da... bir tür yaşam. Ama ölmesi daha iyi olur. Çünkü bağ koptu ve artık yeniden oluşturulamaz.»

«Korkunç bir şey bu... korkunç!»

«Durum senin sandığından daha kötü. Bence bu insana | benzeyen kabuğun içinde bir yerde zihin hâlâ çalışıyor, yani zarar görmüş değil. Ancak aciz durumda. Kontrol edemediği bir vücudun içinde hapis. Bunun zihin için nasıl bir işkence olduğunu düşünebiliyor musun?»

Karl'ın bütün vücudu kaskatı kesildi. «Siz, ağıza alınmayacak kadar iğrenç ve acımasız olan bu yöntemle Dünya'yı yenebileceğinizi mi sanıyorsunuz? Bu acımasız yöntemle!... Ama elinizdeki bizim silahlarımızdan daha öldürücü değil. Bunun bedelini ödeyeceksiniz!»

«Karl, lütfen. Sen 'Ayırma Alanının' ne kadar öldürücü olduğunu anlayamazsın bile. Bunun bir milyonda birini bile tahmin edemezsin. Alan, yere hatta belki zamana bağlı değil. Bu nedenle sınırları sonsuza kadar genişletilebilir. Silahla yapılacak | bir tek atış bile Aphrodopolis'teki bütün sıcakkanlı canlıları aciz hale getirir. Bundan haberin var mı?» Antil'in sesi heyecanla yükseldi. "Bütün Dünya'yı o alanla yıkabileceğimi biliyor musun? Bunun sonunda milyarlarca insan şu içerideki yarı ölü yaratığa dönüşebilir. Silahı bir tek kere kullanmam bunun için yeterli!»

Karl kendi kulağına bile yabancı gelen bir sesle bağırdı. «Alçak! Bu lanet olasıca alanın sırrını yalnız sen mi biliyorsun?»

Antil neşesizce güldü. «Evet Karl. Bu olayda tek suçlu benim. Ama beni öldürmenin bir yararı olmaz. Kitabenin nerede olduğunu birkaç kişi biliyor. Ben ölürsem işe onlar el koyacaklar. Ve bu grup Dünya'ya benim kadar bile acımıyorlar. Bana hiçbir zarar veremezsin, Karl.Çünkü ölümüm senin dünyanın sona ermesi demek olur.»

Dünya'lı yenilgiyi kabul etmek zorunda kaldı.

Artık Venüslü'nün gerçekten güçlü olduğunu anlamıştı. «Kabul ediyorum,» diye mırıldandı. «Kabul. Vatandaşlarıma ne söyleyeceğim?»

«Onlara şartlarımı açıkla ve istersem neler yapabileceğimi anlat.»

Karl, sanki Antil'in bir dokunuşu ölümüne neden olacakmış gibi ondan uzaklaştı. «Bunu onlara söyleyeceğim.»

«Onlara ayrıca Venüs'ün intikam peşinde olmadığını da anlat. Silahımızı kullanmak istemiyoruz. Çünkü o kullanılmayacak kadar korkunç bir şey. Bize, şartlarımıza uygun olarak bağımsızlığımızı geri verirlerse ve tabii ileride yeniden esir edilmemek için bazı önnlemler almamıza razı olurlarsa, biz de silahı ortadan kaldırırız. Hem o beş çubuğu, hem de kitabeyi Güneş'e atarız.»

Dünya'lı yine ifadesiz bir fısıltıyla, «Onlara bunu söyleyeceğim,» dedi.

Amiral von Blumdorff, adından da anlaşılacağı gibi sert bir Prusyalıydı ve tek bir şeye inanıyordu. Şiddete. Bu nedenle de Karl'ın açıklamalarına öfke ve alayla karşılık verdi.

Adama, «Seni aptal!» diye bağırdı. «Seni ahmak! İşte o aptalca konuşmaların sonucu böyle olur. Utanmadan bir de bana inanılmaz gücü olan, sır dolu bir silahla ilgili kocakarı masallarıyla geliyorsun! Ortada hiçbir kanıt olmamasına rağmen o Yeşilciğin anlattıklarına inanıyor, hemen teslim oluyorsun. Sen de onu tehdit edip blöf yapamaz miydin? Yalan söyleyemez miydin?»

Karl öfkeyle, «O ne tehdit etti, ne blöf yaptı, ne de yalan söyledi,» diye cevap verdi. «Açıkladıkları gerçekten doğruydu. O adamı görseydiniz...»

«Püf! O lanet olasıca olayın en affedilemeyecek yanı da bu! Sana bir deliyi gösterdiler. Aklını kaçırmış olan sıradan bir adamı. Sonra da, 'İşte bizim silahımız insanı böyle yapıyor,' dediler. Sen de bu iddiayı sorgusuz sualsiz kabul ettin! Onlar senle konuşmaktan başka bir şey yapmadılar, değil mi? Etkisini anlaman için o silahı sana gösterdiler mi?»

«Tabii ki göstermediler! O öldürücü bir silah. Beni inandırmak için bir Venüs'lüyü öldürecek değillerdi herhalde? Bana silahı göstermek mi? Siz elinizdeki kozunuzu düşmana gösterir miydiniz? Şimdi de siz benim birkaç sorumu cevaplayın! Antil neden kendine böylesine güveniyor? Bütün Venüs'ü o kadar kolaylıkla nasıl ele geçirebildi?»

«Bu soruları cevaplayamayacağımı kabul ediyorum. Ama bu onlarınkinin doğru açıklama olduğunu kanıtlar mı? Zaten bu konuşmadan da sıkıldım! Artık saldırıya geçiyoruz. Varsayımlar bana vız geliyor! Onlara Tonit silahlarla saldıracağım. O zaman blöflerinin bir işe yaramadığını da göreceksin.»

«Ama, amiral, raporumu başkana bildirmelisiniz.»

«Bildireceğim... tabii Aphrodopolis'i yerle bir ettikten sonra!» Amiral merkez iletişim ünitesine döndü. «Bütün gemilerin dikkatine! Savaş nizamı! On beş dakika sonra bütün Tonit silahlarıyla ateş ederek Aphrodopolis'e doğru dalışa geçeceğiz.» Sonra yardımcısına döndü. «Kaptan Larsen'e söyle Aphrodopolis'e beyaz bayrağı çekmek için on beş dakikaları olduğunu bildirsin.»

Ondan sonra geçen dakikalar Karl'ın sinirlerinin iyice gerilmesine neden oldu. Öne doğru eğilmiş, başını ellerinin arasına almış, sessizce oturuyordu. Kronometrenin bir dakikanın sona erdiğini belirten tıkırtısı kulaklarına gökgürültüsü gibi geliyordu. Adam hafif bir mırıltıyla o tıkırtıları sayıyordu. «Sekiz... Dokuz... On... Tanrım!»

Ölüme sadece beş dakika kalmıştı. Yoksa böyle bir şey yok muydu? Von Blumdorff haklı mıydı? Venüs'lüler blöf mü yapıyorlardı? Bir görevli hızla odaya girerek selam verdi. «Yeşilciklerden cevap geldi, efendim.»

Von Blumdorff heyecanla öne doğru eğildi. «E?»

«Mesaj şöyle: 'Filonun saldırıya geçmemesini ısrarla istiyoruz. Ama böyle bir şey olursa o zaman sonuçtan bizi sorumlu tutamazsınız!'»

Von Blumdorff müthiş bir öfkeyle, «Hepsi bu kadar mı?» diye bağırdı.

«Evet, efendim.»

Von Blumdorff öfkeyle söylenmeye başladı. «Şu küstahlıklarına bir bak!» Sesi gitgide yükseliyordu. «Sonuna kadar blöf yapmaya cüret ediyorlar!»

Ve sözleri sona ererken kronometre fıkırdayarak on beş dakikanın dolduğunu haber verdi. Sonunda dev filo harekete geçti. Gemiler düzgün sıralar halinde bulutlarla örtülü İkinci Gezegen'e doğru daldılar. Von Blumdorff, tele-vizör'deki huşu uyandıran sahneye bakarak öfke ve beğeniyle güldü. Sonra birdenbire gemilerin oluşturduğu o düzgün sıralar bozuldu.

Yaşlı adam ekrana hayretle bakarak gözlerini ovuşturdu. Filonun uzaktaki yarısı sanki çıldırmıştı. Gemiler önce yalpalarken sonra acayip açılar çizerek uçmaya başladılar.

Filonun, aklını kaçırmamış olan diğer yarısından haberler geldi. Sol kanat artık telsizlere cevap vermiyordu.

Sağa sola uçuşan gemilerin yakalanması için emirler verilirken Aphrodopolis'e karşı girişilen saldırı da yarıda kesildi. Von Blumdorff, kamarada bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, saçlarını yolmak istiyormuş gibi çekiştiriyordu. Karl Frantor boğuk boğuk, «O silahı kullandılar!» diye bağırdı. Sonra da yeniden sessizleşti.

Aphrodopolis'ten hiçbir mesaj gelmiyordu.

Dünya filosunun geri kalan bölümü tam iki saat kendi gemileriyle uğraştı. Mürettebatı zarar gören ve etrafta amaçsızca dolaşan gemileri izleyip yakaladılar. Gemileri kendilerine bağladılar. Roketleri çalıştırarak diğerlerinin çılgınca uçuşlarını kontrol altına aldılar. Filonun yirmi gemisi hiçbir zaman yakalanamadı. Bazıları Güneş'in etrafındaki bir yörüngede uçmaya başladılar. Bazılarıysa uzayın derinliklerine gittiler. Kimileriyse Venüs'e düştüler.

Sol kanattan kalan gemilere geçenler içeri girer girmez dehşetle donup kaldılar. Her gemide boş gözlerle bakan, insanlıktan çıkmış, kafası durmuş yetmiş beş kişi vardı.

Von Blumdorff çok sarsılmıştı. O avaz avaz bağıran, mağrur adam gitmiş, onun yerine şaşkın biri gelmişti. Yaşlı adam ilk 'beyinsiz' kendisine getirildiği zaman irkilerek geriledi.

Karl Frantor kızarmış gözleriyle ona baktı. «E, artık memnun musunuz?»

Ama Von Blumdorff cevap vermedi. Tabancasını çıkardı ve diğerleri onu durduramadan beynine kurşun sıktı.

Karl Frantor başkanla bakanların karşısındaydı yine. Toplantıdakilerin hepsinin umudu kırılmıştı. Genç adamın raporu kesindi. Yapılması gereken şeyin kuşku götürecek tarafi yoktu, her şey ortadaydı.

Başkan Debuc, görmesi için getirilen bir beyinsize baktı. «Mahvolduk. Artık kayıtsız şartsız teslim olmamız gerekiyor. Venüs'lülerin merhametine sığınmak zorundayız. Ama ileride bir gün...» Gözlerinde kin dolu bir pırıltı belirdi.

«Hayır, Sayın Başkan!» Karl Frantor'un sesi salonda yankılandı. «İleride bir gün intikam almaya kalkışmayacağız! Venüs' lülere hak ettikleri şeyleri vermemiz gerekiyor, yani özgürlük ve bağımsızlıklarını. Geçmişi unutmalıyız. Ölülerimiz, Venüs'lüleri beş yüz yıl boyunca esir gibi görmemizin bedelini ödediler. Bu olaydan sonra Güneş Sistemi'nde yeni bir düzen olmalı! Yeni bir gün doğmalı!»

Başkan düşünceli bir tavırla başını eğip sonra kaldırdı. Kesin bir tavırla, «Haklısınız,» diye cevap verdi. «Artık intikam almayı düşünmeyeceğiz.»

İki ay sonra anlaşma imzalandı. Venüs de o günden bu yana özgür ve bağımsız bir güç olarak hep aynı kaldı. Anlaşma imzalanır imzalanmaz küçük bir cisim döne döne Güneş'e doğru gitti. Bu kullanılamayacak kadar korkunç bir silahtı.

<u>Jean Paul Sartre</u>

DUVAR

Bizi büyük beyaz bir odaya soktular, gözlerim kırpışmaya başladı, ışık gözlerimi rahatsız ediyordu. Sonra bir masa ve masanın arkasında dört herif gördüm, sivildiler, kâğıtlara bakıyorlardı. Öteki tutukluları dibe yığmışlardı; onların yanına kadar gidebilmemiz için bütün odayı baştan başa geçmemiz gerekiyordu. Aralarında pek çoğunu tanıyordum; ötekiler yabancı olmalıydılar. Önümde duran ikisi yuvarlak kafalı, sarışındılar. Birbirlerine benziyorlardı. Fransızdılar sanıyorum.

Küçük olan durmadan pantolonunu yukarı çekiyordu: sinir işte. Bu üç saate yakın sürdü. Sersemlemiştim; kafam bomboştu. Ama oda iyiden iyiye sıcaktı; bu da hoşuma gitmiyor değildi; yirmi dört saatten beri buz kesmiştik. Muhafızlar tutukluları birbiri ardısıra masanın önüne götürüyorlardı. O zaman dört herif, tutuklulara, adlarını ve işlerini soruyorlardı. Çoğu zaman pek derine inmiyorlar ya da Muhimmat depoları sabotajına katıldın mı? Ayın dokuzunda sabahleyin neredeydin, ne yapıyordun? gibilerden şuradan buradan sorular soruyorlardı. Yanıtları dinlemiyorlardı, dinler gibi bile görünmüyorlardı. Bir an susuyorlar, dosdoğru önlerine bakıyorlar, sonra da yazmaya koyuluyorlardı. Tom'a Uluslararası Tugay'da çalıştığının doğru olup olmadığını sordular.

Ceketinin içinde ele geçirilen kâğıtlar yüzünden Tom aksini söyleyemiyordu. Juan'a hiçbir şey sormadılar, ama odanı söyledikten sonra uzun uzun birşeyler yazdılar.

-Anarşist olan erkek kardeşim Jose'dir, dedi Juan. Artık burada olmadığını pekâlâ biliyorsunuz. Ben hiçbir partiden değilim, ben hiç siyasetle uğraşmadım.

Yanıt vermediler. Juan yine:

-Ben bir şey yapmadım. Başkaları uğruna gürültüye gitmek istemiyorum, dedi.

Dudakları titriyordu. Bir gardiyan onu susturdu ve götürdü. Sıra bana gelmişti:

-Sizin admız Pablo Ibbieta mı?

-Evet, dedim. Herif kâğıtlara baktı.

-Ramon Gris nerede? diye sordu.

-Bilmiyorum.

-Ayın altısından ondokuzuna kadar onu evinizde saklamışsınız.

-Hayır.

Bir an birşeyler yazdılar, sonra gardiyanlar beni çıkardılar. Koridorda Tom ile Juan iki gardiyanın arasında bekliyorlardı. Yürümeye koyulduk. Tom gardiyanlardan birine sordu:

-Şimdi ne olacak?

-Ne olmuş ki? dedi gardiyan:

-Bu bir soruşturma mıydı, yoksa bir yargılama mı?

-Yargılamaydı, dedi gardiyan.

-Peki, şimdi bizi ne yapacaklar? Gardiyan, kuru kuru:

-Karar size hücrelerinizde bildirilecek, dedi.

Gerçekte bize hücre olarak verilen yer hâstanenin mahzenlerinden biriydi. Burası, hava akımı yüzünden korkunç soğuktu. Bütün gece buz kestik; gündüz de bundan daha iyi değildi durum.

Bundan önceki beş günü ortaçagdan kalma bir çeşit zindan olan başpiskoposluk mahzeninde geçirmiştim. Çok tutuklu olmasına karşılık yer az olduğundan neresi olursa olsun yerleştiriyorlardı.

Ben kendi yerimden yana şikâyetçi değildim, soğuktan üşümüyordum, ama orada yalnızdım. Zaman uzayınca da bu sinir bozucu bir şey oluyor. Mahzende can yoldaşı vardı. Juan hiç konuşmuyordu.

Korkuyordu ve üstelik söyleyecek bir sözü olmayacağı kadar gençti. Tom konuşkandı ve İspanyolcayı iyi biliyordu.

Mahzende bir bank ve saman dolu dört şilte vardı. Gardiyanlar bizi getirip bırakınca oturduk, sessizce beklemeye koyulduk. Bir süre sonra Tom,

-İşimiz bitik, dedi.

-Bence de, dedim. Ama bana öyle geliyor ki ufaklığa bir şey yapmayacaklar.

-Ona bir suç yükleyemezler, dedi. O eylemcilerden birinin kardeşi, hepsi bu.

Juan'a baktım; söylenenleri işitirmiş gibi bir hali yoktu. Tom yeniden söze başladı:

-Saragossa'da ne yapmışlar, biliyor musun? Adamları yerlere yatırmışlar, sonra üzerlerinden kamyonlarla geçmişler. Bunu bize asker kaçağı bir Faslı söyledi. Mermi harcamamak için böyle yaptıklarını söylüyorlarmış.

-Ama onun yerine benzin harcıyorlar, dedim. Tom'a kızdım; böyle şeyler söylememeliydi.

-Yolda dolaşan, durumu kolaçan eden subaylar var, diye devam etti. Elleri ceplerinde, ağızlarında sigarayla bu olanları seyrediyorlar. Adamların işini bitirdiklerini mi sanıyorsun? Hepsine vız geliyor. Bağıra bağıra gebermelerine aldırmıyorlar bile. Bazan bir saat sürüyor. Faslı, diyordu ki: bunu ilk gördüğünde neredeyse kusuyormuş.

-Burada da böyle yapacaklarını sanmıyorum, dedim. Ama cephaneleri yetersizse, bilemem. Solda, tavana açılmış, gökyüzüne bakan yuvarlak bir delikten ve dört hava deliğinden içeri ışık giriyordu. Çoğunlukla bir kapakla kapalı duran bu yuvarlak delikten mahzene kömür boşaltılırmış. Tam deliğin altında kalın bir toz yığını vardı. Kömür hastaneyi ısıtsın diye getirilmişti, ama savaşın başlamasıyla hastalar hastaneden çıkarılmışlar, kömür de orada işe yaramaz bir halde kalmıştı.

Yukarıdan içeri yağmur giriyordu, çünkü kapağı kapatmayı unutmuşlardı.

Tom titremeye başladı.

-Hay Allah, titriyorum, dedi. İşte yine başlıyor.

Ayağa kalktı, el kol hareketleri yapmaya başladı. Her hareketiyle beyaz ve kıllı göğsü üstünde gömleği aralanıyordu. Yere sırtüstü uzandı, bacaklarını havaya kaldırdı, makas hareketleri yaptı. İri sağrısının titrediğini görüyordum. Tom topuz gibiydi, ama yağlıydı da. Tüfek mermilerinin ya da süngü uçlarının tıpkı bir topak tereyağa dalar gibi bu yumuşak et yığınına gömülüvereceğini düşündüm. Tom sıska olsaydı aynı şey aklıma gelmeyecekti.

Ben o kadar üşümüyordum, ama sanki kollarım omuzlarım benim değildiler. Zaman zaman bir şeyim eksikmiş gibi geliyordu da çevremde ceketimi aramaya koyuluyordum, sonradan birden ceketi bana vermedikleri aklıma geliyordu. Bu daha da kötüydü. Elbiselerimizi kendi askerlerine vermek için almışlardı ve kala kala bize gömleklerimiz kalmıştı; bir de hastanede yatan hastaların yaz ortasında giydikleri bu keten pantolonlâr. Bir süre sonra Tom kalktı, oflaya puflaya gelip yanıma çöktü.

-Isındın mı?

-Ne gezer, soluğum kesildi.

Akşamın saat sekizine doğru yanında iki falanjist ile bir komutan içeri girdi. Elinde bir yığın kâğıt vardı. Gardiyana seslendi:

-Nedir onların adları? Şu üçünün?

-Steinbock, Ibbieta, Mirbal, dedi gardiyan.

Komutan kelebek gözlüklerini taktı, elindeki listeye baktı:

-Steinbock... Steinbock... İşte. Ölüme mahkûm edildiniz. Yarın sabah kurşuna dizileceksiniz.

Yine baktı:

-Öteki ikisi de aynı, dedi.

-Olamaz, dedi Juan. Ben değilim.

Komutan, şaşkın bir tavırla ona baktı:

-Sizin adınız nedir?

-Juan Mirbal, dedi.

-İyi ya, adınız işte burada, dedi komutan. Ölüme mahkûm edildiniz.

-Ben hiçbir şey yapmadım ki, dedi Juan.

Komutan omuz silkti, Tom'la bana döndü:

-Bask mısınız?

-Yok, Bask değiliz. Canı sıkılmış gibiydi.

-Bana üç tane Bask olduğunu söylediler. Onların peşinden koşup zaman kaybedemem. Papaz istemezsiniz herhalde, değil mi?

Yanıt bile vermedik. Komutan,

-Şimdi bir Belçikalı doktor gelecek, dedi. Geceyi sizinle geçirmek için emir aldı.

Askerce selâm verip çıktı.

-Evet, dedim, olan ufaklığa oldu.

Bunu âdil olmak için söylüyordum, ama ufaklığı sevmiyordum. İpince bir yüzü vardı; korku, ıstırap yüzünü yüz olmaktan çıkarmıştı, bütün çizgilerini bozmuştu. Üç gün öncesine kadar canlı bir oğlandı; böylesinden hoşlanabilir insan. Ama şimdi yaşlı bir ibneye benziyordu, ne yapılsa ne edilse bir daha gençleşemeyeceğini düşünüyordum. Ona biraz şefkat göstermek hiç de fena olmazdı, ama şefkat beni tiksindiriyor, giderek midemi bulandırıyordu.

Tek söz söylemedi, ama kül gibi oldu. Yüzü ve elleri kül gibiydiler. Tekrar yerine oturdu; iri iri açılmış gözlerle toprağa baktı. Tom temiz yürekliydi. Onu kucaklamak istedi, ama ufaklık, yüzünü buruşturarak kendini sertçe çekiverdi.

-Bırak, dedim, alçak sesle. Neredeyse zırlamaya başlayacak, görüyorsun.

Tom ister istemez boyun eğdi. Ufaklığı avutmuş olsaydı, bu onu meşgul edecek, kafası kendine takılmayacaktı. Ama bu benim canımı sıkıyordu; ölümü hiç düşünmemiştim, çünkü böyle bir fırsat olmamıştı, ama şimdi fırsat vardı ve bunu düşünmek dururken neden başka şeyler yapmalıydı. Tom konuşmaya başladı:

-Sen herifleri hakladın mı? diye sordu bana.

Yanıt vermedim: Ağustos başından beri altı adam hakladığını anlatmaya başladı. Durumu

pek anlamıyordu; anlamak istemediğini de açıkça görüyordum. Ben de tam tamına ne olup biteceğini canlandıramıyordum kafamda; çok acı çekilip çekilmeyeceğini kendi kendime soruyordum, kurşunları düşünüyordum, bedenimi delip geçen yakıcı sivriliklerini hayâl ediyordum. Bütün bunlar gerçek sorunun dışındaydı, ama ben sakindim. Anlamak için önümüzde bütün bir gece vardı. Bir süre sonra Tom konuşmasını kesti. Göz ucuyla Tom'a baktım: Onun da kül gibi olduğunu gördüm; zavallı bir görünüşü vardı. Başlıyor dedim kendi kendime. Neredeyse gece oluyordu, hava delikleri ve kömür yığını boyunca donuk bir ışık süzülüyor, gökyüzünün altında iri bir leke yapıyordu.

Tavanın deliğinden belli belirsiz bir yıldız görüyordum. Gece açık ve ayaz olacaktı. Kapı açıldı, iki gardiyan içeri girdiler. Belçika üniforması giymiş kumral bir adam geliyordu arkalarından. Bizi selâmladı.

-Ben doktorum, dedi. Bu eziyetli durumlarda yanınızda bulunmak için emir aldım.

Hoş ve kibar bir sesi vardı.

-Buraya ne yapmaya geldiniz? dedim.

-Kendimi sizin yerinize koyuyorum. Şu birkaç saatinizin ağırlığını hafifletmek için elimden geleni yapacağım, dedi.

-Neden bizim yanımıza geldiniz? Başkaları da var, hastaneler onlarla dolu.

-Beni buraya yolladılar, dedi şaşkın bir tavırla. Ah! Sigara içmek ister misiniz? diye ekledi birden. Sigara da var, yaprak sigara da.

Bize İngiliz sigaraları ve purolar sundu. Ama reddettik. Gözlerinin içine bakıyordum; sıkılmış gibiydi.

-Siz, buraya acıyıp ilgilenmeye gelmediniz, dedim. Zaten sizi tanıyorum. Beni tutukladıkları gün sizi faşistlerle kışlanın avlusunda görmüştüm.

Daha da konuşacaktım, ama birden beni şaşırtan bir şey oldu: Bu doktorun burada olması beni kendi kendimle ilgilenmekten alıkoymuştu. Çoğunlukla ben bir insanın üstüne düştüm mü kolayını bırakmam. Yine de konuşma isteği yitti gitti içimden, omzumu silktim, gözlerimi çevirdim. Biraz sonra başımı kaldırdım; meraklı bir tavırla beni süzüyordu. Gardiyanlar bir ot minderin üstüne oturmuşlardı. Koca sıska Pedro başparmaklarını çeviriyor, öteki de uyumamak için zaman zaman başını oynatıyordu.

-Işık ister misiniz? diye Pedro birden sordu doktora. Beriki, başıyla Evet, dedi. Doktorun meşe odunu kadar kafasız olduğunu düşünüyordum, ama kuşkusuz, kötü yürekli değildi. Soğuk, mavi iri gözlerine bakınca bana öyle geldi ki bu adam daha çok hayâl gücü noksanlığı yüzünden yanılgıya düşüyordu. Pedro çıktı; bir petrol lâmbasıyla geri döndü, lâmbayı sıranın köşesine koydu. Kötü aydınlatıyordu, ama hiç yoktan iyiydi. Geçtiğimiz gece bizi karanlıkta bırakmışlardı. Lâmbanın tavana vuran yuvarlak ışığına şöyle bir süre baktım. Büyülenmiştim. Sonra birden kendime geldim, ışığın yuvarlağı silindi, koskoca bir yük altında ezildiğimi hissettim. Bu ne ölüm düşüncesiydi, ne de korku; bu adsız bir şeydi. Elmacık kemiklerim yanıyordu ve kafam berbattı.

Silkindim, iki yoldaşıma baktım. Tom başını ellerinin arasına gizlemişti, ancak kalın ve beyaz ensesini görüyordum. Küçük Juan bütün bütün dağılmıştı; ağzı açıktı, burun delikleri titriyordu.

Doktor ona yaklaştı, sanki ona güç vermek istercesine elini omzuna koydu; ama gözleri soğuk soğuk bakıyordu. Sonra Belçikalının elinin sinsice Juan'ın kolu boyunca aşağıya,

bileğine kadar indiğini gördüm.

Juan kayıtsız davranarak kendini bırakıyordu. Belçikalı dalgın bir tavırla bileği üç parmağı arasına aldı, aynı anda biraz geri çekildi ve bana sırtını dönmek için şöyle bir yerleşti. Ama ben geriye kaykıldım; saatini çıkardığını ve ufaklığın bileğini elinden bırakmadan bir süre yakaladığını gördüm. Sonra hareketsiz duran eli bırakıverdi ve gitti duvara yaslandı, acele not etmesi gereken çok önemli bir şey varmış gibi birden cebinden bir defter çıkardı, oraya birşeyler çiziktirdi. Aşağılık herif, diye geçirdim içimden kızgınlıkla, benim de nabzımı yoklamaya kalkma sakın, pis ağzının orta yerine yerleştiririm yumruğu. Gelmedi, ama bana baktığını hissediyordum. Başımı kaldırdım, ben de ona baktım. Kimliği belirsiz bir sesle sordu:

-İnsan burada buz keser, öyle değil mi?

Üşümüş bir hali vardı, morarmıştı.

-Üşümüyorum, dedim.

Gözlerini dikip bana bakmaktan vazgeçmiyordu. Birden anladım, elimi yüzüme götürdüm: tere batmıştım. Bu mahzende, kışın ortasında, yel üfürür su götürürken, ben terliyordum. Terle keçeleşmiş saçlarımın arasına geçirdim parmaklarımı. Aynı anda gömleğimin ıslandığını, tenime yapıştığını fark ettim. En azından bir saattir terliyordum ve bunu hissetmemiştim. Ama bu, Belçikalı domuzun gözünden kaçmamıştı. Yanaklarımdan süzülen damlaları görmüştü ve marazlı sayılacak bir korku durumunun ortaya çıkması diye düşünmüştü; o kendisini doğal hissediyor, böyle olmakla da gurur duyuyordu; çünkü üşüyordu. Kalkıp suratını dağıtmak geldi içimden, ama tam davranmıştım ki utancım da, kızgınlığım da silinip gitti, kayıtsızca sıranın üstüne çöktüm.

Boynumu mendilimle kurulamakla yetindim, çünkü şimdi terlerin saçlarımdan süzülüp enseme aktığını hissediyordum; bu hoş bir şey değildi. Birden kurulanmaktan vazgeçtim zaten, yararsızdı. Mendilim sırılsıklam olmuştu ve hep terliyordum. Kaba etlerim de terliyordu ve ıslanan pantolonum sıraya yapışıyordu.

Küçük Juan birdenbire konuşmaya başladı:

-Doktor musunuz?

-Evet, dedi Belçikalı.

-İnsan uzun zaman acı çeker mi?

-Ne zaman?.. Yok canım, dedi Belçikalı babacan bir sesle, çabuk biter.

Ücretli muayene olmuş bir hastanın tasasını dağıtır gibi bir tavrı vardı.

-Ama ben... Bana dediler ki... Çoklukla iki kez yaylım ateşi açılırmış.

-Bazan, diye başını sallayarak yanıt verdi Belçikalı. İlk yaylım ateşinde can alıcı yerlere bir şey olmazsa bir daha ateş edebilirler.

-O zaman tüfekleri yeniden doldurmak ve yeniden nişan almak gerekmez mi?

Düşündü, kısılmış bir sesle ekledi:

-Bu da zaman alır!

Ufaklıkta acı çekmenin korkusu vardı, bundan başka bir şey düşünmüyordu. Gençti. Bense bunu pek düşünmüyordum; beni terleten acı çekme korkusu değildi. Ayağa kalktım, toz yığınına kadar yürüdüm. Tom sıçradı, kin dolu bir bakışla bana baktı; canını sıkıyordum çünkü ayakkabılarım gıcırdıyordu. Kendi kendime acaba benim yüzüm de onunki kadar kara sarı mı diye sordum. Baktım o da terliyordu. Gökyüzü muhteşemdi, bu kuytu köşeye hiç ışık girmiyordu, Büyük Ayı'yı görmek için başımı kaldırmam yeterdi.

Ama artık eskiden olduğu gibi değildi, önceki gece başpiskoposluktaki zindanımda koskoca bir gök parçası görebiliyordum ve günün her saati bana bir başka anıyı hatırlatıyordu. Sabahleyin gök pürüzsüz ve hafif mavi olduğunda Atlantik kıyılarındaki plajları düşünüyordum.

Öğleyin güneşi görüyordum ve hamsiyle zeytin yiyerek manzanilla içtiğim, Sevilla'daki bir içki evini hatırlıyordum. Öğleden sonra gölgeye giriyordum ve arenaların bir yarısı güneşten yanarken öbür yarısına düşen derin gölgeyi düşünüyordum. Dünyayı böyle gökyüzüne vuran yansısıyla görmek gerçekten acı verirdi insana.

Ama şimdi istediğim kadar bakıyordum gökyüzüne. Artık gökyüzü bana hiçbir şey hatırlatmıyordu. Böylesini yeğ tutuyordum. Gidip Tom'un yanına oturdum. Uzun bir zaman geçti.

Tom alçak sesle konuşmaya başladı. Hep konuşması gerekiyordu, böyle olmazsa düşünceleri içinde kendine yol bulamıyordu pek. Konuştuğu bendim, ama yüzüme bakmıyordu sanıyorum. Kuşkusuz, beni böyle kül gibi ve ter içinde, olduğum gibi görmekten korkuyordu. Birbirimize benziyorduk ve işin kötüsü birbirimizin aynası gibiydik. Capcanlı duran Belçikalıya bakıyordu.

-Sen anlıyor musun? diyordu. Ben anlamıyorum.

Ben de alçak sesle konuşmaya başladım. Belçikalıya bakıyordum.

-N'oldu, ne var?

-Anlayamadığım bir şey gelecek başımıza.

Tom'un çevresinde acayip bir koku vardı. Her zamankinden daha çok koku duyar gibi oldum. Alay ettim:

-Şimdi anlarsın.

-Anlaşılır gibi değil, dedi inatçı bir tavırla. Tam anlamıyla cesur olmak istiyorum, ama en azından olup bitecekleri bilmeliyim...

Dinle, bizi avluya götürecekler. Herifler gelip karşımıza sıralanacaklar.

-Kaç kişi olurlar?

-Ne bileyim. Beş ya da sekiz. Çok değil.

-İyi. Sekiz kişi olacaklar. Onlara Nişan al! diye bağıracaklar ve bana çevrilmiş sekiz tüfek göreceğim. Duvarı yarıp içine girmeyi isterim diye düşünüyorum; olanca gücümle duvara sırtımla yaslanacağım ve duvar karşı koyacak. Tıpkı kâbus gibi. Bütün bunları düşlüyorum kafamda. Ah bir bilsen nasıl düşlediğimi.

-İyi iyi! dedim, ben de düşlüyorum.

-Çok acı veren bir şey olmalı bu. Yüz tanınmasın diye insanın ağzına ve gözlerine nişan aldıklarını biliyorsun, diye ekledi haince. Şimdiden yaraları hissediyorum; bir saatten beri boynumda ve başımda ağrı var. Gerçek acı değil. Kötüsü de bu ya, yarın sabah duyacağım acılar. Peki sonra?

Ne demek istediğini çok iyi anlıyordum, ama hiç de öyle görünmek istemiyordum. Acılara gelince, ben de küçük bıçak yaraları gibi bedenimde bu acıları duyuyordum. Alışamıyordum, ama onun gibiydim, önem vermiyordum.

-Sonra, dedim sert bir biçimde, nalları dikeceksin. Yalnızca komedi, için konuşmaya koyuldu. Gözlerini Belçikalıdan ayırmıyordu. Berikinin dinler gibi bir hali yoktu. Ben onun ne diye buraya geldiğini biliyordum. Ne düşündüğümüz onu ilgilendirmiyordu. Bizim bedenlerimize bakmaya gelmişti, diriyken can çekişen bedenlerimizi seyretmeye gelmişti.

-Kâbuslarda olduğu gibi, diyordu Tom, insan bazı şeyler düşünmek ister, hep böyle olduğunu bilir, anlamakta gecikmez ve sonra çekilip gider, elimizden kaçar ve düşer. Kendi kendime, sonra hiçbir şey olmayacak artık, diyorum. Ama bunun ne demek olduğunu anlamıyorum. Hemen hemen buraya kadar ulaştığım anlar oldu... ama sonra olan oluyor, yeniden acıları, kurşunları, patlamaları düşünmeye başlıyorum. Ben maddeciyim, inan bana. Deli olmuyorum. Ama sonu gelmeyen bir şey var. Cesedimi görüyorum: güç değil, ama kendi gözlerimle kendimi görüyorum.

Düşünmeye başlamam gerekiyor... hiçbir şeyi görmeyeceğimi, hiçbir şeyi işitmeyeceğimi ve dünyanın ötekiler için sürüp gideceğini düşünmeye başlamam gerekiyor. İnsan bunu düşünmek için yaratılmamıştır Pablo. İnan bana. Bazı şeyler bekleyerek uykusuz geçirdiğim bütün bir gecede bütün bunlara ulaştım. Ama bu aynı şey değil. Arkadan saldıracak bize. Pablo, biz de hazırlıksız olacağız.

-Kes sesini, dedim ona, istersen bir günah çıkaran papaz çağırayım sana?

Karşılık vermedi. Peygamberlik taslamak, kişiliksiz bir sesle konuşarak bana Pablo demek isteğinde olduğunu çoktan fark etmiştim: Böylesi bir şeyi sevmiyordum, ama öyle gözüküyor ki bütün İrlandalılar böyledirler. Belli belirsiz bir sidik kokuyor gibime gelmişti. Aslında Tom'a pek yakınlık duymuyordum ve her ne kadar birlikte de bulmuyordum. Bazı adamlar vardır ki onlarla olan ilişki farklıdır, sözgelişi Ramon Gris'le. Ama Tom'la Juan arasında kendimi yalnız hissediyordum: Zaten böylesi daha işime geliyordu. Ramon'la bir arada olaydım belki de yumuşardım. Ama şu anda korkunç derecede katıydım ve böyle kalmak istiyordum.

Bir çeşit dalgınlıkla Tom, sözcükleri gevelemeye devam ediyordu. Kendini düşünmekten alıkoymak için konuştuğu kesindi. Yaşlı prostat hastaları gibi keskin sidik kokuyordu. Aslında ben de onun gibi düşünüyordum; bütün söylediklerini ben de söyleyebilirdim: Böylesi ölmek doğal bir şey değildir. Ölüm yolunu tuttuğumdan bu yana hiçbir şey bana doğal gelmiyordu, ne bu kömür yığını, ne tahta sıra, ne de Pedro'nun pis suratı. Yalnızca Tom'la aynı şeyleri düşünmek hoşuma gitmiyordu. Pekâlâ biliyordum ki bütün bir gece, hiç olmazsa beş dakika kadar bazı şeyleri aynı anda düşünüp duracağız, terleyeceğiz ya da titreyeceğiz. Şöyle yandan baktım ona, bana ilk kez tuhaf gözüktü; ölümünü yüzünde taşıyordu. Gururum yaralanmıştı; yirmi dört saatlik bir süre içinde Tom'un yanıbaşında yaşamıştım, onu dinlemiştim, onunla konuşmuştum, biliyordum ki hiç ortak bir şeyimiz yoktu. Şimdiyse ikiz kardeşler kadar birbirimize benziyoruz, basit bir şey, çünkü birlikte geberip gideceğiz. Tom bana bakmaksızın elimi tuttu:

-Pablo, kendi kendime soruyorum... İnsanoğlunun yok olup gittiği gerçekten doğru mu diye soruyorum.

Elimi çektim,

-Ayaklarının arasına bak, salak, dedim.

Ayaklarının arasında küçük bir su birikintisi vardı ve pantolonundan damlalar düşüyordu.

-Bu da ne? dedi korkuyla.

-Altına işemişsin, dedim.

-Doğru değil, dedi kızgınlıkla. İşemem, bir şey yok. Belçikalı yaklaşmıştı. Göstermelik bir merakla sordu:

-Hasta mısınız?

Tom karşılık vermedi. Belçikalı hiçbir şey söylemeden birikintiye bakıyordu.

-Bu da nedir, anlamadım, dedi Tom, sert bir tavırla. Ama korkmuyorum. Size yemin ederim ki korkmuyorum. Belçikalı yanıt vermedi. Tom ayağa kalktı, gitti bir köşeye işedi. Önünü ilikleyerek geri geldi, oturdu, bir daha da ağzını açmadı. Belçikalı not alıyordu.

Üçümüz birden ona bakıyorduk, çünkü canlıydı. Bir canlının hareketleri, bir canlının kaygıları vardı. Yaşayan insanlar nasıl titrerse öyle titriyordu bu mahzenin içinde. Kendi emri altında ve iyi beslenmiş bir bedeni vardı. Biz ötekiler, bedenimiz var mı yok mu bir şey duymuyorduk. Ne olursa olsun hiçbir şey. Bacaklarımın arasını, pantolonumu yoklamak istedim, ama cesaret edemiyordum. Belçikalıya bakıyordum. Bacaklarının üstünde yay gibi gergin, kaslarına hükmediyor ve yarını da düşünebiliyordu. Biz, kanımız çekilmiş üç gölge, orada duruyorduk, ona bakıyorduk ve vampirler gibi hayatını emiyorduk.

Sonunda küçük Juan'a yaklaştı. Çocuğun ensesine dokunmak istemesi meslek aşkından mıydı, yoksa bir acıma isteğine boyun eğmesinden mi? Acımak söz konusuysa bütün bir gecede bir tek kere oldu bu. Küçük Juan'ın başını ve boynunu okşadı. Ufaklık kendini bırakıverdi, gözlerini ondan ayırmıyordu, sonra birden adamın elini yakaladı, garip garip baktı. Belçikalının elini iki eli arasında tutuyordu ve ellerin hiç de hoş bir görünüşü yoktu. Bu tombul ve kırmızı eli, kül rengi iki mengene sıkıyordu. Birşeylerin olacağından kuşkulanıyordum. Tom da aynı durumda olmalıydı. Ama Belçikalı bir şeyin, farkında değildi, babacan bir tavırla gülümsüyordu. Bir süre sonra ufaklık, kırmızı iri eli ağzına götürdü ve ısırmak istedi. Belçikalı can havliyle elini kurtardı ve sendeleyerek duvara kadar gitti. Bir saniye bize korkuyla baktı, bizim kendisine benzer adamlar olmadığımızı birden anlamış olmalıydı. Gülmeye başladım. Gardiyanlardan biri yerinden sıçradı. Öteki uyumuştu; gözleri açık ve bembeyazdı.

Kendimi hem yorgun, hem de aşırı coşkulu hissediyordum. Sabaha karşı başımıza gelecek olanı, ölümü düşünmek istemiyordum. Bunun hiçbir anlamı yoktu, ya kelimeler ya da boşluktan başka bir şey değildi karşılaştığım. Başka bir şey düşünmeye kalktığımda, üzerime çevrilmiş tüfek namlularını görüyordum. Belki yirmi kereden fazla idam edilişimi yaşadım. Bir keresinde sahiden oldu sandım; bir dakika dalıp uyumuş olmalıyım. Beni duvara doğru götürüyorlardı, debelenip duruyordum ve beni bağışlamalarını istiyordum. Sıçrayarak uyandım ve Belçikâlıya baktım. Uykumda bağırmış olmaktan korkuyordum. Ama o bıyığını buruyordu, bir şeyin farkında değildi.

İsteseydim bir an uyurdum sanıyorum. Kırk sekiz saattir uyumamıştım, canıma tak etmişti. Ama hayattan iki saat kaybetmek istemiyordum. Şafak atarken gelip beni uyandıracaklardı, uyku sersemi arkalarından gidecektim ve gık demeden gidecektim. Böylesini istemiyordum. Bir hayvan gibi ölmek istemiyordum. Anlamak istiyordum. Üstelik kâbus görmekten de korkuyordum. Ayağa kalktım, bir uçtan bir uca yürüdüm, kafamdaki düşünceleri değiştirmek için geçmiş hayatımı düşünmeye başladım. Bölük pörçük bir yığın ânı kafama yığıldı. İyileri

de vardı, kötüleri de. Ya da ben önceden bunları böyle adlandırıyordum. Yüzler ve öyküler vardı. Yortu şenlikleri sırasında Valensiya'da boynuz yemiş bir matador yamağının yüzü, amcalarımdan birinin yüzü, Ramon Gris'nin yüzü gözümün önünde yeniden canlandı. Başımdan geçenleri hatırladım: 1926'da nasıl üç ay işsiz güçsüz kaldığımı, nasıl açlıktan geberdiğimi, Granada'da bir sıra üzerinde geçirdiğim geceyi hatırladım: üç gündür âğzıma bir lokma koymamıştım, kudurmuştum, geberip gitmek istemiyordum. Bu beni güldürdü. Mutluluk peşinde, kadınların peşinde, özgürlüğün peşinde koşmuştum, hem de nasıl. Niyeydi bütün bunlar?

İspanya'yı kurtarmak istemiştim. Piy Margall'a hayrandım. Anarşist harekete katılmıştım. Toplantılarda konuşmuştum. Her şeyi ciddiye alıyordum; sanki ölümsüzmüşüm gibi.
Bu anda bütün hayatım önüme seriliymiş gibi bir izlenim uyandı içimde ve düşündüm: Kutsal bir kuruntuymuş demek ki. Madem ki sona erecek, hiçbir şeye değmezmiş. Kızlarla nasıl dalga geçebildiğimi, nasıl gezip tozabildiğimi sordum kendime. Böyle öleceğimi bilseydim tek parmağımı bile oynatmazdım. Hayatım önümdeydi, kapalı, saklı, bir çanta gibi. Gelgelelim içinde olanlar daha bitmemişti. Bir an hayatımı yargılamaya kalktım. Kendi kendime güzel bir hayattı demek isterdim. Ama bir yargıya varamıyordu insan, bu bir taslaktı. Zamanımı ölümsüzlük için uğraşmakla geçirmişim, bir şey anlamamışım. Hiçbir şeyden hayıflanmıyordum. Hayıflanabileceğim bir yığın şey vardı, manzanilla'nın tadı, Cadiz yakınlarında küçük bir koyda yazın denize girişim gibi. Ama ölüm hepsini berbat etmişti. Belçikalının güzel bir fikri vardı: birden,

-Dostlarım, dedi, askeri yönetimin izin vereceği biçimde, sizden sevdiklerinize bir iki söz ya da bir hatıra götürebilirim.

Tom, gürledi:

-Benim kimsem yok!

Hiçbir yanıt vermedim. Tom bir an durdu, sonra bana dönüp merakla,

-Concha'ya söyleyecek bir şeyin yok mu? dedi.

-Hayır.

Bu çiçeği burnunda sırdaşlıktan tiksiniyordum. Benim yanılgımdı. Geçen gece Concha'dan söz etmiştim, kendimi tutmalıydım. Bir yıldan beri bu kadınla birlikteydim. Daha dün gece, onu beş dakika görebilmek için bir baltada kolumu kesip atabilirdim. İşte bu yüzden konuştum, benden daha güçlü bir şeydi. Şimdiyse onu görmek gelmiyordu içimden, ona söyleyecek sözüm yoktu artık. Onu kollarıma alıp sıkmak da istemiyordum. Bedenimden ürkmüştüm, çünkü kül rengine dönüşmüştü ve terliyordu. Onunkinden de korkmayacağımdan emin değildim. Concha ölümümü öğrenince ağlayacaktı. Aylarca içinden yaşamak isteği gelmeyecekti. Ama ölecek olan bendim. Tatlı güzel gözlerini düşündüm. Bana baktığı zaman ondan bana birşeyler geçerdi. Bunun bittiğini düşündüm. Şimdi bana baksaydı bakışı gözlerinde kalır, bana kadar ulaşmazdı. Yalnızdım.

Tom da yalnızdı, ama aynı biçimde değil. Ata biner gibi oturmuştu, dudaklarında bir çeşit gülümsemeyle tahta sıraya bakıyordu; şaşkın bir hali vardı. Elini uzattı, sakınarak tahtaya dokundu, sanki birşeyleri kırmaktan korkuyor gibiydi, sonra birden elini çekti ve titredi. Ben Tom olsaydım sıraya dokunmakla oyalanmazdım. Bu da bir İrlanda güldürüsüydü. Ama ben de eşyalarda garip bir hava bulunduğunu teslim ediyordum. Fazlasıyla silikleşmişlerdi, her zamankinden daha az yoğundular. Ölüme gittiğimi duymam için sıraya, lâmbaya, toz yığınına bakmam yetip artıyordu bile. Elbette ölümümü açık seçik düşünemiyordum. Ama onu her yerde görüyordum, eşyaların üstünde, kuytuya çekilmiş ve birbirlerinden gelişigüzel uzaklaşmış, tıpkı bir ölünün başucunda alçak sesle konuşanlar gibi, bir biçimde. Sıranın üstünde gidip dokunduğu Tom'un kendi ölümüydü.

İçinde yaşadığım durumda elimi kolumu sallayarak evime gidebileceğimi, hayatımın bağışlandığını söyleselerdi, buz gibi ederdi bu beni. İnsan ölümsüz olma hayâlini yitirince birkaç saat ya da birkaç yıl beklemek aynı şey. Bir şeye aldırmıyordum, bir anlamda sakindim. Ama bu korkunç bir sakinlikti; bedenimin yüzünden. Bedenim. Onun gözleriyle görüyordum, onu kulaklarıyla işitiyordum, ama bu artık ben değildim. Tek başına titriyor, tek başına terliyordu. Ben onu tanımıyordum artık. Ne olduğunu anlamak için ona dokunmalıydım, ona bakmalıydım, bir başkasının bedeni mi değil mi diye. Vakit vakit onu hissediyordum yine, burunüstü inişe geçen bir uçaktaymış gibi kaymalar ya da yüreğimin çarptığını hissediyordum. Ama bu bana yeterli gelmiyordu, bedenimden gelen her şeyde kirli karanlık bir hava vardı. Çoğu zaman susuyordu, sessiz sedasız oluyordu ve bir çeşit ağırlıktan, bana aykırı iğrenç bir varlıktan başka bir şey hissetmiyordum. Kocaman bir kemirici böceğe bağlanmışım gibime geliyordu. Bir an pantolonumu yokladım ve ıslak olduğunu hissettim. Terden mi yoksak sidikten mi ıslandığını bilmiyordum. Ama önlem almak için gittim kömür yığınının üstüne işedim.

Belçikalı, saatini çıkardı baktı.

-Saat üç buçuk, dedi.

Salak herif! İlle de bunu demeliydi sanki. Tom havaya sıçradı. Zamanın akıp gittiğinin farkında bile değildik daha. Gece bizi karanlık ve şekilsiz bir yığın gibi sarıyordu. Gecenin başladığını hatırlamıyordum bile.

Küçük Juan bağırmaya başladı. Ellerini eğip büküyor, yalvarıyordu:

-Ölmek istemiyorum, ölmek istemiyorum!

Kollarını havaya kaldırarak bütün mahzen boyunca koştu, sonra ot minderlerden birine yığıldı ve hıçkırdı. Tom donuk gözlerle ona bakıyordu ve artık onu avutmak içinden gelmiyordu. Aslında bu acı çekme değildi. Ufaklık, bizden daha çok gürültü ediyordu, ama daha az işin farkındaydı. Hastalığına ateşle karşı koyarak kendini savunan hasta gibiydi. Ateş de olmasa durum daha da kötüdür.

Ağlıyordu. Kendi kendine acıdığını görüyordum açıkça. Ölümü düşünmüyordu. Bir saniye, yalnızca bir saniyecik ben de kendime ağlamayı düşündüm, kendime acıyarak ağlamayı. Ama tam tersi oldu, ufaklığa şöyle bir göz attım, sarsılan zayıf omuzlarını gördüm ve kendimi insanlık dışı buldum. Ben ne başkalarına acıyabilirdim, ne kendime. Kendi kendime Dürüstçe ölmek istiyorum, dedim.

Tom kalkmıştı, yuvarlak deliğin tam altına gitti ve günışığını gözlemeye koyuldu. Benimse aklım bir şeye gelip takılmıştı: dürüstçe ölmek istiyordum ve bundan başka bir şey düşünmüyordum. Ama her şeyin üstünde, doktorun bize saati söylediğinden bu yana, zamanın kayıp gittiğini, damla damla aktığını hissediyordum. Tom'un sesini duyduğumda hava hâlâ karanlıktı.

-Duyuyor musun?

-Evet.

Herifler avluda yürüyorlardı.

-İşimizi bitirmeye mi geldiler yoksa? Karanlıkta ateş edemezler ki!

Bir süre sonra hiçbir şey duymadık. Tom'a,

-İşte gün doğdu, dedim.

Pedro esneyerek ayağa kalktı, gidip lâmbayı söndürdü. Arkadaşına,

-Amma ayaz, dedi.

Mahzen kül rengi olmuştu. Uzaklardan tüfek sesleri işittik.

-Başlıyor, dedim Tom'a. Yapsalar yapsalar bu işi arkadaki avluda yaparlar.
Tom doktordan bir sigara istedi. Ben istemedim; canım ne sigara istiyordu ne de içki. Bu andan sonra sürekli ateş edip durdular.

-Anlıyor musun? dedi Tom.

Birşeyler eklemek istiyordu, ama susuyordu, kapıya bakıyordu. Kapı açıldı, dört askerle bir teğmen içeri girdi. Tom sigarasını düşürüverdi.

-Steibock kim?

Tom karşılık vermedi. Onu gösteren Pedro oldu.

-Juan Mirbal kim?

-Şu ot minderin üstündeki.

-Ayağa kalkın, dedi teğmen.

Juan kımıldamadı. İki asker koltuk altlarından tuttukları gibi onu kaldırdılar. Ama bırakır bırakmaz yığılıverdi. Askerler duraksadılar.

-Kendini kötü hisseden ilk mahkûm değil bu, dedi teğmen. Siz ikiniz alın götürün onu, orada n'aparlarsa yapsınlar. Tom'a döndü:

-Haydi, yürüyün.

Tom iki askerin arasında çıktı. Öteki iki asker ardlarından gidiyorlardı, küçüğü koltuklarından ve dizlerinden tutmuşlar götürüyorlardı. Bayılmamıştı, gözleri iri iri açılmıştı ve yanaklarından yaşlar akıyordu. Ben de çıkmak isteyince teğmen beni durdurdu:

-Siz İbbieta mısınız?

-Evet.

-Şimdilik burada bekleyin. Birazdan gelip sizi alacaklar.

Çıktılar. Belçikalı ve iki gardiyan da çıktı, ben yalnız kaldım. Başıma ne geleceğini bilmiyordum, ama hemen işimi bitirseler benim için iyi olurdu. Hemen hemen düzenli aralıklarla salvoları işitiyordum, her biriyle titriyordum. Ulumak ve saçlarımı yolmak istiyordum. Ama dişlerimi sıkıyor, ellerimi ceplerime daldırıyordum; çünkü dürüst kalmak istiyordum.

Bir saat sonra beni almaya geldiler ve birinci kata, sıcaklığının bana boğucu geldiği, sigara kokan bir odaya götürdüler. Orada, dizlerinin üstünde kâğıtlar olan, koltuklara oturmuş sigara içen iki subay vardı.

-Senin adın İbbieta mı?

-Evet.

-Ramon Gris nerede?

-Bilmiyorum.

Beni sorguya çeken, kısa boylu, tıknaz biriydi. Kelebek gözlüklerinin ardında katı bakışlı gözleri vardı.

-Yaklaş, dedi.

Yaklaştım. Ayağa kalktı, yüzüme, beni yerin dibine sokmak istercesine bakarak kollarımdan yakaladı. Aynı zamanda bütün gücüyle pazularımı sıkıyordu. Bu bana acı çektirmek için değildi, bu büyük bir oyundu, bana sözünü geçirmeye çabalıyordu. Pis soluğunu suratıma üflemekten de geri kalmıyordu. Böyle bir süre kaldık, bu bana gülmek isteği veriyordu. Ölüme giden adamı yıldırmak için daha da fazladan birşeyler yapmak gerekirdi. Bu işe yaramıyordu.

Şiddetle beni itti ve yine oturdu.

-Onun hayatına karşılık senin hayatın. Onun nerede olduğunu bize söylersen hayatını kurtarırız. Kırbaçlı, çizmeli bu iki adam yine de bir gün öleceklerdi. Benden biraz daha sonra, ama çok sonra değil. Ellerindeki kâğıt parçalarında ad arıyorlardı, başka insanları hapsetmek ve aşağılamak için onların peşlerinden koşuyorlardı. İspanya'nın geleceği konusunda ve başka konularda görüşleri vardı. Onların küçük çabaları bana kaba, gülünç geliyordu. Kendimi onların yerine koyamıyordum artık, bana deliymiş gibi geliyorlardı. Tıknazı hep bana bakıyordu, kırbacıyla çizmelerine vuruyordu. Bütün hareketleri ona canlı ve yırtıcı bir hayvan görünüşü vermek için hesaplı kitaplıydı.

-Evet? Anlaşıldı mı?

-Gris'in nerede olduğunu bilmiyorum, dedim. Sanırım Madrid'teydi.

Öteki subay solgun elini şöyle bir kaldırdı. Bu şöyle bir hareket bile hesaplıydı. Bütün küçük oyunlarını görüyordum ve böyle eğlenmek isteyen insanların bulunması beni şaşırtıyordu.

Yavaşça,

-Düşünmek için on beş dakikanız var, dedi. Alın bunu çamaşırhaneye götürün, on beş dakika sonra geri getirin. İnkâr etmekte direnirse hemen kurşuna dizilecek.

Ne yaptıklarını biliyorlardı: Geceyi beklemekle geçirmiştim. Ondan sonra, Tom ve Juan kurşuna dizilirken beni bir saat daha mahzende bekletmişlerdi, şimdi de götürüp beni çamaşırhaneye kapatıyorlardı. Yapacakları şeyi geceden hazırlamış olmalıydılar. Zamanla sinirlerin harap olacağını söylüyor ve benim de böyle olacağımı umut ediyorlardı. Aldanıyorlardı. Çamaşırhanede arkalıksız bir iskemleye oturdum, çünkü kendimi pek bitkin hissediyordum. Düşünmeye koyuldum. Ama onların önerisini değil elbette. Gris'in nerede olduğunu biliyordum doğrusu: Yeğenlerinin yanında gizleniyordu, şehirden dört kilometre uzaktaydı. Gizlendiği yeri açık etmeyeceğimi de biliyordum, işkence yapmazlarsa. (İşkenceyi düşünür gibi bir halleri de yoktu zaten.) Bütün bunlâr pek düzgün, anlaşılırdı ve beni zerre kadar ilgilendirmiyordu. Yalnızca davranışımın nedenlerini anlamak istemiştim. Gris'i ele vermektense gebermeyi yeğ tutuyordum. Niçin? Artık Ramon Gris'i sevmiyordum. Ona olan dostluğum Concha'ya olan aşkımla, yaşamak tutkumla birlikte gün doğmadan az önce ölüp gitmişti. Kuşkusuz ona hep değer veriyordum, yiğit bir adamdı. Ama onun yerine ölmeyi kabul edişimin nedeni bu değildi; hayatı benimkinden daha değerli değildi. Hiçbir

hayatın değeri yoktu. Tutup bir adamı duvara dayıyorlar, sonra da geberip gidene kadar üstüne ateş ediyorlardı. İster bu adam ben olayım, ister Gris olsun, ister bir başkası, hep aynıydı. İspanya söz konusu olunca, Gris'nin benden daha işe yarar bir insan olduğunu biliyordum, ama İspanya ve kargaşa vız geliyordu bana. Artık hiçbir şeyin önemi yoktu.

Gelgelelim ben buradaydım. Gris'i ele vererek de postu kurtarabilirdim ve bunu yapmayı reddediyordum, hatta bunu gülünç bile buluyordum; bu inattandı. Dik başlılık etmek gerek! diye düşünüyordum. İçime tuhaf bir sevinç doluyordu. Gelip beni aldılar, iki subayın yanına götürdüler: Ayaklarımızın dibinden bir fare geçti ve dalgaya aldım işi. Falanjistlerden birine döndüm ve:

-Fareyi gördünüz mü? dedim.

Yanıt vermedi. Karamsardı, ciddi olmaya çabalıyordu. İçimden gülmek geliyordu benimse, ama kendimi tutuyordum, çünkü bir başladım mı kendimi tutamayacağımdan korkuyordum. Falanjist, bıyıklıydı. Ona yeniden:

-Bıyıklarını kesmelisin ahbap, dedim.

Yaşarken yüzünü kılların sarması bana tuhaf geliyordu. Gelişigüzel bir tekme savurdu bana ve sustum.

-Ee, dedi tıknaz subay, düşündün mü?

Çok ender görülen cinsten böceklere bakar gibi merakla baktım onlara.

-Nerede olduğunu biliyorum, dedim. Mezarlıkta gizleniyor. Ya bir mezar çukurunda, ya da mezarcıların kulübesinde.

Bu onlara bir oyun oynamak içindi. Onların ayağa kalktıklarını, fişekliklerini kuşandıklarını ve telâşlı bir tavırla emirler verdiklerini görmek istiyordum.

Ayağa fırladılar.

-Haydi gidelim. Moles, git Teğmen Lopez'den on beş adam iste. Sen; dedi tıknaz olanı, sana gelince doğruyu söylüyorsan sözüm yok; bizi uyutuyorsan bu sana pahalıya mal olacak. Bağıra çağıra gittiler ve ben falanjistlerin gözetimi altında sakin sakin bekledim. Zaman zaman kendi kendime gülümsüyordum, çünkü neler yaptıklarını düşünüyordum. Kendimi sersemlemiş ve kötücül hissediyordum. Onları mezar taşlarını kaldırırken, bir bir lâhit kapılarını açarken gözümün önüne getiriyordum. Sanki bir başkasıymışım gibi durumu gözümde canlandırıyordum. Kahramanlık yapmayı aklına koymuş şu mahkûm, bıyıklarıyla şu heybetli falanjistler ve mezarların arasında koşup duran şu üniformalı adamlar: Bu dayanılmaz bir gülünçlüktü.

Yarım saat sonra ufak tefek tıknaz olanı tekbaşına çıkageldi. Beni kurşuna dizme emri vereceğini düşündüm. Ötekiler mezarlıkta kalmış olmalıydılar.

Subay bana baktı. Pek öyle bozum olmuş bir hali yoktu.

-Ötekilerle birlikte bunu da büyük avluya götürün, dedi. Askerî harekâttan sonra, görevli mahkeme kaderini tayin edecek.

Anlamamıştım.

-Yani beni... Beni kurşuna dizmeyecek misiniz? diye sordum.

-Şimdi değil herhalde. Sonra. Artık işin orasını bilmem.

Hiç, ama hiç anlamıyordum.

-Ama niçin? dedim.

Yanıt vermeden omuzlarını silkti ve askerler beni alıp götürdüler. Büyük avluda kadınlarla, çocuklarla, yaşlılarla yüz kadar tutuklu vardı. Ortadaki yeşilliğin çevresinde dönmeye koyuldum, şaşkındım. Öğleyin, bizi yemekhanede doyurdular. İki üç herif beni sorguya çekti. Onları tanıyor olmalıydım, ama yanıt vermedim. Nerede olduğumu da bilmiyordum artık.

Akşama doğru on kadar yeni tutukluyu avluya getirdiler. Fırıncı Garcia'yı tanıdım. Bana:

-İşe bak! Seni hayatta bulacağımı düşünmüyordum, dedi.

-Beni ölüme mahkûm etmişlerdi, dedim, sonra da fikirlerini değiştirdiler. Nedendir bilmiyorum.

-Beni saat ikide tutukladılar, dedi Garcia.

-Niçin?

Garcia siyasetle ugraşmıyordu.

-Bilmiyorum, dedi. Kendileri gibi düşünmeyen herkesi tutukladılar.

Sesini alçalttı.

-Gris'yi de hakladılar. Titremeye başladım.

-Ne zaman?

-Bu sabah. Aptallık etmiş. Salı günü yeğeninden ayrılmış, çünkü birşeyler öğrenmişler. Onu gizleyecek adam yok değilmiş, ama o kimseye yük olmak istemiyormuş. İbbieta'larda gizlenecektim, ama onlar yakalanınca gidip mezarlığa gizleneceğim, demiş.

-Mezarlığa mı?

-Evet. Aptallık işte. Tabii bu sabah oradan geçtiler, olan oldu. Mezarcıların kulübesinde buldular onu. Ateş ettiler, işini bitirdiler.

-Mezarlıkta!

Her şey dönmeye başladı ve toprağa çöküverdim: Öyle bir gülüyordum ki, gözümden yaşlar geliyordu.

OSCAR WILDE

CANDAN DOST

Bir sabah yaşlı Su Faresi başını deliğinden çıkardı. Pırıl pırıl boncuk gibi gözleri, dimdik kurşuni bıyıkları vardı, kuyruğu da upuzun kara bir lastik parçası gibiydi. Küçücük ördekler havuzda yüzüyor, tıpkı sarı kanaryalara benziyorlardı. Kıpkırmızı bacaklı, duru beyaz anneleri onlara suyun üzerinde nasıl tepetaklak durulacağını öğretiyordu.

"Tepetaklak duramadıkça hiçbir zaman yüksek bir toplumda bulunamazsınız," deyip duruyor, ikide bir de bunun nasıl yapılacağını gösteriyordu. Ama küçük ördekler annelerine hiç aldırmıyorlardı. Öyle küçüktüler ki, toplum içinde bulunmanın ne gibi yararları olacağını anlayamıyorlardı.
Yaşlı Su Faresi, "Ne dikbaşlı çocuklar, doğrusu boğulmayı hak ediyorlar," diye bağırdı.
Anne Ördek, "Hiç de değil! Herkes acemilik çeker. Anneler babalar da pek sabırlı olamıyor," diye yanıt verdi.
Su Faresi, "O, analık babalık duygusundan hiç haberim yok," dedi, "Ben aile adamı değilim, şimdiye dek hiç evlenmedim, doğrusu niyetim de yok. Aşk kendine göre iyi bir şey, ama dostluk daha da iyi. Gerçekten yer yüzünde candan bir dostluktan daha soylu ve az görülür hiçbir şey bilmiyorum."
Oracıkta bir söğüt ağacından bütün konuşulanları dinleyip duran yemyeşil bir Ketenkuşu, "Ya candan bir dostun görevleri konusunda düşünceniz nedir, lütfen söyler misiniz?" diye sordu.
Ördek de, "Evet, benim de öğrenmek istediğim işte bu" diye havuzun öbür ucuna kadar yüzüp çocuklarına iyi bir örnek verebilmek üzere tepe aşağı durdu.
Su Faresi, "Ne budalaca bir soru!" diye bağırdı, "Candan dostumun elbette benim için canını bile verebilmesini beklerim."
Küçük kuş gümüş sürgünün üstünde sallana sallana minimini kanatlarını çırparak "Buna karşılık ya siz ne yaparsınız?" dedi.
Su Faresi, "Anlamıyorum" diye yanıt verdi.
Ketenkuşu, "Size bu konuda bir masal söyleyeyim," dedi.
Su Faresi, "Masal benim hakkımda mı?" diye sordu, "Öyleyse dinlerim; çünkü uydurma şeylerden pek hoşlanırım."
Ketenkuşu, "Size uyarlanabilir," diye aşağı doğru uçup suyun kıyısına kondu ve Candan Dost'un öyküsünü anlattı.
"Evvel zaman içinde," dedi, "Hans adında bir çocuk varmış."
Su Faresi, "Sayıda sırada bir şey miymiş bari?" diye sordu.
Ketenkuşu, "Yok," dedi, "Hiç de sayıda sırada filan değilmiş; temiz yüreğiyle iyi huylu insanlara özgü yusyuvarlak, tuhaf yüzünden başka farklı bir şeyi yokmuş. Küçük bir köy evinde tek başına oturur, her gün bahçesinde çalışırmış. Bütün ülkede, onunki gibi güzel bahçe yokmuş. Hüsnüyusuflar, Şebboylar, Çobankeseleri, Katmerli Düğün Çiçekleri orda yetişirmiş. Mor Şamgülleri, Sarıgüller, Leylaklar, altın sarısı Zağra Lâleleri, Çiğdemler, mor, beyaz Menekşeler orda bulunurmuş, Hasekiküpesi, Hanımgömleği, Tere, Mercanköşk, Fesleğen, Çuha çiçeği, Tuğaşahi Zambağı, Altıntop çiçeği, Katmerli Karanfil, aydan aya her zaman seyredilecek güzel şeyler, koklanacak güzel kokuların bulunması için, zamanları geldikçe birbiri arkasından orada açar, orada açılırmış.
Küçük Hans'in (*) birçok dostu varmış, ama en candan dostu Değirmenci Koca Hugh'ymuş (söylenişi: Hiyu). Evet, zengin Değirmenci Hans'in öyle candan dostuymuş ki, duvardan uzanıp koca bir demet çiçek ya da bir tutam yeşillik koparmadan, ya da yemiş mevsimiyse ceplerini eriklerle, kirazlarla doldurmadan geçmezmiş.
Değirmenci, 'Gerçek dostların hiç ayrısı gayrısı olmamalı,' der, Hans de başını sallayıp gülümser, bu denli yüksek düşünceli bir dostu olduğu için övünürmüş.
Kimileyin komşular haklı olarak, zengin Değirmenci'nin değirmeninde yüz çuval birikmiş unu, altı tane sağlam ineği, bir koca sürü yün koyunu olduğu halde nasıl olup da küçük Hans'e karşılık olarak hiçbir şey vermeyişine şaşarlarmış; ama Hans böyle şeylerle kafasını yormaz; hiçbir şey ona Değirmenci'nin gerçek dostluğun özveriye dayandığı konusunda söylediği bütün bu duyulmamış şeyleri dinlemekten daha fazla zevk vermezmiş.
İşte küçük Hans bahçesinde böylece çalışıp durmuş. Ilkyazda, yazın, güzün pek keyifli olurmuş; ama kış gelip de çarşıya götürecek yemişi, çiçeği kalmayınca soğukla açlıktan epey sıkıntı çeker, çoğu akşamlar birkaç tane armut kurusu ya da çetin cevizden başka yiyecek bir şey bulamadan yatmak zorunda kalırmış. Sonra Değirmenci hiç kendisini görmeye gelmediği için son derece yalnızlık çekermiş.
Değirmenci, karısına, 'Kar sürdükçe benim küçük Hans'e gitmemin hiç yararı yok,' dermiş, 'Çünkü insanlar sıkıntıdayken kendi hallerine bırakılmalı, konuklarla üzülmemeli. İşte benim dostluk anlayışım bu; doğallıkla bunda haklıyım da. İlkyaza değin bekler, o zaman kendisini ziyaret ederim, o da bana koca bir sepet dolusu menekşe gülü vermek olanağını bulur; bu onu öyle hoşnut eder ki.'
Karısı da bol çam ateşi karşısındaki kocaman koltuğundan, 'Başkalarını nasıl da çok, ama nasıl da çok düşünüyorsunuz, sizin dostluk konusunda söylediğiniz sözleriniz en büyük ikram. Vallahi Rahip Efendi bile üç katlı konakta oturup küçük parmağına da altın yüzük taktığı halde, sizin gibi güzel söz bulup söyleyemez,' dermiş.
Değirmenci'nin en küçük oğlu, 'Ama küçük Hans'ı buraya çağıramaz mıydık? Zavallı Hans sıkıntıdaysa "poridge"imin (*) yarısını ona verir, beyaz tavşanlarımı gösterirdim!' diyecek olmuş.
Değirmenci, 'Ne sersem çocuksun!' diye bağırmış, 'Seni okula göndermenin yararını bir türlü anlayamıyorum; hiçbir şey öğrendiğin yok. Küçük Hans buraya gelip sıcacık ateşimizi, tatlı yemeğimizi, koskoca fıçı dolusu şarabımızı görse kıskanır; kıskançlık da pek korkunç bir şeydir; insanın ahlakını bozar. Elbette küçük Hans'in ahlakının bozulmasına razı olamam. Ben onun en iyi dostuyum, hep ona gözkulak olur, hiçbir bakımdan kötülüğe kapılmamasına dikkat ederim. Sonra Hans buraya gelse, belki benden biraz ödünç un isteyiverir, ben de veremem. Un başka, dostluk başka; bu iki şeyi birbiriyle karıştırmamalı. Ya, bu sözcüklerin yazımları da ayrı, anlamları da. Bunu herkes bilir.'

Değirmenci'nin karısı, kendisi için koca bir bardağı ağız ağıza sıcak birayla doldurarak 'Ne güzel söylüyorsunuz; başım sanki ağırlaştı. Tıpkı kilisedeymişim gibi,' demiş.
Değirmenci, 'İnsanlar arasında iyi davranan pek çoktur ama iyi söz söyleyen az. Bu da söz söylemenin daha güç bir şey olduğunu gösterir. Hem aynı zamanda ince bir iştir bu,' diye yanıt vermiş ve masanın öbür yanında utancından kıpkırmızı kesilip başını önüne eğmiş, gözyaşlarını çayının içine akıtmaya başlayan küçük oğluna dik dik bakmış. Bununla birlikte, çocuk o kadar küçükmüş ki onu hoş görmelisiniz."
Su Faresi, "Öykünün sonu bu mu?" dedi.
Ketenkuşu, "Değil elbet," diye yanıt verdi, "Bu daha başlangıcı."
Su Faresi, "Öyleyse siz çağımızdan çok geri kalmışsınız. Bugünlerde her öykücü masalın sonundan başlıyor, sonra başlangıcı geliyor ve ortasında bitiyor. Yeni anlatım yöntemi, bu. Geçen gün bunu gençten biriyle havuzun çevresinde dolaşan bir eleştirmenden işittim. Bu konudan uzun uzadıya söz etti, kesinlikle haklıydı derim; çünkü mavi gözlüğü, saçsız çıplak kafası vardı. Sonra, genç ne zaman bir düşüncesini söylese, "Puh!" diye yanıt veriyordu. Ama anlatın bakalım şu öyküyü. Değirmenci pek hoşuma gitti. Benim de türlü türlü güzel duygularım vardır. Bu nedenle aramızda derin bir yakınlık var."
Ketenkuşu kimileyin bir ayağının, kimileyin öteki ayağının üstünde sıçrayarak anlatmayı sürdürmüş:
"Kış bitip menekşe gülleri solgun sarı yıldızlarını açmaya başlar başlamaz, Değirmenci gidip küçük Hans'i görmek istediğini söylemiş.
Karısı, 'Ya, ne kadar iyi yüreğiniz var. Hep başkalarını düşünüyorsunuz. Çiçekler için şu büyük sepeti de alıverseniz,' demiş.
Değirmenci değirmenin kanatlarını sağlam demir bir zincirle birbirine bağlayıp kolunda sepetle yokuştan aşağı inmiş, 'Hayırlı sabahlar olsun küçük Hans,' demiş.
Küçük Hans bel küreğine dayanıp ağzı kulaklarına vararak yanıt vermiş: 'Hayırlı sabahlar olsun.'
Değirmenci, 'E, kışın ne yaptınız bakalım?' diye sormuş.
Hans, 'Bunu sormanız ne büyük incelik; doğrusu büyük iyilik,' diye haykırmış, 'Vallahi kışı pek sıkıntılı geçirdim, ama artık İlkyaz geldi, ben de hoşnutum, çiçeklerimin hepsi de pek iyi.'
Değirmenci, 'Kışın bir düziye sizi konuşur, ne durumda olduğunu merak ederdik Hans,' demiş.
Hans: 'Ne büyük incelik; ben de artık beni unuttunuz diye sanki korkuyordum.'
Değirmenci: 'Doğrusu şaştım size Hans. Gerçek dost asla unutmaz. İşte olağanüstülük burada, ama korkarım siz yaşamın şiirini anlamıyorsunuz. Sizin menekşe gülleri de gitgide ne kadar güzelleşiyor?'
Hans: 'Ya, elbette güzel; hem böyle bol olması da benim için büyük bir talih doğrusu. Çarşıya götürüp Belediye Başkanı'nın kızına satacağım; parasıyla da el arabamı geri alacağım.'
'El arabanı geri mi alacaksın? Yoksa sattın mı onu? Ne budalaca bir iş.'
Hans, 'E, ne yapayım? Satmak zorunda kaldım,' demiş, 'Görüyorsunuz, kış benim için pek kötü zamandı. Doğrusu ekmek almaya param yoktu. Ben de ilkin yabanlık ceketimin gümüş düğmelerini sattım, sonra gümüş kösteğimi, ondan sonra büyük çubuğumu, en sonunda da el arabamı sattım. Ama artık onların hepsini geri alacağım.'
Değirmenci, 'Hans, sana benim el arabamı veririm,' demiş, 'Doğrusu pek o denli yeni değil; bir yanı kopmuş, tekerlek parmaklarında da bir bozukluk var; ama gene de sana veririm. Biliyorum, bu benim için büyük bir özveri. Ondan ayrıldığım için birçok kimse beni adamakıllı aptal sanacaklar, ama ben başkalarına benzemem; cömertlik dostluğun özüdür derim. Hem sonra, kendim için yeni bir el arabam daha var. Evet, gönlün rahat olabilir. Sana el arabamı veririm.'
'Bu doğrusu büyük bir özveri...' diye Hansciğin tuhaf, yuvarlacık yüzü baştan başa neşeyle parlamış, 'Ben onu kolay onarırım, evde bir yaprak tahtam var.'
Değirmenci: 'Bir yaprak tahta mı? Ya! Benim ambarın damı için tam aradığım şey. Koskoca bir deliği var, kapatamazsam bütün zahire ıslanacak. Talihim varmış ki bunu söyledin! Ne tuhaf, bir iyilik başka bir iyiliği doğuruyor. Ben sana el arabamı verdim, şimdi de sen bana tahtanı vereceksin. Elbette el arabası tahta parçasından çok daha değerlidir; ama gerçek dostluk böyle şeylere önem vermez. Hadi şunu getiriver de hemen bugün ambarda işe koyulayım.'
Küçük Hans, 'Elbette,' diye koşa koşa sundurmanın altına girmiş, tahtayı çekip çıkarmış.
Değirmenci bakıp, 'Pek büyük bir tahta değilmiş, korkarım ambarımın damını onardıktan sonra, arabaya eklemek için sana hiçbir şey kalmayacak,' demiş, 'Ancak, bu benim suçum değil, şimdi sana el arabamı verdim; elbette sen de buna karşılık biraz çiçek verirsin. İşte sepet, kuzum ağzına dek dolduruver.'
Hans, keyfi kaçarak sormuş: 'Ağzına dek mi?' Çünkü sepet doğrusu pek büyükmüş. Doldursa pazara çıkacak hiçbir çiçek kalmayacağını anlamış. Gümüş düğmelerini geri almak için de içi içine sığmıyormuş.
Değirmenci: 'E, doğrusu, ben sana el arabamı verdiğime göre, sanırım birkaç çiçek istemek pek çok sayılmaz; belki yanılıyorum; ama dostluk, gerçek dostluk, ne olursa olsun kendini düşünmekten çok uzaktır.'
Hans, 'Sevgili dostum, en iyi dostum! Bahçemdeki bütün çiçekler sizin olsun; ne zaman olsa, gümüş düğmelerimden önce sizin güzel düşüncelerinize kavuşmak isterim,' diye koşa koşa bütün o güzel menekşe güllerini koparıp Değirmenci'nin sepetini doldurmuş.

Değirmenci, 'Hoşçakal küçük Hans,' diyerek omuzunda tahta, kolunda sepet, yokuştan çıkmaya koyulmuş.
Küçük Hans de, 'Güle güle' deyip keyifli keyifli toprağı bellemeye başlamış; el arabası nedeniyle öyle hoşnutmuş ki.
Ertesi gün birkaç hanımelini sayvandaki çivilere tuttururken Değirmenci'nin sesini duymuş; yoldan onu çağırıyormuş; hemen merdivenden atlamış, aşağı koşup duvarın üzerinden bakmış.
Değirmenci sırtında koca bir çuval unla ordaymış.
'Hansciğim, zahmet olmazsa şu un çuvalını benim hatırım için pazara kadar götürür müsün?' demiş.
Hans, 'Vah vah! Valla bugün işim çok. Bütün sarmaşıklarımı duvara çivilemem, bütün çiçeklerimi sulamam, bütün çayırları toplamam gerek,' demiş.
Değirmenci, 'E, doğrusu benim sana el arabamı vereceğimi düşününce...' demiş, '..geri çevirmek hiç de dostça bir davranış olmaz.'
Küçük Hans, 'Ooo, böyle söylemeyin. Dünya bir araya gelse ben dostluğa aykırı bir davranışta bulunmam,' diye seslenip koşa koşa kasketini almaya gitmiş. Sonra sırtında koca çuvalla ezile ezile yola düşmüş.
Hava çok sıcak, yol da pek tozluymuş, Hans öyle yorulmuş ki, altıncı mil taşına varmadan oturup dinlenmek zorunda kalmış. Ama yine de yüreklilikle yola düzülüp sonunda pazara varmış. Biraz orada bekledikten sonra o bir çuval unu pek iyi bir fiyatla satmış, sonra hemen eve dönmüş; çünkü gecikirse yollarda hırsızlara raslamaktan korkuyormuş.
Küçük Hans yatağa yatarken, kendi kendine, 'Günüm boşa gitti, ama iyi ki Değirmenci'yi kırmadım; en iyi dostum o, sonra el arabasını da bana verecek,' diye düşünmüş.
Ertesi sabah Değirmenci erkenden bir çuval ununun parasını almaya gelmiş, küçük Hans öyle yorgunmuş ki hâlâ yataktaymış.
Değirmenci, 'E vallahi,' demiş, 'Pek tembelmişsin. Doğrusu el arabamı vereceğimi düşünerek daha çok çalışacağını sanıyordum. Haylazlık günahtır; dostlarımdan hiçbirin aylak ya da miskin olmasını, elbette istemem. Benim sana karşı apaçık söz söylememe gücenmezsin ya! Elbette senin dostun olmasam bunu aklıma bile getirmem. İnsan, demek istediğini olduğu gibi söylemeyecek olduktan sonra dostluğun ne yararı olur? Kim olsa parlak şeyler söyleyerek göze girip dalkavukluk etmeye çabalar. Ama gerçek dost, hep hoşa gitmeyecek şeyler söyler ve üzmekten çekinmez. Gerçek bir dost da elbette böylesini yeğler; çünkü, ancak o zaman iyilik ettiğini anlar.'
Küçük Hans gözlerini uğuşturup gecelik takkesini başından atarak, 'Çok üzüldüm,' demiş, 'Ama öyle yorgundum ki yatakta biraz yatıp öten kuşları dinlemek istedim. Bilir misiniz? Kuşları dinledikten sonra, her zaman daha iyi çalışırım.'
Değirmenci eliyle Hans'in sırtına vurarak, 'Ya, buna çok hoşnut oldum, çünkü giyinir giyinmez değirmene gelip hatırım için, şu benim ambarın damını onarıver, diyecektim.'
Zavallı küçük Hans gidip bahçesinde çalışmayı öyle özlüyormuş ki. Ancak, kendisine bu denli dostluk gösteren Değirmenci'yi de kırmak istemiyormuş.
Utanıp çekinen bir sesle, 'Bugün işim olduğunu söylersem dostluğa aykırı bir şey yaptığım kanısına mı varırsınız?' diyecek olmuş.
Değirmenci, 'E, doğrusu el arabamı sana vereceğimi düşünürsem, bu isteğim hiç de çok bir şey değil; ama geri çevirirsen, elbet gidip onu kendim yaparım,' demiş.
Küçük Hans 'O, hiçbir zaman...' diye yatağından atlamış ve giyinip ambara gitmiş.
Bütün gün güneş batıncaya kadar orada çalışmış. Güneş batarken de Değirmenci ne yaptığını görmeye gelmiş.
Değirmenci şen bir sesle, 'E, demek ki deliği onardın ha, küçük Hans?' diye seslenmiş.
Küçük Hans merdivenden inerken, 'İyice onarıldı,' diye yanıt vermiş.
Değirmenci, 'Ah, insanın başkaları için yaptığı iş gibi zevkli hiçbir şey yoktur!' demiş.
Küçük Hans oturup alnını silmiş: 'Sizin sözlerinizi dinlemek elbet büyük bir talih; ama sanırım sizin bu güzel düşünceleriniz gibi düşünceler bana hiç gelmeyecek?'
Değirmenci, 'Yoo, gelir, sana da gelir,' demiş, 'Yalnızca biraz daha zorluğa katlanmalı. Şu anda, dostluğun ancak uygulamasını görüyorsun, bir gün kuramını da elde edersin.'
Küçük Hans, 'Sahi mi söylüyorsunuz?' diye sormuş.
Değirmenci, 'Hiç kuşkusuz,' diye yanıt vermiş; 'Ama, damı onardığına göre, artık eve gidip rahat etsen daha iyi edersin, çünkü yarın da koyunlarımı dağa götürüvermeni isteyeceğim.'
Zavallı küçük Hans bu söze karşı bir şey söylemekten çekinmiş. Ertesi gün de Değirmenci koyunlarını erkenden köy evine dek getirmiş, Hans de onlarla birlikte dağ yolunu tutmuş.
Oraya varıp gelinceye dek bütün gün geçmiş; geri döndüğünde de öyle yorgun düşmüş ki, daha koltuğunda otururken uyuyakalmış; ancak ertesi gün, güpegündüz, ortalık aydınlıkken uyanmış.
'Bahçede ne güzel vakit geçireceğim,' diyerek hemen işe koyulmuş.
Ama, hep bir şey çıkıyor, bir türlü çiçeklerine bakamıyormuş, çünkü dostu Değirmenci durmadan gelip, onu ya zaman alacak işlerin peşinden gönderiyormuş ya da değirmende kendisine yardıma çağırıyormuş. Küçük Hans, zaman zaman çiçekleri kendilerini unuttu sanacaklar diye üzüm üzüm üzülüyor, ama Değirmenci'nin en iyi dostu olduğunu aklına getirip kendi kendisini avutuyormuş; 'Sonra...' diyormuş, '...kendi el arabasını bana verecek, bu da tam anlamıyla bir

özveri.'
İşte küçük Hans, Değirmenci için hep böyle çalışıp durmuş. Değirmenci de dostluk konusunda her türlü güzel sözleri söyler, Hans bunları not defterine yazar, geceleri okurmuş, okumuşluğu da pek iyiymiş.
Akşamların birinde, Hans ateşinin başında otururken kapıdan gürültülü bir ses gelmiş. Rüzgâr evin çevresinde öyle esiyor, öyle dehşetle gürlüyormuş ki, bunu fırtınanın sesi sanmış. İkinci bir gürültü daha duyulmuş, arkasından da üçüncüsü gelmiş; bu, öncekilerin hepsinden çokmuş.
Kendi kendisine, 'Zavallı bir yolcu olacak...' diyerek kapıya koşmuş.
Kapının önünde, bir elinde fener, ötekinde koca bir sopayla Değirmenci durup duruyormuş.
'Hansciğim', diye haykırmış Değirmenci, 'Başım dertte. Küçük oğlum merdivenden düşüp yaralandı, ben de şimdi doktora gidiyorum. Ama doktor uzakta, gece de öyle kötü ki, şimdi aklıma geliverdi, benim yerime sen gitsen, hani çok iyi olacak. Biliyorsun el arabamı sana vereceğim, buna karşılık senin de bir şey yapman, sanırım doğru olur.'
Küçük Hans, 'Olur,' demiş, 'Sizin buraya dek gelmenizi ben iltifat sayarım. Hemen çıkıyorum, ama bana fenerinizi vermelisiniz; gece pek karanlık, hendeğe düşebilirim.'
Değirmenci, 'Vah vah, yazık, çok yazık, bu yeni fenerim, ona bir şey olursa doğrusu çok üzülürüm,' diyerek feneri vermek istememiş.
Küçük Hans, 'Pek iyi, zarar yok,' diyerek, büyük kürklü paltosuyla kırmızı sıcacık başlığını indirmiş, boynuna da bir atkı sarıp yola koyulmuş.
Ne müthiş bir fırtınaymış. Gece öyle karanlıkmış ki küçük Hans hiçbir şey göremiyormuş. Rüzgâr o denli şiddetliymiş ki, kendisini tutamıyormuş. Gene de çok yürekliymiş. Üç saate yakın yol gittikten sonra, doktorun evine varıp kapıyı çalmış.
Doktor başını yatak odasının penceresinden uzatıp, 'Kim o?' diye seslenmiş.
'Küçük Hans, doktor.'
'Ne istiyorsun, küçük Hans?'
'Değirmenci'nin oğlu merdivenden düşüp bir yerini incitmiş. Değirmenci hemen gelmenizi istiyor.'
Doktor, 'Peki,' diye atını, büyük çizmelerini, bir de fenerini hazırlatıp aşağı inmiş. Küçük Hans onun peşinden düşe kalka yetişmeye çalışırken, o atını Değirmenci'nin evi yönüne sürmüş.
Ama, fırtına güçlendikçe güçlenmiş, yağmur sellerle boşanıp taşmış. Küçük Hans ne gittiği yeri görüyor, ne de ata yetişebiliyormuş. Sonunda yolunu yitirip derin çukurlarla dolu pek tehlikeli kırlara düşmüş ve zavallı Hanscik boğulmuş. Ertesi gün birkaç keçi çobanı, koca bir su birikintisi içinde onun ölüsünü bulup evine getirmiş.
Pek iyi tanınmış olduğu için, herkes küçük Hans'in cenazesine gitmiş. Değirmenci de yas tutanların başında geliyormuş.
'En iyi dostu ben olduğum için, en iyi yere geçmek benim hakkım,' diye sırtında uzun siyah bir pelerinle alayın önünde yürüyor, arada sırada gözlerini büyük bir cep mendiliyle siliyormuş.
Cenazeden sonra herkes handa rahat rahat oturup baharatlı şarap içer, tatlı pasta yerken, demirci 'Küçük Hans'in yeri, kuşkusuz doldurulamaz,' demiş.
Değirmenci, 'Hele benim için... Ya, sanki el arabamı ona vermiş gibiydim. Şimdi onu ne yapmalı bilmem. Evde başıma belâ oldu; öyle eski ki, satacak olsam elime hiçbir şey geçmez. Bundan sonra kimseye bir şey vermemeye dikkat edeceğim. İnsan cömertliğin acısını çekiyor,' demiş."
Uzun bir aradan sonra Su Faresi, "Eee?" dedi.
Ketenkuşu, "Eeesi, öykünün sonu, bu," diye yanıt verdi.
Su Faresi, "Peki, Değirmenci'ye ne olmuş ya?" diye sordu.
Ketenkuşu, "Artık orasını bilmiyorum. Hem umurumda da değil," yanıtını verdi.
Su Faresi, "Öyleyse," dedi, 'Hiç öyle içten üzülmüşe benzemiyor."
Ketenkuşu, "Sanırım siz öyküden pek bir sonuç çıkaramadınız," deyiverdi.
Su Faresi, "Ne!" diye cırladı.
"Sonuç, sonuç..."
"Öykünün bir sonucu mu var demek istiyorsun?"
Ketenkuşu: "Kesinlikle."
Su Faresi pek öfkeli bir tavırla, "Yoo, başlamadan önce bunu bana söylemeliydin; söyleseydin seni elbette dinlemez, tıpkı eleştirmen gibi, 'Püf!' diye bağırırdım. Ama, şimdi de söyleyebilirim," diye sesinin üst perdesinden, "Püf!" diye bağırıp kuyruğunu da şaklatarak deliğinden içeri girdi.
Birkaç dakika sonra Ördek badi badi gelerek, "Su Faresi'ni nasıl buluyorsunuz?" diye sordu; "Birçok iyi yanı var; ama benim duygum bir ana duygusudur, yıllanmış bir bekara da acıyıp gözlerim yaşarmadan bakamam."
Ketenkuşu, "Galiba ben de onu kızdırdım; konu yalnızca, bir sonuç çıkarılabilecek bir öykü söylememdir," yanıtını verdi.
Ördek, "Bu her zaman için tehlikeli bir şeydir," dedi.
Ben de ördeğe yerden göğe dek hak veriyorum.

RAY BRADBURY

ERTELENEN AŞK

Yeşilkentteki yaz okuluna Ann Taylorın öğretmen olarak atandığı haftaydı. Genç kadın yirmi dördünden henüz gün almıştı o yaz... Bob Spauldingsse bıyıkları bile terlememiş on dörtlük bir delikanlıydı.

Aradan bunca yıl geçtikten sonra bile herkes hatırlıyor, Ann Tayloru. Öğrencilerin sabah gelirken ona vermek için kır çiçekleri topladıkları, elmalar, portakallar getirdikleri, karatahtayı pırıl pırıl etmek için yarıştıkları, coğrafya dersinin haritalarını asabilmek için saç başa sille tokat dövüştükleri bir kadındı. Batmak için onun eve dönmesini beklerdi güneş... Son gölge oyunlarını onun yüzünde oynardı. Temmuz sıcağına yürek ferahlatan bir serinlik, kış soğuğuna insanın iliklerini ısıtan bir sıcaklık verirdi sanki... ıınsanlar ne zaman bir değişiklik isteseler, Ann Tayloru karşılarında bulurlardı. Gittiği, duyduğu yerden öylesine farklılaşırdı ki, hemen göze batıverirdi . ıısteseniz de kaçıramazdınız onu gözden...

Bob Spauldingsse hazan yaprakları için Fareli Köyün Kavalcısıydı sanki. Yalnız olmak için yaratılmıştı. Ağaç tepelerinde uğuldayan rüzgarın arasından sesi gelir, bir kestane ağacının altında dünyayı yüreğinden dışlamış olarak saatlerce oturur, kitaplarının üstünde cirit atan karıncalara aldırmadan kitabını okur, babaannesinin evinin terasında tek başına bir satranç tahtasıyla oyalandığı çok olurdu. Değil, yaşıtlarıyla, kimseyle birlikte göremezdiniz onu...

Okul odasının kapısından adımını ilk attığı andan itibaren öğrenciler ilgiyle izlemişlerdi Ann Tayloru... Genç kadın karatahtaya ilerleyip adını yazdığında çıt çıkmamış kıl kıpırdatmamışlardı.

Adım Ann Taylor demişti genç kadın, Yeni öğretmeninizim

Genç kadının cıvıl cıvıl hayat dolu sesi duyulduğunda, okulun çatısı uçmuş, pırıl pırıl yaz güneşi içeriyi doldurmuştu sanki... Ağaçlara tünemek, cıvıl cıvıl koro halinde ötüşmek için kuşlar sanki o anı seçmişlerdi...

Bob Spaulding de kapı açılmadan önce hazırladığı balgamı ağzında tutmuş, gezindirmiş, Ann Taylor'u yarım saat dinledikten sonra ses çıkarmamaya özen göstererek sırsının altına bırakmıştı. Dersler bitip de bütün öteki öğrenciler gittikten sonra elinde bir kova ve bezle gelmiş, sırasının yanma çökmüş, kuru balgamı silmeye koyulmuştu.

Kürsüde oturan Ann Taylor, biraz şaşkın, basını kaldırıp hayretle Bob'a bakmıştı. "Ne oluyor?" diye sormuştu, bir yandan yoklama kağıtlarını toplarken...

"Yer biraz kirli de onu temizliyorum" demişti Bob, işine ara vermeden...

"Biliyorum" demişti Ann Taylor. "Ama, bu işi yapacak odacılar var. Yapmak istediğine emin misin?"

Biraz tereddüt geçirmişti Bob, o zaman... Tedirgin bir ses tonuyla, "Herhalde sizden izin istemeliydim. Hata mı ettim yoksa?" diye mırıldanmıştı.

"Haydi, bu seferlik izin vermiş olalım" demişti Ann Taylor, yürekleri ısıtan gülümsemesiyle...

Ondan sonra Bob Spaulding ateş parçası gibiydi. Fırtına hızıyla yerleri bitirdikten sonra kara tahtaları tamamlamış, tebeşirleri özenle yerlerine yerleştirmiş, tozlu silecekleri de pencerenin önünde temizlemişti.

iş bittikten sonra, "Senin adın Bob Spaulding değil mi ?" diye sormuştu Ann Taylor...

"Evet".

"Yardımların için teşekkür ederim Bob".

"Her gün size yardım edebilir miyim ?"

"Başkalarına da fırsat bıraksam daha iyi olmaz mı ?"

"Başkaları önemli değil... Her gün bu işi ben yapmak isterim".

"Ehh öyleyse" demişti Ann Taylor, "Birkaç gün deneyelim seni... Bakalım becerebilecek misin".

Yine de gitmemişti Bob... Kapının yanında duraklamıştı.

"Artık eve gitsen iyi olacak" demişti Ann Taylor...

"ıiyi geceler" demişti Bob... Gölge gibi kapıdan süzülmüş, ağır ağır evinin yolunu tutmuştu.

Ann Taylor'un yaz okuluna öğretmen olarak atandığı ilk günün ertesiydi. Genç kadın kaldığı pansiyondan çıkıp okula gitmeye hazırlanırken, kapıda Bob Spaulding'le karşılaşmıştı.

"ıişte, ben geldim demişti Bob... "Tahmin etmiştim demişti genç kadın..."

Birlikte yürümeye başlamışlardı

okula doğru...

"Kitaplarınızı taşımamıza yardım edebilir miyim ?" diye sormuştu Bob...

"Teşekkür ederim Bob" demişti kadın, kitaplarının bir bölümünü ona uzatırken...

"Önemi yok" diye mırıldanmıştı delikanlı...

Birkaç dakika tek söz bile söylemeden yan yana yürümüşlerdi. Genç kadın bir süre sonra yan gözle süzmeye başlamıştı onu... Hareketlerinde çok rahattı delikanlı... Yüzünden derin bir mutluluk okunuyordu. Genç kadın söylenecek bir şey varsa, ilk sözü delikanlının etmesi için susmuştu. Ama, Bob çıt bile çıkarmamıştı. Okulun önüne geldiklerinde kitapları genç kadına uzatmış. "Sizi burada yalnız bıraksam iyi olur" demişti, "öteki öğrenciler yanlış anlayabilirler".

"Neredeyse ben bile yanlış anlayacağım" diye mırıldanmıştı Ann Taylor...

"Ama, nasıl olur ?" demişti Bob, "Biz iyi birer arkadaşız. Hepsi o kadar..."

Birden bir şeyler söylemek istemiş. hatta "Bob" diye söze bile başlamıştı genç kadın... Sonra da sözlerini yanda kesmişti.

"Evet efendim" demişti Bob...

"Boş ver. önemli değil" demişti genç kadın.ı Yürüyüp uzaklaşırken de, Bob'un arkasından "Derste mutlaka bulunacağım" diye seslendiğini duymuştu.

Evet, Bob her gün derste, okuldan sonra da derslikteydi. Ann Taylor yoklama kağıtlarını sıraya koyup sınav kağıtlarını okurken, ıslak bir bezle kara tahtaları siler, silgilerin tebeşir tozlarını temizler, coğrafya dersinin haritalarını özenli biçimde rulo haline getirip sınıfın köşesindeki yerlerine koyardı. Tek söz bile etmezdi bütün bunları yaparken...

Son zilin çaldığı dörtten sonra sınav kağıtlarının üstünde gezinen kalemin cızırtısı. ıslak bezin kara tahta üstündeki hışırtısı, tebeşir tozlarını temizlemek için birbirlerine vurulan silgilerin hafif ve tok tıkırtısı dışında tek ses bile duyulmazdı koca odada... Beşe kadar sürdüğü bile olurdu bu sessizliğin... Ann Tayloı başım kağıtlardan kaldırdığında, Bob Spaulding'i işlerini bitirmiş. sınıfın en arka sırasında yeni emirlerini bekler durumda bulurdu.

"Ehh... Eve gitme zamanı geldi artık" derdi Ann Taylor...

"Evet efendim" demekle yetinirdi Bob,.. Hemen yerinden fırlar, genç kadının palto ve şapkasını getirir, kadın odadan çıktıktan sonra da kapıyı kilitlerdi. Okul bahçesinde çoğu kez in-cini top oynar bulurlardı çıktıklarında...

Havadan sudan konuşurlardı, ağır-ağır evlerine yürürken...

"Büyüyünce ne olacaksın Bob ?"

"Yazar..'."

"Kararlısın demek... Ama, unutma ki yazar olmak kolay iş değil... Çok uğraşmak gerek..."

"Biliyorum. Ama şansımı deneyeceğim. Çok okuyorum".

"Okuldan sonra yapacak işin yok mu. Bob ?"

"Nasıl yani?"

"Hayır... Bütün arkadaşların yapacak bir işler buluyorlar, ama, sen oturup sınıfı temizliyorsun. Bunca yorulmana üzülüyorum".

"Sevdiğim için yapıyorum bunu... Bana kimse sevmediğim bir işi zorla yaptıramaz".

"Yine de yazık sana..."

"Hayır, yapmak istiyorum. Yapacağım". Bu son sözden sonra Bob biraz duralamıştı. Söyleyeceklerini özenle seçmeye çalıştığı besbelliydi. Neden sonra, derin bir soluk alıp, "Bana bir iyilik yapar mısınız, Bayan Taylor ?" diye sormuştu.

"Ne istediğine bağlı" demişti genç kadın...

"Her Cumartesi günü Buetrick Caddesi boyunca ilerleyip, ırmak boyundan Michigan Gölü kıyılarına iniyorum. Kelebekler, kuşlar, balıklar bu mevsimde harika... Hayat dolu... Gerçekten görülmeye değer bir manzara... Belki siz de benimle gelmek istersiniz".

"Teşekkür ederim" demişti genç kadın...

"Demek, geleceksiniz" diye sevinmişti Bob...

"Korkarım gelmeyeceğim" demişti Ann Taylor...

"Ama çok zevkli, eğlenceli oluyor" diye diretmişti Bob...

"Herhalde çok eğlenceli olur, ama yapacak işlerim var."

"Ne işin var ki ?" sorusu dilinin ucuna gelmişti Bob'un... Ama, bu soruyu sormanın hiç de hoş olmayacağını düşünerek son anda tutmuştu kendisin!... Onun yerine, "Yanıma sandviç alıyorum" demişti, salamlı, sosisli. turşulu sandviçler, portakal suyu götürüyorum. Hiç kafama tasa takmadan dolaşıyorum ırmak boyunda, göl çevresinde... Öğleye doğru gölde oluyorum, öğleden sonra üçte de eve dönüyorum. Gerçekten güzel ve dinlendirici bir gün oluyor. Gelseniz çok sevinirim. Üstelik, kelebek koleksiyonu bile başlatabiliriz sizin için... Benim çok güzel bir koleksiyonum var".

"Hayır Bob" demişti genç kadın, "Ama yine de teşekkürler... Belki başka bir zaman..."

Bu son sözlerle birlikte durmuştu Bob... "Sizi böyle çağırmamam gerekirdi galiba... Hata ettim" diye mırıldanmıştı.

'Hata etmiş sayılmazsın Bob" denişti genç kadın, "Dilediğini sormakta, istemekte özgürsün".

Bu olayın üstünden birkaç gün ya geçmişti, ya geçmemişti. Ann Taylor sandıktaki kitaplarım karıştırırken bulduğu Büyük Umutların eski bir baskısını Bob'a armağan etmişti. Bob da dur-durak demeden sabaha kadar kitabı okumuş, ertesi gün de Ann Taylor'la okuduklarım tartışmaya koyulmuştu.

Belli bir kalıba oturmuştu yaşantıları... Okul saatine yaklaşıldığında, kaldığı pansiyondan çıkan genç kadın, az ileride

Bob'u bekler buluyordu. Birkaç kere artık gelmemesini söylemek için ağzım açmaya yeltenmiş, ama son anda vazgeçmişti. Pansiyonla okul arasında mekik dokurken Dickens, Kipling, Poe ve yazın dünyasının öteki büyüklerinden söz ediyorlardı her gidiş gelişte...

Sonra, bir sabah, Ann Taylor kürsünün üstünde bir kelebek bulmuştu. Eliyle kelebeği kaçırmaya çalıştığında fark etmişti. hayvanın ölü olduğunu... Birden başım kaldırıp Bob'a bakmış, ama onu kitabına bakar bulmuştu. Okumuyordu Bob... Yalnızca bakışlarım kitaptan ayırmıyordu.

Günler böyle birbirini kovaladı.

Ann Taylor Bob'u derse de kaldıramaz olmuştu. Sözlüye çağırmak için öğrenci adlarında gözlerini gezdirirken Bob'a gelir, biraz duraklar, sonra başkalarını tahtaya çağırırdı. Artık, okuldan eve, evden okula yürürken bakışlarım da Bob'dan kaçırır olmuştu.

Ama, Bob öyle değildi.

Akşamüstü olup da genç kadın kağıtlarını toplar, Bob da karatahtalarla silgileri temizlerken, birkaç kere, Bob'un bakışlarını üstünde yakalamıştı genç kadın... Bu durumlarda, bir-iki saniye bakışları kenetlenir, sonra da genç kadın tekrar kağıtlar üstünde ilgisini toplardı.

Birkaç gün daha böyle geçmişti.

Bir Cumartesi sabahıydı.

Pantolonunu dizlerine kadar kıvırmıştı Bob... Irmağa diz boyu girmiş, kollarını sulara daldırmış, kaçışan balıkları yakalamaya çalışıyordu. Birden başını kaldırdığında, ırmağın öte yakasında Ann Taylor'u görmüştü Bob...

"ıışte geldim" diye gülmüştü genç kadın...

Günler önce, genç kadının sözlerini tekrarlamıştı Bob... "Tahmin etmiştim" demekle yetinmişti.

"Kelebeklerle balıkları göster bana" demişti genç kadın...

Irmak boyu ilerleyerek göl kenarına inmişler, kumlarda oturmuşlar, tatlı tatlı esen rüzgarın saçlarını dalgalandırdığını hissetmişler, turşulu salamlı, sosisli sandviçleri, portakal suyunu çocuksu bir heyecanla midelerine indirmişlerdi. Bütün bunlar olurken, Bob, hep bir-iki metre uzağında ve gerisinde oturmuştu genç kadının...

"Harika" diye mırıldanmıştı Bob, "ömrümün en güzel gününü geçiriyorum".

"Ben de hayatımda böyle bir pikniğe hiç çıkmadım" diye mırıldanmıştı Ann Taylor...

"Bacak kadar bir çocukla çıkmamıştım demek istiyorsun galiba" demişti Bob...

"Ne olursa olsun" karşılığım vermişti genç kadın, "Çok rahatım. önemli olan da o..."

"Sevindim buna" demişti Bob...

Ondan sonra da güneş inişe geçene kadar, fazla bir konuşma geçmemişti aralarında...

Neden sonra, sessizliği bozan Bob olmuştu. "Bütün bunlar kocaman bir yanlışlık" demişti. hüzünlü bir sesle... "Neden yanlış olduğuna da akıl-sır erdiremiyorum. Kelebek ve balık yakalamanın, sandviç yemenin. gezinti yapmanın neresi yanlış ? Ama, bizi bir arada görseler, anamın, babamın, arkadaşlarımın dilinden kurtulamam. En azından takılırlar bana... Maytaba alırlar, öteki öğretmenler de herhalde sana kahkahalarla gülerler".

"Korkarım öyle" demişti Ann Taylor...

"O zaman, kelebek avlamaya ara versek iyi olacak" demişti Bob...

"Hala nasıl olup da seninle geldiğime şaşıyorum" demişti genç kadın...

Gün öyle bitmişti.

ıiki-üç kelebek, birkaç sandviç, birkaç şişe portakal suyu...

Ama, o Cumartesi'yi izleyen ilk okul gününde Ann Taylor her zamanki saatinde pansiyondan çıkmamıştı. Telaşlanmıştı Bob... Ama okula vardığında, genç kadın ora-daydı. Derslikteydi. Okula gitmek için evden erken çıkmıştı. O gün öğleden sonra da başının ağrıdığını söyleyerek, son dersini bir başka öğretmen arkadaşına bırakmış, erkenden eve gitmişti. Gidememişti Bob. peşinden.. Okul dağıldıktan sonra genç kadının kaldığı pansiyonun önünde biraz volta atmış, ama, kapıyı çalmaya cesaret edememişti.

Salı akşamüstü yine eski sahne vardı. Bob karatahtayı siliyor, Ann Taylor'sa kağıtlarını okuyordu. Derken, uzaktan, mahkeme binasındaki büyük saatin saat-başını çaldığım duymuşlardı. öylesine tok, öylesine sert bir çalıştı ki bu, insan, saatlerin geçtiğini, yaşlandığını iliklerine kadar hissediyordu. Bir saat bile olsa, insanların kafasına kakıyordu yaşlandıklarını...

Hafifçe kasıldı Ann Taylor... Sonra başım kaldırdı, kalemini masaya bıraktı.

"Bob" dedi.

Bir saatlik sessizliği bozan bu tek sözcükle irkiliverdi Bob...

"Buraya bir saniye gelir misin ?" dedi genç kadın...

Bob silgileri ağır-ağır yerine bıraktı.

Saçmalık bu... ıınsanları insan olarak değerlendirmek için yaşın, santimetrenin ne değeri var?

"Efendim" diye mırıldandı, Ann Taylor'un yanma geldiğinde... "Şöyle biraz otur Bob... Sana söyleyeceklerim var".

"Peki efendim".

"Sana ne söyleyeceklerimi tahmin edebiliyorsun, değil mi Bob ?"

"Evet efendim..."

"Belki sen aklından geçenleri söylersen benim işim de kolaylaşır".

"Bizim durumumuz hakkında konuşacaksınız herhalde..."

"Kaç yaşındasın Bob ?"

"On dördüme bastım".

"Yani on üç yaşındasın".

"Evet efendim".

"Ben kaç yaşındayım ?"

"Galiba yirmi dört... Öyle söylüyorlar".

"Evet. Doğru duymuşsun. Yirmi dört yaşındayım".

"Ne olacak yani ? Ben de on sene sonra yirmi dört olacağım".

"Ama, ne yazık ki, şimdi on dördündesin".

"Ne fark eder ki ? Kendimi şimdi de yirmi-dördümde hissediyorum".

"Evet, doğru... Bazen davranışlarınla da bunu gösteriyorsun .

"Sahi mi?"

"Öyle heyecanlanma... Kıpırdanıp da durma... Konuşacak çok şeyimiz var. Olup bitenler hakkında sağ-salim düşünmemiz, durumu tartmamız gerekiyor. Sen de bu görüşüme katılırsın herhalde..."

"Evet, Bayan Taylor..."

"O zaman ben söyleyeyim izin verirsen... Bir kere, çok iyi arkadaşız. Arkadaşlıkların en güzellerinden biri bu... Senin gibi bir öğrencim olmadığı gibi. hiç bir öğrencime de sana duyduklarımı duymadım. Senin hesabına söz söylemek bana düşmez, ama, galiba, senin en çok sevdiğin hocalardan biriyim".

"Biri değilsiniz. Teksiniz".

"Peki, öyle olsun... Ama, insanın kendi öz duygularından başka şeylere de dikkat etmesi, değerlendirmesi gerekir. Kendimizi olmasa bile, başkalarını, çevremizi, kent halkını düşünmemiz, hesaba katmamız gerek... Çok düşündüm bu konuyu Bob... Gözden hiç bir şey kaçırdığımı da sanmıyorum. Üstelik. ne duyduğumu, ne düşündüğümü de çok iyi biliyorum. Bazı özel durumlarda bu ilişkimiz çok yadırgatıcı, çok garip olabilirdi. Ama, sen sıradan bir insan değilsin. Başkalarından çok farklısın. Hasta ya da sapık olmadığımı biliyorum. Ruh ve beden sağlığımda da bir bozukluk yok... Sana olan duygularınım da sağlıksız olmadığına bu yüzden inanıyorum. Kişiliğine, iyiliğine olan inancımdan kaynaklandı bu duygular... Ama, ne var ki, içinde yaşadığımız dünyanın bu duyguları benimseyebilmesi için, onların belli yaşa ulaşmış bir erkekte bulunması gerekiyor. Bilmem, anlatabiliyor muyum ?"

"Evet. Çok iyi anlıyorum" dedi Bob, "On yaş daha büyük, 30-40 santim de daha uzun olsam hiç sorun olmayacak... Saçmalık bu... insanları insan olarak değerlendirmek için yaşın, santimetrenin ne değeri var ?"

"Söyledikler in doğru, ama, insanların kafa yapılarım değiştiremezsin... Dünya bu..."

"Dünya böyle olabilir, ama, ben farklıyım..."

"Doğru... Kendisini büyük, olgun ve iyi hisseden bir insanı başkalarının öyle görmemesi gerçekten ters... Dünyamız böyle kurulmuş... Ama, yine de senin utanç duyacak bir şeyin yok... ıyi, dürüst bir kişisin... Ben de sana karşı öyle olmaya çalıştım".

"Oldunuz. Olmasına oldunuz, ama..."

"Sözümü kesme Bob... Özlemini çektiğimiz, ileriki bir dünyada insanların yaşını, doğdukları güne göre değil de, zekasına, bilgisine, insanlığına göre saptayacaklar belki de... 'Gerçi bunun nüfus kağıdında-ki yaşı on-üç ama kendisi yaşının şu kadar yıl ilerisinde' diyecekler. Sorumluluğunu. görevlerini bilen olgun bir kişi olarak değerlendirecekler. Ama, ne yaparsın ki, o günler gelinceye kadar, alışılmış ölçütlere uymak zorundayız. Doğum yılını, boyları, kiloları dikkate almak, onun zorlayışlarına uymak durumundayız".

"Bu hiç hoşuma gitmiyor" dedi Bob...

"Ben de hoşlanmıyorum, ama, hoşlanmadığın bir şeyin üstüne gitmek, çoğu kez, getirdiği mutluluktan fazlasını götürür, ikimizin de mutsuz olmasını istemezsin herhalde. .. Hiç kuşkun olmasın, böyle bir ilişki ikimize de mutsuzluk getirir. ikimizin karşılıklı geçip bu konuşmayı tartışması bile güç oluyor. Başkaları nasıl karşılar bunu, hiç düşündün mü ?"

"Haklısınız galiba.... Kendi duygularımızı, durumumuzu çok iyi biliyoruz. Birbirimize karşı her zaman dürüst ve açık sözlü olduk. Bu duygularımızda da herhangi bir kötülük, utanılacak, üzülecek bir şey yok... Ama, durumun umutsuzluğunu da kabullenmemiz gerekiyor. Haksız mıyım ?"

"Biliyorum. Bilmesine biliyorum, ama, haksızlık olduğuna da isyan edeyim geliyor".

"Galiba karar verme zamanı geldi, çattı, ilk kez sana söylüyorum. Başka bir okula naklinim yapılabilmesi için başvurdum".

"HAAYYYYIRRR!"

"O zaman senin başka bir okula naklini yaptırman gerekecek..."

"Fazla kafa yorma. Bayan Taylor... Bu kentten taşınıyoruz. Ailem dün karar verdi. Gelecek hafta Madison'a gidiyoruz".

"Bu aramızda olup bitenlerle bir ilgisi yok değil mi, ailenin bu kararının ?'

"Hayır, yok... Babam orada daha iyi bir iş buldu. Hepsi o kadar. Ama, gideceğimiz yer buradan 80 kilometre uzakta... Hiç değilse hafta sonları buraya gelebilirsem sizi görebilir miyim?..."

"Bunun doğru bir şey olacağım sanıyor musun ?"

"Galiba haklısınız... Pek doğru olmaz".

Sessizlik çökmüştü odanın üstüne... Tıpkı bir karabasan gibi....

Sessizliği, umutsuzluk akan bir fısıltıyla Bob bozdu.

"Neden ? Neden ?" diye mırıldandı, "Bu dünyanın işleri neden böyle ?"

"Bilmiyorum" dedi Ann Taylor, "Kimsenin bildiğim de sanmıyorum. Binlerce yıldır bu konuda kafa patlatıyor insanlar... Daha binlerce yıl da patlatacaklar, insanların ya birbirlerini sevmeleri, ya sevmemeleri gerek bu dünyada... Bazen de birbirlerinden hoşlanmamaları, birbirlerini sevmemeleri gereken insanlar sevgiyle bağlanıveriyorlar. Şu andaki duygularımı anlatacak söz bulamıyorum. Senin bulabildiğini de sanmıyorum".

"Ben eve gitsem iyi olacak" dedi Bob, yerinden doğrulurken...

"Bana kızmadın, değil mi Bob ?"

"O nasıl söz ? Size nasıl kızabilirim ?"

"Gitmeden bir çift söz daha söyleyeyim, o zaman... Hayatta, kaybettiğin bir şeyin yerine yenisini her zaman bulursun. Bu da hayatın garip bir cilvesi... Böyle olmasa, insanlar yaşayamazlar. Bir kaybı telafi etmenin yolları var. Şu anda hiç de iyi hissetmiyorum kendimi... Herhalde sen de öylesin. Ama, inanıyorum ki, bunu telafi edecek bir şey mutlaka olacak... Senin de buna inanmanı isterim".

"Ben de isterim, ama inanamıyorum".

" ıınanmalısın... Dünyanın acı gerçekleri bunlar..."

"Keşke...."

"Keşke ne?"

"Keşke beni bekleyebilseniz".

"On yıl mı?"

"On yıl sonra ben de yirmi-dördümde olurum".

"Ama, ben de o zaman otuz-dördümde olacağım. Çok değişik bir insan olabilirim".

"Olsun".

"Olmayacak duaya amin demek gibi bir şey bu..."

"Ama, olsun istemez misin ?" Durdu, düşündü Ann Taylor... "Deli saçması bu... Ama doğru-sunu söylemek gerekirse, olmasını isterim. Hem de çok isterim".

Uzun süre daha sessiz kaldılar. "Seni hiçbir zaman unutmayacağım" dedi Bob.

"Sen de biliyorsun, hayatın böyle olmadığım... Olamayacağını... Ama, yine sevindim böyle düşünmene..."

"Seni asla unutmayacağım. Ne yapıp edip unutmamanın bir yolunu bulacağım".

Ann Taylor yerinden kalkıp kara-tahtaya yöneldi. Islak bezi eline alıp silmeye koyuldu.

"Sana yardım edeyim" dedi Bob...

"Hayır" dedi genç kadın, "Sen evine gitsen iyi olacak... Bundan sonra da okul saatlerinden sonra karatahta ve silgi temizlemek yok... O görevi artık Helen Stevens'a vereceğim".

Okul binasından çıkıp uzaklaşmaya başladı Bob... Bir ara arkasına dönüp baktı. Pencereden, karatahtayı ağır hareketlerle silen Ann Tay lor'u gördü.

Onu son görüşüydü bu...

Ertesi hafta Bob Yeşilkent'ten ayrıldı. Tastamam on altı yıl uzak kaldı oradan...

Otuzundan gün almıştı. Evlenmişti. Karısıyla Chicago'ya giderken, aklına Yeşilkent'e uğramak geldi. Saptılar kavşaktan... Bir gün kalacaklardı orada....

Bob karısını otelde bırakıp kent sokaklarında gezindi. Ann Taylor'u sordu herkese... Kimse hatırlamıyordu onu... Derken, hatırlayan biri çıktı.

"Ann Taylor mu ? Nereden hatırlıyorum ben bu adı ? Haaa... O güzel öğretmen... Sen ayrıldıktan kısa bir süre sonra, 1936'da öldü."

"Evlenmiş miydi ?"

"Hayır".

Sonra mezarlığa gitti Bob... Ann Taylor'un mezar taşını buldu. "Ann Taylor; 1910-1936" yazıyordu taşta...

ıırkildi Bob... "Yirmi altısındayken ölmüş" diye geçirdi aklından, "Bak şu işe. Bayan Taylor... Ben senden üç yaş daha büyüğüm şimdi..."

O gün, öğleden sonra, Bob'la buluşmak için kestane ağacının altına doğru sokaklarda ilerleyen genç karısını gördüler, kent halkı... Bakmak için onun geçmesin! bekliyordu sanki güneş... Son gölge oyunlarım onun yüzünde oynuyordu. Temmuz sıcağına yürek ferahlatan bir serinlik, kış soğuğuna insanların iliklerini ısıtan bir sıcaklık veriyordu sanki... Gittiği, durduğu yerde öylesine farklılaşıyordu ki, hemen göze batıveriyordu. isteseniz de, istemesiniz de kaçıramıyordunuz onu gözden...

ROBERT LOUIS STEVENSON

MARKHEIM

"Evet," dedi satıcı, "buraya düşenler çeşit çeşittir. Bazı müşteriler cahil olur, o zaman üstün bilgilerime değinirim biraz. Bazılarıysa namussuzdur," elindeki mumu, karşısındaki ziyaretçinin üstüne kuvvetli bir ışık düşecek şekilde kaldırdı. "O zaman da," diye devam etti, "erdemlerim sayesinde kazanç sağlarım."

Markheim, günışığıyla aydınlanmış sokaktan içeri henüz girmişti. Gözleri, dükkândaki parıltı ve karanlık karışımına henüz alışamamıştı. Satıcının kendisine hitap eden sözleri ve mumun yanı başındaki varlığı karşısında sıkıntıyla gözlerini kısıp Öbür tarafa baktı.

Satıcı hafifçe güldü. "Noel günü bana geliyorsunuz," diye özetledi, "evde yalnız olduğumu, bugün çalışmayacağımı göstermek için kepenkle-rimi indirdiğimi bilmenize rağmen. Bunun bedelini ödemeniz gerekecek; muhasebe defterlerimle uğraşmam gerekirken gelip planlarımı altüst edişinizin bedelini ödemeniz gerekecek; ayrıca, bugün sizde güçlü bir şekilde fark etliğim garip tutumun bedelini de ödemeniz gerekecek. Ben ihtiyat timsaliyim ve asla aptalca sorular sormam; ama müşterim gözlerimin içine bakamıyorsa, bunun bedelini ödemek zorundadır." Satıcı bir kez daha güldü; sonra ironik tonunu korumakla beraber her zamanki tüccar ifadesine dönerek: "Salmak istediğiniz şeye nasıl sahip olduğunuzu her zamanki gibi özetlemeyecek misiniz?" diye devam etti. "Yine amcanızın dükkânından bir parça mı? Hatırı sayılır bir koleksiyoncuydu, değil mi bayım?"

Ufak tefek, soluk benizli ve yuvarlak omuzlu satıcı, neredeyse parmaklarının ucunda durarak, altın çerçeveli gözlüklerinin üstünden bakıyor, inanmazlığını belirten her sözünden sonra başını sallıyordu. Markheim adamın bakışlarına, sonsuz bir merhamet isteği ve hafif bir korku ifadesiyle karşılık verdi.

"Bu defa," dedi, "yanılıyorsunuz. Satmaya değil, satın almaya gelmiştim. Elimden çıkarmam gereken biblolarım yok artık; amcamın dükkânı duvar kaplamalarına kadar boşaldı. Menkul kıymetler borsasında başarılı oldum ve bundan sonra bir şeyler kaybetmektense, sahip olduklarıma yenilerini eklemeliyim artık. Şimdiki amacım tek kelimeyle sadelik. Bir hanım için Noel hediyesi arıyorum," diye devam etti, önceden hazırladığı konuşmaya girerken akıcılık kazanarak; "haklısınız, bu kadar küçük bir şey yüzünden rahalsızlık verdiğim için size özür borçluyum. Ama dün bu konuyu ihmal ettim; bu akşam da yemek sırasında küçük bir iltifatta bulunmalıyım; ve sizin de bildiğiniz gibi, zengin bir kadınla yapılacak bir evlilik ihmale gelmez."

Bir sessizlik oldu. Satıcı bu sırada son cümleyi şüpheli bir tavırla tartıp biçiyor gibiydi. Dükkândaki garip eşya karmaşası arasında kaybolmuş saatlerin tiktakları ve yakınlardaki bir caddeden gelen belli belirsiz trafik gürültüsü, sessiz kaldıkları bu zaman aralığını doldurdu. "Pekâlâ bayım," dedi satıcı, "dediğiniz gibi olsun. Ne de olsa eski bir müşterisiniz; ve eğer dediğiniz gibi iyi bir evlilik yapma şansınız varsa, buna engel olmak ne haddime. Bakın burada bir hanıma verilebilecek güzel bir şey var," diye devam etti, "bir el aynası: Onbeşinci yüzyıldan kalma, garantili; üstelik iyi bir koleksiyonun parçasıydı; ama müşterimin menfaatleri açısından ismini gizli tutmak zorundayım; çünkü o da, tıpkı sizin gibi, sevgili bayım, hatırı sayılır bir koleksiyoncunun yeğeni ve yegâne varisiydi."

Satıcı, kuru ve rahatsız edici bir sesle konuşmasını sürdürüp, bir yandan da sözünü ettiği şeyi yerinden almak için öne doğru eğildiğinde, Mark-heim'ın bedeninden bir şok dalgası geçti, hem elinde hem de ayağında ani bir hareket oldu, telaşlı hiddet ifadeleri birdenbire yüzüne sıçradı. Bu durum, şimdi aynayı tutan elindeki belirgin titreklik dışında hiçbir iz bırakmadan, geldiği gibi süratle kaybolup gitti.

"Ayna mı?" dedi boğuk bir sesle, sonra duralayıp, daha belirgin bir şekilde yineledi. "Bir ayna mı? Noel için mi? Ciddi değilsiniz herhalde." "Ama neden olmasın?" diye bağırdı satıcı. "Neden ayna olmasın?"

Markheim ona tanımlanması zor bir ifadeyle bakıyordu. "Neden olamayacağını mı soruyorsunuz bana?" dedi. "Neden mi? Şuraya bakın —aynaya bakın-kendinize bakın! Gördüğünüz hoşunuza gidiyor mu? Hayır! Benim de gitmiyor— Hiç kimsenin gitmez."

Markheim onu o kadar ani bir şekilde aynayla yüz yüze getirmişti ki adam bu hamle sırasında geriye doğru sıçramıştı; ama şimdi, elinde daha kötü bir şey olmadığını fark ederek güldü. "Müstakbel eşiniz zor memnun edilen biri galiba, bayım," dedi. "Hayır," dedi Markheim, büyük bir inandırıcılıkla. "Ama size ne demeli? Sizden bir Noel hediyesi istiyorum ve bana bunu veriyorsunuz — geçmiş senelerin, günahların ve budalalıkların ha-tırlatıcısı olan bu lanet olası şeyi, bu el-belleğini! Bunu bilerek mi yaptınız? Kafanızda bir düşünce mi vardı? Söyleyin haydi. Söyleseniz daha iyi edersiniz. Haydi, bana kendinizden bahsedin. Durun da tahmin edeyim, yoksa aslında çok yardımsever biri misiniz?"

Satıcı karşısındaki adama dikkatle baktı; çok garipti, Markheim gülüyor gibi görünmüyordu; yüzünde daha çok hevesli bir umut kıvılcımını andıran bir ifade vardı, ama neşeden eser yoktu. "Nereye varmaya çalışıyorsunuz?" diye sordu satıcı.

"Yardımsever değil misiniz?" diye sordu öbürü, endişeli bir sesle. "Yardımsever değilsiniz; dindar değilsiniz; dürüst değilsiniz; sevmeyen, sevilmeyen birisiniz; para almaya yarayan bir el, parayı saklamaya yarayan bir kasa. Hepsi bu mu? Tanrı aşkına be adam! Hepsi bu mu?"

"Ne olduğunu size anlatacağım" diye, sert sayılabilecek bir sesle başladı satıcı; ama sonra kendini tutamayıp yeniden gülmeye başladı. "Ama anladığım kadarıyla, sizinkisi bir aşk ilişkisi olmalı, çünkü o kadın için içmişsiniz galiba."

"Ah!" dedi Markheim, garip bir ilgiyle. "Siz hiç aşık oldunuz mu? Anlatın bana haydi."

"Ben mi?" dedi satıcı. "Ben ve aşık olmak! Buna hiç vaktim olmadı benim. Bugün de bütün bu saçmalığa vaktim olmadığı gibi. Aynayı alıyor musunuz, almıyor musunuz?"

"Neden acele ediyorsunuz?" diye döndü Markheim. "Burada durup sizinle konuşmak çok zevkliydi; ve hayat o kadar kısa ve güvensiz ki hiçbir zevki sona erdirmek için acele etmek istemem - hayır, bu kadar yetersiz bile kalsa, istemem. Tutunmalıyız, elimize geçen ne kadar az olursa olsun, ona tutunmalıyız. Uçurumun kenarında bir adam gibi. Her an bir uçurumdur, düşünsenize: Bir mil yüksekliğinde bir uçurum, yuvarlanıp düştüğümüz takdirde, insan olmamızı sağlayan her özelliğimizi dağıtıp yok edebilecek kadar yüksek bir uçurumdur. İşte bu yüzden, en iyisi güzel güzel konuşmalı. Gelin birbirimizi konuşalım, neden bu maskeyi giymek zorunda olalım ki? Gelin gizli yönlerimizden bahsedelim. Kimbilir, belki de dost olabiliriz?"

"Size söyleyecek sadece bir tek sözüm var," dedi satıcı. "Ya alışverişinizi yapın ya da dükkânımdan defolup gidin!"

"Doğru, doğru," dedi Markheim. "Yeterince oyalandık. Şimdi işe dönelim. Bana başka bir şey gösterin."

Satıcı, bu kez aynayı rafa geri koymak için, tekrar eğildi. Eğilirken, zayıf, sarı saçları gözlerinin önüne düştü. Markheim,

bir eli mantosunun cebinde, ona doğru biraz yaklaştı. Sırtını dikleştirerek derin bir nefes aldı. Aynı zamanda, yüzünde birbirinden farklı birçok ifade belirdi — şiddet, korku ve kararlılık, zevk ve fiziksel bir tiksinti. Üst dudağını acı çeker gibi kaldırdığında dişleri göründü.

"Bu belki işinizi görür," dedi satıcı; ve tam doğrulmak üzereyken Markheim, arkasından kurbanının üstüne atladı. Uzun, şişe benzer hançer, karanlıkta bir ışıltı çakarak aşağı doğru düştü. Satıcı bir tavuk gibi çırpınırken, şakağını rafa vurdu ve sonra da yere yığılıp kaldı.

Bu dükkânın içinde, zamana ait bir sürü küçük ses vardı; bazıları sanki ileri yaşlarından dolayı görkemli ve yavaş, diğerleriyse geveze ve aceleciydi. Bütün bu sesler, birbirine karışan tiktaklardan oluşan bir koro halinde, saniyeleri sayıyordu. Sonra bir delikanlıya ait ayakların kaldırımdan ağır adımlarla koşarak geçişi, bu daha küçük sesleri bölerek bastırdı ve Markheim'ı ürküterek çevresindekilerin bilincine geri döndürdü. Dehşet içinde etrafına bakındı. Mum tezgâhın üzerinde duruyordu, ucundaki alev, bir hava akımından etkilenerek vakur bir biçimde kıvrılıp bükülüyordu; alevin bu küçük devinimiyle odanın her yeri gürültüsüz bir telaşa boğuluyor, dalgalı bir deniz gibi kabarıp kabarıp iniyordu: Uzun gölgeler baş eğiyor; kalın karanlık lekeler, sanki soluk alır gibi şişip küçülüyor; portrelerin ve Çin tanrılarının yüzleri, su içindeki imgeler gibi değişiyor ve titreşiyordu, içerdeki kapı aralık duruyordu, aralıktan hayal meyal sızarak bu gölgeler kümesini yaran u/un günışığı şeridi, işaret eden bir parmağı andırıyordu.

Markheim'ın bakışları, korkuyla ortalıkta dolaştıktan sonra, kamburu çıkmış ve yüzüstü kapaklanmış halde yerde yatan kurbanının vücuduna döndü. Bu inanılmaz derecede küçük vücudun, hayattayken olduğundan daha aşağılık görünmesi çok garipti. Yerde yatan satıcı, sefil giysileri ve hantal duruşuyla, daha çok kereste talaşını andırıyordu. Markheim'ın bakmaya bile korktuğu şey buydu işte; hiç de zor olmamıştı. Ama bakmaya devam ettlikçe, bu eski giysi yığını ve kan gölü anlamlı sesler bulmaya başladı. Orada öylece yatmalıydı. Uzuvlarının çalışmasını ve bedenindeki mucizevi hareket kabiliyetim tekrar kazanmasını artık hiç kimse sağlayamazdı — ceset, bulunana kadar orada öylece yatmalıydı. Bulunana kadar mı? Evet, ama ya o zaman ne olacaktı? O zaman bu ölü et yığını İngiltere'nin her yerinde yankılanacak bir haykırışla sesini yükseltip, dünyayı olayın peşini bırakmamaya mı çağıracaktı? Her neyse, ölü ya da diri, o hâlâ düşmanıydı. "Ölüm beynin sustuğu zamandır" diye düşündü; ve kafası son sözcüğe takılıp kaldı: Zaman. İş tamamlanmış olduğuna göre — kurban için biten zaman, katil için önem kazanmış ve hızla akmaya başlamıştı.

Bu düşünce henüz aklındaydı ki, saatin öğleden sonra üçü gösterdiğini bildiren iki saat çanı birbiri ardına çalmaya başladı. Hem hız hem de ses açısından birbirinden farklı olan bu çan seslerinden biri, bir katedral kulesinden geliyor-muşçasına derinken, diğeri bir vals uvertürünün tiz notalarını çalar gibiydi.

O dilsiz odanın içinde birdenbire bu kadar çok lisanın aynı anda konuşmaya başlaması Markheim'ı af allatmıştı. Elinde mumla oradan oraya dolaşırken, hareket eden gölgelerle kuşatılmış, şans eseri oluşan yansımalardan ölesiye korkarak, kendini toparlamaya çalıştı. Bazısı yerli tasarım, bazısı Venedik ya da Amsterdam'dan gelme çok sayıda pahalı aynada kendi yüzünün tekrarlanarak çoğalan yansımalarını sanki bir casus ordusuymuş gibi görüyor, kendi gözleriyle kendisine yakalanıyor ve takip ediliyordu. Kendi ayak sesleri, yavaşça attığı her adımda, etraftaki sessizliği bozuyordu. Ceplerini doldurmaya devam ederken bile hâlâ, planındaki binlerce hatayı bıktırırcasına tekrarlayan aklı, onu suçluyordu. Daha sessiz bir saat seçmiş, kendisinden şüphelenilmesini engelleyecek bir mazeret hazırlamış olmalıydı; bıçak kullanmamalıydı; daha dikkatli davranmalı, satıcıyı bağlayıp ağzını tıkamalı, ama öldürmemelîydi; daha cesur olup hizmetçiyi de öldürmesi, her şeyi öbür türlü yapmış olması gerekirdi: Rahatsız edici pişmanlıklar; aklın, değiştirilemezi değiştirmek, artık faydasız hale gelmiş planları yapmak, geriye döndürülemez geçmişin mimarı olmak için durmak bilmeyen çabası. Aklından bütün bunlar geçerken, vahşi korkular, beyninin daha uzak bölgelerine, terk edilmiş bir tavan arasında koşuşan fareler gibi üşüşüyordu: Polis memurunun eli omzuna ağır bir şekilde düşecekti; sinirleri, oltaya takılmış bir balık gibi sarsılacaktı. Bazı ürkünç sahneler gözlerinin önünden dörtnala geçiyordu: Mahkemedeki sanık sandalyesi, hapishane, idam sehpası ve kara tabut.

Sokaktaki insanların korkusu, kuşatma yapan bir ordu gibi beynine çöreklendi. İmkânsız ama, diye düşünerek, orada olup biten mücadeleyle ilgili bir söylentinin dışarıdaki insanların kulaklarına çalınmış ve meraklarını cezbetmiş olduğu ve bu insanların şimdi komşu evlerde hareketsiz ve kulakları tetikte oturdukları kehanetinde bulundu. Yalnız insanlardı bunlar, Noel'i geçmişe ait hatıralara tutunarak tek başlarına geçirmeye mahkûm insanlardı, ama yavaş yavaş bu müşfik durumlarından sıyrılıyorlardı şimdi; mutlu aile eğlenceleri, yuvarlak masa etrafında hüküm süren bir sessizliğe dönüşüyor, annenin parmağı havada asılı kalıyordu: Hangi sınıftan, hangi yaştan ve hangi mizaçtan olurlarsa olsunlar, hepsi de kalplerinin derinliklerinde, onun boğazını sıkacak olan ipi gözlüyor, dinliyor ve dokuyorlardı. Bazen yeterince yumuşak hareket edemediğini sandığında, uzun Bohemya kadehlerinin[1] şıngırtısı adeta bir zil gibi yüksek sesle çınlıyordu; tiktak

seslerinin yoğunluğu, paniğe kapılan Markheim'ı, bütün saatleri durdurmaya itiyordu. Ve sonra yine, korkuları süratle şekil değiştirdiğinde, evin olağanüstü sessizliğini olası bir tehlike kaynağı, yoldan geçen herhangi birini uyarıp durduracak bir işaret olarak görüyor; adımlarını daha cesurca almaya başlıyor, dükkândaki eşyalar arasında ses çıkartmaktan korkmadan, telaş içinde geziyor ve kendi evinde rahatça dolaşan meşgul bir adamın hareketlerini Özenli bir kabadayılık içinde taklit ediyordu. Ama onu etkisi altına alan tehlike çanları artık birbirinden o kadar farklıydı ki aklının bir bolümü hâlâ dikkatli ve kurnazken, bir diğer bölümü delilik uçurumunun kenarında sendeliyordu. Böylece her korkuya kolayca kapılır hale gelişi, sanrılarından Özellikle birine güçlü bir hakimiyet sağlamıştı: Beyaz yüzünü pencereye yaklaştırıp içeriyi dinleyen bir komşu ya da dükkânın Önünden geçerken şiddetli bir şüpheye kapılan herhangi biri sadece kuşkulanabilir, ama tuğla duvarların ve panjurları inik pencerelerin ardından hiçbir şeyi bilemezdi. Sadece sesler ulaşabilirdi onlara. Ama burada, evin içinde, yalnız mıydı? Yalnız olduğunu biliyordu; hizmetçinin, sevine sevine yola çıkışını seyretmişti; mümkün olan en iyi halini takınarak "günü yaşamaya gittiği", yüzündeki tebessümde adeta yazılıydı. Elbette ki evde yalnızdı; ama yine de boş evin yukarıdaki bölmelerinde hafif bir çift ayak kıpırtısı duyduğuna emindi - bir çeşit varlığın, kesin ve açıklanamaz bir şekilde bilincindeydi. Ah, elbette: Hayal gücü bu varlığı evin her odasında ve her köşesinde takip ediyordu; şu anda o, yüzü olmayan bir varlıktı, ama görmesini sağlayan gözleri vardı; şimdi de Mark heim'ın bir gölgesi haline gelmişti; ve bu defa da kurnazlığı ve nefreti sayesinde yeniden ruh bulan ölü satıcının suretinden bakıyordu.

Zaman zaman, zor da olsa cesaretini toplayabildiğinde, hâlâ bakışlarını geri püskürtmeyi sürdüren açık kapıya bakıyordu. Ev yüksek, çatıdaki pencere ise küçük ve kirliydi, dışarıdaki günışığı sis yüzünden körleşmişti. Zemin kata süzülen ışık son derece zayıftı ve dükkânın kapı eşiğini belli belirsiz aydınlatıyordu. Ama her şeye rağmen, bu şüphe uyandıran ışık dilimi içinde titrek bir gölge asılı değil miydi?

Ansızın dışarıda, sokaktan gelen şen şakrak bir adam elindeki cisimle dükkân kapısına vurmaya başladı; bir yandan da, satıcıya takıldığında hitap etmek için adı yerine kullanmaya alışkın olduğu sözcükleri bağırarak ona sesleniyordu. Buza çakılmış gibi olan Markheim, ölü adama doğru baktı. Ama hayır, son derece sessiz bir biçimde yatıyordu; kapıya inen darbeleri ve bağırışları işite-meyecek kadar uzak bir yerlere uçup gitmişti; sessizlik denizlerinin dibine çökmüştü; ve bir zamanlar kasırga uğultusu içinde bile ayrımsayabi-leceği kendi adı, artık boş bir ses haline gelmişti. Ve işle şen şakrak adam da kapıya vurmaktan vazgeçerek oradan uzaklaşmıştı.

Yapılması gereken ne kaldıysa bitirmek için elini çabuk tutması gerektiği konusunda açık bir uyarıydı bu. Bu tehditkâr bölgeden uzaklaşmalı, Londra kalabalığının ortasına dalmalı ve günün öbür yarısına girildiğinde, o güvenli ve masum görünüşlü sığmağına — yatağına ulaşmış olmalıydı. Bir ziyaretçi gelmişti bile; her an bir diğeri daha gelebilir ve daha inatçı davranabilirdi. İşi bitirmiş olduğu halde ektiğim biçememek, fazlasıyla nefret verici bir başarısızlık olurdu. Şimdi Markheim'ı para ilgilendiriyordu ve paraya ulaşmasını sağlayacak olan anahtarlar.

Omzunun üstünden açık kapıya baktı, gölge hâlâ orada dolanıyor ve titriyordu; aklında bilinçli hiçbir tiksinti olmadan, ama karnında bir titremeyle, kurbanının vücuduna doğru yaklaştı, insan özü bedeni terk etmiş gibiydi; yarısına kadar kepekle doldurulmuş bir elbiseye benziyordu; kol ve bacaklar ortalığa yayılmış, gövde ikiye katlanmış, yerde yatıyordu; ama yine de, bu şey onu kendinden uzaklaştırıyordu. Göze böylesine renksiz ve önemsiz görünmesine rağmen, dokunulduğunda çok şey ifade ediyor olabileceğinden korktu. Vücudu omuzlarından tutup sırtüstü çevirdi. Tuhaf biçimde hafif ve esnekti, kollarla bacaklar, sanki kırılmışlar gibi, en olmayacak durumlara giriyorlardı. Yüzü tüm ifadesini kaybetmişti; ama mum gibi solgundu ve bir şakağının çevresi şaşırtıcı biçimde kana bulanmıştı. Bu, Markheim için hoş olmayan bir durumu ifade ediyordu. Onu aniden geçmişe, bir balıkçı kasabasına, herhangi bir şenlik gününe geri götürdü: Gri bir gün, uğuldayan rüzgâr, kalabalık cadde, bando sesleri, davulların gümbürtüsü, bir balad şarkıcısının genizden gelen sesi; ve bir oraya bir buraya gidip gelen bir erkek çocuğu, kalabalık içindeki kafalar arasında kaybolmuş ve merakla korku arasında bölünmüştü; ta ki, toplantı yerinin ön tarafına çıkarak, bir kulübe ve üstünde resimler olan büyük bir perde gördü; kasvetle tasarlanmış, abartılı renklerle süslenmiş resimlerdi bunlar: Yanında çırağıyla Brownrigg[2], öldürülen misafirleriyle Manning[1]* ailesi, Thurtell'in[4] ölüm pençesine yakalanmış Weare ve ayrıca ünlü cinayetlerin bir çetelesi. Bu şey bir yanılsama kadar açık seçikti; ufalıp o küçük erkek çocuğunun içine girmişti; bir kez daha, aynı fiziksel isyan duygusuyla, o iğrenç resimlere bakıyordu; davulların tokmak sesleri onu hâlâ sersemletiyordu. O gün çalınan melodilerden biri hafızasında canlandı; bunun üzerine, ilk kez vicdan azabı duydu, midesi bulandı, eklemleri birdenbire güçsüzleşti, ki buna karşı hemen direnç göstermek ve bunu yenmek zorundaydı.

Bu düşüncelerden kaçmak yerine onlarla yüzleşmenin daha tedbirli bir davranış olacağına karar verdi; ölü yüze daha dikkatli bakarken, işlediği suçun doğasını ve büyüklüğünü kavramaya zorluyordu aklını. Çok kısa bir süre önce bu yüz, her duygu değişimiyle birlikte devinmişti, bu renksiz ağız konuşmuştu, bu vücut kontrol altındaki enerjilerle alev alev

yanmıştı; ama şimdi, ve Markheim'm yaptığı şey yüzünden, o yaşam parçası durdurulmuştu; bir saatçinin, aniden uzattığı parmağıyla saatin tiktaklarını durdurması gibi. Sonunda, çaresizlik içinde şu sonuca vardı: Pişmanlık dolu bir bilinçle başa çıkamazdı; o boyalı cinayet resimlerinin Önünde tir tir titreyen aynı kalp, kendi gerçeğine kılı kıpırdamadan bakıyordu. Hissettiği şey, olsa olsa bir merhamet kırıntısı olabilirdi; dünyayı büyülü bir bahçe yapabilecek tüm bu güçlere boşu boşuna sahip olmuş biri için, hiç yaşamamış ve şimdi de ölmüş bîri için. Ama hayır, pişmanlıktan eser bile yoktu.

Hemen ardından, kendisini bu düşüncelerden çekip çıkararak, anahtarları buldu ve dükkânın açık kapısına doğru ilerledi. Dışarıda şiddetli bir yağmur başlamıştı; yağmurun damdaki sesi sessizliği bölmüştü. Tavanından su damlayan büyük bir mağarada olduğu gibi, evin bölmelerine belli belirsiz, kesintisiz bir yankılanma musallat olmuştu, kulağı dolduruyor ve saatlerin tiktaklarıyla karışıyordu. Markheim kapıya yaklaşırken, kendi ihtiyatlı ayak sesine cevap olarak, merdiven basamağını çıkan bir başka ayağın adımlarını duyar gibi oldu. Gölge hâlâ kapı eşiğinde salına salına titreşiyordu. Kararlılığının tüm ağırlığını kaslarına verip, kapıyı geriye doğru itti.

Solgun, sisli günışığı, çıplak zemin ve merdivenlerin üzerine donuk bir aydınlık yaydı; sahanlıkta, elinde baltalı harbesiyle duran zırhın parlak kostümüne, koyu renk tahta oymalara ve duvar kaplamasının sarı tahtalarına asılmış çerçeveli resimlerin üzerine vurdu. Yağmur damlalarının düşüşü evin içinde Öyle büyük bir gürültü çıkarıyordu ki Markheim'm kulakları, bu gürültüyü birbirinden farklı birçok ses olarak ayırt etmeye başlamıştı. Ayak sesleri ve iç çekişler, uzakta uygun adım yürüyen üniformalıların yere basışları, sayılan paraların şıkırtısı ve gizlice aralanan kapıların gıcırtısı, damlaların tonoz üzerindeki pıtırtısına ve suyun borulardan fışkırışına karışıyor gibiydi. Yalnız olmadığı hissi, içinde büyüyüp delilik sınırlarına dayandı. Dört bir yanda, varlıklar tarafından avlanıyor ve tuzağa düşürülü-yordu. Bu varlıkların üst kattaki bölmelerde gizli gizli hareket ettiklerini duyuyordu; dükkânda, ölü adamın ayağa kalktığını duyuyordu; ve büyük bir gayretle merdivenleri tırmanmaya başlarken, ayaklar sessizce önünden kaçıyor ve arkasına saklanarak onu takip ediyordu. Keşke sağır olsaydım diye düşündü, o zaman ruhuna ne kadar huzurlu bir şekilde sahip çıkabilirdi! Sonra yeniden, üstelik daha da güçlü bir dikkatle kulak vererek, savunma güçlerini hazır tutan ve hayatını koruyacak güvenilir bir nöbetçi diken bu huzursuzluk hissi için kendi kendisine şükretti. Başı, boynunun üstünde sürekli olarak dönüyordu; yuvalarından fırlayacakmış gibi görünen gözleri, her tarafı araştırıyor, her tarafta, gözden kaybolan isimsiz bir şeyi son anda ucu ucuna yakalayarak, yarım başarılar elde ediyordu. Birinci kata çıkan yirmi dört basamak, yirmi dört ıstıraptı.

Birinci katta, kapılar aralık duruyordu, üçü de üç pusu gibiydi, topun ağzındaymış gibi sinirlerini geriyordu. Bir daha asla, insanların inceleyici gözlerinden yeterince saklanamayacağını ve korunamayacağını hissetti; tek arzuladığı evde olmaktı, duvarlarla kuşatılmak, yatak giysilerinin içine gömülmek ve Tanrı'dan başka herkes için görünmez olmak. Bu düşünceyle birlikte, diğer katillere dair hikâyeleri ve bunların yakasını bırakmadığı söylenen ilahi intikamcıların korkusunu hatırlayarak biraz şüpheye düştü. En azından onun için durum böyle değildi. O tabiat kanunlarından korkuyordu, çünkü duygusuz ve değişmez yöntemleriyle, işlediği suçtan dolayı onu mahkûm edecek bir delil saklamış olmalıydılar, insan yaşamının sürekliliğinde bir kesinti olabileceğinden, tabiatın kasıtlı bir kanunsuzluğundan, körü körüne ve batıl bir dehşetle, on kat daha fazla korktu. Bir hüner oyunu oynadı, kurallara bağlı kalarak, sonucu sebepten yola çıkıp hesaplayarak; ya tabiat, satranç tahtasını deviren mağlup hükümdar[3] gibi, sürekliliklerini sağlayan yaradılış kalıbını kırarsa? Buna benzer bir şey, kış mevsimi zamansız başladığında, Napolyon'un[6] da başına gelmişti — yazarlar öyle diyordu. Buna benzer bir şey Markheim'ın başına da gelebilirdi:
Sert duvarlar saydamlaşabilir ve camdan bir kovan arıları nasıl açık ederse, aynı şekilde açık edebilirdi yaptıklarını; sağlam döşeme tahtaları, ayağının altında bir bataklık gibi gevşeyebilir ve onu kıskacına alabilirdi; ve, ah, onu mahvedebilecek daha makul kazalar da vardı; örneğin, eğer ev başına yıkılıp onu kurbanının vücudunun yanı başına hapsedecek olursa; ya da bitişikteki ev yanıp tutuşursa ve itfaiyeciler ona dört bir yandan saldırırlarsa. Bunlardan korkuyordu; ve bunlara, bir anlamda, tanrının günaha karşı uzanan elleri denilebilirdi. Ama tanrının kendisi hakkında, içi rahattı; yaptığı işin aykırı olduğu şüphesizdi, ama mazeretleri de öyleydi, ki tanrı bunu biliyordu; o oradaydı, insanların arasında değildi, bu yüzden onun adaletine inanıyordu.

Misafir odasına sağ salim girip kapıyı arkasından kapattığında, korkularına geçici olarak ara verdiğinin farkındaydı. Oda epey boşaltılmıştı, üstelik halı da yoktu, eşya sandıkları ve yerli yersiz mobilyalarla darmadağındı; içinde kendisini tiyatrodaki bir aktör gibi çeşitli açılardan seyrettiği birkaç büyük boy aynası; çerçeveli ve çerçevesiz, yüzleri duvara dönük duran bir sürü resim; güzel bir Sheraton büfe[7], kakma işi bir camlı dolap ve kaneviçe süslemeli perdeleri olan kocaman eski bir yatak vardı. Pencereler sahanlığa açılıyordu; ama büyük bir şans eseri, kepenklerin alt kısmı kapalıydı ve bu da onu komşulardan saklıyordu. Sonunda Markheinı, dolabın önündeki eşya sandığına yaklaştı ve anahtarları denemeye bağladı. Uzun bir işti bu, çünkü çok anahtar vardı; üstelik sıkıntı da veriyordu; ne de olsa, dolaptan hiçbir şey çıkmama olasılığı da vardı, zamansa uçup gidiyordu. Ama işgalin yakınlığı aklını başına getiriyordu. Gözünün ucuyla kapıyı gördü;

hatta ona, mevzilerinin iyi durumunu denetlemekten memnun, orduları kuşatılmış bir kumandan gibi arada bir de doğrudan doğruya bakıyordu. Ama aslına bakılırsa huzurluydu. Sokağa düşen yağmurun sesi doğal ve hoştu. Şimdi de, sokağın öbür tarafından gelen piyano notaları bir ilahi melodisiyle canlanmış, bir sürü çocuk sesi havaya ve sözcüklere karışmıştı. Melodi ne kadar görkemli, ne kadar rahatlatıcıydı! Genç sesler ne kadar tazeydi! Markheinı anahtarları ayırırken, gülümseyerek ilahiye kulak verdi; yanıtlanabilir fikir ve imgeler üşüşmüştü aklına; kiliseye giden çocuklar ve tiz orgun çalığı; evlerinden uzak çocuklar, dere kıyısında yüzenler, böğürtlen çalılarıyla kaplı çayırda başıboş gezenler, bulutların kılavuzluk ettiği rüzgârlı gökyüzünde uçurtma uçuranlar; ve sonra, ilahinin bir diğer nağmesiyle, kiliseye ve yaz mevsiminin Pazar günlerinin uyuşukluğuna geri dönüş. Ve papazın tiz ve kibar sesine —bunu hatırlayınca gülümsedi-, boyanmış Jakoben mezarlarına ve kilise koro mahallindeki bölmede yazılı on enirin silik harflerine.
Orada öylece, hem işiyle meşgul hem de kendinden geçmiş bir halde otururken, birden tüyleri diken diken oldu. Bir buz çarpması, bir ateş çarpması, birden patlayan bir kan boşalması geçti üzerinden ve sonra heyecandan titreyerek yerine mıhlanıp kaldı. Birinin adımları, merdiveni ağır ve sabit bir tempoyla tırmandı. Şimdi de bir el kapı tokmağını tutuyordu; ve kilit dönmüş, kapı açılmıştı. Korku Markheim'ı bir günaha tutsak etmişti; neyi beklemesi gerekliğini bilmiyordu, yürüyerek gelen ölü adamı mı, yoksa insan adaletinin resmi vekillerini mi, yoksa onu idam seh-pasına götürmek üzere körü körüne içeri dalan, şans eseri suça tanıklık etmiş birini mi ? Ama kapı aralığından bir baş uzanıp, odaya göz gezdirdiğinde, ona bakıp, bağıyla selam vererek, sanki aralarında arkadaşça bir tanışıklık varmış gibi gülümsediğinde ve sonra tekrar geri çekilip, kapıyı arkasından kapattığında — korkusu kontrolünden çıkıp kurtularak boğuk bir çığlığa dönüştü. Bu sese karşılık olarak, ziyaretçi geri geldi. "Beni mi çağırdın?" diye sordu memnuniyetle. Aynı zamanda odaya girdi ve kapıyı arkasından kapattı.

Ama Markheim ayakta durmuş ve tüm gözlerini onun üzerine dikmişti. Belki de görüşü üzerine bir perde inmişti, ama yeni gelenin dış hatları, dükkânın titrek mum ışığındaki putlarda olduğu gibi, değişiyor ve titreşiyordu sanki. Bazen onu tanıdığını düşünüyordu; bazen de kendisine bir benzerliği olduğunu; ve her an, bu şeyin ne dünyaya ne de tanrıya ait olduğu yargısı, boğazını düğümleyen canlı bir dehşet gibi, orada, göğsünde yatıyordu.

Ama buna rağmen, içeri girip yüzünde bir gülümsemeyle Markheim'a bakarak dikilirken, yaratığın tuhaf bir sıradanlığı vardı; "Parayı arıyorsun sanırım?" diye eklediğinde, bunu gündelik nezaket vurgusuyla söylemişti.
Markheim hiç cevap vermedi.
"Seni uyarmalıyım," diye devam etti öbürü, "Hizmetçi, sevgilisinin yanından her zamankinden erken ayrıldı ve yakında burada olacak. Eğer Bay Markheim bu evde bulunacak olursa, bunun sonuçlarını ona anlatmama gerek yok herhalde."
"Beni tanıyor musun?" diye bağırdı katil.
Ziyaretçi gülümsedi. "Uzun süredir en sevdiklerimden biri oldun," dedi; "Sana yardım etmeyi uzun süredir bekliyor ve çoğu kez diliyordum."
"Nesin sen?" diye bağırdı Markheim. "Şeytan mı?"
"Ne olabileceğim," diye karşılık verdi öbürü, "sana vermeyi vaat ettiğim hizmeti etkileyemez." "Etkileyebilir," diye bağırdı Markheim. "Etkiler! Senden yardım almak mı? Hayır, asla! Senden asla! Benî daha tanımıyorsun — tanrıya şükür, beni tanımıyorsun!"
"Seni tanımak mı?" diye cevapladı ziyaretçi, nazik türden bir ciddiyet ya da daha doğrusu sertlikle, "Seni ruhuna kadar tanıyorum."
"Beni tanımak mı?" diye haykırdı Markheim. "Bunu kim yapabilir ki? Benim hayatım kendimin gülünç bir taklit ve iftirasından başka bir şey değil. Doğamı yalanlamak için yaşadım ben. Tüm insanlar bunu yapar; tüm insanlar dışlarında büyüyüp onları boğan bu maskeden daha iyidirler. Herbirinin hayat tarafından sürüklenip götürüldüğünü görürsün, haydutların yakalayıp pelerine büründürdüğü biri gibi; eğer kendi kontrollerini ellerinde tutabilselerdi — eğer yüzlerini görebilmeydin, tamamen farklı bir şey olurlardı, kahramanlar ve azizler için ışık saçarlardı! Ben bunların çoğundan kötüyüm; benliğim daha fazla Örtülmüş; mazeretim bana ve tanrıya malumdur. Ama zamanım olsaydı, kendimi açık edebilirdim."
"Bana mı?" diye sordu ziyaretçi. "Herkesten önce sana," diye karşılık verdi katil.
"Zeki olduğunu varsaymıştım; sandım ki-var olduğuna göre- kalp okuyan biri olmalıydın. Oysa sen, beni yaptıklarımdan dolayı yargılamayı vaat edecektin —düşünsene— yaptıklarımdan dolayı! Doğdum ve bir devler ülkesinde yaşadım; ana rahminden çıktığımdan beri devler beni bileklerimden tutarak sürüklediler —yazgımın devleri. Ve sen beni yaptıklarımdan dolayı yargılayacaktın! Ama içime bakamıyor musun? Kötülüğün benden nefret ettiğim anlayamıyor musun? içimde, vicdanın o net yazısını, çok sık hiçe sayılmış da olsa, kasıtlı hiçbir safsata tarafından asla bulandırılmamış o yazıyı, göremiyor musun? Beni kesinlikle insaniyet kadar bildik olması gereken bir şey olarak —gönülsüz bir günahkâr olarak okuyamıyor musun?"

"Bütün bunlar çok duygulu bir biçimde ifade edilmiş şeyler," oldu ziyaretçinin cevabı, "ama beni ilgilendirmiyor. Bu

safsatalar benim sınırlarımı aşar; ve hangi zorunluluk yüzünden sürüklenip gittiğin de hiç umrumda değil, bunun sonucu olarak doğru yöne sürüklenmiş olmandan başka. Ama zaman uçup gidiyor; hizmetçi, insanların yüzlerine ve reklam panolarındaki resimlere bakınarak gecikiyor; ama yine de, gittikçe yakınlaşmayı sürdürüyor; ve hatırlasana, sanki idam sehpaları Noel sokaklarından geçerek sana doğru bizzat yürüyorlar gibi! Sana yardım edeyim mi — ben! Her şeyi bilen? Parayı nerede bulacağını sana söyleyeyim mi?"

"Karşılığında ne isteyeceksin?" diye sordu Markheim.
"Bu hizmeti sana Noel hediyesi olarak sunuyorum," diye cevapladı öbürü.
Markheim bir çeşit buruk zafer duygusuyla gülümsemekten kendini alamadı, "Hayır," dedi, "Senin ellerinden hiçbir şey almayacağım; susuzluktan ölüyor da olsam, testiyi dudaklarıma dayayan senin elinse, onu reddetme yürekliliğini kendimde bulmalıyım. Safça bir davranış olabilir, ama kendimi şerre teslim edecek hiçbir şey yapmayacağım."
"Ölüm döşeğinde edilen tövbelere hiçbir itirazım yok," diye yorumladı ziyaretçi.
"Çünkü faydasına inanmıyorsun!" diye bağırdı Markheim.
"Öyle demedim," diye karşılık verdi öbürü; "ama ben bu konulara farklı bir açıdan bakıyorum; hayat sona erdiğinde, benim ilgim azalır. insan, bana hizmet etmek için yaşamıştır, dinin rengi altından karanlık bakışlar yaymak ya da buğday tarlasına burçak ekmek için, arzu dolu zayıf bir uysallık anında senin de yaptığın gibi.
Artık kurtuluşuna bu kadar yaklaşmış olduğuna göre, hizmetlerine farklı bir hizmet daha ekleyebilir — tövbe edip, gülümseyerek ölebilir, ve böylece, yaşayan müritleriminkinden daha ürkek bir güven ve umut geliştirebilirsin. Ben o kadar da zor bir patron değilim. Dene beni. Yardımımı kabul et; şimdiye kadar yapmış olduğun gibi, kendini hayatta memnun et; kendini daha kuvvetli bir biçimde memnun et, dirseklerini tahtaya uzat; ve gece inmeye başlayıp perdeler kapandığında, seni daha fazla rahatlatmak için söylüyorum, vicdanınla arandaki kavgayı bitirmeyi ve tanrıyla kaypakça barışmayı kolay bile buluyor olacaksın. Daha az önce böyle bir ölüm döşeğinden geldim; oda, adamın son sözlerini dinlerken içtenlikle yas tutanlarla doluydu; ve merhamet duygusuna karsı taş gibi sertleşmiş olan o yüze baktığımda onun umutla gülümsediğini gördüm."
"Yani benim de böyle bir yaratık olduğumu mu varsayıyorsun?" diye sordu Markheim. "Günah üstüne günah işlemekten ve en sonunda sinsice cennete girmekten başka hiçbir büyük amacım olmadığını mı düşünüyorsun? Bunun düşüncesi bile kalbimi ayaklandırıyor! Senin insan türünü kavrayışın bu mu yani? Yoksa beni böyle bir alçaklığa delil saydığın kanlı ellerimle bulduğun için mi bu sözler? Ve bu cinayet suçu, iyilik pınarlarını bile kurutacak kadar büyük bir dinsizlik mi gerçekten?"
"Benim için cinayet Özel bir kategori değildir," diye cevapladı öbürü. "Tüm günahlar cinayettir, hatta tüm hayatın savaş olması gibi. Sizin ırkınızı, bir salın üzerinde açlıktan ölmekte olan denizciler gibi görüyorum, kıtlığın ellerinden ekmek kabukları kopartıp, birbirlerinin hayatlarıyla beslenen. Günahları, işlendikleri anın Ötesinden takip ederim; hepsinde de akıbetin ölüm olduğunu gördüm; ve benim gözümde, bir baloya gitmek için sevimli haller takınarak annesini kandıran cici kızın pıhtılaşmış insan kanı, senin gibi bir katilinkinden daha az fark edilir biçimde damlamaz. Günahları takip ettiğimi mi söyledim? Erdemleri de takip ederim; günahlardan bir tırnağın kalınlığı kadar bile farklı değildirler; her ikisi de ölüm meleğinin mahsul toplamasına yarayan tırpanlardır. Benim yaşama sebebim olan kötülük, eylemde değil, karakterde oluşur; benim için geçerli olan, kötü adamdır, kötü eylem değil; çünkü kötü eylemin meyveleri, onları çağların şiddetli şelalesi boyunca yeterince uzaklara kadar takip edebilseydik, sık rastlanmayan erdemlerin meyvelerinden daha bile kutsal çıkabilirlerdi. Bir satıcıyı öldürmüş olduğun için değil, ama adın Markheim olduğu için, kaçışını çabuklaştırmayı teklif ediyorum sana."
"Kalbimi sana açacağım" diye cevapladı Markheim. "Sayesinde beni bulduğun bu suç, benim sönümdür. Ona varana kadar, bir sürü ders aldım; onun kendisi bile bir derstir, çok önemli bir ders. Şimdiye kadar, sürüklenmemem gereken şeye isyan duygusuyla sürüklendim; yoksulluğa mahkûm bir köleydim, sürüklenen ve kamçılanan. Günaha davet eden bu koşullara karşı durabilen kuvvetli erdemler vardır; benimki öyle değildi, mutluluğa susamıştım. Ama bugün bu olay sayesinde, hem ders hem de zenginlik kazanıyorum - hem güç hem de kendim olmak yolunda taze bir karar. Dünyada hep başıboş dolaştım; artık kendimi tamamen değişmiş görmeye başlıyorum; bu eller iyiliğin aracı, bu kalp huzurlu. Bir şey geçmişten çıkıp bana doğru geliyor; kutsal tatil akşamları kilise orgunun sesini dinlerken kurduğum düşle ilgili bir şey; yüce kitapların üstüne gözyaşlarımı akıttığım ya da masum bir çocukken annemle konuştuğum zaman sezdiklerimle ilgili bir şey. Benim hayatım orada gizli; birkaç sene amaçsızca dolaştım, ama varmam gereken şehri şimdi bir kez daha görüyorum."
"Bu parayı borsaya yatıracaksın, sanırım, öyle mi?" dedi ziyaretçi. "Ve orada, yanılmıyorsam, daha önce birkaç binlik kaybetmiştin zaten."
"Ah," dedi Markheim, "ama bu kez içimde kesin bir his var."
"Bu defa da kaybedeceksin," diye yanıtladı ziyaretçi, ağır ağır.
"Ah, ama yarısını saklayacağım!" diye bağırdı Markheim.
"Onu da kaybedeceksin," dedi öbürü.

Markheim'ın alnı terlemeye başlamıştı. "Peki, o halde ne fark edecek?" diye hiddetle bağırdı. "Diyelim ki kaybettim, diyelim ki tekrar yoksulluğa saplandım, bir tarafım, yani kötü olan, iyi olan tarafı alt etmek için sonuna kadar uğraşacak mı? iyi ve kötü, içimde çok güçlü, her iki yöne çekip duruyorlar beni. Tek bir şeyi sevmiyorum ben, her şeyi seviyorum. Büyük işleri, vazgeçişleri, şahadetleri kavrayabilirim; ve cinayet gibi bir suçun içine düşmüş olsam da, merhamet duygusu düşüncelerime yabancı değil. Yoksullara acırım onların davalarını benden daha iyi kim bilebilir? Onlara acır ve yardım ederim; sevgiye değer veririm, dürüst kahkahaları severim; dünyada ne iyi bir şey ne de doğru bir şey vardır, ama onu da yürekten severim. Benim ayıplarım, hayatımı yönlendirmek mi sadece? Benim erdemlerim, aklın kullanılmayan bölümü gibi, etkide bulunamadan bekleyecek mi? Öyle olmamalı; iyilik de bir eylemler pınarıdır.
" Ama ziyaretçi parmağını kaldırdı. "Bu dünyada bulunduğun otuz altı yıldır," dedi, "birçok kader değişimi ve mizaç farklılaşmasından geçerken senin durmaksızın düştüğünü seyrettim. On beş yıl önce hırsızlığa başlamıştın. Üç yıl önce, cinayetin adını duyduğunda bile betin benzin atardı. Hâlâ uzağında durduğun herhangi bir suç kaldı mı, başka vahşet ya da alçaklık kaldı mı? Bundan beş sene sonra da sende aynı şeyleri görüyor olacağım! Aşağılara, aşağılara, yolun aşağılara iniyor; ve ölümden başka hiçbir şey seni durdurmaya yetmez."
"Evet, doğru," dedi boğuk bir sesle. "Bir dereceye kadar kötülüğe bulaştım. Ama herkes için aynıdır bu: Bizzat azizler bile, yaşamanın sıradan pratiği içinde inceliklerini kaybedip, çevrelerinin rengine uyum sağlarlar."
"Sana basit bir soru yönelteceğim," dedi öbürü, "ve sen cevap verirken, ahlaki horoskopunu okuyacağını sana. Pek çok konuda laçkalaşmışsın; büyük bir olasılıkla böyle olmakla doğru yapıyorsundur; ve her koşul altında, tüm insanlar için aynıdır bu. Ama bunu kabul etmekle birlikte, önemsiz de olsa başa çıkılması güç, özel herhangi bir durumun içine kendi iradenle girdiğin oldu mu? Yoksa herşeye seni başkaları mı sürükledi?" "Herhangi bir durum mu?" diye, düşünceli bir kederle tekrarladı Markheim. "Hayır," diye ekledi, çaresizlik içinde, "hiç girmedim! Hepsinde başarısız oldum."
"O halde," dedi ziyaretçi, "neysen onunla yetinmelisin, çünkü asla değişmeyeceksin; ve bu aşamada ağzından çıkmış olan sözler geri dönülme/ biçimde kayıtlara geçmiştir."
Markheim uzun bir süre sessiz kaldı. Sonunda sessizliği ilk bozan, ziyaretçi oldu. "Madem öyle," dedi, "sana paranın yerini göstereyim mi?"
"Ya haysiyet?" diye bağırdı Markheim.
"Onu denemedin mi?" diye karşılık verdi öbürü, "iki ya da üç sene önce, seni aydınlanma toplantılarının platformunda görmedim mi? Üstelik ilahi okunurken en yüksek çıkan ses seninki değil miydi?"
"Doğru," dedi Markheim, "ve görev yolunda bana ne kaldığını açıkça görüyorum. Bu dersler için sana gönülden teşekkür ederim; gözlerim açıldı ve en azından kendimi olduğum gibi görebiliyorum." Aynı anda, kapı zilinin keskin sesi bütün evin içinde çalmaya başladı; ve ziyaretçi, sanki beklediği malum sinyali almış gibi, hemen ayağa fırladı. "Hizmetçi!" diye bağırdı. "Döndü. Seni önceden uyardığım gibi. Şimdi önünde daha da zor bir geçit var. Patronunun hasta olduğunu söylemelisin ona; güven verici, daha doğrusu ciddi bir yüzle, onu içeri almalısın — gülümsemek yok, abartılı hareketler yok. Sana başarı sözü veriyorum! Kız içeri girip kapı kapanır kapanmaz, seni daha önce satıcıdan kurtaran aynı hüner, yolundaki bu son tehlikeyi de önünden kaldıracak. O andan itibaren, önünde uzun bir akşam olacak — eğer gerekirse, bütün bir gece, evin hazinelerini aramak ve güvenliğini sağlamlaştırmak için. Tehlike kılığında ayağına gelen yardım bu. Kalk!" diye bağırdı; "Kalk, dostum; hayatın terazi kefesinde titreyerek sallanıyor; kalk, ve başla!"

Markheim akıl hocasına sabit gözlerle baktı. "Eğer kötü eylemlere mahkûm olacaksam," dedi, "açık bir özgürlük kapısı var hâlâ: Eylemden vazgeçebilirim. Eğer hayatım hastalıklı bir şey olacaksa, onu terk edebilirim. Senin de söylediğin gibi, günaha davet eden her küçük yüreklendirmenin hükmü altında olmama rağmen, yine de kararlı bir tek davranışla, kendimi onlardan uzaklara götürebilirim. İyiye olan sevgim kısırlığa mahkûm olmuş; olabilir, varsın olsun! Ama kötüye olan nefretim hâlâ yerinde. İşte bu yüzden, düşkırıklığına uğramak seni incitse de, hem gücü hem de cesareti kendimde toplayabileceğimi görmelisin."

Ziyaretçinin yüz hatları harikulade ve çok güzel bir değişim geçirmeye başladı: Tatlı bir zafer ifadesiyle parladı, yumuşadı ve parladığı gibi silinip kayboldu. Ama Markheim, dönüşümü seyretmek ya da anlamak için beklemedi. Kapıyı açtı; düşünceli bir halde ağır ağır merdivenleri indi. Geçmişi gösterişsiz bir şekilde gözlerinin önünden geçti; ona olduğu gibi baktı, bir düş gibi çirkin ve yorucu, kasıtsız bir cinayet[8] kadar gelişigüzel; bir yenilgi manzarası. Yeniden gözden geçirdiğinde, hayat artık hiç cazip gelmiyordu ona; ama ötelerde bir yerde teknesini sığındıracak sessiz bir liman görüyordu.

Geçitte duraladı, mumun ölü vücudun yanı başında hâlâ yandığı dükkâna baktı. Dükkân tuhaf biçimde sessizdi. Satıcının görüntüleri kafasına üşüştü, gözlerini dikmiş duruyordu. Ve sonra zil bir kez daha sabırsız bir yaygara koparttı. Hizmetçiyi, kapı eşiğinde, yüzünde gülümsemeye benzer bir şeyle karşıladı.

"Siz en iyisi polise gidin," dedi; "Patronunuzu öldürdüm."

1) . Bohemya kadehleri: Onyedinci yüzyılın sonlarında Bohemya kristali Avrupa'da çok modaydı.
2) Brownrigg: Londralı bir kilise cemaatı tarafından, yoksul hamile kadınlara bakması için işe alman Elizabetlı Brownrigg, genç bir kadın Çırağı vahşice öldürdükten sonra 1767 yılında idam edildi.
3) Manning ailesi: Frederick ve Mana Manning yemeğe gelen misafirlerini öldürüp mutfak döşemesinin altına gömdüler (1849 yılında idam edildiler).
4) Thurtell: Zengin bir tüccarın oğlu olan kumarbaz John Thurtell, William Weare'i bir kır evinde tuzağa düşürüp vahşice dövdükten sonra ölmemekte direnen kurbanının boğazını kesti (1823 yılında idam edildi).
5) Mağlup hükümdar: Napolyon, satrançta kaybetmek gibi küçük yenilgiler karşısında öfke nöbetleri geçirirdi.
6) Napolyon: 1812 yılında kış mevsimi zamanından önce bastırmış ve faciayla son bulan Rusya seferinin en büyük sebebi olmuştu.
7) Sheraton büfe: Thomas Sheraton (1751-1806), sanatsal değer taşıyan basit ve kullanışlı tasarımlar yapan ingiliz mobilya ustası.
8) Kasıtsız cinayet: Hukuk terimi, meşru müdafaa (haklı savunma) sırasında adam öldürme

SABAHATTIN ALI

Birdenbire Sönen Kandilin Hikayesi

Hasta sinirlerim için tavsiye ettikleri bu kimsesiz ve gürültüsüz yerlerde, uzun bir akşam gezintisinden dönüyordum.

Sıcak bir sonbahar gününün sonuydu. Gecenin yaklaştığını gören tabiat, serin bir nefes almak için kımıldanıyordu.

Biçilmiş tarlaların ortasında ıslak bir halat gibi parlayarak uzanan patikaya giderken, karşı tepelerin birinde yüksek bir taş bina gözüme ilişti.

Perdesiz pencerelerine vuran güneş, ona kırmızı gözlü bir canavar şekli veriyordu. Ve yıkık duvarlı bir bahçenin ortasında, harap bir kaleyi veya boş bırakılmış bir konağı andıran hazin bir ihtişamı vardı.

Vaktin daha erken olduğunu düşünerek bu binayı yakından görmek isteğine kapıldım.

Kurumuş tarlaların üzerinde yürüdükten, hafif bir sırtı tırmandıktan sonra, yarısına kadar açık duran paslı bir demir kapıyı geçtim, aralarından otlar fışkıran çakıl döşeli bir yoldan yürümeye başladım. İki tarafımda vahşileşmiş ağaçlar ve artık tümsek halini almış eski çiçek tarhları vardı... Kuru bir havuzun kenarında devrilmiş mermer saksılar duruyordu. Ve onların arasında nasılsa kalmış olan beyaz bir kasımpatı, buraları örten siyah perdenin üzerinde geçmişi görmek için bırakılmış bir delik gibiydi.

Yanına yaklaştıkça insana sebepsiz bir ürkeklik veren binanın hiçbir mimariye uymayan acayip bir tarzı vardı: Çapı on iki metreyi geçmeyen bir silindir şeklinde epeyce yükseldikten sonra birdenbire daralıyor ve böylece kule gibi bir parça daha uzanarak üzeri camekanlı bir kubbeyle bitiyordu. Alt tarafını kalın bir taş çember kuşak gibi sarmaktaydı ve bütün bina bu haliyle eski bir yağ kandilini andırıyordu. Tam kapının üstündeki

odanın dışarıya doğru cumba şeklinde yaptığı bir çıkıntı
da bu kandilin kulpuydu.

Binanın niçin bu şekilde yapıldığını ve sonra hangi cehennem
nefesinin buralarda estiğini kestirmek imkansızdı. Keskin
bir bıçakla açılmış hissini veren ince uzun pencereler korkutucu
bir karanlıktan başka hiçbir şeyi açığa vurmuyorlardı.

Taş çemberin üzerinde oyulmuş birkaç ayak merdiveni çıkarak
paslı çivili, büyük kapıya geldim. Senelerden beri insan
eli dokunmamış gibi duran, çürümeye yüz tutmuş tahtalara
yaslandım. Yarı yerine kadar batan güneşin sararmış çayırlara,
küçük bulut kümelerine, bir yılan dili gibi kıvırarak uzattığı
son kırmızı ışıkları uzun uzun seyrettim.

Etrafımda hiçbir hareket yoktu. Kertenkeleler bile, yosunlu
taşların üzerinde, akşamın alacakaranlığına bakarak, yavaşça
ilerliyorlardı. Yalnız ıslak tahtaların güneşte çıkardıkları sese
benzeyen bazı çıtırtılar vakit vakit duyulmaktaydı.

Gittikçe koyulaşan sessizliğin içinde, derin bir kuyuya
muntazam aralıklarla taşlar atılıyormuş gibi boğuk sesler işittim.
Evvela istikametini kestiremediğim bu gürültünün, biraz
sonra, evin içinden geldiğini anladım. Sesler, aynı muntazam
aralıklarla durmadan yaklaşmaktaydı. En sonra büsbütün açılarak
taş merdivenlerden ağır ağır inen adımlar haline girdiler
ve dayanmakta olduğum kapının arkasında durdular. Doğrulmuş,
korku, merak ve hayretten ibaret bir halita (karışım) halinde kaskatı
kesilmiştim. Başımı arkaya çeviremiyordum, fakat -ufak
bir gıcırtı bile yapmadığı halde- kapının yavaşça açıldığını ve
soğuk, buz gibi bir nefesin ensemi yalayarak dağıldığını hissettim.

Şiddetle döndüm; ve o zaman, akşamın çabucak artan karanlığı
arasında, bu taş kulenin esrarlı adamıyla karşılaştım:

Bu, büyük bir baştan -iskelet halinde bir vücudun üstüne
konmuş- büyük ve kırmızı bir kafadan ibaretti. Bir cehennem
nebatının liflerine benzeyen kıpkızıl saç ve sakallarının arasında
beyaz, fakat saçların renginde çillerle kaplı bir deri görünüyordu.
Ve bunların hepsini, çürümüş bir meyvenin donuk rengi,
bir toz tabakası halinde, örtmekteydi.

Ve sonra gözleri... Kırmızı çilli kapaklar arasında, bir granit
yosununa benzeyen soluk yeşil gözleri vardı. Derin ve karanlık
çukurların sonunda birer mahzen kapağını hatırlatan bu
gözler hiç, ama hiçbir şey ifade etmiyorlardı.

Sırtında siyah, harap olmuş bir elbise, ayağında eskimiş rugan
potinler vardı. İnsan onu, bir cenaze dönüşünden sonra hiç
soyunmayarak senelerce aynı halde kalmış sanabilirdi. Ve şimdi
kuru vücuduna bol gelen bu siyah elbiseler ona bir korkuluk
kılığı veriyorlardı.

Elini bana doğru uzattı. -Ah, bu, dünyada gördüğüm şeylerin
belki en korkuncudur-. Bu da aynı kırmızı çilli, çürük beyaz
deriyle kaplıydı ve bir insanınkinden ziyade ince bir eldiven

giydirilmiş bir iskeletin eline benziyordu. O kadar zayıf, o kadar hayattan uzaktı. Ve gecenin karanlığından pek fark edilmeyen siyah bir ceketin kolundan fırladığı için, üzerime boşlukta asılıymış gibi geliyordu.

Omuzuma bir gece kuşu gibi konduğu zaman korkuyla bağırdım ve silkindim:

-Ah... Ne istiyorsunuz?-

Fakat bu el, bu kemik el oraya bir yengeç kıskacı gibi yapışmıştı. Ve o, sükunetle eğildi, göğsünden değil, yalnız ağzının içinden gelen hafif bir sesle bana sordu:

-Siz birdenbire sönen kandilin hikayesini biliyor musunuz?-

-Hayır!- dedim. -Oh... Hayır...-

-Öylese geliniz!-

Dediğini yapmamak mümkün değildi, parmaklarını omuzuma batırarak çekiyor ve acıtıyor, acıtıyordu...

Ayaklarımızın altından kayan bir zemini geçtik, minarelerin esrarlı merdivenlerini andıran dar ve taş bir merdivene tırmanmaya başladık. Korkuyu şimdiye kadar içimde böyle madde halinde hissetmemiştim. Karanlık, bir gecekuşu kanadı gibi yüzüme sürünen, kokusu beynime kadar işleyen bir karanlık vardı. Etrafımdaki duvarlardan biz yürüdükçe dökülen sıvaların gürültüsü, adımlarımızın boğuk sesine karışıyordu.

Ve ben, bütün korkuma rağmen, nerede ve nasıl biteceğini bilmediğim bu merdiveni kıvrıla kıvrıla çıkıyordum. Sanki onun parmaklarından benim omuzuma geçen bir irade, beni yediyor, ayaklarımı daracık basamaklar üzerinde, ona yetiştirmek için, çabuk çabuk hareket ettiriyordu.

Her kata yaklaştığımızda, beni sürükleyen adamın, evvela karışık saçlı başı belli oluyor, sonra hafif bir aydınlık yavaş yavaş bütün vücuduna yayılıyordu. Eyvah... Gece bu merdivenlerden çok aydınlıktı...

Her katta, yarısına kadar açılmış oda kapıları vardı. Bomboş odalara açılan kapılar... Ve dar pencerelerden nur halinde giren gece bu kapılardan bize kadar uzanıyordu. Ve pencerelerin dışında siluet halinde ağaçlar, karışık şekilli dağlar, hayat ve ışık dünyası vardı... Ben bu yarım aydınlığın verdiği cesaretle ona soruyordum:

-Nereye gidiyoruz? Niçin gidiyoruz?-

Eğiliyor, buz gibi nefesi yüzümde dolaşarak yavaşça tekrar ediyordu:

-Siz, birdenbire sönen kandilin hikayesini okudunuz mu?-

-Hayır!-

-Pekala, yürüsenize!-

Parmaklar etlerime büsbütün geçiyordu; bir külçe halinde
tekrar sürükleniyordum.

Bu sefer de merdivende evvela başı kayboluyor, önümde,
siyah ve geniş pantolonun içinde kuru bir dal gibi duran ve basamakları
çabuk çabuk atlayan iki ayak kalıyordu. Sonra gene
o mayi halindeki karanlık, gene kopup düşen sıvaların haykırışı...
Ayak seslerimiz ve hepsinin birden, toprak altından gelen
bir bağırış halinde yaptıkları korkunç uğultu...

Sonra ikinci ve üçüncü bir kat geliyor, kapıları yarı açık boş
odalar, bıçak yarası gibi ince uzun pencereleri ve artık tepelerindeki
birkaç yaprağı fark edilen siyah ağaçları tekrar görüyordum.
Her katta, daha kuvvetsiz olarak, dudaklarım kımıldardı:

-Nereye gidiyoruz, niçin gidiyoruz?-

Fakat cevap hep aynıydı:

-Siz, birdenbire sönen kandilin ne olduğunu biliyor musunuz?
O halde yürüyünüz!-

Ve korkunç çıkış tekrar başlıyordu.

Nihayet, nerede olduğumu, ne kadar zamandır bu yükselişin
sürdüğünü, hatta kendimi bile büsbütün unuttuğum bir zamanda
birdenbire durduk. Önümdeki adam eliyle bir kapağı
kaldırdı. Oradan girdik. Kapağı tekrar kapamak için omuzumu
bıraktığı zaman, derin bir rüyadan uyanıyormuş gibi oldum ve
etrafima baktım.

Burası yuvarlak bir odaydı. Kulenin en tepesinde olduğunu
tavandaki camekanlı, küçük kubbeden anlıyordum. Oda,
ötekilerin büsbütün aksine olarak, çok güzel döşenmişti. Karanlık
duvar kenarlarında muhteşem koltukların gölgeleri belli
oluyordu.

Tam camekanlı kubbenin altında, yani odanın ortasında,
yuvarlak bir masa üzerinde hareket etmeyen bir alevle hafif hafif
yanan bir yağ kandili vardı: Aynen içinde bulunduğumuz
binanın şeklinde bir kandil...

Uzaktaki köşede, içerisinde biri yatıyormuş gibi kabarık
duran bir yatak vardı, bana nazaran eğri olduğu için, kimin
yattığını göremiyordum. Dayanılmaz bir merakın dürtmesiyle
yaklaştım ve orada yatanı gördüm. Gördüm... Ve boğazına şişler
sokulan bir hayvan gibi acı bir çığlık kopardım: Orada bir
iskelet yatıyordu. Kurumuş ve siyahlaşmış etleri yanak kemiklerine
yapışmış ve sarı saçları çürük bir yastığı küme küme yığılmış
bir kadın iskeleti..

Bu anda, kırılan bir camın şangırtısını andıran bir kahkaha

kulaklarımın dibinde patladı, siyah elbiseli adam:

-Pek mi korktun?- diyordu. -Niçin, niçin korkuyorsun? Senden, yani hayattan büsbütün ayrı bir şey diye mi? Fakat bu aptallıktır. Onun bizden farkı, bizim ondan farkımız nedir ki? Hiç... Bak, eğil de bak... Bu dişler yok mu, bu muntazam dişler, onların arasından, şimdi bizim konuştuğumuz şeylere benzemeyen ne tatlı sözler çıkardı bilsen... Düşünüyor musun ki, bakmaya tiksindiğin bu dişleri görebilmek için onun tebessüm etmesi nasıl sabırsızlıkla beklenirdi!.. Tahmin edebilir misin ki, boğazına dolanarak seni boğacakmış gibi korktuğun bu saçların güneş altında ne hayat dolu parlayışları vardı.

Hem bu kadın benimdi. Şu ellerim, şu sana laf söyleyen ağzım nasıl benimse, o da öyle benimdi. Fakat biliyor musun, kollarımın arasından sıyrılıvermesi ne kolay oldu... Onunla aramızda hiçbir mesafe yoktur. Bizim onun haline geçivermemiz için bir sebep bile lazım değil; ve bu iskelet bize o kadar yakındır ki, ondan korkmak için ancak bir insan kadar kör ve düşüncesiz olmalıdır.-

Şimdi sesi pirinç bir havan gibi ötüyordu. Sanki bu adamın boğazında bir perde vardı ve bazan içinden gelen şiddetli sesler bunu kaldırarak kulakları çınlatıyor, sonra şiddet azalınca perde tekrar düşerek sesler, bir duvar arkasından söyleniyormuş gibi, kısılıyordu.

Verecek cevap bulamamaktan doğan bir ürkeklikle sordum:

-Sizi bu kadar sarsan, fakat hakikate yaklaştıran bu ölümün sebebi neydi?- dedim. -Nesi vardı?-

-Hiç!- diye cevap verdi. -Hiçbir şeyi yoktu. Senin kadar hayata bağlı, bu taş bina kadar sağlam -eliyle camekan kubbeyi işaret etti- ve şu yıldızlar kadar nurlu ve zarifti.

Saadeti aramızda bir alev gibi hissediyor, bu alevden ısınıyor ve aydınlanıyorduk... Fakat...-

Ses yine uzaktan geliyormuş gibi yavaşladı:

-Fakat biliyor musun, o kuvvet ki, hiçbir şeyi eksik olmayan yağ kandillerinin alevini gelip alarak onları birdenbire karartır!-

Ne demek istediğini anlamayarak yüzüne baktım.

-Gel- dedi, -seninle birdenbire sönen kandilin hikayesini okuyalım. O zaman bu kadını hangi ölünün götürdüğünü anlayacaksın.-

Orta yerdeki masaya doğru yürüyerek orada, kandilin önünde açık duran siyah kadife kaplı ince bir kitabı aldı.

-Bunu, yanımızdaki kadının yüzlerce sene evvelki cetlerinden biri yazmış- dedi.

Geniş bir kanapeyi masanın kenarına sürükledi. Üzerine

yan yana oturduk. Ve ben, kurumuş yapraklar rengindeki sarı ve kalın sahifelerde eski, fakat keskin bir el yazısını, gözlerimi ara sıra uzaktaki iskelete çevirerek ve yanımda, başına vuran kırmızı ışıkla, akşamı seyreden bir sfenks gibi duran adama bakarak merak ve sonra hayretle okudum:

-Yüzlerce eser yazdım. Her eserime kalbimin veya dimağımın bir parçasını koyuyordum. Ve bunlar, hakikate çok yakın şeylerdi. Fakat hiçbir yazımda bizzat hakikatin bulunmadığını biliyordum. Her güzel yazan gibiydim: Konuştuğum şeyler benden evvel yüzlerce defa tekrar edilen lafların değiştirilmiş şekliydi. Halbuki ben, kulaklara bilmedikleri şeyleri söylemek, göz hudutlarının arkasına geçmek istiyordum. Ve bunun için çenemi avuçlarıma ve kollarımı dizlerime dayar, gözümü yere veya ufka çevirerek gördüklerimin daha ötesindeki şeyleri de bilmek isterdim. Fakat toprağın alaycı bir susuşu, ufkun lakayt bir kaçışı vardı. Bana, 'Senin gözlerin,' diyorlardı, 'açık bıraktığımız şeyleri görmek için bile çok küçük ve zayıftırlar. Sakladığımız hakikatleri nasıl bir cesaretle anlatmak istiyorsun?..' Fakat ben arıyor, mütemadiyen arıyordum.

Yine bir gün odamda, masamın başında çenemi defterlerime dayamıştım, beyaz kağıdın üzerine yayılan sakallarımın kıvırcıklarına bakıyordum. İstiyordum ki, bu beyaz tellerin her biri ince bir kalem olup bu yaprakları bütün bilmediğim şeylerle doldursunlar ve ben onları hiç durmadan okuyayım, okuyayım.

Fakat birdenbire kağıtlar ve sakallarım görünmez oldu. Odam ansızın kararıvermişti. Başımı kaldırınca, önümde senelerden beri aynı intizamla yanan kandilimin sönmüş olduğunu gördüm. Hiçbir rüzgar veya hareket olmadığına göre, yağının bitmiş olması lazımdı. Lakin elime alıp bakınca, yağının dolu, fitilinin kusursuz olduğunu gördüm; haznesinde bir delik, boğazında bir sakatlık yoktu.

Benim farkına varamadığım bir rüzgara hamlederek (yorarak) tekrar yakmak istedim... Fakat hayret: Yanmıyordu. Yaklaştırdığım ateşler yalnız fitili kızartıyor ve oradan hoş olmayan kokular çıkarıyordu. Alev, senelerden beri devam eden kırmızımtırak alev artık yoktu.

Hangi sebebin bu ihtiyar şamdanı kararttığını düşünürken, kaybolan aleve benzeyen bir ışığın kafamın içinde parlamaya başladığını hissettim. Ve karşımdaki kandilin arkasında, ona benzeyen sayısı bellisiz kandiller sıralandığını gördüm. Kimisi benimki gibi sönmüştü ve kimisi hala kırmızı ve değişmez bir alevle parlıyordu. Fakat ara sıra bunlardan biri, hiçbir rüzgar, hiçbir üfleyen olmadığı halde, yavaşça kararıveriyordu. Ve bu sönük kandillerin bir daha aydınlanması da mümkün değildi.

-Silkindim, bunu kendime bir ihtar telakki ettim. Artık bulmak istediğim hakikati burada arayacaktım:

Yağları çok, fitilleri kusursuz ve her şeyleri tamam olan kandillerin sebepsiz yere niçin söndüklerini ve kaybolan alevlerin nereye çekilip gittiklerini bulmalıydım.

Bunun için, aynen kandilimin şeklinde bir bina yaptırarak oraya yerleştim. Etrafımda dolaştığını hissettiğim büyük hakikate burada kavuşacağımı biliyordum. Şimdi, en yakınlarımı bile sokmadığım bu odada, gözlerimi tepedeki camlardan geçirerek yukarılara bakıyor, orada birdenbire sönen kandillerin alevlerini arıyorum...-

Kitabın intizamsız aralıklarla yazılan diğer kısımları, bir kazana hapsedilen buhar gibi kenarlarını sıkıştıran bir kafanın, görünmeyen, işitilmeyen ve dokunulmayan bir hayaleti takip ediyormuş gibi etrafina nasıl hamleler yaptığını gösteriyordu.

Bataklık kenarlarındaki çürük sazların rutubetli ve ekşi kokusunu dağıtan kalın yapraklar parmaklarının altından bahtiyar bir günün saatleri gibi çabucak geçiyorlardı.

Ve sebepsiz yere sönen yağ kandillerinin hazin hikayelerini, bir İbrani peygamber gibi, içim sarsılarak okuyordum:

-Beraber yanmak için yapılmış iki tane kandil vardı. Alevlerini, birleşmek istiyor gibi, birbirlerine eğerlerdi ve birisinin yetişemediği yeri öteki aydınlatırdı..

Aralarında ipek kumaşlar gibi kıvrılan ve parlayan ışık huzmeleri gidip gelirdi... O kadar benzer ışıklarla yanarlardı ki, etrafa dağıttıkları aydınlığın ayrı yerlerden geldiğine ihtimal vermek mümkün değildi... Fakat bir gün, yağı çok, fitili yolunda, haznesi sağlam olan bu kandillerin biri, en beklenmedik zamanda, yavaşça kararıverdi. Titrek bir ışıkla yas tutmak isteyen diğeri ise, onun arkasında gitmekte gecikmedi.

Ve ben, dört beş tanesi bir arada birçok kandiller daha gördüm. İçlerinde savaştan çıkmış bir kılıç gibi parlayan yenileri olduğu gibi, mahzenlerdeki yosunlu küplere benzeyen eskileri de vardı. Ve büyük kandillerin yanında civciv gibi duran küçükler, oynak alevlerle kıpırdıyorlardı. Ve bunlar, adeta ses çıkaran bir şetaretle (sevinçle) beraberce yanarlarken aynı hissedilmeyen rüzgar, hiçbir benzerlik sırasına bakmayarak, hepsini birer birer söndürüverdi.

Yağları daha bitmemişti yarabbi, daha uzun müddet yanabilirlerdi. Ben, artık anlamak istiyorum, bu alevleri alıp götüren hangi sarsılmaz kudret, hangi dayanılmaz sebep, hangi yaradılış mantığıdır?..

Ve ben, altından yapılmış yeni ve çok güzel bir kandil gördüm. Usta bir kuyumcu elinden çıktığı, kenarlarını süsleyen göz alıcı ziynetlerden belliydi.

O kadar tatlı bir ışığı vardı ki, kandilin parlak madenine su halinde akan bu ışık, çıplak omuzlara dökülen kumral saçları andırıyordu.

Ve alevi o kadar beyaz, o kadar hayat doluydu ki, yanacağı müddeti sonsuzlukla ifade etmek, onun ömrünü kısaltmak olurdu.

Fakat bu da, gözkapakları açıldığı zaman kaybolan bir rüya gibi, kendisine iştiyakla (özlemle) bakanların önünden çekiliverdi.

Ah... Yanmak isteyen kandilleri sebepsiz yere ve birdenbire söndürülen kuvvetin, bu alevi saklayacak kadar güzel yerleri var mıydı acaba?..-

Artık sonlarına yaklaştığım kitabı avuçlarımın arasında sıkıyor, isyandan ve kızmaktan vazgeçerek bir iman ve tevekkül ifade etmeye başlayan satırları kandilin kızıl ışığına tutarak okuyordum:

-İsteklerime varabilmek için dış dünya ile bağlarımı azaltmak lazım geldiğini seziyordum. Vücudumdaki her yıkılış, kafamda yeni bir parlaklığa yol açıyor. Ellerimin titremesi arttı, fakat ben baktığım şeyleri daha sebatlı ve ihtizamlı görmeye başladım. Ah, ey peşinde koştuğum hakikat, nihayet seni yakalayacağım.-

Diğer sahifeler gittikçe karışan bir yazıyla şöyle devam ediyordu:

-Görüyorum... Parlak alevlerin üzerine uzanarak onları alıp götüren siyah eli artık fark etmeye başladım. Yazdığım yazıları seçmekte güçlük çeken gözlerim, bu alevleri çok uzaklara kadar kovalayabiliyor. Belki yakında onların nereye saklandıklarını söyleyebileceğim. Hiçbir şeyleri eksik olmadığı halde, birdenbire sönüveren kandilleri hangi kuvvetin kararttığını ve alevlerin nereye gittiklerini öğrenmek üzereyim. Ey her tarafımdan yavaş yavaş çekilen hayat, yalnız kafama ve gözlerime birik!-

Son sahifeye gelmiştim. Burada yazı artık okunmaz bir şekil alıyordu. Deliliğe yakın bir merakla gözlerimi büsbütün yaklaştırdım ve devam ettim:

-Gerçi ellerim kımıldamakta güçlük çekiyor ve gözlerim yazdıklarımı görmüyor, fakat ne ehemmiyeti var? Artık hakikatin pek yakınındayım.

Konacağı dalın etrafında uçan bir kuş gibi başımın üzerinde kanat çırpışlarını duyuyorum.

Önümde sıralanmış birçok kandiller var... Parlak ışıkları birdenbire yok olan zavallı kandiller...

Onların üstüne doğru uzanan siyah ve büyük bir hayalet görüyorum. Ve alevler titreşerek hep bu istikamete uçuyorlar. Fakat nereye gidiyorlar, Yarabbi: Ve o hayaletin aslı nedir?

Bazan açılır gibi olduğu halde gözlerimin üzerine tekrar düşen bu perde ne zaman büsbütün kalkacak? .

Lakin artık bir hakikat dünyasını görmek üzere olduğum muhakkak. Gittikçe kuvveti artan bir ışık, bana yaklaşıyor, yaklaşıyor... Etrafım gittikçe daha aydınlandı... Ah... İşte... İşte o kandilleri birdenbire söndüren kuvvet...-

Eyvah... Kitap burada bitmişti. Okuduğum müddetçe hiç ses çıkarmadan yanımda oturan adama çılgın gıbı sarıldım:

-Söyleyiniz- dedim, -kitap niçin burada bitiverdi? Söyleyiniz, kandilleri birdenbire söndüren hangi kuvvettir?.. Söyleyiniz, bu adam niçin yazmamış, niçin devam etmemiş?..-

Siyah elbiseli adam yavaşça ayağa kalktı, hafiften gelen sesiyle:

-Bir gün- dedi, -onu elinde kalemiyle bu masada ve bu kitabın başında ölü bulmuşlar...-

Birdenbire tepemizdeki camları sarsan bir kahkaha attı:

-Fakat- dedi, -yağları çok, fitilleri mükemmel, hazneleri kusursuz olan kandilleri birdenbire ve sebepsiz yere söndüren kuvvet, o adaletli ve şefkatli kuvvet, bu adamın emeklerine acıdı; ancak son dakikada bulduğu, fakat ifade edemediği büyük sırrın kaybolup gitmesini istemeyerek, bu hakikati onun çocuklarında hiç şaşmadan devam ettirdi!-

Kolumdan tutarak yatağa doğru yürüdü. Orada; yarım kalmış bir şikayete devam etmek istiyormuş gibi, ağzı aralık duran iskeleti gösterdi. Sonra, kurumuş dalların rüzgarda çıkardıkları iniltiye benzeyen bir sesle:

-İşte- dedi, -o zamandan beri, bu adamın neslinden gelen herkes, hiçbir sebep olmadan, en parlak zamanlarında, böylece sönüverdiler...-

İskelet halindeki başının neresinden çıktığına şaştığım iki damla yaş, gözlerinin derin çukurlarından aşağıya doğru yuvarlanıyordu... Kemikten ibaret kolunu onları silmek için kaldırırken oda birdenbire karardı.

Masanın üzerindeki kandilin kırmızı alevi, hiç küçülmeden ve titremeden, yavaşça yok oluvermişti.

SADIK YEMNİ

ZORYAK

Şişşşttt şişşşttt geliyor!

Mesut Sarıdal sol elinin işaret parmağıyla yanağındaki kesiğe dokundu. Yüzeysel bir sıyrıktı. Kanama hemen durmuştu. Parmağına bulaşan kırmızı leke tünel çağrışımı için görsel bir bilet gibiydi. Zihnindeki grafitili tünel kayıtlarında bir dirilme oldu. Kısa yol kuruldu ve kendini orada buldu.

“Geldin mi?”

Gri kot pantolon ve siyah tişört giymiş on beş yaşında bir delikanlıydı bunu diyen. Ayaklarının dibinde iki galvanizli kova durmaktaydı. Yüzünde ergenlik sivilceleri olan delikanlının sabırsız ve kınayıcı ses tonu Mesut’a tatsız bir duygu vermekteydi. Daha gece beraberdik ya diyecekti vazgeçti. Bu tür göreceli zaman serzenişleri geçersizdi burada.

“Renklerimiz ne.” Dedi onun yerine.

“Koyu renk gözlü delikanlı memnuniyetle ayağının dibinde olan pırıl pırıl kovalardan birini hafifçe tekmeledi. “Kobalt mavisi ve altın yaldızı.”

Mesut’un bilinci açıktı. O sırada sabahın dokuzu olduğunu, evinin banyosunda bulunduğunu, hatta muhtemelen şu anda parmağının ucundaki kan lekesini seyrettiğini biliyordu. Bu yarı loş tüneldeki mevcudiyeti yedek gerçeklik babındaydı. Son altı aydır Mesut bu yanın işgüzar girişkenliğini deneyimlemekteydi.

“Bak sen.”

“Hadi kap fırçalardan birini. Mavi benim, yaldız senin. İyi mi?”

Mesut içini çekerek gülümsedi ve başıyla olumladı. Gidip altın yaldız dolu kovanın içinden kalın saplı fırçayı aldı ve duvara gri yüzeye kocaman bir Z yazdı.

“Aferin lan. Yazın bayağı okunaklı.”

Arkadaşının adı Erdal’dı. 1577 Erdal Karan. Lise ikide bir yıl aynı sırada oturmuşlardı. Yakışıklı çocuktu ve espri makinesiydi adeta. Kızları mıknatıs gibi çekerdi. Liseden sonra bir daha hiç karşılaşmamışlardı. Bir raslantıyla ortak arkadaşlarından birinden iki yıl önce beyin kanamasından öldüğünü duymuştu. Yaşıtıydı. 41 yaşında yaşam lambası sönmüş gitmişti.

Müteahhitin malzemesinden para çaldığı açıkça belli olan bu tünelde eski arkadaşıyla karşılaşmaya altı ay kadar önce başlamıştı. Burada buluşuyor ve duvarlara aynı kelimeyi yazıp duruyorlardı. Her karşılaşmalarında tüneli boyasız buluyorlar ve yeniden renkli harflerle beziyorlardı.

“Hadi seninkini de görelim bakalım.”

Erdal pürtüklü gri yüzeye mavi boyayla O yazdı ve geri çekildi. Harfleri sırayla yan yana dizdiler. ZORYAK. Birinci kelime tamamlanmıştı. Bu ikinci aşama için başlangıç sinyali olmaktaydı. Mesut ikinci kelimenin ilk harfini yazınca, boyası damlayan fırçasıyla yanında duran arkadaşı, ”Şişşttt şişşttt geliyor!” dedi. Gelenlerin öncüsü olan koku burnunun direğini sızlatmaya başlarken Mesut kendini banyoda parmağındaki kan lekesine bakıyor buldu. Kalın bir kitabı elinden düşüren birinin yerden aldığında kaldığı sayfanın kapanmamış olduğunu farkederek ferahlaması cinsinden bir hisse kapıldı. Mesut bir hesap insanıydı. Kontrolünden çıkan şeyleri sevmezdi.

Az sonra giyinmiş olarak oturma odasına girdiğinde sessizde tuttuğu cep telefonunda üç arama ve iki mesajın bulunduğunu gördü. İki arama ve bir mesaj sekreterindendi. Saat 11.00’deki randevusunu hatırlatmaktaydı. Mesut sol bileğindeki pırlanta işlemeli rolex saatine baktı. 10.39’du. Fanassi – Menrfa şirketinin Almanya sorumlusu Helmut Falraud ile buluşmasına ışınlanma dışı bir yöntemle yetişmesi mümkün değildi. Parmağındaki leke yardımıyla geçtiği yerde iki saate yakın zaman geçirmişti. Parmaklarına baktı. Tırnaklarını kontrol etti. Diplerinde boya lekesi yoktu, ama kaç defa sabunlamasına rağmen yağlı boya kokusunu hafifçe de olsa almaktaydı. O diğer kokuyu da.

Sabah kalktığında sadece bir yudum içtiği kahve fincanını alarak oturma odasına geçilen geniş terasa çıktı. Boğaziçi köprüsü ayaklarının altındaydı. Gri bir kış günü makyajlıydı Istanbul. Üzerinde sadece bir şort ve beyaz fanila vardı. Soğuk tenine dokunmaya başlarken köprü üzerindeki trafik hareketliliğine şöyle bir göz atttı ve içeriye girdi. Fincanı içindeki kahveye dokunmadan sehpanın üzerine koydu ve telefonunu alıp son gelen mesajı okudu.

Şu anda bürodayım.. İş çıkışı buluşalım..

Qelepir'de 19.00 gibi.. Dün akşam neredeydin? Nurten..

Nurten uzatmalı nişanlısıydı. Cümlelerin arasındaki çift noktalar bıkkınlık üniteleri gibiydi. Kadın evlenmek için sabırsızlanmaktaydı, ama Mesut o dalgaboyundan iyice kopmuştu. Güzel ve zeki bir genç kadındı. Varlıklı bir ailedendi. Onu hâlâ çok seviyordu, ama aralarına ZORYAK girmişti. Teninin çekiciliği bile sönmekteydi hızla. Kadın bunu farkındaydı. Geçici bir arıza sanıyordu. Öyle değildi.

Arayan diğer numara eski ortağı Orhan'dı. Dün akşam Squash'a niye gelmedin diyecekti herhalde. Mesut telefonu sehpanın üzerine bırakarak çalışma odasına gitti. Bürosunun en alt gözündeki yassı kasanın şifresini açtı. Mor kadife zeminde

Fatih 13 model siyah bir tabanca ve iki dolu şarjör yatmaktaydı. Mesut bir atış poligonuna üyeydi. Bu silahı yıllarca önce satın almıştı.Eskiden bu kasanın içinde enerji artırıcı beyaz tozlar falan da olurdu. Birkaç aydır o tozlara el sürmemekteydi. İsteği kalmamıştı. Tabancayı aldı ve kontrol etti. Şarjörde 12, namluda 1 kurşun emrine amadeydi. Evvelsi gün tabancayı temizlemiş ve azami dolu hale getirmişti. Kasayı kilitlemeden kapattı. Çekmeceyi yuvasına sürdü.

Tabanca kucağında oturma odasındaki divana oturdu. Ayaklarının altına bir puf koyarak gözlerini yumdu. Değişim yoldaydı. Yol hızla tükeniyordu.

Şişşttt şişşttt geliyor!

Mesut Sarıdal, Fanassi – Menrfa Turkey ilaç firmasının genel müdürüydü. 2004 yılında kurulan firmadaki yükselme hızı birçokları için kıskançlık jeneratörüydü hâlâ. İki buçuk milyar doları aşkın bir satış potansiyelini idare etmekteydi. Fanassi- Menfra birbirine rakip Fransız Rhone-Nourance ve Alman Hoeust AG adlı iki ilaç firmasının 1999 yılında birleşmesiyle oluşmuş dev bir trösttü. Dünya çapında 27 adet araştırma merkezleri vardı. Kardiyoloji, kan inceltici ilaçlar, tümör bilimi, sinir sistemleri, metabolizma bozuklukları, iç hastalıklar ve aşılar ana ilgilenme konularıydı. Kazançlarının üçte birini insan ömrünü uzatan mucizevi ilaç Menrfatoline'ne borçluydular. Bu ilacın formülü büyük bir gizlilikle korunmaktaydı.

Haklarında yığınla şaiya çıkmıştı bu yüzden. Menrfatoline'nin kaplumbağa kanından elde edilen Tortezin'den elde edildiği şaiyası en revaçta olanıydı ve bu sav kendileri tarafından üretilmişti. Organik bir köken kullanıcıları rahatlatan bir etki yapmaktaydı. Kaplumbağa zararsız ve sempatik bir hayvan olduğu için kullanıcılarda olumlu etki yapmaktaydı. On yıl kadar önce Özbek bilim adamları kaplumbağa kanından elde edilen Tortezin adlı ilacın ömrü uzattığını ve hatta radyasyondan bile koruduğu iddiasıyla çıkıp bu ilaçları piyasaya sürmeleri işlerine yaramıştı.

Menrfatoline ilk kez 2014 baharında piyasaya çıkmış ve birkaç yıl içinde dünya çapında en çok sözü edilen ilaç olmuştu. Şu anda aşağı yukarı dört yüz milyon insan Menrfatoline kullanıyordu. Kullanıcıların çoğu yaşlılardı. Ömürleri ortalama beş yıl uzamaktaydı. Rakip firmalar kendi ürettikleri ilaçla başa çıkamayınca karalama kampanyalarına başlamışlardı. Menrfatoline'e sigortalı zombi yaratma ilacı adını takmışlardı. Şu anda ilacın dünya çapında kullanılmasından bu yana dört buçuk yıl geçmişti ve Menrfatoline hâlâ bir numaralı yaşam uzatıcı olarak yerini korumaktaydı. Dünya çapında toplam 23 milyar dolarlık bir satış hacmine sahipti.

Mesut telefonunun titreyerek belleğine mesaj biriktirmesine kayıtsız gözlerle baktı. Gazetelere verdiği bir demeçte; yirmi dört saat ışık altında uyumadan yiyip içip olduğu yere pisleyen ve şişen tavukları yiyenlerin, minicik hücrede semirmiş koskoca besi hayvanlarını etinden yapılan hamburgerleri çocuklarına yedirenlerin yaşlıları hayatta tutan ilaç için zombi

ilacı demeleri ne kadar ironik diyen Helmut Falraud'le maalesef bugün görüşemeyecekti. Yarın da. Hiçbir zaman. Çünkü ZORYAK geliyordu.

ZORYAK kelimesiyle önce rüyasında tanışmıştı. Bundan bir iki hafta sonra Istanbul'da ve bir çok şehirde duvar yazıları şeklinde ortaya çıkmıştı. **ZOR**la **YA**şatılanlar **K**ulübü sözcüklerinin kısaltmasıydı. Bu yazılar belirdikten sonra haklarındaki şikayetlerde büyük bir artış olmuştu. Mahkemelerde açılmış yüzlerce dava vardı şu anda. İnsanları altına işeyen, pisleyen, yaşlı, güçsüz, umarsız ve bilinci kısık durumda gereksiz yere hayatta tutmakla suçlanıyorlardı. Bitkisel hayat şeklinde bir öbür dünya kurdukları da sıkça dile getirilmekteydi. Hastaların yarıdan çoğunun sürekli kâbuslardan şikayet etmesi de konu edilmekteydi haliyle. Bu nedenle Menrfatoline'ne suni cehennem ilacı adı da verilmekteydi.

Şişşşttt şişşşttt geliyor!

ZORYAK geliyordu. Emareler gırlaydı. BÖD'de, Bitkisel Öbür Dünya'da yaşayanların bir eyleme kalkışacak halleri yoktu, ama onların eşleri, çocukları çoğu belli etmese de şikayetçiydi. 23 milyar dolardan pay alan eczaneler, doktorlar, hemşireler. hastahane personeli, aracı firmalar, ilacı imal eden laboratuvarlar, karton kutusunu basan matbaacılar, hissedarlar, ortaklar Menrfatoline kullanımının sürmesini istiyordu haliyle. Bu ilaç piyasadan çekilirse sadece Türkiye'de yüz binin üstünde kimsenin gelirinde ciddi bir düşme ve işsizlik yaşanacaktı. Altına pisleyen, adını bile hatırlamayan yaşlı hastalar sayesinde ikinci arabasının taksidini ya da çocuklarının gittiği özel okulun ücretini ödüyordu bir sürü kimse.

Menrfatoline'nin suyu ısınmıştı diğer yandan. Mesut İki üç yıl içinde piyasadan çekileceğini düşünmekteydi. Çeşitli emareler vardı. Kurumdaki bazı üst düzey şahısların erken emekliliğe ayrılmaları gibi mesela. Bugünkü konuşmaları gerçekleşseydi Falraud'un buna benzer şeyler ima edeceğinden emindi. Birkaç yıl dayanın başka ilaca geçeceğiz diyecekti belki de. Mesut daha 43 yaşındaydı. Emeklilik için çok erkendi, ama bazı arıza belirtileri göstermişti. Vicdanı dirilmişti. Bu iş böyle bir lüks kaldırmazdı. Süratle safdışı edileceği kesindi. .

Bütün dünya bitkisel öbür dünya kuran ilaç firmasına bayağı ilgi göstermekteydi. Bir sürü ZORYAK sitesi kurulmuştu. Amerika'da firmalarını suçlayan B klas bir film bile yapılmıştı. Adı *Afterlife before death*'di.

Ohio, Cleveland'taki bir hastahanede çeşitli gariplikler yaşanıyordu. Bilgisayar kayıtlarında karmaşa, ışıklandırmalarda düzensizlik, o kadar temizlenmesine rağmen kadavra kokan koridorlar ve çalışanlara sürekli derpesyon yayan ortam. İki doktor sevgili başroldeydiler. Filmin sonlarına doğru dev hastahane binasında yatan ve Minervatoline kullanan yaşlı hastaların iradesinin bu olaylara sebebiyet verdiğini ve ilacın yapımında yüksek dozda spermine ve cadaverine kullanıldığını keşfediyorlardı. Yarı ölüler tam ayaklanırken serumla ilaç zerkini durdurup daha büyük bir felaketi önlüyorlardı. Bu arada ilaç firmasının silahlı ajanlarıyla da gerilim artırıcı serüven yaşıyorlardı.

Minerva, Menrfa aynı anlamı ifade etmekteydi. Menfra ya da Minerva Romalıların Helenleşmesi devirlerinde, milattan iki yüzyıl önce halkın inandığı şair, eczacı, tüccar, büyücü, sihirbaz, müzisyen ve bakire tanrıçaydı. Yunan tanrıçası Athena ile eş tutulacak kadar popüler olmuştu bir aralar. Bu anlam benzerliği nedeniyle açılan dava hâlâ sürmekteydi, ama yarım milyon dolara çekilen filmin yapımcıları birkaç milyonu cebe indirmişlerdi bile. Eğer tazminat ödemeye mahkum edilirlerse *Afterlife before death* iyice kültleşecek ve yapım firması bir sonraki filmlerinden epey para götürecekti. Zaman Fanassi – Menrfa aleyhine çalışmaktaydı yani.

Aşırı kullanılmışlık, idrar, diyet yemeği dışkısı, giderilemez yaşlılık parfümü karışımı koku burnunun direğini sızlattığında Mesut gözlerini açtı. Oturma odasının hole açılan kapısının ağzında Erdal durmaktaydı. Üzerinde az önceki kıyafeti vardı. İki elinde birer pırıl pırıl galvanize kova tutmaktaydı.

"Geldin ha sonunda?"

Erdal biraz mahçupça omuzlarını silkti. Evine ilk gelişiydi. Mesut tabancayı divana koydu, üstünü yastıkla kapatıp doğruldu. "Bu defa hangi renk?"

"Sabahkinden. Mavi ve altın yaldız."

Mesut altın yaldız kovasının içinde duran fırçayı aldı ve “Nereden başlıyoruz?” diye sordu.

“Şu duvar iyi.”

Mesut başıyla olumladı ve elindeki fırçayla kirli beyaza boyanmış duvara kocaman bir Z harfi yaptı. Erdal yanına aynı büyüklükte bir O yerleştirdi. O’nun sağ yarısı 1200 dolara yaptırdığı Edward Hopper’ın *Gece Şahinleri* adlı tablosunun harika kopyasını boyamıştı. Mesut buna zerre kadar aldırmadan O’nun yanına R harfini koydu.

“Bir şey için özür dilerim.” Dedi Mesut fırçayı kovaya daldırırken. “Daha önce… Aklımdan çok geçirdim, ama kısmet şimdiyeymiş. Lise üçteyken yılbaşı gecesi partideydik. Yanında çok güzel bir kız vardı. Aysun. O gece sizi arabaya almamıştık. Yer vardı. Ben istemedim. Çekememezlikten. Ters yöne gideceğiz lafı mavaldı yani.”

“Biliyorum.”

Mesut Y harfini çizip fırçayı kovanın içine bıraktı ve arkadaşına baktı. Erdal boya yere damlamasın diye dikkatli tutmaktaydı. Özeninden değil, komiklik olsun diye yapıyordu.

“Başkasınla gittiniz ve kaza yaptınız. Bizim şoför neydi adı, İsmet, o da sarhoştu, biz de kaza yapabilirdik, ama piyango size çıktı.”

Yaptığı A’ya beğeni ile bakan Erdal, “Bunun için vicdan azabı çektiğini söyleme sakın.” Dedi.

Mesut ucu boya yüklü fırçayla yanına gitti ve K harfini boyadı. “Eğer unutmamışsam bir anlamı olmalı.” Dedi.

Erdal içini çekti ve “Sanırım öyle.” Dedi. “Aysun’a bir şey olmadı. Benim sağ ayağım kırıldı sadece. Azıcık topal kaldım. Hayatımda ne değişti bu yüzden bilmiyorum. İnan ki. Unutmaman hoşuma gitti ama.”

“ZORYAK için de seni seçtim.”

Erdal başını salladı. “Doğru. ZORYAK biziz. ”

Mesut altı ay önce rüyasında ilk kez kendini o tünelde bulunca yanına eylemi için bir eş bulmayı düşünürken iki kova dolusu boyayla Erdal gelivermişti. Zihninin tayin ettiği biriydi yani.

“Şişşşttt şişşşttt geliyor! sözcüğünü rahmetli dedem ederdi sık sık.” Dedi Mesut. “Onun çizgi romanlarında bu başlıkla bir serüven de vardı. Çapkın Hırsız’dı. Hiç unutmam.”

“Tinercileri kiralayıp sokaklara ZORYAK yazdırman harika bir fikirdi. ZORYAK biziz ve de… Sana bir şey soracağım. O ilacı kullananların büyük bir kısmınının kâbuslar içinde yüzdüğü doğru mu?”

“İstatistikler yüzde 2 diyor.” Dedi Mesut hafifçe sırıtarak.

“Sence kaç?”

“Yüzde 40 falan olmalı. Adamları yıllarca Kâbusistanda yaşatıyoruz. ”

“Niye işi bırakmadın önceden?”

“Bıraksam ne olacaktı? Yerimi alabilecek en az on kişi vardı. Belki yirmi..”

“O da doğru.”

“Bunun için çok şeyim. Bazen…”

“Üzülme Mesut ben varım bak yanında.”

Mesut tam cevap vereceği sırada kapının zili çaldı. Mesut saatine baktı. Temizlikçi kadın bugün gelmeyecekti. Birini beklemiyordu. Tahmin ettiği kimse olmalıydı. Kapının kilidi içine giden anahtarla açılma sesi verince bundan emin oldu.

“O mu?”

“Nişanlım Nurten.”

“Biliyor mu olan bitenleri?”

Mesut başını olumsuz anlamda salladı. “Birkaç kez psikoloğa gittiğimi, son haftalarda işlerimi aksattığımı ve bir şeylerin yolunda olmadığını sadece.”

“Bakalım görecek mi?”

Mesut başını içeri giren genç kadına çevirdi. “Merhaba Nurten.”

“İş yerine telefon ettim. Gitmemişsin. Telefona da cevap vermeyince… Bu ne..?”

Kestane rengi uzun saçlı, biraz uzun yüzlü olmakla birlikte harika iki iri mavi göze sahip olan genç kadının yüzündeki şok ifadesi altın yaldızlı boya kadar belirgindi. Bakışları duvardaki yazılara yöneldi. Sonra yerdeki kovalara. Erdal’a ve işe gitmeyen nişanlısına.

“Kendimi tanıtayım adım Erdal.”

“Mem… Memnun oldum. Ne oluyor burada Mesut?”

Neyse ki, Erdal sıksın diye elini uzatmamıştı kadına.

Mesut çok şık bordomsu ince bir palto giymiş kadına gülümsedi. “Erdal liseden arkadaşımdır. Bir süredir birlikte graffiti yapıyoruz. İlk kez buradayız yalnız.”

“İşe niye gitmedin?”

“ZORYAK nedir biliyorsun değil mi?”

Nurten başıyla olumladı. Gözleri dolmaya başlamıştı. ZORYAK’ı Türkiye’de milyonlar iyi tanımaktaydı. Televizyonlardaki haberlerde binlerce defa gösterilmişti. Mahkeme celselerinde terim olarak kullanılıyordu. Genç kadın oturma odasının boyanmasının birlikte inşa ettikleri gelecek planlarının yerle bir olması anlamına geldiğini hızla okumuştu.

“Mesut nedir bunlar?”

Kadının hâlâ bir şeyleri değiştirmek için umudu vardı. Şu anda Avusturya’da ski yapan annesi ve babası Nurten’i çok beğenmekteydi. Tam da biricik oğullarını çekip çevirecek bir kadındı. 32 yaşındaydı. Hemen çocuk yaparlarsa aile denen kadim çemberin içinde mutlu olabilirlerdi.

“Nurten sigortacıdır. Kendi şirketi var.” dedi.

Erdal takdirle başını salladı. Nurten korkmaya başlamıştı. Burnunun kırışmasından kokuyu almaya başladığı da belliydi. ZORYAK materyalize olmaktaydı. Mesut işi daha fazla uzatmamaya kararlıydı. Elindeki fırçayı kovaya bıraktı. Gidip yastığın altına koyduğu silahı aldı.

Erdal'ın yüzünde kıl oynamamıştı. Nurten'se on dakika içindeki ikinci derin şokunu yaşamaktaydı.

"Ne… Ne yapıyorsun Mesut?"

Mesut, "Sen görmeseydin buna cesaret edemezdim.Şişşşttt şişşşttt geliyor!" Dedi ve tabancayı sağ şakağına dayayarak tetiği çekti.

STEPHEN KİNG

TÜM SEVDİKLERİNİZ YOK OLUP GİDECEK

Nebraska'da, Lincoln'ün biraz batısında, 1-80 üzerinde bir Motel 6'ydı. Öğleden soma yağmaya başlayan kar, ocak alacakaranlığında tabelanın civciv sarısı rengini yumuşak, pastel bir tona dönüştürmüştü. Rüzgâr, kış aylarında ülkenin orta bölümündeki düzlüklere has bir şekilde şiddetle esiyordu. Bunun şu an için rahatsızlık vermekten başka bir etkisi yoktu ama gece tipi bastırırsa -hava durumu tahmincileri bir türlü karar verememişe benziyordu- eyaletler arası yollar sabaha kadar kapanırdı. Alfie Zimmer için bunun bir önemi yoktu.

Kırmızı yelek giymiş bir adamdan anahtarını aldı ve arabasını uzun, beton binanın sonuna doğru sürdü. Yirmi yıldır orta batıda pazarlamacılık yapıyordu ve tecrübelerine göre geceyi iyi bir şekilde geçirmek ve istediği gibi dinlenebilmek için dört kuralın uygulanması gerekiyordu. Birincisi, daima önceden rezervasyon yaptırmaktı. İkincisi, mümkünse rezervasyonu tanınmış bir motel zincirinde yaptırmaktı, Holiday Inn, Ramada Inn, Comfort Inn, Motel 6 gibi. Üçüncüsü, daima uçta bir oda tutmaktı. Bu şekilde karşınıza çıkabilecek olanın en kötüsü tek bir gürültülü komşu olurdu. Sonuncusu, numarası bir ile başlayan bir oda tutmaktı. Alfie kırk dört yaşındaydı, kamyon şoförleriyle yatan fahişeleri becermek, kızarmış kırmızı et yemek ve bavulunu merdivenlerden yukarı taşımak için fazla yaşlıydı. O günlerde ilk kattaki odalar genellikle sigara içmeyen kişiler ayrılıyordu. Alfie o odalardan birini tutuyor ve yasağa aldırmadan sigara içiyordu.

190 numaralı odanın önündeki park yerini biri işgal etmişti. Binanın önündeki tüm yerler doluydu. Alfie buna pek şaşırmamıştı. Garantili bir rezervasyon yaptırabilirdiniz ama biraz geç gittiğiniz takdirde (hele öyle bir günde, saat dörtten sonra) arabanızı uzakta park edip yürümek zorunda kalırdınız. Erken gelen kuşların arabaları, civciv sarısı kapıların yan yana sıralandığı, pencereleri şimdiden ince bir kar tabakasıyla kaplanmış gri binanın hemen önüne dizilmişti.

Alfie köşeyi döndü ve Chevrolet'sini, burnu bir çiftçinin grileşen havada göz alan bembeyaz tarlasına bakacak şekilde park etti. Görüş alanının en uzak ucunda çiftliğin ışıklarını görebiliyordu. Evin içindekiler muhtemelen sıcak oturma odalarında oturuyorlardı. Dışarıda ise rüzgâr arabayı sarsacak kadar şiddetli esiyordu. Kar, birkaç dakikalığına çiftliğin ışıklarının gözden kaybolmasına sebep oldu.

Alfie kırmızı yüzlü, sigara yüzünden gürültüyle nefes alan iriyarı bir adamdı. Üzerinde bir palto vardı çünkü insanlar, satıcıların palto giymelerinden hoşlanıyordu. Ceket değil. Tezgâhtarlar ceket giyen ve John Deere kepler giyen insanlara mal satıyor, ama onlardan almıyordu. Odanın anahtarı yan koltuğun üzerinde duruyordu. Yeşil, kare bir plastik parçasına tutturulmuştu. Manyetik bir kart değil, gerçek bir anahtardı. Radyoda Clint Black, "Nothin' but the Tail Lights"ı söylüyordu. Bir folk sarkışıydı. Rock-and-roll, o an Alfie'ye uygun görünmemişti. Kanalı AM'e çevirdiğinizde öfkeli yaşlı adamların hâlâ cehennem ateşinden bahsettiğini duyabileceğiniz böyle bir yere uymuyordu.

Kontağı kapattı, 190 numaralı odanın anahtarını cebine koydu ve o arada küçük bloknotunun hâlâ cebinde olup olmadığını kontrol etti. Eski dostu. "Rus Yahudileri kurtarın," dedi kendi kendine. "Değerli hediyeler kazanın."

Arabasından çıktı ve sert rüzgâr yüzüne çarparak hafifçe geriye savrulmasma neden oldu. Pantolonunun kumaşı, bacaklarına yapışarak dolandı ve Alfie bir an için şaşırarak, çok sigara içenlere özgü hırıltılı bir kahkaha attı.

Numuneleri bagajdaydı ama o akşam onlara ihtiyacı olmayacaktı. Tanrım, o akşam onlara kesinlikle ihtiyacı yoktu. Arka koltuktan valizini ve evrak çantasını aldı, kapıyı kapattı ve anahtarlığının üzerindeki siyah düğmeye bastı. Merkezi kilit sistemini devreye sokan düğmeydi. Kırmızı olansa soyulma tehlikesine karşı alarmı çalıştırıyordu. Alfie

hiç soyulmamıştı. Özellikle ülkenin o bölümünde çok az sayıda yiyecek satıcısının soyulduğunu tahmin ediyordu. Nebraska, Iowa, Oklahoma, Kansas ve çoğu kimsenin inanmamasına karşın

Dakota'da hazır yiyecek pazarı vardı. Alfie, pazarı iyice kontrolü altına aldığı son iki yılda satışlarını oldukça arttırmıştı, ama asla bir... mesela gübre pazarının payını yakalayamayacaktı. Yanaklarını donduran ve daha da kızartan kış rüzgârında bile gübre kokusunu alabiliyordu.

Rüzgârın şiddetinin azalmasını bekleyerek olduğu yerde biraz daha kaldı. Rüzgâr hafifleyince ışıkları tekrar görebildi. Çiftlik evi. O ışıkların kaynağında, çiftçinin karısının bir kâse Cottager Bezelye Çorbası ısıtıyor veya mikrodalga fırına Cottager Turtası atmış olma ihtimali var mıydı? Vardı. Hem de çok büyük bir ihtimal. Bu sırada kocası muhtemelen ayakkabılarını çıkarmış, çoraplı ayaklarını alçak pufa uzatmış, televizyonda akşam haberlerini izliyor; oğlu bir koltuğa oturmuş, Game Cube'unda bir oyun oynuyor; kızıysa saçlarını tepede bir kurdeleyle toplamış, köpükle dolu küvete uzanmış, Philip Pullman'dan Altın Pusula'yı veya Alfie'nin kızı Carlene'in en sevdiği kitaplar olan Harry Potter dizisinden birini okuyordu. Parlayan ışıkların ardında tüm bunlar oluyor, bir ailenin günlük hayatı, normal düzeni içinde ilerliyordu ama ışıklar ve otopark arasında alçak bulutlarla kaplı iç karartıcı göğün altında, mevsimin verdiği donuklukla iki kilometre boyunca uzanan düz bir tarla vardı. Alfie, kısa bir süre için araziye hiç uymayan kösele ayakkabılarıyla, bir elinde valizi, diğerinde evrak çantası olduğu halde donmuş tarlada yürüyerek ışıklarını gördüğü çiftlik evine vardığını hayal etti. Kapıyı çalacak ve açıldığında burnuna bezelye çorbasının güzel kokusu çarpacaktı. Diğer odadaki televizyondan KETV'nin hava durumu sunucusunun sesi duyulacaktı-"Rocky Dağları üzerinden gelen alçak basınç sistemi..."

Ve Alfie çiftçinin karısına ne diyecekti? Akşam yemeği için geldiğini mi? Ona Rus Yahudileri kurtarıp değerli ödüller kazanmasını önerecek miydi? Lafa, ona "Hanımefendi, son okuduğum kaynaklardan edindiğim bilgiye göre tüm sevdikleriniz yok olup gidecek," diyerek mi başlayacaktı? Sohbete başlamanın çok ilginç bir şekli olacağı muhakkaktı. Çiftçinin karısı, kocasının doğu tarlasından çıkagelip kapısını çalan bu gezgin yabancıya kesinlikle ilgi duyacaktı. Daha fazlasını duymak amacıyla onu içeri davet ettiğindeyse Alfie evrak çantasını açıp ona birkaç broşür gösterebilir, Cottager marka hazır yiyecekleri bir kez keşfettikten sonra Ma Mere'in daha seçkin zevklerine geçmek için sabırsızlanacağını söylerdi. Ve bu arada, havyar sever miydi? Seven çok kişi vardı. Nebraska'da bile.

Donuyordu. Orada ayakta öylece duruyor ve donuyordu.

Tarlaya ve ötesindeki ışıklara sırtını dönerek motele doğru yürüdü. Kayıp kıç üstü oturmamak için küçük, dikkatli adımlar atıyordu. Tanrı biliyordu ya, daha önce başına gelmişti. Yaklaşık elli kez motel otoparklarında kendini yerde buluvermişti.

Sonunda karın içinden çıkıp motele vardı. Üzerinde DOĞRU MİKTARDA BOZUKLUK KULLANINIZ yazılı bir kola makinesi vardı. Ayrıca bir buz makinesi ve yatak yayı gibi tellerin arkasında duran çikolata ve cips çeşitleriyle bir de Snax makinesi vardı. Snax makinesinin üzerinde DOĞRU MiKTARDA BOZUKLUK KULLANINIZ yazısı yoktu. Alfie, kendini öldürmeye niyetli olduğu odanın solundaki odadaki televizyondan yayılan sesleri duyabiliyordu ama tarlanın öte tarafındaki televizyonun sesinin kulağa daha iyi geleceğinden şüphesi yoktu. Rüzgârın uğultusu, akşam haberlerinin sesini bastırdı. Kar taneleri, ayakkabılarının etrafında dönüyordu. Alfie odasına girdi. Işık düğmesi sol taraftaydı. Işığı yakıp kapıyı kapattı.

Bu odayı tanıyordu; rüyalarının odasıydı. Kareydi. Duvarlar beyazdı. Birinin üzerinde başında hasır şapkası, elinde oltasıyla uyuyan küçük biri çocuğun resmi vardı. Yerde yeşil, sentetik maddeden yapılmış bir halı vardı. İçerisi soğuktu ama pencerenin altındaki Climatron'un Yüksek Isı düğmesine bastıktan sonra kısa sürede ısınacaktı. Muhtemelen sıcak olacaktı Bir duvarın önünde alçak bir masa, üzerinde de bir televizyon vardı. Televizyonun üzerindeki karton parçasında TEK TUŞLA FİLMLER! yazılıydı.

Üzerlerinde parlak sarı örtüler olan iki yatak vardı. Örtüler yastığın üzerinden geçirilerek tekrar geriye doğru açılmış, yastıkların bebek cesetleri gibi görünmesine yol açmıştı. Yatakların arasında, üzerinde Gideon incili, televizyon programları dergisi ve bir telefon bulunan bir masa vardı. ikinci yatağın hemen arkasında banyoya açılan kapı görünüyordu. İçerideki ışığı yakınca havalandırma otomatik olarak çalışıyordu. Işık istiyorsanız, havalandırmanız da oluyordu. Başka yolu yoktu. Işığın kaynağı, içinde ölü sineklerin hayaletleri olan floresan lambalardı. Lavabonun yanındaki tezgâhta elektrikli ocak, bir Proctor-Silex elektrikli su ısıtıcısı ve hazır kahve poşetleri vardı. Temizlik malzemesinin keskin kokusuyla plastik duş perdesinin kokusu birbirine karışmıştı. Tüm bunlar Alfie için çok tanıdıktı. Yerdeki yeşil halıya kadar tüm ayrıntıları hayal etmişti ve aslında bu pek de zor olmamıştı. Isıtıcıyı da açmayı düşündü ama tıkırtı yapacaktı ve ayrıca, ne gerek vardı?

Paltosunun düğmelerini açtı ve valizini banyoya yakın olan yatağın ayakucuna, yere koydu. Evrak çantasını sarı örtünün üzerine bıraktı. Oturdu ve paltosunun etekleri bir elbise gibi açıldı. Evrak çantasını açtı; broşürler, kataloglar ve sipariş formlarını şöyle bir karıştırdı ve sonunda tabancayı buldu. Bu .38 kalibrelik bir

Smith & Wesson'dı. Tabancayı yatağın başucundaki yastığın üzerine koydu.

Bir sigara yakıp telefona uzandı, sonra küçük defterini hatırladı. Elini paltosunun sağ cebine daldırıp defteri çıkardı. Omaha, Sioux City veya Kansas, Jubilee'deki bir kırtasiyeciden bir dolar kırk dokuz sente aldığı eski bir telli defterdi. Kapağı kırışmıştı ve üzerinde her ne resmi varsa Çoktan silinip gitmişti. Sayfalardan bazıları kısmen metal halkalardan ayrılmıştı ama hepsi hâlâ tamdı. Alfie bu defteri neredeyse yedi yıldır, Simonex için Universal Ürün Kodu okuyucuları sattığı dönemden beri yanında taşıyordu.

Telefonun altındaki rafta bir küllük vardı. O civarda bazı motellerde birinci kattaki odalarda bile küllük olabiliyordu. Alfie küllüğe uzanıp getirdi, sigarasını üzerindeki oyuğa koydu ve defterini açtı. Ara sıra okumak için duraksayarak yüzlerce farklı kalemle (bazıları kurşun kalemdi) yazılmış sayfalara göz gezdirdi. Bir sayfada şöyle yazıyordu: "Jim Morrison'un aletini çocuksu dudaklarımla emdim (LAWRENCE KS)." Tuvaletler, çoğu fazlaca tekrarlanan ve bıktırıcı olan homo duvar yazılarıyla dolu olurdu ama "çocuksu dudaklar" oldukça iyiydi. Bir diğeri şöyleydi: "En sevdiğim orospu, Albert Gore (MURDO S DAK)."

Defterin dörtte üçlük bölümü doluydu ve son sayfada sadece iki duvar yazısı vardı. "Trojan Sakızları çiğnemeyin, tadı lastik gibi (AVOCA IA). Ve: "Küçük kaçık boklu kıçık (PAPILLION NEB)." Alfie buna bayılıyordu. Seslerin kulağa gelişi çok hoşuna gidiyordu. Yazım hatası olabilirdi. (Maura'nın böyle düşüneceğinden, son kelimenin "kıçım" olması gerektiğini söyleyeceğinden emindi) ama neden bu şekilde düşünsündü ki? İşin ne zevki kalıyordu? Hayır, Alfie (o an bile) son kelimenin bilerek öyle yazıldığına inanmayı tercih ediyordu. Sinsi ama eğlenceli bir kelime oyunuydu.

Paltosunun iç cebini karıştırdı. Parmakları kâğıt parçalarına, eski bir otoban biletine, bir kutu hapa -artık onları içmeyi kesmişti- dokunduktan sonra sonunda her zaman yanında taşıdığı tükenmez kalemi buldu. O gün bulduklarını kaydetmenin zamanı gelmişti. İkisi de iyiydi ve aynı tuvalettendi. Biri, kullandığı pisuarın üzerine, diğeriyse Hav-A-Bite makinesinin arkasındaki harita kutusunun üzerine yazılmıştı. (Alfie'nin daha iyi ürünleri olduğunu düşündüğü Snax, her nedense dört yıldan beri 1-80 üzerindeki tuvaletlerde bulunmuyordu.) Bugünlerde Alfie'nin bazen iki hafta, beş bin kilometre boyunca yeni bir şey veya eskilerden birinin hoş bir versiyonunu bile bulamadan ilerlediği oluyordu. Şimdiyse bir gün içinde iki tane birden bulmuştu. Son gününde iki tane. Bir çeşit alamet gibi.

Kalemin gövdesi üzerinde, garip bir şekilde yamulmuş bacasından duman tüten bir kulübe olan logonun yan tarafında altın rengi harflerle COTTAGER ÜRÜNLERİ AĞZINIZA LAYIKTIR! yazıyordu.

Üzerinde hâlâ paltosu olduğu halde yatağın üzerinde oturan Alfie defterin üzerine eğildi. Gölgesi, üzerine yazmaya niyetli olduğu sayfa-üzerine düşmüştü. Alfie, "Trojan Sakızları çiğnemeyin" ve "Küçük kaçık boklu kıçık" yazılarının altına son bulduklarını ekledi. "Rus Yahudileri kurtarın değerli hediyeler kazanın (WALTON NEB)." ve "Tüm sevdikleriniz yok olup gidecek (WALTON NEB)." Kararsızca duraksadı. Duvar yazılarının altına çok ender olarak not düşerdi, tek başlarına durmaları daha çok hoşuna giderdi. Açıklamalar, egzotiği sıradana çeviriyordu (ya da o böyle olduğuna inanıyordu; eskiden daha özgürce notlar düşerdi) ama bazen bir dipnot, gizemi bozmaktan çok aydınlatıcı olabiliyordu.

İkinci yazıya baktı. "Tüm sevdikleriniz yok olup gidecek (WALTON NEB)." Ve sayfanın sonuna üç santim kala bir çizgi çekerek yazdı.

Sona bu kadar yaklaşmış birinin neden herhangi bir şeyi yapmaya devam ettiğini merak ederek kalemi tekrar cebine koydu. Aklına hiçbir cevap gelmiyordu. Ama elbette nefes alınmaya devam ediliyordu. Kaba bir cerrahi müdahale olmadan onu durduramazdınız.

Rüzgâr dışarıda hâlâ şiddetle esiyordu. Alfie perdesi (o da yeşildi ama tonu halınınkinden farklıydı) kapalı olan pencereye kısaca baktı. Perdeyi açarsa 80 numaralı karayolunun üzerinde art arda dizilmiş ışıkların oluşturduğu zinciri göreceğini biliyordu. Sonra bakışlarını tekrar defterine çevirdi. Düşündüğünü yapmaya niyetliydi. Bu sadece... şey...

"Nefes almak," dedi ve gülümsedi. Sigarasını küllükten aldı, bir nefes çekti, tekrar oyuğa koydu ve defterine döndü. Duvar yazıları, radyoda çalan bazı şarkıların belli bir yeri, zamanı, insanı, ne içildiğini, ne düşünüldüğünü hatırlattığı gibi ona binlerce farklı yeri, kamyonların uğrak yerlerini, otoyol tuvaletlerini, yol üstündeki salaş lokantaları hatırlatıyordu.

"Kalbim kırık, burada oturdum, sıçmaya çalıştım ama sadece öşürdüm." Bunu herkes bilirdi ama Alfie, Hooker, Oklahoma'daki Double D Steaks'de değişik bir versiyonunu bulmuştu: "Taco sosu sıçmak için oturdum, yüküm çok fazla, patlamaktır korkum." Ve SR 25'in 1-80 ile kesiştiği Casey, Iowa'dan: "Annem beni fahişe yaptı." Altına bir başkası eklemişti: "Malzemeyi verirsem benim için de bir tane yapar mı?"

Duvar yazılarını toplamaya UPC satarken başlamıştı. Gördüğü yazıları sebebini hiç düşünmeden küçük defterine not ediyordu. Onların ilginç veya huzursuz edici veya her ikisi birden olduğunu düşünüyordu Ama zamanla tek iletişimin

ıssız asfaltta karşı karşıya gelindiğinde uzun farları kısaya çevirmek veya kuyruğunuzda karlı bir bulut bırakarak solladığınız ve o an kötü bir ruh hali içinde olan adamın yaptığı el hareketi olan eyaletler arası ıssız yollardaki bu küçük mesajlar onu zamanla büyülemeye başlamıştı. Sonunda orada bile bir şeylerin olduğunu görmüştü veya umut etmeye başlamıştı. Örneğin "Küçük kaçık boklu kıçık"taki kıvrak zekâ veya "1380 West Caddesi annemi öldürün ve MÜCEVHERLERİNİ ALIN"daki gizli öfke gibi.

Veya eskilerden biri olan şu yazı: "Oturdum yükü boşalttım, sıçmanın dayanılmaz hafifliğini yaşadım." Kafiye uyumu olmasına rağmen hece sayısı tutmuyordu ama vurgu, akılda kalmasını kolaylaştırıyordu. Oturdum, boşalttım, yaşadım. Birkaç kez okula geri dönüp, kurslara katılıp tüm dilbilgisi kurallarını iyice öğrenmeyi düşünmüştü. O şekilde ince bir ip üstünde yürür gibi sezgileriyle yorum yapacağına neden bahsettiğini anlayacaktı. Tek bildiği hece uyumuydu: "Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu." Bunu 1-70 üzerinde bir erkekler tuvaletinde görmüştü. Altına biri eklemişti. "Asıl mesele, babanın kim olduğu, bok herif."

Hece uyumuna ne deniyordu? Vezin miydi? Bilmiyordu. Ne olduğunu bulabilirdi ama bu artık pek önemli değildi. Bulması zor değildi, ne de olsa büyük bir sır değil, insanlara öğretilen bir şeydi.

Alfie'nin tüm ülkede gördüğü bir başka versiyon daha vardı: "Oturdum kıçımı yaydım, çıkan Maine polisi oldu." Ülkenin neresinde olursa olsun daima Maine'di. Sebebiyse elli eyalet içinde tek heceli tek eyalet olmasıydı. Ve yine aynı şekilde başlıyordu. "Oturdum..."

Bir kitap yazmayı düşünmüştü. Küçük bir kitap. Aklına gelen ilk isim "Buraya Bakma, Ayakkabılarına İşiyorsun" idi ama bir kitaba bu isim verilemezdi. Verilse bile hiçbir dükkan sahibi vitrinine bu kitabı koymazdı. Ve ayrıca bu isim hafif kaçardı. Alfie yıllar geçtikçe bu mesajların içeriklerinin çok ciddi olduğunu düşünmeye başlamıştı. Sonunda karar kıldığı Cansas'ta, Scott Kalesi'nin dışında, 54. karayolu üzerindeki tuvalette gördüğü yazının bir uyarlamasıydı. "Ted Bundy'yi öldürdüm: Amerikan Otoyollarının Gizli Geçiş

Kodu." Yazan, Alfred Zimmer. Kulağa gizemli, uğursuz, neredeyse bilgece geliyordu. Ama yapmamıştı. Ve altına "Malzemeyi verirsem benim için de bir tane yapar mı?" eklenmiş. "Annem beni fahişe yaptı." yazısını tüm ülkede görmüş olmasına rağmen cevabın "bize ne bundan" mantığını, şaşırtıcı soğukluğunu hiçbir zaman (en azından yazıya dökerek) belirtmemişti. Ya "Mammon New Jersey'nin Kralıdır"a ne demeli? Başka bir eyaletin değil de New Jersey'nin kulağa komik gelmesi nasıl açıklanabilirdi? Başka bir isim denemek insana neredeyse küstahça geliyordu. Ne de olsa o, silik bir işi olan önemsiz bir adamdı. Bir satıcıydı. Son işi donmuş gıda satışıydı.

Ve şimdi, elbette... şimdi...

Alfie sigarasından derin bir nefes daha çekti, küllüğe bastırarak söndürdü ve evi aradı. Maura'nın telefonu açmasını beklemiyordu, nitekim o da açmadı. Cevap veren, telesekretere kaydettiği, mesajın sonunda cep telefonunun numarasını söyleyen kendi sesiydi. Tabii bunun pek yararı olduğu söylenemezdi. Cep telefonu bozulmuştu ve şu an Chevrolet'sinin arka koltuğunda yatıyordu. Elektronik cihazlarla şansı hiçbir zaman yaver gitmemişti.

Düdük sesinden sonra, "Merhaba, benim," dedi. "Lincoln'deyim. Kar yağıyor. Anneme götüreceğin güveci unutma. Bekliyordur mutlaka. Ve bir de Red Ball kuponlarını sormuştu. Bu konuda fazla takıntılı davrandığını biliyorum ama suyuna git, olur mu? Artık çok yaşlandı. Carlene'i benim için öp." Duraksadı, sonra beş yılın ardından ilk kez, "Seni seviyorum," diye ekledi.

Telefonu kapattı, bir sigara daha yakmayı düşündü, akciğer kanseri için endişelenmeye ne gerek vardı? Nasılsa ölecekti, ama sonra vazgeçti. Son sayfası açık olan defteri telefonun yanına koydu. Tabancayı aldı ve silindirini açtı. Tüm yuvaları doluydu. Bir bilek hareketiyle silindiri yerine oturttu ve kısa namluyu ağzına soktu. Metal ve yağ tadı hissetti. Oturdum, lanet olası namluyu son yemek niyetiyle ağzıma soktum, diye düşündü ve namlu hâlâ ağzında olduğu halde sırıttı. Çok kötü bir cümleydi Bunu duvarda görmüş olsa asla defterine yazmazdı.

Sonra aklına başka bir şey geldi ve tabancayı yanlamasına yastığın üzerine koyduktan sonra tekrar telefona uzanarak evin numarasını tuşladı. İşe yaramayacak cep telefonu numarasını söyleyen kendi sesini dinledikten sonra, "Yine benim," dedi. "Yarından sonra Rambo'yu veterinere götürmeyi unutma, olur mu? Geceleri bandaj yapmayı da ihmal etme. Kalçasını çok rahatlatıyor. Hoşça kal."

Almacı yerine koyduktan sonra tabancayı tekrar aldı. Namluyu ağzına sokacaktı ki gözü defterine ilişti. Kaşlarını çatarak tabancayı indirdi. Son dört yazıyı yazdığı sayfa açık duruyordu. Silah sesini duyup gelen kişinin ilk göreceği, banyoya yakın olan yatağın üzerinde kıvrılmış yatan ölü bedeni ve yataktan sarkan kanlı başı olacaktı. Kanı, yeşil halıya damlayacaktı. Göreceği ikinci şeyin ise, telefonun yanında açık duran defter olacağı muhakkaktı.

Alfie, hakkında hiçbir tuvalet duvarına yazılmamış bir Nebraska eyalet polisinin, yıpranmış defteri kaleminin ucuyla kendine doğru şöyle bir çevirdikten sonra açık duran sayfadaki yazıları okuduğunu hayal etti. İlk üç yazıyı okuyacak... "Trojan Sakızları," "Küçük kaçık," "Rus Yahudileri kurtarın" ...ve aklını kaybetmiş birinin saçmalıkları olduklarını düşünecekti. Sonra en alttaki dizeyi okuyacak..." "Tüm sevdikleriniz yok olup gidecek." Ve ölü adamın aklının sonlara doğru biraz, anlamlı sayılabilecek bir intihar notu yazacak kadar başına gelmiş olduğuna karar verecekti.

Alfie insanların deli olduğunu düşünmeleri fikrinden hiç hoşlanmamıştı (defteri biraz daha inceleyecek olurlarsa karşılarına "Medger Eversi hâlâ hayatta ve Disneyland'de yaşıyor," gibi yazılar çıkacak ve delirmiş olduğuna iyice ikna olacaklardı). Alfie deli değildi ve yıllar yılı defterine! yazmış oldukları da çılgın bir akim ürünü değildi. Bundan kesinlikle emindi. Ve eğer yanılıyorsa, bu yazıların sahipleri deliyse çok daha iyi incelenmeleri gerekirdi. Örneğin buraya bakma, ayakkabılarına işiyorsun, cümlesi. Bu bir espri miydi? Yoksa öfke dolu bir homurtu mu?

Defteri klozete atmayı düşündü ama sonra başını iki yana salladı, sonunda dizleri üzerine çökmüş, kolları dirseklerine kadar sıvanmış halde, lanet olası şeyi geri çıkarmaya çalışacağını biliyordu. Havalandırma çalışıyor, floresan lamba cızırdıyor olacaktı. Ve su, yazıları biraz bulanıklaştıracaktı ama hepsini değil. Ayrıca defter o kadar uzun bir zamandır cebinde onunla dolaşmıştı ki sifonu çekip öylece kurtulmak içine hiç sinmeyecekti.

O halde sadece son sayfayı yok etse? Top haline getirilmiş tek bir sayfa mutlaka delikten giderdi. Ama başkaları, her zaman başkaları olurdu, hasta bir aklın ürünü olarak görecekleri diğer yazıları mutlaka bulacaktı. "İyi ki elinde bir AK-47 ile bir okulun bahçesine girip çocukları öldürmeyi düşünmemiş," diyeceklerdi. Ve bu, Maura'yı bir köpeğin kuyruğuna bağlanmış konserve kutusu gibi takip edecekti. "Kocasını duydun mu?" diye soracaklardı süpermarketlerde insanlar birbirlerine. "Bir motel odasında kendini öldürmüş. Ardında, içi çılgınca yazılarla dolu bir defter bırakmış. Şansına kadını öldürmemiş." Eh, bunların kaçınılmaz olduğu söylenebilirdi. Maura bir yetişkindi, başa çıkabilirdi. Ama Carlene... Carlene...

Alfie kolundaki saate baktı. Carlene şimdi küçükler ligindeki basketbol maçında olmalıydı. Takım arkadaşları birbirlerine süpermarketteki dedikoducu kadınların söylediklerini fısıldayacaklardı ama Carlene onları ve küçük kızlara has acımasızca kıkırdayışlarını duyacaktı. Gözleri korku ve keder yüklü olacaktı. Bu adil miydi? Hayır, elbette değildi ama Alfie'ye olanlar da adil değildi. Bazen otoyolda ilerlerken lastiklerden kopmuş parçalar görürdü. Kendini öyle hissediyordu: yıpranmış bir lastik parçası gibi. Haplar durumu daha da beter ediyordu. Beynini, ne büyük bir belanın içinde olduğunu fark etmesini sağlayacak kadar berraklaştırıyorlardı. "Ama ben deli değilim," dedi. "Bu deli olduğum anlamına gelmez." Hayır. Aslında delilik, bu durumdan çok daha iyi olurdu.

Alfie defteri aldı, .38'liğin silindirini kapatır gibi bir hareketle kapattı ve bacağına hafifçe vurmaya başladı. Bu çok aptalca bir durumdu.

Aptalca veya değil, onu rahatsız ediyordu. Evdeyken ocağın açık kalın kalmadığı düşüncesi onu tıpkı böyle rahatsız eder, içi içini yerdi. En sonunda kalkıp kontrol eder ve ocağın soğuk olduğunu görürdü. Bu durum ondan daha kötüydü. Çünkü defterini ve içine yazdıklarını seviyordu. Şu son yıllarda asıl işi fiyat kodu

okuyucuları veya gösterişli mikrodalga fırın tabakları olan Swansons ve Freezer Queens ürünlerinden pek de kaliteli olmayan donmuş gıdalar satmak değil, duvar yazıları toplamak, duvar yazıları üzerine kafa yormak olmuştu. Örneğin "Helen Keller, kocasını aldattı" cümlesindeki aptalca coşkuyu anlamaya çalışmak. Bununla birlikte öldükten sonra bu defter onun için büyük bir utanç kaynağı olabilirdi. Giysi dolabının içinde farklı bir yöntemle mastürbasyon yaparken kazayla kendini asan ve iç çamaşırıyla ayaklarının dibinde bir bok yığını olduğu halde bulunan birinin durumu gibi olurdu. Defterindeki yazılardan bazıları gazetede, resminin yanında çıkabilirdi. Eskiden olsa bu fikirle dalga geçerdi ama Bible Belt gazetelerinin bile Amerika Başkanı'nın penisindeki beni haber yaptığı bugünlerde hiç de imkânsız görünmüyordu.

O halde yaksa mıydı? Hayır, lanet olası duman dedektörü çalışabilirdi.

Duvardaki resmin arkasına koysa nasıl olurdu? Elinde oltası, başında hasır şapka olan çocuğun resminin arkasına?

Alfie bu fikir üzerinde biraz düşündükten sonra başını salladı. Hiç fena fikir değildi. Defter orada fark edilmeden yıllarca kalabilirdi. Sonra, uzak gelecekte bir gün bulunduğu yerden düşecekti. Biri, belki odada kalan bir müşteri, büyük ihtimalle bir temizlikçi, merakla düştüğü yerden alacaktı. Sayfalara şöyle bir göz gezdirecekti. Nasıl bir tepki verecekti? Şok mu olacaktı? Hoşuna mı gidecekti? Kafası karışarak başını mı kaşıyacaktı? Alfie bu sonuncusunun olmasını umuyordu. Çünkü defterde yazılı olanlar kafa karıştırıcıydı. Hackberry, Teksas'tan biri "Elvis, Big Pussy'yi öldürdü," yazmıştı mesela. Rapid City, Güney Dakota'dan biri, "Dürüstlük, sükûnettir," diye fikir belirtmişti. Hemen altına bir başkası şöyle yazmıştı: "Hayır, aptal, sükûnet=(va)2 ç b, v=dürüstlük, a=tatmin ve b=cinsel uyum."

Tamam, resmin arkasına koyacaktı o halde.

Paltosunun cebindeki hapları hatırladığında odanın yarısına varmıştı. Arabanın torpido gözünde de vardı, türü farklıydı ama aynısındandı. Reçeteyle verilen türden ilaçlardı ama doktorun kendinizi... neşeli hissetinizde verdiği türden değillerdi. Bu durumda polisler başka uyuşturucu olup olmadığını görmek için odayı köklü bir şekilde arayacaklardı ve duvardaki resmi kaldırdıklarında defter, yeşil halının üzerine düşecekti. Onu saklamak için girdiği onca zahmet göz önüne alındığında defterin içindekiler çok daha çılgınca görünecekti. Ve son yazıya bir intihar notu gözüyle bakacaklardı çünkü son yazılan oydu. Defteri nerede bırakırsa bıraksın bu kaçınılmaz gibiydi. Batı Teksas'ta bir duvarda yazılmış olduğu gibi bu, bokun Amerika'nın kıçına yapıştığı gibi kesindi.

"Eğer bulurlarsa," dedi ve o an aradığı cevabı buldu.

Kar yağışı yoğunlaşmış, rüzgârın şiddeti daha da artmıştı ve tarlanın öte yanındaki ışıklar artık görünmez olmuştu. Alfie, otoparkın uç kısmında duran, üzeri karla kaplanmış arabasının yanında ayakta duruyor, paltosunun etekleri güçlü esintiyle çırpınıyordu. Çiftlikte herkes televizyon izliyor olmalıydı. Tüm aile bir aradaydı mutlaka. Elbette bu ancak uydu anteni hâlâ ambarın çatısında duruyorsa, rüzgârla uçmadıysa doğru olabilirdi. Kendi evindeyse karısı ve Carlene basket maçından dönmüş olmalıydı. Maura ve Carlene'in dünyası eyaletler arası yolculuklardan, donmuş yemek kolilerinden, sonsuzluğa doğru uzanıyormuş gibi görünen asfalt yoldan çok uzaktı. Alfie şikâyet etmiyor (veya etmediğini umuyordu), sadece belirtiyordu. Chalk Level, Missouri'de biri kenef duvarına, "Burada biri olsa da hiç kimse yok," yazmıştı ve bazen otoyollar üzerindeki tuvaletlerde çoğunlukla az miktarlarda kan olurdu ama bir keresinde çizik, çelik bir aynanın altında yarıya kadar kan dolu leş gibi bir leğen görmüştü. Acaba onu fark eden olmuş muydu? Kimse polise bildirmiş miydi?

Bazı tuvaletlerdeyse hoparlörlerden sürekli hava durumu yayını yapılırdı ve raporu okuyanın sesi Alfie'ye bir hayalete aitmiş, bir cesedin ses tellerini kullanılıyormuş gibi gelirdi. Candy, Kansas'ta, 283 numaralı karayolu üzerindeki Ness Kasabası'nda biri, "İşte buradayım, hemen dışarıda duruyor ve kapını çalıyorum," yazmıştı ve başka biri altına eklemişti' "Pudlishers Cleering House'dan değilsen def ol git, Kötü Çocuk."

Alfie, kaldırımın kenarında duruyordu. Keskin soğuk ve yağan kar yüzünden nefesi kesiliyor, sol elinde, neredeyse ikiye katladığı defteri tutuyordu. Aslında onu yok etmesine gerek yoktu. Onu orada, batı Lincoln'de Çiftçi John'ın doğu tarlasına atması yeterli olacaktı. Rüzgâr da ona yardım edecekti. Defteri altı yedi metre ileri fırlatabileceğini düşünüyordu, rüzgâr onu tarladaki saban izlerinden birine takılana dek sürükler, ardından üzeri karla kaplanırdı. Bütün kış orada gömülü kalırdı. O arada Alfie'nin cesedi çoktan eve postalanmış olurdu. Baharda Çiftçi John, Patty Loveless, George Jones veya belki Clint Black dinleyerek traktörüyle tarlaya gelecek ve defteri hiç fark etmeden toprağı sürecekti. Defter, alt üst edilen toprağın altında kaybolacak ve büyük senaryoda belirtilen rolü sona erecekti. Bir senaryo olduğu düşünülürse elbette. I-35'de, Cameron, Missouri'ye yakın bir telefon kulübesine biri, "Takma kafana, hepimiz aynı oyunun parçasıyız," yazmıştı.

Alfie, defteri fırlatmak için kolunu kaldırdı, sonra indirdi. Defterinden ayrılmak istemiyordu, işin gerçeği buydu. Herkesin bahsettiği son nokta buydu. Ama durum kötüydü. Kolunu tekrar kaldırdı ve indirdi. Gerginlik ve üzüntüyle, farkında olmadan ağlamaya başladı. Rüzgâr, yörüngesi üzerinde duran adamın çevresinde çılgınca dönüyordu. O güne kadar olduğu gibi yaşamaya devam edemezdi, bu kadarından emindi. Bir gün fazlasına bile

katlanamazdı. Ve ağzına bir kurşun sıkmak, hayatını değiştirmeye çalışmaktan daha kolay olacaktı, bunu da biliyordu. Çok az insanın okumak isteyeceği (veya belki hiç kimsenin istemeyeceği) bir kitabı yazmaya uğraşmaktan çok daha kolay olacağı muhakkaktı. Kolunu tekrar kaldırdı, defteri, hızlı bir atış yapmaya niyetlenen bir atıcı gibi kulak hizasına kaldırdı ve öylece kaldı. Aklına bir fikir gelmişti. Altmışa kadar sayacaktı. Altmışa varana kadar herhangi bir anda çiftliğin ışıklarını tekrar görecek olursa kitabı yazmayı deneyecekti.

Öyle bir kitap yazabilmek için en başta uzaklığın arazinin genişliğine yeşil kilometre tabelalarına bakarak nasıl kestirileceğinden, Oklahoma ve Kuzey Dakota'daki duraklama yerlerinden birinin otoparkında arabadan çıkınca rüzgârın nasıl bıçak gibi şiddetli estiğinden bahsetmek gerektiğini düşündü. Esintinin kulağa nasıl kelimeler gibi geldiğinden bahsetmeliydi. Sessizliği tam anlamıyla tarif etmeli, tuvaletlerin, oraya daha önce gelmiş olan insanların sidiği ve havaya karışan gazlarıyla nasıl koktuğunu, o sessizlikte duvarların nasıl dile geldiğini açıklamalıydı. Duvarlara yazıp yollarına devam etmiş insanların seslerinin nasıl orada kaldığından bahsetmeliydi. Anlatmak kolay olmayacaktı, hatta acı verebilirdi ama rüzgâr hafifleyip çiftliğin ışıklarını görecek olursa deneyecekti.

Göremezse defteri tarlaya fırlatacak, 190 numaralı odaya geri dönecek (Snax makinesinin sol tarafına) ve daha önce planladığı gibi kendini vuracaktı.

Ya o, ya bu.

Alfie, içinden altmışa kadar saymaya başladı.

(Araba kullanmayı severim ve her iki yanında bozkırlardan başka bir şeyin görülmediği ve yaklaşık altmış kilometrede bir beton bir duraklama yerinin olduğu uzun eyaletler arası yollara özellikle bayılırım. Bu duraklama yerlerinin tuvaletleri, bazıları fazlasıyla tuhaf olan duvar yazılarıyla kaplıdır. Bu yazılan öylesine toplamaya başladım, küçük bir deftere yazıyordum. Bir kısmını da internetten aldım (bu konuda hazırlanmış iki veya üç site var) ve sonunda ait oldukları hikâyeyi buldum. Buydu. İyi mi kötü mü bilmiyorum ama hikâyenin merkezindeki yalnız adam için çok üzüldüm, umarım her şey yolunda gider. Aslında hikâyenin ilk halinde her şey iyi gidiyordu ama The New Yorker'dan Bill Buford daha muğlak bir sonu olmasını önerdi. Ve belki de haklıydı. Alfie Zimmer için hepimiz dua edelim.)

YAŞAR KEMAL

SARI SICAK

Çocuk : "Anam," dedi, "anam, yarın sabah gün ışımadan uyandır beni."
"Gene uyanmazsan?"
"Uyanmazsam iğne sok etime. Saçlarımı çek. Döv beni."
Soluk yüzlü, ince kadının kara gözleri sevinçli bir ışıltı içinde kaldı.
"Ya gene uyanmazsan?"
"Öldür beni."
Kadın var gücüyle çocuğu kucağına alıp, bağrına bastı.
"Cannn!" dedi.
"Uyanmazsam..." Çocuk düşündü. Birden : "Ağzıma biber koy," dedi.
Anası yeniden, aynı sevecenlikle, gözleri yaşararak onu bağrına basıp öptü.
Çocuk boyuna yineliyor :
"Bak uyanmazsam ağzıma biber koy ha!.."
Ana : "Can!" diyor.
"Biber çok acı olsun."
Şımanyor, tepiniyor, ara vermeden boyuna haykırıyor :
"Acı biber, kırmızıbiber... Bir yaksın ki ağzımı... Bir yaksın ki... Hemencecik... Hemencecik uyanayım."
Anasının elinden kurtuluyor, o hızla çardağa çıkıp yatağa giriyor.
Bunaltıcı bir yaz gecesi... Gökte tek tük soluk yıldızlar, kocaman, testekerlek bir ay... Yatak ekşi ekşi ter kokuyor.
Yanına yönüne dönüyor. Sonra bir karar : "Sabaha kadar uyumam." Seviniyor. Sabahleyin, anası "Osman," der demez, hemen kalkıp boynuna sarılacak. Nasıl da şaşacak bu işe anası! Yatağın içinde sevinçle hopluyor.
Sevinci bir an sönüverip, içine korku giriyor : "Ya uyursam." Kendi kendine hep yineliyor : "Uyumam. Uyumam, işte. Neden uyuyum? Ne var uyuyacak?"
Az sonra anası gelip yatağa, yanına uzanıyor. Okşuyor :
"Yavrum," diyor, "uyudun mu?"

Osman hiç mi hiç ses çıkarmıyor. Anası kucaklayıp öpüyor. Os-manın içinden ılık ılık bir sevgi, aşka, dostluğa benzer ağlatıcı bir şeyler geçiyor. Sabahı bekliyor. Anası nasıl şaşacak. Aklı fikri, sabahleyin hemencecik uyanıp nasıl şaşırtacağında.
Ana uyumuş, Osman yatakta dönüyor. GÖzkapakları ağırlaşıyor. Osman kendini öyle kolay kolay bırakmıyor. Bir an kalkıp derin derin soluk alan anasının yüzüne bakıyor. Yüz, ay ışığında bembeyaz parlıyor. Örgülü gür saçlar, şimdi daha kara görünüyor. Örgülü uzun saçlar, yastığın beyazlığında çöreklenmiş. Örgülerde pırıltı. Uzun zaman saça, bembeyaz yüze bakıyor. Sonra başı ağırlaşıp yastığa düşüyor.
Gece yarısı, ay çoktan aşmış, ortalık gündüz gibi apaydınlık. Çardağın altında yatan ineğin gevişi, dişlerinin gıcırtısı duyuluyor. Uyku iyiden iyiye bastırıyor. Uyuyuverecek. Dişini sıkıyor. Kollarını ısırıyor. Ne yaparsa yapsın, uyku bir su gibi dört yanını sarmış, boyuna yükseliyor. Kızıyor, sonra gülümsüyor. Kızıyor, gülümsüyor. Sabahleyin anasının boynuna sarılıyor. Kolları anasının boynunda...
Ay, batıdaki ovaya doğru inmiş, bir ucu toprağa değecek gibi. Neredeyse kızarıp batacak.
Doğudaki dağların arkasından ince, ak bir ışık kümesi fışkırırca-sına usuldan usuldan dağların tepeleri ağarıyor. Köyün sığırları böğürmeye, köyde her şey canlanmaya başladı.
Ana diz çöküp çocuğun üstüne yumulmuş, kımıldamadan bakıyor.
Çocuğun başı yastıktan yana kaymış, boynu ipincecik, yüzü sarı. Çocuk soluk bile almıyor. Küçücük yüzü, alacakaranlıkta hayal me-yal... Ana durup durup içini çekiyor...
Çocuk bir ara bir kolunu çıkarıp dışarı atıverdi. Kol bir başparmak kalınlığında ancak var. Derisi kemikten dökülecekmiş gibi kırış kırış... Ananın gözü kola'takıldı kaldı.
Sonra, derinden "Of!" dedi, "yavrum ooof..." ;
Kımıldadı. İki yanına sallandı. Çocuğun yanından kalktı. Ay, gölgesini huğun sazlarının üstüne düşürüyordu.
Ana hışımla, "uyandırmam" dedi. "Uyandırmam. Acımızdan öleceksek de ölelim. Bir çocuğun çalışmasından ne olur?"
Gözleri incecik kolda. Şimdiye kadar, çocuğun bunca zayıf olduğunun farkına neden varmadığına şaşıp kalıyor. "Acımızdan öleceksek de ölelim."
Uzun, örgülü saçını ağzına alıp hırsla çiğnedi.
Aşağıdan kocası bağırdı :
"Gene uyanmadı mı?"
Kadın, okşar, yalvarır bir sesle : "Ne istersin çocuktan?" dedi. "Daha parmak kadar. Kemikleri kırılacak, öyle ince işte..."
Koca huysuzlandı :
"Bugün mutlak uyanmalı. Uyanmalı diyorum sana! Çalışsın, alışmasın tembel. Çocuklukta pişmeli."
Kadın, mırıltı halinde, korka korka : "Kolu öyle ince ki..." dedi.
Çocuğun başına varıp durdu. Gönlü bu tüy gibi hafif çocuğu uyandırıp, bu çatır çatır sıcakta, işe göndermeye razı olmuyordu.
Aşağıdaki huysuz ses : "Uyandır onu," dedi. "At tokadı. Söz verdik Mustafa Ağalara. Bu gece yarısı nereden çocuk bulurlar sonra?"
Kadın : "Herif," dedi, "hiç yüreğim götürmüyor. Bir ince ki... Onun çalışması bizi zengin mi edecek?"
Erkek : "Şimdiden çalışmaya alışmazsa..." dedi.
Kadın çocuğun saçlarını okşadı. Usuldan : "Osmanım," dedi, "Osmanım, kalk. Yavru kalk. Gün ışıdı Osmanım."
Çocuk inledi. Yavaşça bir yandan bir yana döndü. Osmanım, yavrum! Gün işiyor..."
Çocuğu omuzlarından tutup kaldırdı. Öylesine yavaş tutuyordu ki... Sanki kırılıp dökülecek... Yatağına geri yatırdı.
"Uyanmıyor işte, uyanmıyor. Öldürüyüm mü?"
Hızla çardaktan aşağı indi. Çardak beşik gibi sallandı.
Erkek köpürdü : "Allah senin de belanı versin, onun da... Uyanmıyormuş!"
"Uyanmıyor işte napayım!"
Erkek sertçe merdivenlere atladı. Çardağa çıktı, hınçla çocuğun iki kolundan tutup kaldırdı. Çocuk, bir tavşan yavrusu gibi, elinde asılı kaldı. Uyku sersemi çırpınıyor, "ana ana" diye bağırıyordu. Adam çocuğu çardaktan aşağı indirip kadının önüne atıverdi. Çocuk avlunun tozları içine serildi.
Kadın çocuğuna baktı baktı:
"Allah kimsenin yavrusunu, kimsenin eline koymasın," dedi. Çocuğu yerden hızla kapıp bağrına bastı. Çocuğun gözleri kocaman kocaman açılmış, şaşkınlıkla bakıyordu. Götürüp soğuk suyla yüzünü yıkadı.
Kendine gelen çocuk : "Ana!" dedi.
"Can!"
"Ağzıma kırmızıbiber mi koydun?"
Bu sırada Mustafa Ağanın arabası gelip evlerinin önünde durdu.
"Osman..."
Osman koşa koşa gidip, arabaya atladı. Sevinçten taşıyor, türküler söylüyordu.

Ana, Mustafa Ağalara gündeliğe giden Zeynebi bir kenara çekip : "Kurban olayım Zeynep, Osmanı kolla, çocuk... Bir deri bir kemik..." dedi.
Zeynep:
"Korkma bacı, Osmanı incitir miyim hiç?"
Tarlaya geldiler. Daha gün doğmamış... Orak makinesinin düzgün sıraladığı desteler çiyli... Ot ve ıslak ekin kokusu... Kızağa atı koşup, desteleri yüklemeye başladılar. Kızakta çift yerine tek at koşulu... Atın başını Osman çekiyor, kızak dolar dolmaz, kuş gibi, harmana götürüp getiriyor...
Kızağı yükleyenler arada Osmana takılıyorlar.
"Nasıl, Osman?"
"Yaşa, Osman!"
Osman seviniyor...
Derken, kıpkırmızı bir ateş yuvarlağını andıran güneş karşı dağların ardından çıktı... Ekin saplarından, destelerden usul usul, incecik, gözle görülür görülmez bir buğu yükseliyor. Gökte parça-parça ak bulutlar dönüyor...
Osman, harmanla desteciler arasında mekik dokuyor. Osman canlı, dipdiri.
Zeynep, ikide bir : "Ha Osmanım. Aslan Osmanım..." diye Osmanı okşuyor.
Gün tepeye doğru yekindi. Ortalık ışığa boğulmuş... Topraktaki ekin saplarına, destelere vuran gün şavkıyor... Işıltılar iplik iplik sönüyor. Binlerce, yüz binlerce, birbirine dolanmış ışık ipliği uçuşuyor. Destecilerin yüzleri toza bulanmış, yüzlerden oluk oluk ter süzülüyor. Dört bucağa ateş düşmüş yanıyor.
Osman kararmış, yüzü biraz daha incelmiş, kocaman gözleri kısılmış... Gömleğinden de ter fışkırmış... Sabahki canlılık!.. Şimdi Osman yürürken ayakları birbirine dolaşıyor. Neredeyse düşüp atın ayakları altında kalacak... Osman tutuyor kendisini.
Toprak da kızgın demir gibi. Osman her ayağını basışta bir sıçrıyor. Bu yüzden yürüyüşü bir acayip.
Kızak gelinceye kadar, desteci kadınlar, ağızları yukarı, destelerin üstüne, güneşin alnına yatıp yorgunluklarını çıkarıyorlar.
Osman boyuna gökyüzüne bakıyor... Bir parça bulut... Bazen bir ak bulut gölgesi, üstlerinde bir an kalıp geçiyor... Gözler bulut gölgesinin arkasında...
Gün tepede... Ekin sapları çatırdıyor. Yarılmış, kızgın toprak, Osmanın ayaklarının altında... Osmanı habire hoplatıyor.
Canını dişine takmış Osman. Alttan yanıyor, tepeden yanıyor. Ciğerine kızgın bir demiri sokuyorlar gibi... Sıcak... Dünya kamaş kamaş... Göz açıp on metre ileriye bakılmıyor.
Zeynep deste yüklerken Osmana dönüp baktı. Baktı ki Osmanın bacakları zangır zangır titriyor.
"Osman," dedi. "Osman... Osmanım, böyle yaya gidip gelme. Seni atın üstüne bindireyim." Kaldırdı atın üstüne koydu. Osman atı sürdü. Daha bacaklarının titremesi durmamıştı. At üstünde gitti geldi. Zeynep uzaklarda deste yapıyordu. Attan atlayıp Zeynebe doğru yürüdü.
Zeynep :
"Neden atı bıraktın Osman? Ya kaçarsa?"
Osman yanına yaklaşıp elini tuttu :
"Bak," dedi, "Zeynep teyze, ben büyürsem var ya, sana altın küpe alacağım."
Koşa koşa atın başına döndü.
Sıcak boğucu... Yel esmiyor, ufacık bir fisilti bile yok. Atın üstünde Osmanın bacakları ağrıdı. Tutmaz oldu. Neredeyse düşecek... Gözü dört bir yanı görmüyor. Osman atı sürmüyor, at kendisi gidip geliyor.
Derken öğle paydosu. Sıcağın altında yemek... Kan gibi ılık su. Zeynebin tüm yalvarıp yakarmalarına karşın Osman ağzına bir lokma ekmek bile koymadı. Boyuna su içti...
Zeynep akıl etti de başına bir kova su döktü. Çocuk ondan sonra artık kendisine gelebildi.
İşe kalkarlarken Zeynep : "Osmanım," dedi, "sen git otur gayrı. Atı başkası götürsün."
Osman : "Olmaz, Zeynep teyze," dedi, "ben götürürüm. Hiç yorulmadım."
Atı elinden alınca Osman oturup hüngür hüngür ağlamaya, "Ben yorulmadım. Vallahi yorulmadım," demeye başladı.
Bir kocakarı : "Bindirin ata şunu... Düşsün de atın ayağının altında parçalansın it eniği!" dedi.
Osman :
"Vallahi düşmem, billahi düşmem. Ben yorulmadım ki!" Bindirdiler. Bindirdiler ya, Osmanın üç dönüşten sonra başı dönmeye başladı. Kendini sıkıyor.
Bir an geldi, atın üstüne boylu boyunca uzanıp yelesine ellerini doladı. Zeynep işin farkına varıp atın üstünden Osmanı aldı. Osman kendinde değildi. Götürüp bir destenin üstüne yatırdı. "Yavru," dedi, "yavru. Ne de inatçı..." Sonra Zeynep gene su getirip başına döktü. Güneşe karşı durup gölge etti. Osman neden sonra ayıldı. Akşama, iş paydos edilinceye kadar, Zeynebin koyduğu destenin üstünde, bomboş gözlerle, bir topak olup çalışanlara baktı. Utancından başını yerden kaldıramıyordu.
Paydosta Zeynep Osmanın elinden tutup arabaya bindirdi. Çocuk yumuşacık bir külçe gibiydi.
"Osmanım," dedi, "bugün sen çok iyi çalıştın. Mustafa Ağa hakkını fazlasıyla verecek..."

Osman şaşırarak : "Verir mi ki?" diye sordu.
"Sen çok çalıştın."
Osman canlanır gibi oldu.
Tüm aile toplanmış, dışarda, kapının önünde yemek yiyor. Ötede araba, arabaya bağlı atlar. Atlar başlarını taze ota sokmuş, hışırtıyla, sanki otu sömürüyorlar. Ortalığı taze bir ot kokusu almış...
Karanlık perde perde iniyor. Atların az ilerisinde de Osman. Tarladan geldiğinden beri dikilmiş duruyor. Sabırsız, gözü yemek yiyenlerde. Yemek yiyenler Osmanın farkında değiller.
Osman bekliyor. En sonunda sabrı tükenip öksürüyor. Osman dört dönüyor. Yerden bir çubuk alıp gürültüyle kırıyor. Yemek yiyenler oralı değil. Sonra Osman kırdığı çubukla tozlara daireler, çizgiler çiziyor. Çubuğu olanca gücüyle toprağa sürtüyor. Çubuğun toprağa sertçe sürtülmesinden çıkan sesler... Osman muradına eremiyor. Yemek yiyenler konuşup gülüşüyorlar. Osman sinirleniyor. Ha-bire çubuğu toprağa sürtüyor. Yaptığı çizgileri ayaklarıyla geri kapatıyor. Çubuğun ucu toprakta... Osman koşa koşa çubuğun etrafında dönüyor. Sonra yemek yiyenleri unutup kendini salt oyununa kaptırıyor... Çiziyor, çiziyor, kapatıyor.
Birden bir ses... Çubuk elinden düştü. Donakaldı. Bırakıp kaçacak, kaçamıyor.
Mustafa Ağanın karısı hayretle :
"Aman," dedi, "Osman! Osman bu... Gel Osman!"
Osman yerinden kımıldamıyor.
"Gel Osmanım, otur da yemek ye!"
Osman aldırmıyor, susuyor.
"Seni anan mı gönderdi?"
Osmanın başı yerde. Kaldırmıyor.
"Sen tarladan gelince eve gitmedin mi yoksa deli oğlan? Anan seni şimdi arar, merak eder.
Kocasına eğilip bir şeyler söyledi. Sofradakiler gülüştü.
Osmanın içinden boyuna kaçmak geçiyor. Geçiyor ya, yerine mıhlanmış gibi.
Mustafa Ağa : "Bakın hele şu bana, Osmanın hakkını vermeyi unutmuşum..." dedi, kesesini çıkarıp Osmana bir yirmi beşlik uzattı. Osman kaşla göz arası parayı kaptı. Bir "AJloooş..." çekip, fırladı.
Koşa koşa eve gelip soluk soluğa anasının boynuna atıldı.
"Al!.." dedi.
Ana, yirmi beşliği üç kez başında döndürüp dudağına götürdü.